

ناول: د دوزخ څخه یو سپی دویم پړاو.

لیکوال: امیر عشیری.

ژباړونکي: خواجه-زي.

نشرکونکې: خواجه زی خپرونډویه اداره. <https://t.me/pashtoonovels0>

خواجہ زی خیروندویہ اداره

[HTTPS://T.ME/PASHTOONOVELS0](https://t.me/pashtoonovels0)

@shuhab09

"بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ"

هغه شېبه چې سوباتای د هغه پر مخ خپېږه ووهله، د بالخاش وینه په جوش راغله. د وینو پرده یې د سترگو مخې ته راغله. خپل کوتې یې سره کلکې کړې او لږ یې لاسونه پورته کړل.

یوه شېبه یې سترگې پټې کړې او له ځانه سره یې وویل: زه باید لیونتوب ونکړم. لا هم د دې دوزخیانو څخه د غچ اخیستو وخت نه دی راغلی. د دې خپېږې حساب به پر خپل وخت ورڅخه واخلم.

نفس یې تازه کړ او ویې ویل: هو، تاسو زه وژغورلم او زه به هیڅکله خپل تېر هېر نکړم. هره امر چې تاسو راکړئ، زه به یې عملي کوم.

سوباتای، په خپل ځانگړي زیرکانه انداز کې وویل: نو ایا ته به هغه و وژنې؟
بالخاش په کلک او قاطع لهجه وویل: هو، او که زه بريالی نه شوم، تاسو یې ووژنئ.
سوباتای- ایا ته به د هغه سره د جگړې میدان ته ښکته کیږې او جگړه کوي؟
بالخاش- هو، یوه سخته او وینه بهېدونکې جگړه به ورسره وکړم.
سوباتای- باید همداسې وي، ځکه هغه ستا د وژلو اراده درلوده، خو پر ځای یې یوه بې‌گناه نجلۍ ووژله.

بالخاش- ما باید هماغه وخت کله چې هغه مې نابېره خپل په خیمه کې گیر کړو مړ کړې وایې او جسد مې دباندې غورځولی وای.

سوباتای، لنډ وخنډل او ویې ویل: لا هم ناوخته نه ده. هغه به ډېر ژر له منځه لاړ شي. ستا په وړاندې هغه یو ناپوه او احمق جنگیالی دی. د تورې وهلو هنر نه لري، خو زما له زیرکو مامورینو څخه و. اوس چې د مرګ په درشل کې دی، زه پرې هېڅ افسوس نه کوم. آن ته هم، چې ما ته دې خپله وفاداري ثابته کړې، که کوم ورځ کوم خلاف عمل ترسره کړې، زه به دې بې له شکه ووژنم.

یوه شبېه چوپتیا خوره شوه...

سوباتای له خیمې ووت.

بالخاش هم ورپسې روان شو. د خیمې بهر څو تنه ساتونکي ولاړ و. سوباتای د

ساتونکو مشر ته وویل: قا آن مېدان ته یوسی!

بیا یې بالخاش ته وکتل او ویې ویل: له ما سره راځه.

په هماغه نسبتاً پراخ مېدان کې، چې څو ورځې وړاندې د اولجای وینه پرې تویه شوې وه، د کمپ سرتېري د یو بل یو په یو جنگ نندارې ته د لمر لاندې راټول شوي وو. بالخاش، چې د نوميالي مغولي جنگیالي، اولجای، په وژلو یې د نه ماتېدونکي اتل نوم کېلی و، د هر چا پام ځان ته اړولی و. کله چې سوباتای او بالخاش مېدان ته داخل شول، ټول سترګې د اترار د ځوان پر لوري واوښتې. د کمپ سرتېرو ترمنځ شور ماشور خپره شوه، یوه سره درنه شور ماشور، چې ډېر ژر مرګونې چوپتیا ځای پر ځای کړه.

د مېدان په منځ کې قا آن د دوو ساتونکو ترمنځ ولاړ و. د مرګ سیوری یې پر مخ خپور و. د دې یو په یو جګړې پایله د ده لپاره پرته له مرګه بل څه نه وه. دوی هغه د مغول خان په حکم واژه، قا آن د سوباتای حضور ته راوستل شو. له سختې وېرې یې پښې پر ځمکه کشولې. داسې ښکارېده چې تر دې وړاندې چې وسله راواخلي ساه به ورکړي.

سوباتای هغه ته وکتل او ویې ویل: که ته بريالی شوې نو امر کوم چې بې زینه اس باندې د دې وتړی او په دښته کې دې خوشې کړی.

د سوباتای دا خبرې، د قا آن لپاره د امید څرک و. تر دې دمه یې فکر کاوه، که پر
بالخاش بریالی هم شي نو دوی به هغه ژوندی پرېږدي. خو اوس یې د ژوند هیله
پیدا کړه. یوه نوې ځواک یې ترلاسه کړ. هغه بالخاش ته وکتل، خو څه یې ونه
ویل...

د سوباتای په امر، دواړو ته توره ورکړل شوه...

له هماغه شېبې څخه ښکاره وه چې بالخاش په ټوله ځواک سره جگړه کوله، ترڅو د
«آدینه گل» قاتل په وینه کې ولمبوي. هغه له دوو لارو جنګېده: یو د انتقام لپاره او
بل د ژوندی پاتې کېدو لپاره.

ناڅاپه د بالخاش پښه وښوېده، لږ شاته ولاړ او په شا پرېوت...
قآن له کینې او غوسې سره موسکا وکړه، د توري څوکه یې د بالخاش سینې ته
ونیوه، او په چټکۍ سره یې گامونه واخیستل، ترڅو خپل پیاوړی سیال ووژني. دا
یوه خطرناکه شېبه وه. خو بالخاش په ځمکه چابک تاو شو... قآن، چې په تیزی سره
را روان و، ونه توانېد خپل تعادل وساتي، د توري څوکه یې ځمکې ته ننووت. مخکې
له دې چې خپل ځان راټول کړي، بالخاش په بې سارې چابکتیا له ځمکې راپورته شو.
هغه قآن ته د فرصت ورکولو پرته، د خپل توري څوکه یې د هغه په تشې کې ښکته
کړ او ژور زخم یې ورکړ.

هغه له غوسې او کینې ډک و، توره یې له زخم را وایسته، پورته یې کړه، او په یوه
چټک حرکت یې د قآن پر اوږه ووهله. د قآن له ستوني څخه د درد سخته چیغه
راووتله، او په یوه شېبه کې خاوره د وینې رنګ واخیست.

د «آدینه گل» قاتل نور د پورته کېدو وس نه درلود، خپل سړی لږ پورته کړ، او بیا پر
مخ پر ځمکې پرېوت. د هغه له تشې او اوږې څخه وینه په شدت روانه وه. چوپتیا د
یو تور وریځې په څېر چاپېریال ونیوه.

بالخاش د قآن د جسد خنګ ته ودرېد، خپل په وینه لرلې توره یې د مړي پر سر وغورځوله، او بیا بغیر له دې چې څه و وایې خپل سر یې ښکته ونيو او د جګړې له میدان ووت.

ناڅاپه، د کمپ خاموش ماحول د جنگیالیو شور او چغو ما ته کړه، ټولو په یوه غږ د بالخاش نوم اخیست.

خو بالخاش له دې شور او ستاینې بې پروا، د خپل خیمې پر لور روان و. په دوه ورځو کې هغه د دوو مغولو ژوند ور ختم کړی و. بالخاش هغوی خپل د وطن دښمنان بلل، او د انتقام لپاره یې لا پېرې نقشې په ذهن کې لرلې.

لمر لا نه و لوېدلی چې د مغول خان د سوداګرو یوه کاروان د قباچاق کمپ ته ورسېده. دا هماغه کاروان و چې سوباتای یې د راتګ انتظار کاوه. د هغوی په منځ کې د مغول خان یو شمېر جاسوسان هم وو چې د سوداګرو جامې یې اغوستي وې. هغوی د خوارزم د سیمې پر لور روان شوي وو. چپه نویان، چې د مغول خان له دوو لویو جاسوسانو څخه یو و، دا کاروان تر هغه ځایه مشری کړی وه شپه پوره تیاره شوې وه چې بالخاش د سوباتای خیمې ته وغوښتل شو، بالخاش د قآن د وژلو وروسته خپل خیمې ته تللی و او تر هغه وخته ترې نه و راوتلې تر دې چې د سوداګرو د کاروان د راتګ خبر یې واورېد. هغه پوهېده چې هغوی د څه لپاره راغلي دي.

په داسې حال کې چې د خپلې نوې دندې په اړه یې فکر کاوه، د سوباتای د خیمې پر لور روان شو...

کله چې دننه شو، سترګې یې پر چپه نویان ولګېدې.

بالخاش یوازې یو یا دوه ځله چپه نویان لیدلی و، خو سمدلاسه یې هغه شپه په یاد شوه چې تازه اترار ته داخل شوی و. په نیمه شپه کې، چپه نویان د یو مامور سره یو

ځای د هغه کور ته ورغلی وو هغه شپه د بالخاش د یو نوی او د خطرو څخه د ډک ژوند پیل و. هغه یوه داسې شپه وه چې هېڅکله به یې هیږه نه کړي.

چپه نویان په داسې حال کې چې یو شیطان موسکا یې پر شونډو وه، وویل: کښینه، بالخاش... ستا د زړورتیا شهرت تر هر ځایه رسېدلی دی.

بالخاش، پرته له دې چې څه ووايي، د دوی مخې ته کښېناست.

سوباتای ورته وویل: سبا سهار به ته زموږ د سوداګرو له کاروان سره اترار ته روان شې، او له هغه ځایه...

بالخاش د هغه خبره پرې کړه او ویې ویل: په اترار کې خلک ما پېژني، او که مې قدم هلته کیځود نو د غایرخان مامورین به سملاسه ما ونیسي.

چپه نویان لنډ وخنډل او ویې ویل: ته به د سوداګرو په جامه کې لاړ شې، او گومان نه کېږي چې څوک به دې وپېژني.

سوباتای وویل: ته به په اترار کې تر دوو ورځو زیات تم نه شې. یو ګروپ زموږ سوداګر له هغه ځایه د خوارزم پلازمېنې ته روان دي.

بالخاش په ناراحتۍ وپوښتل: زه باید څه وکړم؟

سوباتای وویل: کله چې د سوداګرو له یوې ډلې سره، چې زموږ یو شمېر مامورین هم ورسره دي، د خوارزم پلازمېنې ته ورسېږې، ستا ماموریت به هلته پیل شي، مغول خان غواړي د خوارزم د سلطان د پوځیانو په اړه معلومات تر لاسه کړي.

بالخاش تندي تریو کړ او ویې ویل: داسې ښکاري لکه چې مغول خان د خوارزم پر ځمکه نظر لري او د یوې سترې حملې پلان جوړوي؟!

چپه نویان په زیرکانه خندا سره وویل: مغول خان غواړي له خوارزم سلطان سره دوستانه اړیکې ولري. ستا او زموږ د جاسوسانو ماموریت یواځې د مغول خان د ډاډ لپاره دی، ځکه موږ ته خبر راغلی چې سلطان خپل پوځیان له هرې خوا راټول کړي. موږ غواړو ډاډه شو چې هغه زموږ پر خاوره د یرغل نیت نه لري.

سوباتای وویل: زما د گران ورور چپه نویان خبره ومنه بالخاش! هغه د مغول خان له کمپ څخه راغلی، او هر څه چې وایي یواځې او یواځې حقیقت دی او بس.

بالخاش داسې وښودل لکه چې د هغه دوو لویو جاسوسانو خبرې چې له مکر او دوکې څخه ډکې وه منلې دي، هغه وپوښتل: څه وخت باید حرکت وکړو؟ چپه نویان وویل: سبا سهار، کله چې لمر د قپچاق دښته روښانه کړې نو زموږ د سوداګرو کاروان به د خوارزم پر لور حرکت کوي. کله چې کاروان اترار ته ورسېږي، دوه ورځې وروسته به ته زموږ د پنځو کسانو او یو شمېر سوداګرو سره یوځای د پلازمینې خوارزم خوا ته ځي. له هغه ځایه وروسته به ټول ستا اطاعت کوي.

بالخاش یو پوزخند و واهه او ویې ویل: که چېرې هغوی ما وپېژني او زه ونيول شم، نو څوک به هغوی ته لار وښيي؟ سوباتای وویل: زما په اند ته د همدا اوس څخه له یو سخت وېرې سره مخ شوی یې بالخاش؟!

چپه نویان په خدا وویل: زه په بالخاش بشپړ باور لرم. هغه ورو، ورو زموږ له زړورو او غوره مامورینو څخه ګرځي.

بالخاش په ارامه او خونسردۍ سره وویل: زه به هڅه وکړم هغه دنده چې ماته سپارل شوې، سر ته ورسوم.

سوباتای خپل لاس د بالخاش پر زنگانه و واهه او له یوې شیطانک خدا سره یې وویل: او که بريالی شوې نو له آدینه ګل څخه لا بالاتره یوه ښکلې ډالۍ به دې انتظار کوي.

چپه نویان پداسې حال کې چې نظر یې په بالخاش و، وویل: دا ځوان پرته له خان سلطان له مینې د بل هېڅ ښځې یا نجلۍ مینه نه قبلوي. بالخاش- زه چمتو یم خپل ژوند د هغې لپاره قربان کړم.

سوباتای په کراره خپل سر وخوځاوه او وې ویل: ځان قربان کول او ځان مړ کول بې ګټې دي، باید د عقل له مخې عمل وکړو کېدای شي یو وخت داسې راورسېږي

چې موږ وکولای شو خان سلطان د غایرخان د حرم سراي څخه وژغورو، خو تر هغه وخته پېر مهم کارونه مخې ته لرو نو باید صبر وکړې، د غایرخان څخه د غچ اخیستلو وخت هم راځي.

سوباتای لږ شېبه چوپتیا وکړه او بیا یې وویل: نور څه کار نه لرو ستا سره، کولای شې خپل خېمې ته لاړ شې او په آرام سره استراحت وکړې.

بالخاش له خپل ځایه راپورته شو او د دوی له خېمې ووت. کله چې د خپلې خېمې په لور روان و، دا فکر یې وکړ چې څنگه د مغولي سوداګرو کاروان له منځه یوسي؟ ده احساس کړی و چې مغول خان د خوارزم پر خاوره د یو ستر برید لپاره ځان چمتو کوي، د ځان سره یې وویل: هر څنگه چې وي زه باید د خوارزم سلطان د چنگېز خان له نقشه خبر کړم.

د شپې تر پېره پورې د حل لارې په فکر کې و. کله چې به یې احساس وکړ چې یوازې دا کار نشي کولی، نو د خپګان وربځ به یې پر څېره خپره شوه او مایوسه به شو خو بیا هم پوره ناامیده نه و. فکر یې کاوه چې خامخا به کومه لاره پیدا کړي. ناڅاپه ورته د ایلي نوم ور یاد شو او د ځان سره یې وویل: که زه وکولای شم ایلي چمتو کړم چې راسره مرسته وکړي، نو یو لوی بریالیتوب به ترلاسه کړم. د دې هیلې له امله چې د ده لپاره د امید څرک و، خوب پرې راغی...

هغه ورځ سهار، له دې مخکې چې د مغولي سوداګرو کاروان د اترار ښار په لور وخوځي، چې نوښان خپل پنځه تنه کسان چې دنده یې لرله د اترار وروسته د خوارزم پلازمېنې ته د بالخاش سره یو ځای لاړ شي، بالخاش ته معرفي کړل. هغوی ټول په دې سره ژمن شول چې تر مرګه به خپل دندې او ماموریت په اړه چا ته خبره ونه کړي.

د قېچاق دښت د لمر په وړانگو کې ځليده چې د سوداګرو کاروان، د تګ لپاره چمتو شو

بالخاش د سوداګرو په جامو کې ځان برابر کړی و، او کله چې د حرکت امر ورکړل شو، نو پر خپل آس سپور شو او د کاروان سره د قېچاق له کمپ نه ووت... د هغه د ذهن څخه ایلې نه وتله. هغه د یوې پټې دندې لپاره هغه ټاکلې وه خو یوازینی اندېښنه یې دا وه چې ایلې به له ده سره مخالفت وکړي... خو د دې با وجود له یوې خبرې څخه ډاډه و، او هغه دا چې ایلې که د ده خبره ومنې هم نه بیا به هم د ده راز هیڅکله فاش نه کړي او چا ته به څه ونه وایې. ایلې د هغه سره مینه لرله، او بالخاش د دې مینې او علاقې څخه یو دم ډاډه و، او دا یې خپل یو ملاتړ باله.

دریمه ورځ د ماښام نږدې مهال و، چې د هرېسبان ښار سیوری د شفق په رڼا کې څرګند شو...

ټول کاروان سترې ستومانه و خو بالخاش ځان سترې نه احساساوه... هغه یو بل هدف درلود. کله چې دا فکر ورته راتلو چې ښایي ایلې ورسره هم نظره نه وي، اندېښمنېده...

هوا تیاره شوې وه چې هرېسبان ته ورسېدل. ډېر وخت نه و تېر شوی چې د مغولو د سوداګرو کاروان د راتګ خبر په ښار کې خپور شو او خلک د دوی د لیدو لپاره هغه کاروان سرای ته ورتلل چې د ښار ترڅنګ و...

کله چې ټول په خپلو کوټو کې ځای پر ځای شول، بالخاش هغه کوټې ته لاړ چې پنځه مامورین چې د ده تر قوماندې لاندې وو هلته استوګنه درلوده، او په تاوده او دوستانه انداز یې ورته وویل: نن شپه تاسو ټول زما مېلمانه یاست. د هغوی نه یوه په خندا وویل: ولې د هرېسبان د مرکوونکو شرابو ذکر نه کوې؟!

بالخاش- د دې ځای شراب دومره نه دي چې داسې زورور سړي لکه تاسو له پښو وغورځوي... کولای شئ وازمويئ.

يوه نسبتاً ځوان سړي چې د بالخاش ترڅنگ ولاړ و، وخنډل او ويې ويل: داسې ښکاري چې موږ ټول د بالخاش مېلمانه يو.

بالخاش خپل لاس د هغه سړي پر اوږه کېښود او ويې ويل: د دې ملگری په خبرې باور وکړئ. نن شپه شراب زما له طرفه دی. بايد معلومه شي چې زموږ څخه کوم يو د نورو څخه ژر د شرابو په نشه کې راځي؟ د اوږده سفر سترپيا بايد د شرابو په جامونو د بدن څخه وباسو، ځکه چې اوږد مزل مو کړی دی.

ډېر وخت لا نه و تېر شوی چې بالخاش د پنځو پټو مأمورينو سره يو ځای د هر سېان د شرابخانې پخوا روان شول. شرابخانه د نورو شپو په څېر ډکه وه. د مشتريانو د خدا غږ له دباندې اورېدل کېده... کله چې دوی شرابخانې ته ننوتل، د بالخاش سترگې د "ايلي" په لټه کې وې. غوښتل يې چې هغه د دې گټه گوڼې او شور ما شور منځ کې پيدا کړي.

يو له هغه مامورينو څخه وويل: بالخاش، ته له دې گناه ډک ځای سره تر موږ ښه آشنا يې لری، يو مناسب ځای وښيه چې هلته په آرام سره شراب وڅښو. بالخاش يو کوچ وښود او ويې ويل: هلته کېنو.

ټول لاړل او هلته کېښناستل، لږ وخت وروسته، د دوی په قوي لاسونو کې د شرابو ډک جامونه وو. لومړی جام يې د مغول خان د سلامتۍ لپاره وڅښل شو. کله چې دويم جام اوچت شو، بالخاش له خپل ځايه پاڅېد او ويې ويل: تاسو مشغول اوسئ، زه همدا اوس بېرته راکم.

هغه له شرابخانې ووت، په زينو پورته شو، او د ايلي د کوټې دروازې خوا ته لاړ دروازه يې ووهله د ځوانې نجلی غږ له کوټې راپورته شو او ويې پوښتل: څوک يې؟ - زه يم... بالخاش.

ایلي په بیرپه له تخت څخه کښته شوه، دروازه خلاصه کړه او ځان یې د بالخاش غیږې ته واچاوه، د څو شېبو لپاره دواړو یو بل د احساساتو څخه په پک انداز ښکل کړل بیا دواړه کوټې ته ننووتل.

بالخاش- زما سره ډېر وخت نشته... مېلمانه مې ښکته ناست دي.
ایلي- د ډېر ستړیا له امله خپل کوټې ته راغلم چې لږ استراحت وکړم...
یو څو شېبه چوپه شوه او بیا یې وپوښتل: تاسو کله هرسبان ته را ورسېدئ؟
بالخاش- شپه شوې وه چې د سوداګرو د کاروان سره دلته راوړسېدو.
ایلي پوښتنه وکړه: کوم خوا ته روان یاست؟
بالخاش- اترار ته؟
ایلي- ته هم هلته ځې؟
بالخاش- بله چاره نشته، سوباتای دا ډول امر کړی دی.

ایلي داسې چې خپل نظر یې د بالخاش څخه نه اخیست موسکا په شونډو وویل: نو له همدې امله د سوداګرو جامې دې اغوستي؟
بالخاش- واوړه چې څه درته وایم، ته باید زما سره مرسته وکړې.
ایلي- څنګه مرسته؟
بالخاش- ته باید نن شپه اترار ته لاړه شې او غایرخان ته خبر ورکړې چې سلطان له خطر سره مخ دی.

ایلي تندې تریو کړ او ویې ویل: غایرخان؟ هماغه کس چې ستا وینو ته تېری دی؟

بالخاش- زما مطلب د خوارزم خاوره ده، مغول خان د خوارزم په خاوری د برید نقشه جوړه کړې ده، او ډېر ژر به زموږ وطن په اور او وینو کې ولمبېږي.
ایلي- ته غلط شوی یې بالخاش.

بالخاش- نه، زه نه یم غلط شوی، زه تا ته د یو تریخ حقیقت خبره کوم.
ایلي- ته لا هم نه غواړې چې دا خبره ومنې که سوباتای نه وای غایر خان به ته له

منځه وړي وای، زه ستا له نقشې سره موافق نه یم. که هغوی پوه شي چې ته د خرابکاری اراده لرې، نو د سایان په خبر به دې حساب خلاص کړي.

بالخاش په قهر سره وویل: سوباتای ماته ماموریت راکړی چې له اترار څخه د خوارزم پلازمېنې ته لاړ شم او د هغه لپاره نظامي معلومات راټول کړم. زه یقین لرم چې مغول خان د یوه ستر برید نقشه جوړوي. ته باید ما سره مرسته وکړې او دا راز غایر خان ته ورسوي. غایر خان د هغه وسایلو سره چې لري کولای شي دا خبر په چټکۍ سره سلطان ته ورسوي تر څو له همدا اوس څخه خپل پوځ د چنگېز خان د یرغل پر وړاندې چمتو کړي.

ایلي- ته له اور سره لوبې کوي بالخاش!
بالخاش- خو زه یو وطنپال یم، هېڅکله به خپل وطن ته خیانت ونه کړم.

ایلي- دا فکر به دې اول کړې وایې.
بالخاش- لا هم ناوخته نه ده، زه چمتو یم چې ووژل شم خو خپل خاوری ته خیانت و نه کړم.

ایلي- ته پخپله پوهېږې یوازینی مرسته چې زه کولای شم ستا سره وکړم هغه دا ده چې دا راز به سوباتای ته و نه وایم، او داسې فکر به وکړم چې تا ماته پدې اړه هېڅ څه نه دې ویلي.

د بالخاش مخ د غوسې څخه سور شو او ویې وویل: نو چیرته ده هغه ډېره مینه چې تا یې دعوا کول؟ اوس پوه شوم چې ته یوه پسته او دروغجنه بڼه یې!
ایلي- ته همداسې فکر وکړه.

بالخاش- زه ډاډمن یم.
ناخواه ایلي په لوړ آواز وخنډل او ویې پوښتل: ایا ستا ملگری پوهیږي چې ته دلته راغلی یې؟

بالخاش په همغه قهرجن لهجه وویل: دا ستا کار نه دی چې پوه شي هغوی زما له راتګه خبر دي که نه. ما له تا مرسته وغوښته خو تا رد کړه. ته یوه خیانت کوونکې

ښځه يې چې له دښمن سره اړيکه لرې، که چيرې چانس پيدا شي له تا به هم انتقام واخلم دا دې په ياد کې وساته.

ايلي په بې پروايې سره د خپل کميس گريوان خلاص کړ او ويې ويل: څه ته انتظار يې؟ همدا اوس کولای شې د خپل خنجر څوکه زما په سينه کې ښخ کړې، دا هماغه سينه ده چې څو ځله دې شونډې پرې کيځودلې وه او ښکل کړې دی وه. بالخاص په کلک او قاطع لهجه وويل: که ته نر وای نو يوه شېبه به مې هم ژوندی نه وايې پرېښی او همدا سينه به مې درته له وينو څخه سره کړې وای.

بيا يې يوه سخت څپړه د ايلي په مخ ورکړه او پرته له دې چې نور څه ووايي، له کوټې ووت. د ايلي د خدا غږ د کوټې په فضا کې خپور شو چې د بالخاص تر غوږ ورسیده او غوسه يې نوره هم ور زیاته کړه.

بالخاص پرېکړه کړې وه چې دا ماموریت به يوازینې ځان ترسره کوي. هغه احساس کاوه چې د خوارزم خاوره د يو لوی، وحشي جگړې له خطر سره مخ ده. هغه د مغولو له وحشت او بې رحمۍ سره آشنا و او پوهېده چې دوی څومره کينه اخیستونکي او سرسخته خلک دي. بېرته شراب خونې ته ستون شو. ملگري يې د زیات شراب څښلو له امله نشه وو، ځان يې نه پېژانده، لیونی مست وو.

بالخاص څو شیبې هغوی ته وکتل، او که څه هم ډېر غصه و، خو مسکا يې په شونډو خپره شوه او ويې ويل: بالاخره دا احمقان شرابو را چپه کړل. د ايلي غږ يې له شا واورېد: ستا ملگري ډېر ژر خپل ځانونه هېر کړل.

بالخاص پرته له دې چې ورته وگوري وويل: کاشکې کولای مې شواى چې دوی ټول ووژنم...

ايلي پوزخند ووهه او ويې ويل: د دوي وژنه ډېره اسانه ده، هغوی لاندی زیرزمیني ته یوسه هلته يې ووژنه او جسدونه يې څاه ته واچوه. زه هم، د هغه میني له امله چې درسره لرم چوپ پاتې کېږم.

بالخاش مخ د هغې خواته وگرځو او ويې ويل: لاره شه! زموږ ترمخ نور هېڅ نشته، هر څه چې وه پای ته ورسېدل، نور زما و مخ ته مه راځه.

ایلي بې پروايي سره اوږې پورته کړې او لاره، هغې ډېر ژر بدلون موندلی و، او دا خبره د بالخاش لپاره د حیرانتیا وړ وه، هغه هېڅکله فکر نه کاوه چې دا ژوره مینه چې د دواړو ترمخ پیدا شوې وه، دومره ژر به سره شي. بالخاش مخکې له دې چې دلته راشي او د ایلي سره مخ شي ځان سره فکر کاوه او گمان یې کاوه چې هر خبره چې وکړي ایلي به یې پرته له څه ویلو ومني! خو د شرابخونې نجلۍ خپل وفاداري د مغول خان پر وړاندې ثابته کړې وه.

شپه نیمه شوې وه چې د بالخاش ملگري په هوښ راغلل، هغوی داسې حال کې چې راسته چپه کیدل او ټیلي خورلې د شرابخونې له دروازې راووتل، بالخاش ډېر په سختۍ وکولی شول چې هغوی د کاروان د استوگنې ځای، کاروانسرای خوا ته ورسوي.

هغه شپه تر سپېدو بالخاش نه شو ویده. ټول وخت یې دا فکر کاوه چې څنگه به سلطان محمد خوارزمشاه د چنگېزخان د جگړې له پلانونو خبر کړي؟ هغه د ماوراءالنهر له وطنه اندېښمن و. هغه ته خپل د وطن څخه نور هېڅ څه معنا نه درلوده. ایلي، د شرابخونې هغه نجلۍ چې کله ناکله یې ورسره مینه کوله، اوس ورته د خیانت سمبول ښکارېده. هغه ترې کرکه لرله. بېشکه که هغه یو سپی وای، نو بغیر د کوم تردید څخه به یې هماغه شپه همغه کوټه کې مړه کړې وایې.

د سهار خوا وه چې بالخاش ته خوب راغلو او ویده شو کله چې وینې شو، لمر راختلی و او ټول خلک د کاروان چمتووالي ته بوخت وو. ورځ لا نیمایي ته نه وه رسېدلې چې د سوداگرانو کاروان د هرښان له دروازې ووت. ورو ورو د ښار سیوري د کاروان تر شا ورک شو. هغوی د اترار ښار پر لور روان وو ...

کله چې د اترار ښار د برج ساتونکو د مغولو د سوداگرانو د کاروان د راتګ خبر دارالحکومې ته ورکړ، غايرخان امر وکړ چې کاروان دې په يوه مناسبه کاروان سرای کې تم شي. بالخاش، سره له دې چې خپل ټاټوبي ته ستون شوی و، خو د خوښۍ احساس يې نه درلود. دا ځای ډېر خطرناک و، که يو چا پېژندلای وايې نو زندان ته د تلو مخکې مړ کاوه.

بالخاش، سره له دې چې خطر يې ډېر نژدې محسوساوه، خو د هغه ملي غرور او وطنپالنه دومره پياوړې وه چې پرېکړه يې وکړه، سره له دې کړکې او کينې چې د غايرخان سره يې لرله، شپه مهال د مغولو د سوداگرانو د مشر په توګه دارالحکومې ته لاړ شي او غاير خان د چنگېز خان له پلان څخه خبر کړي.

غرمه تېرېدله چې کاروان اترار ته ورسېد. بالخاش تقريباً ډاډه و چې د خپل ښې په بدلولو سره به څوک يې و نه پېژني، حتی غايرخان به هم ونه توانېږي چې خپل تېنټېدلی بندي وپېژني. هوا لږ څه تياره شوې وه. فکر يې وکړ چې د خان سلطان کور ته ولاړ شي او د هغه د حال څخه خبر واخلي، خو سمدلاسه دا فکر ورغی چې کېدای شي د غايرخان جاسوسان، د يوه ناپېژندل شوي کس په توګه، د هغه د راتګ خبر غاير خان ته ورکړي. نو له دې کاره تېر شو، او کله چې هوا نوره هم تياره شوه، له کاروانسرای څخه ووت او د دارالحکومې پر لور وخوځېد.

چې د دارالحکومې مخې ته ورسېد، ساتونکو يې مخه ونيوله. بالخاش خپل غږ بدل کړ او ويې ويل: زه د مغولو له سوداگرانو څخه يم او د اترار له امير سره د ليدو غوښتنه لرم ساتونکو يو بل ته وکتل. بالخاش وويل: ما د خپل مشر خوا ته ويسې زه د هغه سره يو څه خبری لرم. يو ساتونکي ورته وويل: له ما سره راځه...

هغه يې د محافظينو رئيس محمد مهدي ته يووړ. بالخاش بيحد اندېښمن و، که محمد مهدي هغه پېژندلی وای نو کار يې خلاص و. خو محمد مهدي، سره له دې چې

د بالخاش مخ ته ولاړ و خو ونه توانېده چې تېنټېدلی بندي وپېژني.
بالخاش وويل: زه د مغول خان له لوري د اترار امير ته يو پيغام لرم.

محمد مهدي سخت فکر وکړ او بيا ويې ويل: امير د اوس لپاره په حرمسراء کېدی.
بالخاش- ورته ووايي چې د مغولو د سوداګرو مشر غواړي له هغه سره خبرې وکړي،
بېشکه چې هغوی به ماته اجازه راکړي.

محمد مهدي چې د بالخاش خوا ته په ځير کتل ويې پوښتل: د مغول خان د استازی
نوم څه دي؟

بالخاش- محمود يلواج.

محمد مهدي- خو ستا له څهري نه ښکاري چې د مغولو له قومه اوسپړی؟!
بالخاش- همداسې ده زه له بل قومه يم، خو له ډېرو کلونو راهيسې د مغول خان په
خاوره کې سوداګري کوم.

محمد مهدي يو دم سوچ کې لاړ، د بالخاش زړه ناآرامه شو شک يې وکړ چې کيدای
شي محمد مهدي هغه پېژندلی وي او ښايي د ده د نيولو لپاره کومه پټه دسيسه
جوړوي. نو کرار يې لاس د خپل خنجر خواته يووړ ترڅو که بريد پرې وشي، ځان
چمتو وساتي.

محمد مهدي وويل: همدلته پاتې شه، زه به ستا پيغام غاير خان ته ورسوم.
د محمد مهدي په دې خبره بالخاش راحت ساه واخيسته او په يو کوچني تخت
باندې کښېناست چې ښکلی غالی پرې هوار وه. هغه په خپله خوښه داسې ځای ته
راغلی وو، چيرته چې هره لحظه ممکنه وه چې وپېژندل شي، او ورباندې حمله
وشي. هغه د يو داسې سړي د ملاقات لپاره راغلی وو، چې د ده راتلونکې مېرمن يې
په زور ورنه اخيستې وه.

هغه د زندان ورځې راپه زړه کړې، هغه شکنجې چې ورکړې شوی وه او بيا هغه شپه
ياد ته ورغله چې د سوباتای جاسوسانو له زندانه خلاص کړی وو. هغه هره لحظه د

محمد مهدي د بېرته راتلو په تمه وو. هغه يوه خطرناکه نقشه جوړه کړې وه. بله چاره نه وه د وطن لپاره يې بايد قرباني ورکړې وای. خو دقيقې وروسته، محمد مهدي راغی. شونډې يې په مسکا پوښل شوی وه مخامخ بالخاش ته ودرېد او ويې ويل: غاير خان د مغول خان استاز د آيينو په تالار کې د ليدلو لپاره بللې، له ماسره راځه.

بالخاش د محمد مهدي سره يوځای د آيينو تالار پخوا روان شو. دا چې هلته ورسېدل، بالخاش وويل: مغول غواړي چې د ده او د حضرت سلطان خوارزمشاه ترمنځ اړيکې تل د دوستۍ پر بنسټ وي.

زور ساتونکي چې د تالار مخې ته ولاړ و، دروازه خلاصه کړه او پرده يې پورته کړه. بالخاش تالار ته دننه شو. چې کله يې غاير خان د تالار په منځ کې وليد، د هغه د زړه غوسه او کينه راوپارېده له مجبورېته يې سلام وکړ، او بيا يې په درنو او ورو قدمونو وړاندې لاړ. غاير خان چې تندى يې تريو کړی و او لاسونه يې تر شا ونيول، په سره لهجه ترې وپوښتل: د مغول خان پيغام بايد ډېر مهم وي چې تر سهاره مو هم صبر ونه کړ؟

بالخاش شاته وکتل، او بيا يې ورو وويل: دا يو محرم (راز داره) پيغام دی.

غاير خان د زور ساتونکې خوا ته وکتل چې د تالار دروازې ترڅنګ ولاړ و او اشاره وکړه چې بهر ولاړ شي بيا يې د بالخاش خواته وکتل او ويې ويل: اوس کولای شې د مغول خان پيغام ووايې.

بالخاش - زما نوم محمود يلواج دی. زه د مغولو له قوم څخه نه يم. له کلونو راهيسې د هغوی په خاوره کې تجارت کوم. مغول خان راته ځانګړې مينه لري، او له همدې امله يې زه د خپل سوداګر کاروان مشر ټاکلی يم او ستاسو هېواد ته يې راليږلی يم. زما زېږېدلی ځای سمرقند دی، خو کلونه کېږي چې هلته نه يم تللی.

غاير خان يې خبره ورپری کړل او ويې ويل: پيغام څه دی؟
بالخاش - زموږ کاروان له ځان سره قيمتي مالونه راوړي، او دا چې زه يوازې او د

شپې په دې ناوخته وخت کې تاسو ته راغلم، دا یوازې د وطن دوستۍ له مخې و.
غایر خان- نو د مغول خان پیغام یوازې یوه پلمه ده؟
بالخاش- همدغه شان ده قربان.

غایر خان- نو بیا د دې ملاقات موخه څه ده؟
بالخاش- زه راغلی یم چې یو مهم راز درسره شریک کړم.
غایر خان- دا مهم راز څه دی؟

بالخاش- ما د خپل خلکو څخه وگټی او زما په خبرو باور وکړی، د مغول خان خپل
پوځ د ماوراءالنهر پر وړاندې د یرغل لپاره چمتو کوي، هغه سوداگر چې نن ستاسو
ښار ته راغلي دي، ټول د هغه جاسوسان دي. دوی د سوداګرو په جامو کې ما سره
دې خوا ته راغلي، تر څو د خوارزمشاه له پوځونو معلومات راټول کړي او بیا
پلازمینې او نورو ښارونو ته ولاړ شي.

غایرخان د دې خبرې په اورېدو سره حیران شو، څو شېبې سوچ کې ولاړ و، او بیا
یې وویل: که چیرې کوم چل ول ستا په خبرو یا کار کې وو، که ته د مغول خان د
رښتیا استازی هم اوسېږی وژنم دې.

بالخاش په ټینګه او قاطع لهجه وویل: هیڅ چل نشته دا هر څه حقیقت دي. زه په
لاره کې د دې راز څخه خبر شوم. اوس باید ژر لاس په کار شئ.
غایر خان- ستا په اند له دې جاسوسانو سره څه باید وشي؟
بالخاش- باید په یو بیهانه ټول ووژئ.

غایرخان په شیطنیت سره وخنډل او ویې ویل: له دې نه ښه پلمه بله شته؟ و وایو به
چې دا کسان غلو وژلي؟!

بالخاش ورو ورو خپل سر وخوځاوه او ویې ویل: دا یوه منل شوې بهانه ده ټول به
ووايي چې غله هغوی د قیمتي مالونو له امله وژلي او شتمنۍ یې لوټ کړي ده.
غایر خان په هوښیارانه لهجه وویل: تا سره باید څه وکړم یلوچ؟
بالخاش د یو کمزوري موسکا سره وویل: له سوداګرانو څخه یوازې یو تن ژوندی

پاتې کيږي او هغه زه يم.

غایر خان یو معنا لرونکی خندا وکړه او ویې ویل: او دا یو تن چې ته یې، ته به مغول خان ته کیسه کوی؟

بالخاش- هو، زه به ووايم چې غلو پر کاروان برید وکړ.

غایر خان- ولې دې مغول خان ته خیانت وکړ او ما ته دې دا مهم راز وویل؟

بالخاش- ځکه چې زه مغول نه يم، زما زیږیدلی ځای سمرقند دی، دا کافي نه ده؟

غایر خان- ولې نه، زه تا له خپل خلکو څخه گڼم.

بالخاش- نو بیا زما کار ته د خیانت نوم نه ورکول کیږي.

غایر خان- زما په نظر، ته باید بیرته د مغول خان حضور ته ولاړ نه شې، دلته پاتې شه.

بالخاش احساس وکړ چې په لومه کې لویدلی دی، او غایر خان غواړي په چل او

فريب سره د هغه د تیښتې مخه ونیسي.

غایر خان- ته څه فکر کوې یلواچ؟ زه به سوداگران ووژنم، او ته به په زندان کې

وساتم.

بالخاش- ښه انعام دې ما ته په پام کې نیولی دی!

غایر خان- بله لاره نه لرم.

ناڅاپه بالخاش خپل لاسونه د کمیس لاندې ویوړل او خنجر یې راوویست او غایر

خان یې نابیر راگیر کړو. د خنجر څوکه یې د هغه تر ستوني لاندې کیښود او ویې

ویل: که غږ دې پورته کړ خنجر به دې په ستوني کې نښاسم.

غایر خان- خو ته نشې کولای زما له منگولو وتښتي، ساتونکي به دې ونیسي.

بالخاش- زه نه غواړم چې تا ووژنم، یوازې دومره کوم چې وتوانېږم له دارالحکومې

ووځم.

او د دې سره سم یې د خنجر په لاستي سره غایر خان ته له شا څخه یو گوزار ورکړ.

غایر خان د ضربې له امله ځیگروي وکړ او بې هوښه شو. بالخاش هغه د تالار یوې

ځنډې ته کش کړې او بیا یې د تالار دروازه خلاصه کړه. د ده له وتلو طریقه داسې وه لکه له غایر خان سره چې خدای پاماني کوي. کله چې یې دروازه بنده کړه، مخ یې زور ساتونکي خوا ته واپراوه او ویې ویل: امیر امر کړی چې ته باید ما تر دارالحکومې پورې رهنمای کړې.

زاره ساتونکي بې له ځنډ او شک نه مخکې شو، او بالخاش ورپسې روان شو. ټول پام یې شاوخوا ته و. بالخاش دواړه لاسونه یو بل ته رانږدې کړل او کوتې یې د خپل بل ستوني دننه واچول. په ښي لاس کې یې یوه چاقو(خنجر) نیولې وه، او هر وخت تیار و چې که حالات بدل شي، زور ساتونکي د ځان لپاره سپر وگرځوي.

محمد مهدي د دارالحکومې مخکې ته ولاړ و. بالخاش د هغه خوا ته مخ واپراوه او ویې ویل: له مهمان نوازی مو نړۍ مننه. امیر زه په عزت ونازولم او ډېر ژر به یو فرمان صادر کړي چې باید سمدستي پرې عمل وشي. بیا یې له زاره ساتونکي سره خدای پاماني وکړه او روان شو. چې لږ څه له دارالحکومې واوښت، نو خپل قدمونه یې ګړندي کړل. هغه پوهېده چې ډېر ژر به غایرخان له بې هوښۍ راووځي، او د سوداګرانو کاروان به له خطر سره مخ شي.

بالخاش په تیزی سره د اترار له کوڅو تیر شو. هغه نور نه غوښتل کاروان سرای ته ورشي، ځکه هغه ځای یې د ځان لپاره خطرناک باله. خپل لاره یې بدل کړ او د خان سلطان د پلار کور ته لاړ، څو هلته پټ شي سره له دې چې هغه کولی شو په هماغه شپه له اترار ښاره ووځي، خو دا کار یې ونه کړ، ځکه هغه نقشه چې د سوداګرانو د وژلو لپاره یې جوړه کړې وه، لا نه وه پوره شوې. نایمان، چې د خان سلطان پلار و کله چې یې سترګې په بالخاش ولګېدې، حیران شو. هغه فکر وکړو چې خوب ویني. څو ځله یې سترګي خلاصې او پټې کړل باور یې نه کېده چې دا ځوان سړی چې د مغولي سوداګرو کالي یې پر تن دي، هماغه بالخاش وي.

نایمان چې د خوښۍ اوښکې یې په سترګو کې ځلیدې او شونډې یې په موسکا وې، ویې ویل: نو ته ژوندی یې؟ خدای ته شکر، تا زما زړه روښانه کړ.

بيا يې بالخاش په غېږ کې ونيو او پر تندي يې ښکل کړ. په داسې حال کې چې سترگي د بالخاش په سترگو کې گنډل شوی وه وويل: خپل حال راته ووايه غواړم پوه شم چې دا دومره وخت چې خپل د پلرني خاوری څخه لرې وې څه دی کول؟ اوس راته روښانه شوه چې د غاير خان په زندان کې ستا د وژل کېدو خبر د دروغ خپور شوی و هغه هم د خيانت په تور.

بالخاش يو کمزوری مسکا وکړ او ويې ويل: زه هغه ورځې ته سترگې پر لاريم چې پخپلو لاسونو غاير خان د خيانت په جرم ووژنم. هغه يو پست او چټل سړی دی. نایمان- آرام اوس بالخاش، لومړی ځل هم تا ناڅاپي اقدام وکړ نږدې وه چې خپل ځان دې مرگ ته ورکړی وايي. بالخاش- خو بل ځل ضرور کامياب کيږم. نایمان- څه پلان لرې؟ بالخاش- اوس نه شم کولی چې څه ووايم خو کله چې وخت راورسيږي پوه به شئ.

هغوی دواړه د کوټي په منځ کې ولاړ وو او خبرې يې کولې.

نایمان ورته وويل: ولې نه کښېنې؟

بالخاش- زه بايد تر سبا شپې پورې دلته پټ شم. که فکر کوئ چې زما شتون به تاسې او ستاسې کورنۍ ته خطر جوړوي نو ښه ده چې تر څو هوا تياره ده، بل ځای ته لاړ شم.

نایمان خپل لاسونه د هغه پر اوږو کېښودل او ويې ويل: کله چې تا خپل ژوند زما د لور لپاره په خطر کې واچوه او د مرگ مخکې ولاړی نو دا زما دنده ده چې تا په خپل کور کې پټ کړم. زما او زما د کورنۍ په اړه فکر مه کوه. موږ ټول ستاسو سره علاقه لرو.

دوی دواړه د کوټې په فرش کېښناستل نایمان وويل: ستا پشان هوښيار سړی هسې خپل ځان په خطر کې نه اچوي، زه گمان کوم ته د يو خاص مقصد لپاره اترار ته

راغلي يې او که زه غلط نه یم نو تا د مغولو د تجارانو جامه د دې لپاره اچولې ترڅو
غاير خان و وژنی.

بالخاش وخنډل او ويې ويل: که تاسو زما څهره کور ته د راتلو څخه مخکې ليدلې
وای نو هيڅکله به مو پيژندلې نه وای. ما خپل احتياط له لاسه نه دی ورکړی، ما
خپل بڼه په بشپړه توگه بدله کړې وه.

نايمان- نو ته د مغول خان سوداگرو لپاره کار کوئ؟

بالخاش- هو همداسی ده، زموږ کاروان له لمر لوېدو مخکې اترار ته راورسېد.

نايمان- څنگه دې ځان تر هغوی ورسوئ؟

بالخاش- ما هيڅ بل انتخاب نه درلود، هر چيرې چې تللې وایې زه يې پيژندلم.

نايمان تندي تروش کړو او ويې ويل: مغولان زموږ دښمنان دي.

بالخاش- زه هم د دوی دښمن یم.

نايمان- زه نه پوهيږم چې ته څه وایې؟!

بالخاش- غوره دا ده چې د دې په اړه خبرې ونه کړو، د خان سلطان په اړه راته
ووايست.

نايمان په سوچ کې لاړ بالخاش احساس وکړ چې ښايي د خان سلطان سره څه پيښ
شوي وي داسې حال کې چې د نايمان تروش تندي ته يې کتل ويې ويل: څه شوي
دي؟

نايمان- کوم مهم خبره نه ده زويه.

بالخاش- خو زه داسې احساس کوم چې تاسو غواړئ له ما څخه يو څه پټ وساتئ.

نايمان سر پورته کړ او وې ويل: زه درته دا ډاډ درکولی شم چې خان سلطان ژوندی
ده خو ...

خبره يې لا نه وه ختمه کړې چې بالخاش وويل: خو څه؟ کوم خبره زما څخه پټوی؟
نايمان لږ خپل ځای بدل کړ او ويې ويل: نه غواړم خفه دې کړم.

بالخاش- زه له مخکې څخه خفه یم، هيڅکله مې له ذهن څخه هغه نه ده ووتلې.

نايمان- خان سلطان يې بل ځای ته وړلې، داسې ځای ته چې ډېر کيلومتر د دې ځای څخه ليرې دی.

بالخاش خپل سر شاته کړ، ديوال ته تکيه شو او داسې چې سترگې يې د مخامخ ديوال خوا ته نيولې وه پوښتنه وکړه: تاسو له کومه پوه شوي چې هغه يې له اترار څخه ايستلې ده؟

نايمان- څو ورځې مخکې يې دلته راوستلی وه تر څو خدای پاماني وکړي. پخپله يې دا خبره وکړه.

بالخاش- وې نه ويل چې چيرته يې وړي؟
نايمان- نه، هېڅ يې ونه ويل، ښکاره وه چې خپله هم نه پوهېده.

بالخاش- خو زه پوهېږم.

نايمان- نو بيا ولې څه نه وايي؟

بالخاش خپل سر مخکې راوړ او ويې ويل: غاير خان خپل تر ټولو ښکلې انجونۍ ترکان خاتون ته استوي، هغه چې د سلطان محمد مور ده. بې شکه خان سلطان هم هغې ته استول شوی.

نايمان وويل: نو ته گومان کوې، خو باوري نه يې؟
بالخاش ورو سر وښوراوه او ويې ويل: زه يقين لرم چې خان سلطان هلته استول شوی.

نايمان په داسې لهجه سره چې ډېر غم او درد پکې احساسېده وويل: که ستا دا شک سم وي نو نور د خان سلطان د ژغورلو هيله نشته، او ته هم بايد د غاير خان د وژلو فکر له سره وباسې.

بالخاش د غوسې او کينې نه په پټه مسکا وويل: خو زه به ترې سخت انتقام واخلم.
هغه ورځ چې زه احساس کړم چې د خان سلطان ژغورل ناممکن دي، هغه ورځ زه ژوندی نه يم چې دا درد وزغمم.

د خان سلطان پلار ورته وويل: زويه، زه نه پوهېږم ته څه پلان لرې، خو ته بايد ډېر پام وکړې. غاير خان يو کينه‌کېن او بې رحمه سړی دی، لا هم د دې فکر نه دی وتلی چې تا ووژني. ته خپله ځان د هغه په جال کې اچوی. که د هغه جاسوسان پوه شي چې ته اترار ته راغلی یې او زما په کور کې پټ شوی یې، دا ځای به د وینو په سیلاب بدل کړي.

خو شېبې چوپتیا وه... بیا بالخاش وويل: سبا شپه به اترار پرېږدم. نایمان له ځایه پورته شو او ويې ويل: ته ارام ته اړتیا لرې دا کوټه ستا ده. زه ډاډه یم چې سهار چې کورنۍ ته معلوم شي ته دلته یې، خوشاله به شي. زه اوس خپلې کوټې ته ځم.

نایمان د کوټې دروازه خلاصه کړه او بهر ووت، او بالخاش یې یوازې پرېښود.

کله چې غاير خان هوښيار شو او سترگې یې پرانېستې، نو زور ساتونکي او محمد مهدي یې د خپل سر څنگ ته ولیدل، هماغسې چې د تالار پر فرش ناست و. کوشش یې وکړ چې په ذهن کې هغه څه بیا راژوندي کړي چې پرې تېر شوي وو. چې د محمود يلواج نوم یې په یاد شو، ژر له ځایه ودرېد. محمد مهدي ته یې وکتل او وپوښتل: ایا هغه ونيول شو؟ محمد مهدي وويل: که د هغه له بې ادبۍ او بې احترامی څخه خبر وای نو پر خپل لاسونو به مې وژلی وای.

غاير خان د غوسې څخه وینه په رگونو کې په جوش راغلل، مخ یې سور شو. محمد مهدي چې د ډېر ویرې څخه یې زنگونونه لړزیدل په ریښونکي غږ وويل: اجازه راکړئ زه د څو ساتونکو سره یوځای د هغه کاروانسرای ته ولاړ شم چې د مغولو

سوداگران پکې اوسیدې، یلواج له هغه ځایه راوباسم او د کاروانسرای مخې ته یې ووژنم.

غایر خان مخکې شو، څو شیبې یې محمد مهدی ته په ځیر وکتل، بیا یې یوه کلک څپړه د هغه په مخ و وهل او ویې ویل: که ستا لځای بالخاش دلته وایې نو دا احمقانه خبرې به یې نه وایې کړې. ته بې مغزه یې او فکر کوې چې یلواج، یو کم عقل او احمق سړی دی چې پر ما د برید وروسته نیغ په نیغ به کاروانسرای ته ولاړ شي او د سوداگرانو په منځ کې پټ شي؟ هغه یو ډېر هوښیار سړی دی، ما داسې انسان تر اوسه نه و لیدلې، بې شکه هغه له ښار څخه وتلی دی او اوس په چټکۍ سره د مغولو خان لښکر خوا ته ځي.

زور ساتونکي چې تر هغه وخته چوپ و، وویل: هغه وخت دروازې بندې وې، زه باور لرم چې هغه په ښار کې پټ شوی دی او کله چې ورځ راشي او دروازې خلاصې شي، نو یلواج به له خپل پټ ځایه راووځي او له ښار څخه به وځي.

غایر خان په غوسه وخنډل او ویې ویل: زه نور له یلواج سره کار نه لرم د هغه شجاعت مې خوښ شو هغه زموږ د خلکو څخه دی، له ماوراءالنهر څخه دی. هغه ته د هغو رازونو او خبرو له امله چې ما ته یې ښکاره کړل، بخښنه ورکوم.

محمد مهدی او زور ساتونکي یو بل ته وکتل بیا یې خپل سترګي د غایر خان پر خوله وګڼدل او په بې صبرۍ سره منتظر وه چې وګوري یلواج کوم مهم راز امیر ته ښکاره کړي؟

غایر خان په سوچونو کې ډوب و او ورو ورو ګامونه یې اخیستل. محمد مهدی لږ جرئت وکړ او ویې ویل: زما په اند یلواج د بالخاش په اړه ځینې خبرې فاش کړې دي.

غایر خان پوزخند وکړ او ویې ویل: بالخاش؟! هغه زما لپاره مهم نه دی، یلواج راته د مغولي سوداګرو په اړه وویل، هغه ویل چې دا ټول د مغول خان جاسوسان دي او د جاسوسۍ لپاره زموږ هیواد ته، یعنې ماوراءالنهر ته راغلي دي.

زور ساتونکي د دې راز له اوریدو سره یو ځل وارخطا شو او ورو یې وویل: دا ډېره ویرونکې خبره ده.

محمد مهدي وویل: باید دا ټول زندان ته واچوو او مالونه یې مصادره کړو. غایر خان وخنډل او ویې ویل: زموږ زندانونه د دې وحشیانو لپاره ځای نه لري، خو مالونه یې چې ډېر قیمتي دي، باید مصادره کړو. البته هغه وخت چې د کاروانسرای ځمکه د دوی په وینو سره شوی وی.

بوډا ساتونکي په اندیښنه پوښتل: تاسې غواړئ چې هغوي ټول ووژنئ؟ غایر خان د هغه خواته لاړ او ویې ویل: د سهار له سپېدو دمخه باید دا کار پای ته ورسوو.

بوډا ساتونکي چې یو دورانديش سړی و، ویې ویل: کېدای شي یلواچ بله موخه ولري، غوره دا ده چې دوی د کاروانسرای په حجره کې بندي کړو، او که دا ثابتې شوه چې د یلواچ خبرې رښتیا دي، بیا پرې پریکړه وکړو. د مغولي سوداګرو وژل د ماوراءالنهر په زیان دي او مغول خان به غوسه شي.

غایر خان چې یو ضدی او یوازې د خپل فکر تابع او جاه طلب سړی و، په لوړ آواز وخنډل او ویې ویل: موږ باید دا فرصت له لاسه ورنکړو. زه د سلطان استازی یم او باور لرم چې کله سلطان ته دا خبر ورسېږي، چې مغولي سوداګر چې د جاسوسی لپاره زموږ هېواد ته راغلي وو، وژل شوي دي، نو پر ما به افرین ووايې.

محمد مهدي ته یې لږه شیبې وکتل بیا یې ورته وویل: اوس سمدلاسه له خپلو غوره اس سپرو ساتونکو څخه یوه ډله کاروانسرای ته بوزه، او بې له ځنډه مغولي سوداګر ووژنه او د دوی مالونه له هغه ځایه را وباسه.

محمد مهدي بوډا ساتونکي ته وکتل، داسې ښکارېده لکه هغه هم له مغولي سوداګرو د وژلو ویره لري. غایر خان ورته وکتل او ویې ویل: ولې ولاړ یې؟ زه همدلته پاتې کېږم تر څو د دوی د وژل کېدو خبر واورم.

محمد مهدی بله چاره نه درلوده، د غایر خان امر ته یې غاړه کښېښوده.
له تالاره بهر ووت.

بوډا ساتونکي چې د دې وژنې پایلې ته اندېښمن و، له غایر خان څخه وغوښتل تر
څو د مغولي سوداګرو په وژنه کې بېرته ونه کړي.
غایر خان د هغه مخې ته ودرید او ویې ویل: وېرېدلی بوډا سړي! ته نور له عمره
پاتې نه یې، ښه ده چې خوله بنده وساتي او د وحشي مغولو ملاتړ ونکړي.

بوډا ساتونکي له وېرې ولرېد او ورو ورو له تالاره ووت، غایر خان په بې صبرۍ سره
د محمد مهدی انتظار کاوه، چې د مغولي سوداګرو د وژنې خبر ورته راوړي.

په همدغه وخت کې، د "نایمان" د خان سلطان پلار په کور کې یو سړی یوازې په
بستر پروت و، او د خپلې هوښیارې دسیسې په فکر کې و. هغه بالخاش و د مغول
خان جاسوس چې لایې هم خپل ملې غرور نه و هېر کړي. هغه پر داسې لاره روان
و، چې هر وخت کېدای شو، راز یې "سوباتای" یا "چپه نویان" ته ښکاره شي او هغوی
یې ووژني. خو ویره له بالخاش نه تېښتېدلې وه. هغه یو عجیبه زړورتیا ښودله. د
وطن دپاره یې دښمن په منځ کې یوه پټه او خطرناکه مبارزه پیل کړې وه.

شپه له نیمایي تیره شوې وه چې محمد مهدی له خپلو غوره اس سپرو سره ناڅاپه،

د مغول سوداګرانو په کاروانسرای باندې برید وکړ، له هماغې لمړۍ شېبې څرګنده وه
چې سوداګران به تر تېښتې وړاندې ووژل شي. د غایر خان سرتېرو په بې رحمۍ سره
وژنه کوله. دوی د مغولو د تېښتې لارې بندې کړې وې. او ډېر ژر د کاروانسرای ځمکه
د مغولو په وینو سره شوه. محمد مهدی چې ډاډه شو له سوداګرانو څخه یو تن هم
ژوندی نه دی پاتې، امر یې ورکړ چې د هغوی مالونه دې هغه ځای ته ولېږدول شي
چې مخکې ټاکل شوی و. خپله په بېرته د دارالحکومې خوا ته لاړ او غایر خان ته یې د
مغولو د سوداګرانو د وژلو خبر ورساوه.

غايرخان داسې خوشحاله شو چې لاسونه يې سره ومنډل او ويې ويل: بايد له محمود يلواج څخه مننه وكړو، هغه يو وطن پرست سړي دی. كاشكې دلته واى او دا خبر يې اورېدلې واې.

هماغه شپه، يو تن چټك اس سپور د ښار له دروازې تېر شو هغه يو ليك لېږدوه چې غايرخان د سلطان محمد په نامه ليكلى و، او پكې يې د مغولي سوداگرانو د وژنې كيسه ليكلې وه. سپور به دا ليك پلازمېنې ته رسول.

غايرخان د دغه بريد له پايلې خوښ و او بريالى ښكارهېده. هغه لا هم د محمود يلواج د زړورتيا فكر كولو، او د خپل حرم خوا ته روان شو. بوډا ساتونكي يې پسې ورو ورو گامونه اخيستل. دواړه چوپ وو. د حرم سراى دروازې ته چې ورسېدل، غايرخان بغير له دې چې و وايي د بوډا ساتونكي څخه جلا او پر زينو پورته شو. بوډا ساتونكي چې د ناوړه پېښو وړاندوينه يې كوله، ورو ورو د هغه ځايه لرې شو ..

د لمر له راختو سره سم د مغولي سوداگرانو د قتل عام خبر ژر خپور شو خلك ډلې ډلې د هغه كاروانسراى خوا ته روان وو، چيرې چې وژنه شوې وه...

بالخاش تازه له خوبه پاڅېدلى و چې دا خبر يې واورېد. هغه خوښ و او مطمئن ښكارېده، ځكه پلان يې بريالى شوى و. زړه كې يې د غرور احساس زيات شوى و... ټول ورځ يې په خپل كوټه كې تېره كړه. تر دې چې لمر لا نه و لويديلى او د ښار دروازې نه وې بندې شوې، هغه له اترار ښاره ووت او په چټكۍ سره د "هرسبان" پر لور وخوځېد. تلوار يې درلود چې ژر هلته ورسېږي. غوښتل يې داسې وښيي چې گواكي د غايرخان د جنګي سپرو له حملې تېنډيدلې دى.

بالخاش د هماغې شپې په سبا، تر نيمې ورځې مخكې هرسبان ته ورسېد. شپه او د ورځې يوه برخه يې پرته له استراحت كولو پر لاره تېره كړې وه. دا وېره ورسره وه كه په هرسبان كې تم نشي نو اس يې د اوږد مزل او لوړې څخه مړ شې هغه له ايلي نومې نجلۍ، چې د هرسبان شرابخانه كې وه بد راتلل نو ځكه هلته ولاړ نه او د ښار

د باندې دمه وکړل، لږ وروسته له نیمې ورځې خپل سفر ته دوام ورکړ، له هغې تنگې لارې چې د هرسبان له شماله تېرېده، ښار یې شا ته پرېښود.

بالخاش بیرېه درلوده، غوښتل یې ځان ژر د سوباتای کمپ ته ورسوي او هغوی ته د سوداګرو د ډله ییزې وژنې خبر ورکړي. هغه د مغول خان د جاسوسانو دنده افشا کړه او د سوباتای پراخ او حساب شوی پلان یې له منځه وړی و، چې هدف یې د سلطان محمد خوارزمشاه د پوځونو په اړه استخباراتي معلومات راټولول وو. باور یې درلود چې سوباتای به پر ده شک ونه کړي. هغه د کاروان یوازینی ژوندي پاتې شوی غړی و، چې په هوښیاري سره یې غایر خان د دوی پر ضد راوپاراوه او ټول یې ووژل.

خو که بالخاش پوه شوی وای چې د مغول خان د جاسوسي استخباراتو په وړاندې د هغه دا پټه مبارزه به بدې او خطرناکې پایلې ولري، نو شاید هغه بلې لارې ته مخه کړې وای، او بې شکه چې نن شاید تاریخ بل ډول وای.

کله چې سوباتای ته وویل شول چې بالخاش بېرته راغلی، د حیرانتیا له امله یې خوله پرانیستې پاتې شوه. اټکل یې وکړ چې باید له سوداګرو سره کومه جدي پېښه شوې وي. لږ وروسته، بالخاش چې د سفر دوړې یې پر شونډو او څېره لگېدلې وې او پوره سترې ښکارېده، د سوباتای خیمې ته داخل شو. سوباتای په داسې حال کې چې تندي یې تریو کړی و، وویل: له څهرې دې ښکاري چې ډېر ژر دې ځان دلته رارسولې!

بالخاش لږ سا واخیسته او وېې ویل: هو، همداسې ده، قربان...زه یوازینی کس یم چې له سوداګرو کاروان څخه ژوندي پاتې شوی یم. سوباتای- روښانه خبرې وکړه.

بالخاش- د غایر خان سپاره کاروان سرای ته راغلل او ټول سوداګر یې ووژل. سوباتای- یقیناً زموږ سره خیانت شوی دی.

بالخاش- زما هم همدا نظر دی، ځکه برید یې ناڅاپه وو.

سوباتای- د خپل ځان په اړه ووايه، ته څنګه ترې ووتې؟

بالخاش په آرامۍ سره وویل: زه د خان سلطان د پلار لیدو ته تللی وم، کله چې بېرته

کاروانسرای ته راغلم، هغه ځای په وینو سور وو نو زه هم ډېر تم نه شوم او ژر مې ځان د اترار څخه راوویست.

سوباتای د بالخاش خبرې واورېدې او قهر شو، یو قوي او کلک سوک یې د هغه پر سینه وواهه او د قهر له امله یې څهره بدله شوې وه، وویل: احمقانه کار دې کړی. بالخاش - که ما کاروانسرای نه وای پریښودلې نو بې شکه زه هم وژل کیدلم او بیا به هیڅوک نه وای پاتې چې دا خبر تر تاسو را ورسوی.

سوباتای غاښونه پر یو بل کېښودل او په غوسه یې وویل: غایر خان فکر کوي چې د سوداګرو په وژلو یې بریا ترلاسه کړې، خو زه به داسې سزا ورکړم چې د هغه راتلونکي نسلونه به یې لا هېر نه کړي، هغه پخپلو لاسونو خپله قبر وکیندلو.

سوباتای لږ خاموش شو بیا یې د بالخاش خوا ته مخ کړو او ویې ویل: اوس ته کولی شې له غایر خان څخه خپل غچ واخلي. یو ویرونکی غچ چې ډېر ژر به راورسیږي. بالخاش - خو خان سلطان د هغه په حرمسرا کې نشته.

سوباتای له یو پټ موسکا سره وویل: د هغه فکر له ذهنه وباسه د غایر خان د غچ اخیستلو فکر وکړه، زه به هغه تا ته در وسپارم، تر څو په ډېر بد ډول یې ژوند ته خاتمه ورکړي.

بالخاش له فکر سره تندي تریو کړ او ویې ویل: زه باید پوه شم چې غایر خان به څنګه زما لاس ته راکوئ؟ هسې نه غواړئ هغه وتښتوي؟

سوباتای له یو شیطان موسکا سره وویل: ډېر داسې شیان شته چې ته باید پرې پوه نه شې. که یوه ورځ موږ غایر خان له اترار څخه لاس تړلی را وباسو، ممکن دا موږ واوسو چې هغه ته د هغه د کړنو سزا ورکړو. هغه زموږ د سوداګرو په وژلو سره، په اصل کې خپل قبر کیندلې دی.

بالخاش وپوښتل: تاسو څه کول غواړئ؟

سوباتای له خاص غرور سره وویل: موږ داسې کار کوو چې راتلونکي نسلونه یې هېڅکله هېر نکړي.

بالخاش ورو سر و خوځاوه او ويې ويل: زه له همدا اوس څخه د يو ويروونکي جنگ تصور کوم.

سوباتای - ويروونکي جنگ؟!

بالخاش - هو، داسې جنگ چې په ماوراءالنهر کې د وژنو پيل دی.

سوباتای - موږ هېڅکله د ماوراءالنهر پر خاوره د بريد نيت نه لرو.

بالخاش - خو ښکاري چې ستاسو د لوی يرغل نقشه پر ماوراءالنهر جوړه شوې هم ده.

سوباتای په تېز غږ وويل: زه نه غواړم چې د دې موضوع په اړه خبرې وکړې. خپل خيمی ته بيرته لاړ شه، چې خبر درکړم.

بالخاش د انديښنې سره د خيمی راووت، سوباتای خپه ښکارېده. د مغولو د سوداګرو وژل کېدل په اترار کې، د هغه نقشه چې غوښتل يې له ماوراءالنهر نه نظامي معلومات ترلاسه کړي، په بشپړ ډول ګډوډه کړې وه. هغه اړتيا درلوده چې بله لاره پيدا کړي، خو د مغول خان نقشه عملي شي. هغه يوازې په خپل خيمی کې ګرځېده او فکرونه يې کول. بالاخره د يوه نوي نقشه له امله، يو کمزوريموسکا يې پر شونډو خپره شوه او له ځانه سره ويې ويل: يقيناً چنگيز خان به زما له نقشې سره موافق وي.

شپه نيمايي ته رسېدلې وه، سوباتای لا هم وينې و او د خپل تيار کړي نقشې په اړه يې مطالعه کوله. بالاخره يې پرېکړه وکړه چې له خپلو زړورو او چابکو مأمورينو څخه يو دانه د مغول خان قرارگاه ته چې د قپچاق په دښته کې موقعيت درلود، واستوي، تر څو چنگېز خان ته دا خبر ورسوي چې د هغه سوداګر د غايرخان په امر د اترار په ښار کې وژل شوي او مالونه يې لوټ شوي دي.

بالخاش چې له هر څه ناخبره و، لا هم د يوه ساتونکي په تمه و، چې راشي او هغه د سوباتای خيمی ته بوځي. هغه احساس کړی و چې د مغول خان ستر جاسوس د بلې نقشې په فکر کې دی.

هغه باور درلود چې ډېر ژر به د مغول خان پوځونه د ماوراءالنهر خاوره په يوه وېروونکې د جنگ ميدان باندې بدل کړي. هغه د خپل وطن لپاره اندېښمن و او پدې فکر کې شو چې د سوباتای د قرارگاه څخه پټ وتښتې او له يو پټي لارې څخه ځان د ماوراءالنهر پلازمېنې ته ورسوي او سلطان محمد خوارزمشاه ته د چنگېز خان د نقشو خبر ورکړي.

بالخاش همداسې اوږد په بستر کې پروت و او د تېښتې نقشه يې په ذهن کې جوړه کوله، چې د خيمې څخه دباندې د قدمونو غږ يې واورېده. کمان يې وکړ چې يو له ساتونکو څخه دی، چې د هغه خيمي ته نژدې کېږي.

— بالخاش! بېړه وکړه، سوباتای ته غوښتې یی!

بالخاش په بېړه پورته شو او ويې ويل: لږ وخت راکړه تر څو چې خپل کالي واغوندم، او له ځانه سره يې وويل: يقيناً سوباتای غواړي چې ما د ماوراءالنهر خاورې ته واستوي، چې هلته ورته جاسوسي وکړم. که زما شک سم وي، نو بيا به هېڅکله د دې دوزخي خلکو خواته رانشم. کالي يې واغوستل او له خپل خيمې څخه راووت. او د مغولي ساتونکي سره د سوباتای د خيمي په لور روان شو نيمه لاره کې وپوښتل: ايا ته پوهیږی چې سوباتای زما سره څه کار لری؟

ساتونکي په سختو ټکو وويل: زه د کوم خوا پوه شم؟

بالخاش- ما فکر وکړو چې شايد ته پوه شې!

ساتونکي- زه د هېڅ شئ څخه خبر نه يم.

کله چې دوی د سوباتای خيمې ته ورسيدل، مغول ساتونکی ودرېد او ويې ويل: دلته ودرېږه، تر څو چې زه تا خبر کړم.

او خپله د سوباتای خيمې ته ننوت. څو شېبې وروسته بيرون راووت او وويل: ننوځه.

بالخاش دننه لار د مغول خان ستر جاسوس سوباتای د خیمې په منځ کې ولاړ و.

بالخاش- له ما سره مو کوم کار درلود؟

سوباتای- رانږدې شه، بالخاش.

بالخاش، پداسې حال کې چې د سوباتای جدي خبره ته یې کتل، ورو ورو ورنږدې

شو، ودرېد او سترگې یې د هغه خولې ته وگنډل.

سوباتای د هغه مخې ته ودرېد او ویې ویل: زما تر ټولو زبردست د جاسوسانو ډله د

غایر خان لخوا ووژل شوه، او ته یوازینی کس یې یې چې له هغې ډلې ژوندي پاتې

شوی یې. اوس دا ستا دنده ده چې د هغه کاروان د وژنې کیسه چنگیز خان ته

ورسوی.

بالخاش چې د هغه خبرې واورېدې، نو ټولې نقشې یې له منځه لاړې. دا بلکل هغه

څه نه وو چې ده یې گمان کړی و. هغه خیال کاوه چې دی به د ماوراءالنهر د

ماموریت لپاره غوره شوی وي، خو اوس یې ولیدل چې باید د مغول خان کمپ ته لاړ

شي.

بالخاش- قربان، یو له مغول مامورینو ته دا ماموریت ورکړی، ځکه هغوی ته لاری

معلومی دی.

سوباتای- خو ما ته انتخاب کړی یې، د شپې له پای ته رسېدو مخکې، ته باید له دې

ځایه کیلومتره لرې تللی اوسیږی.

بالخاش- مهرباني وکړی، ما د ماوراءالنهر ماموریت ته واستوی.

سوباتای په معنا لرونکي خدا سره وویل: زه وېرېږم که تا هغه ماموریت ته واستوم،

شاید ووژل شې. رښتیا، یو سوال چې لا هم زما لپاره بې ځوابه پاتې دی، دا دی چې

غایر خان څنگه وکړای شول چې پوه شې هغه سوداگران جاسوسان دي او هغوی قتل

عام کړي؟

بالخاش، چې پخپله یو هوښیار او زیرک سړی و، احساس وکړ چې سوباتای ښایي پر

هغه شکمن شوی وي. خو پرته له دې چې ځان له لاسه ورکړي، په قاطع او کلک لهجه

يې وويل: كه يوه ورځ بريالي شو چې غايرخان ژوندي او لاس تړلی خپل كمپ ته راولو، نو هغه به پرته له شكنجې دې پوښتنې ته ځواب ووايي.
سوباتای- امم نو ستا په نظر، بايد دا پوښتنه له خپله غايرخانه وشي؟
بالخاش- بېشكه او كه هغه شپه زه د خان سلطان د پلار ليدو ته نه وای تللی، نو زه هم د وژل شوو په منځ کې وم.
سوباتای- نو بيا د خدای شكر چې ته ژوندي پاتې شوې او كولاى شې زما پيغام چنگيز خان ته ورسوي.

بالخاش- زه يواځې ولاړ شم؟
سوباتای- نه، زما يو تكړه او تيز اس سپور چې لاره يې ليدلى ستا سره ځې.
بالخاش- سمدې نو بيا زه چمتو يم.
سوباتای- هر څه چمتو دي. زما ساتونكى به ستا لارښوونه دركړي.
بالخاش- كوم بل پيغام نه لرئ؟
سوباتای په اندېښمن ډول وويل: نه. خو دا په ياد ولره چې مغول خان يو هوښيار او زيرك سړى دى. او مخكې له دې چې هغه له تا وپوښتي، هڅه وكړه چې د خپلو سوداگرانو د قتل عام ټول جزئيات هغه ته ووايې. نور څه نه لرم ويلو ته كولى شې ولاړ شې.

بالخاش د سوباتای له خېمې ووت. هغه ساتونكى چې د خېمې مخې ته ولاړ و، د هغه خوا ته راغى او ويې ويل: له ما سره راځه، بالخاش.
بالخاش پرېكړه كړې وه، كه سوباتای هغه يواځې دې ماموريت ته ولېږي نو دى به د ماموريت لځايه په كوم بله لارې ځان تر ماوراءالنهر ورسوي تر څو سلطان د چنگېز خان د خوارزم پر خاوره د بريد له نقشې خبر كړي. خو گومان يې كاوه چې سوباتای پر هغه شكمن شوى، او هغه يواځې نه لېږي.

بالخاش د هغو خلكو په منځ كې ژوند كاوه چې د هغه وينې ته تېري ول. تر هماغه شپه يې توانيدلى و، چې پرته له دې چې د هغوى شك را وپاروي، ډېرى له هغوى

ووژني. هغه د يوه وړانکار مامور رول لوباوه، خو لا هم هغسې چې خپله يې تمه لرله، ماموريت يې نه و بشپړ کړی.

هغه پداسې حال کې چې په خپلو فکرونو کې ډوب و، د سوباتای د ساتونکي پسې روان شو، دوی هغه ځای ته تلل چېرته چې د مغول خان کمپ ته د تللو وسایل چمتو شوي وو. د سوباتای د خېمې څخه لږ څه ليرې شول، يو ځای ته ورسېدل چې دوه اسونه له ټولو توکو او زینونو سره تیار ولاړ وو. يو لنډ قد ځوان سړی د اسونو څنگ ته ولاړ و. چې له سترگو څخه يې هوښياري او چټکتيا ښکارېده.

ساتونکي مخ بالخاش خوا ته کړو او ويې وويل: معرفې شه خپل د لارې د ملگری سره نوم يې سونک دی، دې به تا د مغول خان تر کمپ وړی. سونک وخنډل او وې ويل: بالخاش، زه تا ښه پېژنم، د کمپ ټول خلک ستا د زپورتيا او مېړانې خبرې کوي. سپور شه، تر څو د لمر له راختو مخکې له دې ځايه کيلومترونه لرې شوي ووسو.

او بيا پخپله په يو جست سره پر آس سپور شو، بالخاش هم پښه پر رکاب کېښوده او ځان يې پورته کړ او پر آس سپور شو. لږ وروسته دواړو خپل آسونو ته حرکت ورکړو. د آسونو د پښو غږ د کمپ چوپتيا او ارامي د څو شېبو لپاره کپه وډه کړه. او بيا چوپتيا بېرته پرې خپره شوه. دواړه په بېرې سره سپاره روان وو.

دوی د چنگيز خان کمپ ته د رسېدو لپاره بېرې لرله. دا يو ماموريت و، بالخاش نور د تېښتې اراده نه لرله. وضعیت داسې و چې که يې د تېښتې لاره غوره کړې وای، امکان يې درلود چې سونک به ورته د تېښتې لاره بنده کړې وای. سونک يو تېز ذهنه او تکړه سوار و، چې د بالخاش په تعقيب کې و او يوازې د يوه آس واټن ترمنځ واټن ورسره و. بالخاش چې دا حال يې وليد، د تېښتې فکر يې له ذهنه وباسه. ده کمان وکړ چې گواکې د اترار پر لور روان دی. بالخاش نه يوازې د مغولانو د له منځه وړلو فکر کاوه، بلکې غاير خان او ايلي هم هېر کړې نه وو. د هغوی د غچ اخیستلو فکر ده ته ارامي نه ورکوله. يو يې د ناوړه کارونو له امله وژل غوښت، او بل يې د وطن سره

د خیانت له امله.

شپږ ورځې وروسته، کله چې له غرمې څخه څه وخت تېر شوي وو، درې سپاره له لرې څخه ښکاره شول. د هغوی شاته دوره او خاوره هوا ته پورته کېده. ډېر وخت نه و تېر شوی چې دغه درې سپاره د کمپ مخې ته راوړسېدل. د لارې دورې یې پر جامو ناستې وې.

د هغوی د لمر وهلې څهرو څخه ښکارېده چې ډېر وخت کېږي بې له دمې یې اسونه ځغلولی دی. دوه تنه یې "بالخاش" او "سونک" ول، او درېیم کس د چنگېز خان استازی و، چې "بغرا" نومېده. هغوی یې د سوباتای خیمې ته بوت، سوباتای چې بغرا ولید، په زړه کې یې وویل: بالاخره موږ بريالي کېږو. بغرا د لارې له سترپا دومره سترې و، چې د درېدو توان یې نه درلود. پر ځمکه کېناست او سر یې د خیمې ستن ته تکیه کړ.

سوباتای، چې په شونډو یې موسکا وه، وویل: مغول خان دې روغ وي، زموږ کمپ ته ښه راغلاست بغرا.

بغرا هماغسې چې سترگې یې سوباتای ته نیولې وه، ویې ویل: زه مغول خان له خوا د سلطان محمد خوارزمشاه لپاره د یو پیغام وړونکې یم. سوباتای په یو هوښیارانه خندا سره وویل: زما گومان هم همدا و چې مغول خان به داسې تجربه لرونکی سړی لکه ستا دې ماموریت ته راواستوي. بغرا- مغول خان زموږ د سوداگرانو د وژل کېدو له امله سخت غصه شوی دی. او زما له لارې یې سلطان ته پیغام استولی دی، چې غایر خان ورته وسپاري. سوباتای، چې د خیمې په منځ کې د بغرا مخې ته ولاړ و، په لوړ آواز وخنډل او ویې ویل: دا هماغه څه دي چې زه یې غواړم.

بغرا په حیرانتیا سره وپوښتل: ستاسو مطلب څه دی؟

سوباتای- ته بریالی کېدلی نه شې.

بغرا- ته د کوم خوا خبر یې؟

سوباتای- غایر خان د ترکان خاتون، د سلطان محمد د مور، وراره دی. او ناشونې ده

چې سلطان به د مغول خان پیغام ته مثبت ځواب ورکړي.

بغرا چې یو ساده او له چل و فریب څخه لرې سړی و، وویل: که ستا اټکل سم وي نو

مغول خان به مجبور شي چې چوپ پاتې شي ...

سوباتای- ته ولې نه وایې چې هغه به مجبور شي حمله وکړي؟!

بغرا- خو د سلطان محمد پوځونه زموږ له پوځونو څخه څو چنده زیات دي.

سوباتای وخنډل او ویې ویل: حتی د مغول خان هم هغه یو ځواکمن او بااقتداره

سلطان گڼي، خو د جگړې پر مهال به معلومه شي چې ریښتینی قدرت له چا سره دی.

هغه دواړه د لمر تر لوېدو پورې د سوباتای په خیمه کې په خبرو بوخت وو.

بالخاش د «بغرا» له ماموریت څخه خبر و او په دی هم پوهېده چې سلطان محمد به

د مغول خان غوښتنه ونه مني، او بالاخره به هغه وېروونکې جگړه رامنځته شي کوم

چې هغه یې وړاندوینه کړې وه.

یوازینی امید یې دا و، چې سوباتای به د «بغرا» سره یو ځای دې هم ماوراءالنهر ته

واستوي. دا د بالخاش لپاره یو ارزښتناک فرصت و، تر څو وکولی شي خپل د تېښتې

پلان عملي کړي او د انتظار پای ته ورسوي. خو کله چې د هغې شپې سهار راغی، او

«بغرا» د تگ لپاره تیار شو، د بالخاش نوم یاد نه شو.

سوباتای درې تنه خپل مامورین د «بغرا» سره یو ځای واستول.

بالخاش تقریباً مطمئن شو چې سوباتای د مغولو د سوداګرو د وژل کېدو له امله

شکمن شوی، او فکر یې کړی چې که هغه بالخاش د «بغرا» سره د سلطان محمد

حضور ته واستوي، کېدای شي د مغول خان د استازي ژوند په خطر کې واچول شي.

کله چې د مغول خان د استازو کوچنی کاروان روان شو، سوباتای خپل مخ بالخاش ته واپاوه او ویې ویل:

زه وېرېدم که تا خوارزم ته واستوم نو باید ستا د وژل کېدو خبر ته منتظر پاتې شم. نو ځکه ما غوره وبلل چې تا همدلته وساتم، ځکه زه نه غواړم خپل یو زړور او تجربه لرونکی سرتیری له لاسه ورکړم.

بالخاش په زغم سره وویل: که تا زه د هغوی سره استولې وای نو ما به خامخا باور کې وای چې ستا هدف زما وژل دي. سوباتای په زیرکانه توګه وخنډل او ویې ویل: لکه چې تا د غایر خان د وژلو فکر له ذهن څخه ویستلې دی؟

بالخاش - نه، هېڅکله هم نه، که مې لاس پرې ورسېږي امان به ورنکړم. سوباتای - هغه ورځ نږدې ده، او ښایي موږ دواړه هغه ته امان ورنکړو. هغه لږ څه چوپ شو، بیا ویې ویل: تر هغو چې بغرا بیرته راځي ته به په کمپ کې پاتې شي او استراحت به وکړي.

بالخاش بیرته خپل خېمه ته ستون شو. د خپل هېواد د ویرونکي جنګ له فکره نه شو وتلای. هغه مغولان پېژندل او د هغوی له بې رحمۍ او جګړو سره آشنا و.

بالخاش هر سهار له سوباتای او څو نورو سرتیرو سره د ښکار لپاره له کمپ څخه وتلو او ماښام بېرته راتلل. څلور اونۍ وروسته، د یو پسرلي سهار و چې یو سوری چې په تېز رفتار سره سوری کاوه، د سوباتای کمپ ته داخل شو.

په هغه وخت کې سوباتای د ښکار لپاره له کمپ څخه وتلی و، او کله چې له خپلو ملګرو سره بېرته راستون شو، ورځ پای ته رسېدلې وه او هوا تیاره شوې وه. هغه ته د هغه سړي د راتګ خبر ورکړل شو، او سوباتای امر وکړ چې سړی دې خېمې ته راوړي.

لږ وروسته یو ساتونکی د بالخاش خېمې ته راغی او ورته ویې ویل چې سوباتای هغه غوښتي

بالخاش چې د ښکار له ستړیا څخه د خپلې خېمې پر فرش پرېوتی و، پاڅېد، له خېمې ووت او له ځانه سره یې وویل: بېشکه دا ځل به ما ماوراءالنهر ته استوی. خو کله چې د سوباتای خېمې ته داخل شو، هلته یې یو نا اشنا سړی ولید. سوباتای مخ د بالخاش خوا ته کړو او ویې ویل: بغرا او د هغه ملګري به نور بېرته نه راګرځي.

بیا داسې حال کې چې نظریې د هغه راغلې سړي پخوا کاوه وویل: دا ځل سلطان محمد خپل ژوند او خپل حکومت دواړه په خطر کې واچول. هغه د مغولو د استازو په وژلو سره دا ثابته کړه چې دی هم له غایر خان څخه په کمه نه دی. بالخاش چې دا خبر واورېد، حیران شو او وې ویل: نه، دا خبر دروغ دی. سوباتای هغه سړي ته اشاره وکړه او وې ویل: نه زه او نه ته، هیڅ یو مو دا سړی مخکې لیدلی نه دی. دا یواځې د پیسو لپاره دلته راغلی، تر څو دا خبر راته راوړي. بالخاش هغه سړي ته ور نږدې شو او پوښتنه یې ترې وکړه: ته له کومه پوه شوې چې د مغولو استازي وژل شوي؟ سړي وویل: زه له پلازمینې څخه راغلی یم. د سلطان محمد په امر هغوی وژل شوي. ټول ښار پرې خبر دی.

بالخاش لږ شاته شو او وې ویل: دا وېرونکی جنگ رانږدې کېږي. سوباتای وویل: دا وېرونکی جنگ خو هغوی پیل کړی دی، غایر خان او سلطان محمد .. بیا لږ شېبه چوپ شو، بیا یې وویل: زه پخوا پر تا شکمن شوی وم او فکر مې کاوه چې تا سوداګر وژلي دي، خو اوس زما زړه له تا ډاډه شو. بالخاش حیران شو او وې ویل: ولې دې پر ما شک درلود؟ زه هغه وخت خپل پر ژوند لا وېرېدلې، هر وخت امکان درلود چې جاسوسان ما وپېژني او ومې نیسي، نو زه به څنګه په هغه بد حالت کې خپل د دوستانو سره خیانت وکړم؟

سوباتای په یو نرم مسکا سره وویل: مهمه نه ده چې په اترار کې څه تېر شوي دي، مهمه دا ده چې زه نور پر تا بد گمان نه یم او ته کولی شې، خپل خیمې ته لاړ شې خو ها! دا هم پوه شه چې هېڅکله دې ذهن ته د زموږ له کمپ څخه د تېښتې فکر لاره و نه مومي.

بالخاش، پداسې حال کې چې ورته کتل وویل: تېښته د څه شي لپاره؟ نه! دا ناممکنه ده چې زه به په خپلو پښو د مرگ هرکلي ته لاړ شم.

سوباتای وویل: واوره بالخاش، ته اوس د یو مهم راز څخه خبر شوی یې او پوهېږې چې ډېر ژر به زموږ پوځونه د ماوراءالنهر پر خاورې یرغل وکړي. که ته خپلې خاورې ته تېښته وکړې، زه به هېڅکله تا ملامت نه کړم، ځکه هغه ستا وطن دی. یوازینی کار چې زه یې کولی شم، هغه دا دی چې ستا جسد به د اترار د دروازې ترشا وغورځوم، ترڅو غایر خان یو مړی جنگ ته بوځي، ځکه زه تا ژوندی هغه ته نه ورکوم.

بالخاش- باور وکړه، زه هېڅکله تېښته نه کوم.
سوباتای- زه پوهېږم چې ته به دا ډول حماقت نه کوی.

بالخاش بېرته خپل حالت ته راستون شو. هغه ډاډه و چې سلطان محمد د خپلو نظامي امیرانو په مشوره د چنگیز خان د استازو د وژنې حکم ورکړی دی، او شک نه و چې د سلطان محمد پوځ د دوزخي مغولو له عسکرو ډېر دی، او هغوی به په لومړۍ جگړه کې ماته کړي. بالخاش دا هر څه چې پخپل ذهن کې حساب کړي وو، یوه نه انکارېدونکې حقیقت وه.

خو هغه یوې مهمې نکتې ته پام نه و کړی، او هغه د سلطان محمد کمزورتیا، شک او تردید او د یوه ښه پلان نشتوالی، او د امیرانو تر منځ د اتحاد نشتوالی و. دا بې کفایتې او گډوډي په څرگنده سره لیدل کېده.

د جمادی الثانی 616 هجري یوه مازیگر و، چې د قیچاق په دښته د مني ژېړ رنگ لمر

څرک اچاوه، او یو نرم باد چلېده او دښته لا هم ارامه او خاموش وه، خو تر شا یې خونړي پېښې روانې وې. بالخاش له څو تنو مغولو سره چې هر یو یې نامتو جنگیالي وو، په خپل خیمه کې په خبرو بوخت و. د هغه مغولي دوستانو په غرور سره د خپلو اتلولیو او د جگړو کیسې کولې چې ورسره مخ شوي وو.

کله چې نوبت د بالخاش شو، هغه د یوې جگړې کیسه وکړه چې په "هر سبان" کې شوې وه، او بیا یې د احمد آق سو پېښه بیان کړه، چې غوښتل یې هغه ووژني...

یوه مغول بالخاش ته مخ کړ او ویې ویل: موږ دلته په همدې کمپ کې ستا او د اولجای ترمنځ د یو په یو جگړې ننداره وکړه، او ومو لیدل چې تا څنگه د هغوی وینه توی کړل.

بل وویل: کله چې ته او اولجای میدان ته لاړئ، ټولو فکر کاوه چې ته به ووژل شې. یو بل په خندا سره وویل: زه اوس باور لرم چې که ته زموږ له څو تنو سره په یو ځل هم جگړه وکړې نو بريالی به شې.

بالخاش په سکون سره وویل: ښه به دا وې چې و وایست زه به وژل کېږم، ځکه چې تاسې بې ساري او ځواکمن جنگیالي یاست او د جگړې هنرونه ډېر ښه پېژنئ.

یو له هغوی نه وغوښتل چې څه ووايي، چې ناڅاپه یو ډول شپېلک او غږ پورته شو، چې تر هغې ورځې هېچا نه وو اورېدلی. هغوی یو بل ته وکتل.

بالخاش وویل: زما گومان دی چې یو مهم څه پېښ شوی دی.

هغه سړي چې د هغه تر څنگ ناست و، وویل: ډېر وخت کېده چې دا غږ مې نه و اوریدلی.

ټول لځایه پاسېدل او بیرون ولاړل د کمپ حالت تغیر موندلې و او بیحد شور ماشور او هله ځلې لگیا وه، بالخاش او د هغه ملګري د خیمې مخې ته ولاړ وه بالخاش د یو تن ساتونکي څخه چې په تلوار د دوي د وړاندې څخه تېرېدی وپوښتل: څه خبره

شوی؟

ساتونکي داسي حال کې چې روان وو د بالخاش ځواب په لور غږ ورکړو او ويې ويل: مغول خان له خپل لښکر سره دلته را روان دی. بالخاش په ارامه وويل: خامخا يو لويه جگړه را روانه ده. د هغه مغولي ملګرو وخنډل يو تن يې وويل: بېشکه چې د مغول خان هدف د ماوراء النهر نيول دي. هغه ورو ورو لاس د بالخاش پر اوږه کېښود او زياته يې کړه: خپه کېږه مه بالخاش، ته زموږ له پلې يې. هغه ځای نور ستا وطن نه دی.

بالخاش چې سترګې يې ځمکې ته ټيټې کړې وه وويل: خو هغه زما د زيږېدو ځای دی، او تاسو غواړئ چې زما وطن په وينو او خاورو برابر کړئ. بل سړي وويل: دا ستا د وطن سر انجام چې هغه د يو سترې جگړې خوا ته بيا يې. هغوی ټول وخنډل او له بالخاش څخه جلا شول ...

بالخاش احساس وکړ چې هغه جگړه چې له ډېرې مودې راهيسې يې وړاندوينه کوله، بالاخره رانژدې شوې ده. اوس څه وکړي؟ بېرته اترار ته لاړ شي او د مغول خان د لښکر د يرغل په تمه کېښي او له خپلو هېوادوالو سره اوږه په اوږه وجنګېږي؟ خو هغه دا غوره ګڼله چې د مغول خان په کمپ کې پاتې شي او له هغوی سره جگړه وکړي، څو وکولی شي د تخريب کوونکو عملياتو له لارې د هغوی پلانونه تر ډېره حده ګډوډ کړي.

هغه له دې لارې ښه ضربه ورکولای شوه. په اترار کې جلاد د هغه په تمه ناست و، او که هغه هلته رسېدلې وايې او خلکو پېژندل وايې نو نه يوازې دا چې د هغه خبرې به يې نه وايې منلې بلکې د تېښتې او خيانت په جرم به يې هغه مړ کړی وايې. بالخاش په داسې حال کې چې د ماوراء النهر پر خاوره يې فکرونه کول حرکت يې وکړ. د کمپ هغې بلې غاړې ته شور ماشور و. د سوباتای د کمپ سرتېري هلته راټول شوي وو.

کله چې بالخاش له هغوی سره یوځای شو، په افق کې یې ولیدل چې د مغول خان لښکر را روان دی، او د هغوی تر شا یو دروند دوږو او خاوره اسمان ته پورته شوی ده.

بالخاش له ځانه سره یې وویل: سلطان محمد هېڅکله نشي کولای د دې ویجاړوونکي سېلاب مخه ونیسي. دا مغولیان چې هر ځای ته ورسېږي، هغه ځای به له خاورې سره یو کړي او د وینو ویالې به وبهوي.

د ده نظر سوباتای ته ولگېد، چې د سپاهیانو په لومړي کتار کې ولاړ و، خو د مغول خان هرکلی وکړي. د مغول خان د لښکر سېلاب د سوباتای قرارگاه ته را ورسېد. د خوبښی نارې راپورته شوې. ځمکه د آسونو تر پښو لاندې لړزېده. چنګېز خان د سردارانو د قطار مخې ته، چې سوباتای په سر کې ولاړ و، له آس څخه را کوز شو. زامن یې هم ورسره وو.

لومړۍ خبره د چنګیز خان سوباتای ته وه د هغه خوا ته یې وکتل او ویې پوښتل: هر څه چمتو دي، سوباتای؟
سوباتای لږ خپل سر تیت کړ او ویې ویل: هو ټول چمتو دي او یوازې د چنګیز خان د حکم په انتظار دي.

چپه نویان د چنګیز خان بل جاسوس چې د هغه تر شا ولاړ و، له زېږکۍ سره موسکې شو او ویې ویل: لمر د وینې رنګ غوره کړی دی.
چنګیز خان لږ غاږه کړه کړه او د سترگو له کونجه یې هغه ته وکتل او ویې ویل: خو د قپچاق دښته لا هم خاموشه ده ... د چنګېز خان مطلب دا و، چې جګړه لا نه ده پیل شوې.

چنګیز خان د سوباتای، چپه نویان او خپلو زامنو سره یوځای هغه ځانګړي خېمې ته لاړ، چې د ده لپاره چمتو شوې وه، څو هلته د ماوراءالنهر د یرغل نقشه له دوی سره یو ځای وڅېړي. هغه د مغولي سوداګرو او خپل استازی د وژل کېدو له امله ډېر

غوسه و، او يوازې يوه ستره حمله، چې نقشه يې لا وړاندې چمتو کړې وه، کولی شول د ده د غصې اور مړ کړي.

هغه يو فاتح امپراطور و، چې تر هغه وخته يې د ماوراءالنهر هاخوا ټول نظامي ځواکونه، که لوی وو که کوچني، ټول مات کړي وو او يو ستر امپراتوري يې رامنځته کړې وه او اوس وخت د دې را رسېدلی و چې د خپلې امپراتورۍ سرحدونه تر هغې کچې وغزوي چې ځواک يې رسېږي، د ماوراءالنهر سيمه د دې پراختيا لپاره لومړۍ نېټه وه. سلطان محمد، پرته له دې چې د خپلو کړنو پايله په پام کې ونيسي، د چنگېز خان استازي ووژل، او د دې کار سره يې د تاريخ بهير بدل کړ او د مغولو د لښکرو سيل يې د ماوراءالنهر پر لور راواړاوه او د دغه ځای خاوره يې د زرگونو انسانانو په وينو سره رنگينه کړه.

سره له دې چې د سلطان محمد پوځ له نظره د مغولو له پوځ څخه شمېرًا ډېر و، خو د هغه د سردارانو ترمنځ د يووالي نشتون له هماغو لومړيو ورځو څخه د ماتې نښې ښکاره کړې وې. هغه د خپلې مور، ترکان خاتون، تر نفوذ لاندې و او پخپله يې دومره واک نه درلود. بالخاص چې يو وخت د اترار د امير د ساتونکو مشر و، د سلطان محمد د پوځي ضعف نه ښه خبر و. د دې څرگنده بېلگه غايرخان و، د اترار امير، چې پرته له دې چې ځان ته شتمني راټوله کړي، بل هېڅ هدف يې نه درلود.

کله چې چنگيز خان خپل د ملګرو سره هغه خيمې ته لاړو کوم چې د ده لپاره تيار کړې شوی وه، بالخاص داسې حال کې چې خپل په فکرونو کې ډوب و په کرار قدمونو د هغه ځای لری شو ...

بالخاص ناساپه په دې فکر کې شو چې د سوباتای د کمپ څخه وتښتې او ځان اترار ته ورسوي او په يو داسې طريقه چې د ده ژوند په امان کې وي غايرخان د قېچاق د دښمنۍ او د مغول خان د پلان څخه خبر کړي، بالخاص که څه هم زښت کرکه او نفرت د غايرخان څخه درلود خو اوس دا کړې چې د ماوراءالنهر خاوره يې په خطر

کې لیدل نو د هغه ملې غرور ورته دا اجازه نه ورکاوه چې خپل د شخصي غچ لپاره دې خپل خاوری ته شا کړې.

هوا کرار، کرار مخ په تیاره کېدو وه، بالخاش داسې پلان جوړ کړې و چې هر کله د شپې خاموشي ټول کمپ باندې وییچل شي او ټول ویده شي نو دې وتښتې، هغه وخت چې بالخاش د تیښتې پلان جوړو چنگېزخان خپل د کسانو سره د ماوراءالنهر سیمې د یرغل نقشه خپرله او د لومړیو بریدونو هدفونه یې په نقشه کې ټاکل.

د اترار ښار چې تقریباً په پوله موقعیت درلود، د مغولو د پوځ د یرغل لومړی هدف گڼل کېده. چنگېز خان د ماوراءالنهر سیمې د یرغل لپاره داسې پلان جوړ کړی و چې ښارونه لکه اترار، بخارا، جند، خجند او بنکب (بناکب) د دغه پلان لومړني هدفونه وو. د هغه استخباراتي سازمان چې یو ځانگړی جوړښت یې درلود، د سوباتای او چپه نویان په مشرۍ، د سلطان محمد خوارزمشاه د پوځ په اړه تر ټولو دقیق معلومات چنگېز خان ته برابر کړي وو. چنگېز خان حتی د خوارزمشاه د پوځ شمېر او د ښارونو د استحکاماتو په اړه بشپړ معلومات درلودل.

هغه تر هغو چې د خوارزمشاه د پوځ په اړه استخباراتي معلومات نه وو ترلاسه کړي، دومره پاده نه و او وېره یې لرله چې ښايي لومړی ځل د ماتې خوند وڅکي. خو کله چې د سوباتای جاسوسي شبکې دقیق معلومات د خوارزمي پوځ د وضعیت په اړه ترلاسه کړل او چنگېز خان ته یې وسپارل، نو هغه نږدې یقیني شو چې بریا به د ده شي، او ښارونه به یو تر بل پسې ونيسي.

سوباتای حتا د خوارزمشاه د نظامي قوماندانانو په اړه شخصي معلومات ترلاسه کړي وو او د هغوی له روحيې خبر و. د چنگېز خان د جگړو د نقشو اصلي بنسټ دا معلومات وو چې د هغه جاسوسي سازمان ورته برابرول، او دی به د خپلو جاسوسانو پر معلوماتو تکیه کوله، او بریدونه به یې پر هماغه اساس پلاندول. په هغه شپه چنگېز خان خپل پوځ په څلورو برخو وویشه ترڅو له څلورو خواوو د ماوراءالنهر پر خاوره یرغل وکړي. په اصل کې دا برید له هغو ښارونو څخه پیل شو چې د سیحون سیند ته نږدې وو. دا ډول برید چې د دښمن پر خاوره له څلورو خواو حمله پیل شي، په تاریخ کې تر هغه وخته بې ساری و.

د هغه دوه زامن، «جغتای» او «اوگدای» ته د اترار ښار د نیولو ماموریت و سپارل شو، د چنگېز خان بل زوی «جوجي» ته د جند د نیولو دنده و سپارل شوه، او بل زوی یې «تولوي» د هغو قواو مشري کوله چې د خجند او بناکت د نیولو لپاره چمتو شوې وې. پخپله چنگېز خان د هغه پوځ مشري کوله چې د اترار د نیولو لپاره ټاکل شوی و. دوه سوه پنځوس زره جنگیالي د یوې خونړۍ جگړې لپاره د مغول خان د حکم پر بنسټ چمتو وو، ترڅو خپلې سترې حملې ته پیل ورکړي او د ماوراءالنهر خاوره په وینو ولري.

شپه نیمایي ته رسېدلې وه، چې د چنگېز خان سردارانو له ده سره د ناستې نه وروسته له خېمې ووتل او هر یو خپلې خېمې ته لاړ. مغول خان یوازې پاتې شو، کمپ د شپې له سکوت او آرامۍ سره ډوب و. بالخاش لا هم وېښ و، او د خپل تېښتې پلان په اړه یې سوچ کاوه. څو ساعته کېده چې له خپلې خېمې څخه نه و وتلی. کله چې یې احساس وکړ چې د تېښتې وخت رارسېدلی، پاڅېد، خپله توره یې پر ملا وتړله، او ورو ورو له خپلې خېمې ووت.

هر څه تیاره، تیاره وو. هغه حتی د اس په ترلاسه کولو لپاره یو دقیق پلان جوړ کړی و، چې د «سوباتای» له نوم نه په گټې اخیستنې یو آس ترلاسه کړي. څو شیبې د خپلې خېمې مخې ته ودرېد، او بیا یې تگ پیل کړ. څو گامه چې مخکې لاړ، ناڅاپه د

یو سړي غږ پورته شو، چې په قاطعیت سره یې وویل: همدلته ودرېږه بالخاش، له ځایه دې قدم مه اخله.

بالخاش د هغه کس په داسې آمرانه او گواښوونکي غږ باندې ناڅاپه ټکان وخوړ، تر دې دمه یې هیڅوک شاوخوا نه وو لیدلي. فکر یې وکړ چې ساعتونه یې څېمه تر څار لاندې وه او دی خبر نه وو، همداسې چې پر ځای ولاړ و، وپوښتل: ته څوک یې؟

له شا نه د هغه سړي د پښو غږ پورته شو، چې دا امر یې کړی و. لږ وروسته هماغه سړي چې د سوباتای له پټو کسانو څخه و، لاس یې د بالخاش پر اوږه کېښود او وپوښتل: دې وخت شپه کې چېرته روان وې؟

بالخاش پرته له دې چې و ډار شي یا شک وښيي وویل: د سوباتای لیدو ته ورتلم. سړي- امممم د شپې نوم؟

بالخاش- نه پوهېږم.

سړي- نو زه تا نیسم.

بالخاش- خو باید سوباتای ته خبر ورکړې.

سړي- روان شه.

هغه سړي، بالخاش د سوباتای د څېمې پر لور بوتلو، په لاره کې بالخاش یوه کیسه پخپل ذهن کې جوړه کړه ترڅو سوباتای ورباندې قانع کړي شي.

د سوباتای د څېمې څراغ لا روښانه و...

کله چې ورته وویل شول چې بالخاش یې له څېمې دباندې نیولی، یو څه حیران شو. «چپه نویان» چې په څېمه کې ورسره و، وویل: شاید بالخاش د تنبېدو اراده لرله؟

سوباتای په یو کمزوری موسکا سره وویل: شاید، خو هغه تر نظر لاندې و.

بیا یې خپل مامور ته وویل: بالخاش را دننه کړئ.

لږ وروسته بالخاش څېمې ته دننه شو...

سوباتای ورنږدې شو او د بالخاش سترگو ته یې په څېرې، څېرې وکتل او ویې ویل:

ما فکر کاوه چې ته به کرار بیغم په دی وخت د شپي کې ویده یې؟! لنډ خاموشي اختیار کړل او بیا یې وپوښتل: چیرته روان وې؟ بالخاص په آرامۍ سره وویل: اترار ته.

سوباتای بې اختیاره یو تکان وخوړ او د چپه نویان خوا ته یې وکتل او بیا یې په تعجب سره وویل: اترار!!... نو تا د تښتېدو نیت درلود؟ ته پخپله پوهېږې چې د یو عسکر یا مامور د تښتې سزا بېله مرگ بل شې نشې کیدلی.

بالخاص- زه ډېر وخت کېږي چې مړیم. بالکل په هماغه ورځ چې غایر خان زه زندان ته واچولم، ما اراده درلوده چې ستا د کمپ څخه وتښتم او ځان اترار ته ورسوم، تر څو د مغول خان د یرغل پر مهال یو خدمت وکړی شم، او له دې لارې له غایر خان څخه خپل انتقام واخلم. ما بله هېڅ موخه نه لرله. تاسو زما د تېر ژوند نه خبر یاست، او پوهېږئ چې غایر خان زما د مینې د اخیستلو لپاره زه د دروغو یو ماموریت ته واستولم او غوښتل یې زه د خپلو مامورینو له لاسه ووژل شم، خو خدای ونه غوښتل چې دا دسیسه بریالی شي، زه ژوندی پاتې شوم تر څو هغه ته د هغه د کړې بد کارونو سزا ورکړم. ما بله هېڅ موخه نه لرله.

سوباتای د سترگو له کونج څخه د چپه نویان خوا ته وکتل او احساس یې وکړ چې له داسې سړي سره مخ دی، چې تر اوسه یې په خپلو مامورینو کې ساری نه و لیدلی.

چپه نویان خپل چوپتیا ماته کړه او ویې ویل: ته د سوباتای له مامورینو څخه یې، او که تا دا ډول نیت درلود، باید له هغه سره دې شریکه کړې وایچ.

بالخاص چې په قاطعیت او ټینګار سره خبرې کولې، وویل: زه پوهیدم چې سوباتای به زما له غوښتنې سره موافق و نه اوسیږي نو ځکه مې پخپله نقشه جوړه کړه. سوباتای لږ ارام شو او ویې ویل: ستا دا جوړ شوی نقشه به له دې سره ختمه شوې وای چې ته به په اترار کې د غایر خان یا د هغه د کسانو لخوا وژل شوی وای. تا یوازې ځان څنګه غوښتل زموږ له لښکر سره مرسته وکړې؟

بالخاش چې د دې پوښتنې وړاندوینه یې کړې وه، وویل: یوازینی کار چې ما کولای شو، دا و چې د ښار یوه دروازه مې ستاسو د لښکر پرمخ خلاصه کړې وای، او همداسې چې ستاسو قواوې ښار ته ننوتلې، ما به ځان دارالحکومې ته رسولی وای او غایر خان به مې وژلی وای. خو اوس چې تاسې زه نیولی یم اختیار له تاسې سره دی. ته یو ځواکمن سړی یې او هر وخت کولای شې زما د وژنې حکم ورکړې. خو زه...زه د هغې ورځې په تمه یم چې زما سترګې د خان سلطان په لیدو روښانه شي او د مرګ مخکې یو ځل وګورم.

د هغه خبرې په سوباتای باندې داسې اغېزه وکړه چې هغه یې مهربانه کړ، او د پخواني عادت مطابق یې خپل لاس د بالخاش پر اوږه کېښود او په آرامه او دوستانه لهجه یې ورته وویل: ما هېڅکله فکر نه وکړی چې ته به زما تر ټولو تکړه مامورینو له ډلې څخه شې. هغه ورځ چې تا د اترار د سوداګرو د وژل کېدو خبر راوړ، زه ستا په زړورتیا باورمند شوم. ما فکر کاوه کېدای شي ته د مغولو د يرغل د نقشبې له خبرېدو وروسته وتښتي. نو د همدې لپاره مې امر وکړ چې پر تا نظر وساتي، او دا کار مې پر خپل وخت وکړ، ځکه بې شکه زما غوږ ته به ستا د وژل کېدو خبر ستا د تېښتې د خبر څخه ډېر غوره وای.

چپه نویان سوباتای ته مخ وړاوه او ویې ویل: که هغه نقشه چې بالخاش جوړه کړې ده سم عملي شي، نو زموږ لپاره به ډېره ګټه ولري.

بالخاش د تېښتې لپاره بله پلمه ومونده. هغه د بدرالدین عمید د پلار او تره د وژل کېدو یاد تازه کړو هغوی چې د خوارزمشاهي دیوان خلک وو او په اترار کې اوسېدل، او د سلطان محمد خوارزمشاه په امر وژل شوي وو.

بالخاش وویل: په اترار کې یو سړی دی په نوم د بدرالدین عمید، چې د خوارزمشاهي دیوان غړی دی. د هغه پلار او تره د سلطان محمد په امر وژل شوي، او زه باور لرم چې اوس چې مغول خان د ماوراءالنهر د نیولو په هڅه کې دی، له بدرالدین عمید

څخه چې د تېنېدو مناسب فرصت لټوي، گټه اخيستلاى شي. زه دا ماموريت له زړه د تل منلو ته تيار چې اترار ته لاړ شم او بدرالدين د مغول خان له ملاتړه خبر کړم.

سوباتاي په لوړ غږ وخنډل، بالخاش حېران شو او ورته وکتل.

چيه نويان وپوښتل: څه خبره ده؟

سوباتاي وويل: دا بايد ښه نښه وبولو ځکه څو ورځې مخکې بدرالدين مغول خان ته يو ليک را استولى و، او هغه کې د سلطان محمد د نسکورولو لپاره مرسته غوښتې وه او خپل د صداقت او اخلاص په اړه يې مغول خان سره خبرې کړې وې. موږ د هغه په گټه ځواب ورکړ. زموږ استازى اوس په لاره دى او پير ژر به اترار ته ورسېږي.

بيا يې بلخاش ته مخ واپاوه او ويې ويل: ته بايد زموږ استازى وپيژنې، هغه هغه څوک دى چې ته يې له مرگه وژغورى؟! زما مطلب ايلي ده د هرېسان د شراب خانې څخه.

بالخاش په حيرانتيا سره وويل: خو ما هغه زموږ په کمپ کې ونه لیده؟! سوباتاي- دلته نه ده راغلې ما د همغه هرېسان څخه هغې ته ماموريت ورکړو.

بالخاش لځانه سره وويل: کاشکې ما هغه شپه ايلي وژلى وای، کوم شپې باندې چې هغې ماته منفي ځواب راکړ نو نن به يې د دې وينې تېرې کس لپاره جاسوسي نه کوله...

سوباتاي په خندا وويل: خاموش شوى بالخاش! داسې ښکاري چې دا خبرو خوند درنکړو؟

- ما د دې خبرو تصور نه کاوه.

چپه نويان وويل: په دې توگه، زموږ د ځواکونو لپاره اترار ته د ننوتلو لاره آسانه کيږي.

سوباتاي- هو، هلته داسې کسان شته چې په پټه د سلطان محمد مخالفت کوي، او هرڅومره ژر چې موږ د اترار ښار ديوالونو ته ورسېږو، هغومره به دوى زموږ د ښه

راغلاست لپاره زموږ ځواکونو ته دروازې پرانیزي، او بالخاش به د غچ اخیستلو لپاره فرصت په لاس راوړي.

بیا یې بالخاش ته مخ وړاوه او ویې ویل: خپل خیمې ته لاړ شه او آرام وکړه او هو د تېښتې فکر خپل د ذهن څخه لرې کړه، اراده مې درلود چې د لمر راختلو سره ستا سر پری کړم خو اوس ورڅخه تیر شوم ورځه.

بالخاش پرته له څه ویلو د هغه ځایه ووته او خپل خیمې ته لاړ. د هغه د تېښتېدو پلان ناکامېدل هغه خپه کړی و. هغه خپل هېواد لپاره ژوند په خطر کې اچولی و، خو هغه ولیدل چې د هغه هڅې بې پایلې دي او سوباتای په ځیرکۍ سره د هغه چلند څاري. هغه ته په دې وخت کې هیڅ لار نه وه پاتې بغیر له دې چې تسلیم شي. خو بالخاش د تېښتېدو فکر له ذهنه و نه باسلی شو. هغه چې کوم معلومات راټول کړي وو او په دې پوهېدلې و چې مغول خان د ماوراءالنهر د برید لپاره چمتو شوی. نو زړه یې نه منل چې آرام کښېنې او مغولانو ته وگوري چې د ده پر خاوره برید کوی.

دا ځل یې پریکړه وکړه چې په هر ډول چې کیږي د مغول خان د لښکر څخه وتښتي او خپل ځان اترار ته ورسوي. هغه په ذهن کې گڼ پلانونه جوړ کړي وو، که چېرې د تېښتېدو پلان بریالی شي، شاید نورې بریاوې هم ترلاسه کړي. خو مهم دا و چې د سوباتای د لښکر څخه وتښتي او د قپچاق د دښتي څخه تېر شي.

شپه نیمه تېره شوې وه چې بالخاش د هغه ساتونکي سره چې په حقیقت کې د ده د څارنې دنده درلوده، خپل د خیمې پخوا روان شو. په لاره کې یې په یو چال فکر وکړو، د هغه برید به دومره خطرناک و چې ممکن شاید د تېښتېدو لاره پرانیزي، خو که بیا ونیول شو نو سوباتای به یې بغیر د کوم زړه سواندي څخه هغه په ظالمانه ډول ووژني.

کله چې د بالخاش خیمې ته ورسېدل، ساتونکي ورته وویل: کونښن وکړه چې بیا و نه ټنټېږي.

بالخاش په کلک غږ وویل: زه تل د سوباتای په خدمت کې یم. ساتونکي وخنډل او ورته وویل: هماغه وخت چې ته له خیمې څخه را ووتلې زه پوه شوم چې ته د ټنټېږدو په فکر کې یې، ته زموږ لپاره یو بیګانه کس یې. بالخاش لږ تم شو او بیا ویې ویل: زما لپاره دا مهمه نه ده چې ته زما په اړه څه فکر کوي، یوازینی مهم څه دا دی چې سوباتای ما خپل د خلکو څخه گڼې او دا زما لپاره بسنه کوی.

ساتونکي- خیمې ته دې ننوځه سهار ته دومره وخت نه دی پاتې.

بالخاش په ورو ورو قدمونو خپل د خیمې خوا ته لاړ، خو ناڅاپه بېرته راووت او په لوړ غږ یې وویل: ساتونکي! یو چا زما په خیمه کې یو نفر وژلې... د یو سړي جسد هلته پر ځمکه پروت دی!

ساتونکی په بېرېره د هغه د خیمې پر لور روان شو، او همدا چې خیمې ته ننوت بالخاش ناڅاپه خپل دواړه لاسونه سره وتړل او مخکې تر دې چې ساتونکی د ده له چل ول باخبر شي، لاسونه یې پورته کړل او په سخت یې ساتونکي د شالخوا پر سر وواهه. مغولي ساتونکی خپل تعادل له لاسه ورکړ او مخامخ پر ځمکه ولوېد. خو ژر یې ځان راټول کړ، خو هماغه مهال بالخاش یو قوي لغته د هغه پر سینه و واهه او پر شا یې وغورځاوه. ساتونکی د درد څخه زگیروي وکړو سخت درد هغه له پښو اچولې وو او نور یې د پورته کېدو وس نه درلود.

بالخاش د باوري کېدو لپاره څو وارې د هغه سر پر ځمکه وواهه، ساتونکی بې حرکتې پاتې شو داسې ښکارېده لکه چې مړ شوی وي. بالخاش د هغه لاسونه او پښې وتړل او توره یې د ملا څخه خلاص کړل او ورو ورو له خیمې ووت. کمپ په پوره سکوت او آرامۍ کې ډوب وه. د هغه خیمې شاوخوا کوم ساتونکی نه و. بالخاش ډېر ژر، خو

په احتياط سره، د خيمو تر شا وگرځېد او ځان يې د آسونو ځای ته ورساوه، د هغه خطرناک حالت سره چې بالخاش درلود هره شيبه د دې وېره يې درلود چې نښايي ونيول شي.

بالخاش خپل د ټول دلاورتيا او شجاعت سره، سره وېرې او اضطراب نيولی و. ماحول د خاموشي او وېرې ډک و. هغه د ډېر اندېښنې او وېرې څخه هره شېبه خپل شاوخوا ته کتل، همدا چې د لومړۍ آس رسۍ خلاصه کړه پر شا يې سپور شو او د کمپ څخه د وتلو د دروازې خوا ته روان شو، تر دې ځايه پورې يې پلان بريالی و، خو هره شيبه يې ويره او اضطراب زياتېده، له کمپ څخه وتل يې ذهن نارامه کړی و. يو ويرونکې غږ يې په غوږونو کې انگازې کولې او ورته داسې ښکارېده چې مغولي سرتېري يې شاوخوا محاصره کړي. پر مخ يې يخ خوله خوره وه.

د دې ټولو فکرونو با وجود هغه مخکې روان وو، نور يې د ژوند پروا نه درلوده کله چې د کمپ د وتلو دروازې ته ورنږدې شو، يو بل چل يې ذهن ته راغی. باور يې و چې ساتونکی به يې مخه ونيسي او د تېرېدو لپاره به ترې د شپې نوم پوښتنه وکړي..

— ودرېږه! څوک يې؟ ... د شپې نوم؟

دا د دروازې د ساتونکي غږ و، چې د يو څه شېبو لپاره د هغه ځای ارامي گډوډه کړه، بالخاش پرته له دې چې څه ووايي، آس ودراره، ناڅاپه له اسه ښکته شو او پر ځمکه بې حرکتې وغځېد. مغولي ساتونکی چې د شپې د نوم د اورېدو تمه يې لرله، کله چې له دا ډول حالت سره مخ شو، دا يې وانگېرله چې يا زخمي سورلی دی، يا آس غورځولی دی. نو په منډه د بالخاش پر لور ورغی. کله چې د بالخاش پر سر ورسېد، وپوښتل: څوک يې؟

ځواب يې و نه اورېد، لږ يې ځان کوږ کړ، لاس يې پر اوږه کېښود او وخوځاوه... ناڅاپه بالخاش ځان وښوراوه، تيز لکه بريښنا، لاسونه يې د ساتونکي شاوخوا تاو

کړل او د یوه چټک حرکت سره یې پښې راکش کړې، د ساتونکي تعادل ګډوډ شو او پر شا ولوېد. بالخاش په یوه ټوپ پرې ځان واچاوه او چاره یې د هغه پر ستوني کې ښخ کړه. اوس یې خپل وروستی خنډ هم له منځه وړی و، او باید تر دې چې بل ساتونکی له پېښې خبر شي، له کمپ څخه تښتېدلې وای...

له ځمکې راپورته شو، پر آس سپور شو او پښې یې د اس لاندې کلکې کړې...

هغه اس ټینګ ونيوه او په تېزۍ سره له کمپ ووت. میدان په یو وحشتناک تاریکۍ کې ډوب شوی و. د آس د پښو غږونو د دښتي هغه سکون او ارامي ماتول بالخاش په منډه روان و، هغه وېره لرله چې چابک مغولي آس سواران چې تېز اسونه لري د هغه تعقیب وکړي او هرښان ته د رسېدلو مخکې به یې وینه توی کړي.

بالخاش پر یو تېز اس سور و او د قپچاق له څخه دښتي تېرېده، هغه د دې سیمې سره اشنا و نو ځکه په ګډوډ لارو تیریدو تر څو مغولان یې تعقیب نشې کړي، له یوې اندازې واټن وروسته اس یې ودراره غوښتل یې وګوري چې څوک یې تعقیبوي که نه؟ دښته چوپ او ارام وه بالخاش یو ژور ساه واخېست او بېرته یې حرکت پیل کړ. د سحر له رڼا سره، اس ساه لنډ وهل او بدن یې له خولو لوند خيشت شوی و. بالخاش لا هم روان و نور یې خطر نه احساساوه او د شا لخوا یې اندېښنه نه لرله.

یوازې د اس لپاره اندېښمن و هغه اس چې بې وقفې یې د هرښان پخوا روان کړې و، وېره یې لرله چې تر رسېدو مخکې به اس د ډېرستړیا له امله ولوېږي او دی به سرگردان پاتي شي. ساعتونه وشول چې هغه پر اس سور و د قپچاق دښته یې تر شا پرېښی وه او اوس د ماوراءالنهر په خاوره کې و هغه پوهېده چې ډېر ژر به دا ارامه خاوره د وینو رنګ واخلي او د مغولي پوځیانو نارې، هغه د دوزخي زامن به د دې ځای سکون مات کړي.

هغه وخت چې ورځ کرار، کرار د تیاری غیږې ته تلل بالخاش د هرښان ښار سیوری د افق په خاکستري رنګ کې ولید، هغه خپل د خولو څخه ډکه څهره په خپل لاس پاکه

کړه، په وچو شونډو يې نړۍ مسکا راغله او ځان سره يې وويل: هر څنگه چې اوسيدې دا زما خاوره او زما وطن دی، که دلته مې هم شم بيغم به اوسيدم ځکه ما به پخپل خاوره کې دفن کوی خو هلته، هلته د دوزخيانو ځمکه ده او د داسې خلکو چې د رحم په نوم څه نه پيژني.

د هغه فکر د ايلي د شراب خونې د نجلی خوا ته لاړو، هغه نجلی چې د مغولو لپاره به يې جاسوسي کوله. د ځان سره يې وويل: زه بايد هغې ته د هغې د خیانت سزا ورکړم.

د بالخاش د راتگ هدف هرسبان ته، د ايلي لیدل وو. خو هغه ته د سوباتای خبره وریاد شوه چې ورته ويلي وه ايلي د جاسوسی لپاره اترار ته تللی ده. فکر يې وکړ کیدای شي هغه بېرته راستانه شوې وي. هوا لږ تیاره شوې وه چې بالخاش هرسبان ته ورسېد. هغه د شراب خونې شا ته طویلي ته لاړ نه بلکې بل طویله يې خپل د آس لپار انتخاب کړه چې د ښار څنډې ته و او له شراب خونې ډېر لیرې نه وه هلته لاړ، او لږ وروسته د شراب خونې په لور روان شو، ايلي ته د ورتگ لپاره. مطمئن نه و چې ايلي به و ويني او کته؟! خو پریکړه يې کړې وه چې که يې ولیدله نو د جاسوسی او وطن ته د خیانت په تور به يې ووژني.

کله چې شراب خونې ته نږدې شو، د مشتریانو غږونه يې واورېدل، د تل پشان لومړۍ شپه يې یاد ته راغله چې له احمد آق سو سره یوځای هلته داخل شوي وو... وروسته يې ټولې پېښې په ذهن کې تیرې کړې. ايلي يې یوه پاکه نجلی بلله، خو ناڅاپه له یوه ترخه او دردوونکي حقیقت سره مخ شو. ايلي د سوباتای جاسوسه!

دا خبره بالخاش ته ډېره سخته وه چې ومني، پښه يې مخکې نه تلله. د شراب خونې په دروازه کې څو شیبې ودرېد بیا ننووت، تر څو ايلي ووژني او د مغول خان یو بل جاسوس له منځه یوسي.

د نشی څخه ډک د خندا آوازونه له شرابخونې څخه راتلل، هر چا هڅه کوله چې د شرابو په جامونو مست شي، تر څو له هوښیاری یې خبره شي او ځان له واقعیت نه لرې وساتي. بالخاص د شرابخونې دروازې ته ودرید د ایلي په لټه کې شو. خو ایلي یې ونه لیده. گمان یې وکړ که له اترار نه بهرته راغلې وي، نو بې شکه به په خپل کوټه کې وي. زینې یې وخوځولې او یو په یو اطاقونه یې وپلټل، خو له هغې هېڅ نښه نه وه.

بالخاص له ځانه سره وویل: هغه تر اوسه له خپلې دندې نه ده راگرځېدلی، او د سوباتای جاسوسان همدلته دي د هغې په تمه.

بالخاص د سوباتای د جاسوسانو سره د مخامخ کېدو وېره نه درلوده د هغه اندېښنه یواځې دا وه چې د سوباتای د کمپ مغولان هرښان ته د هغه پسي رانشې، هغه پداسې حال کې چې د تورې لاستې یې ټینگ نیولی و، له زینو ښکته شو، څو گامه د شرابخانې د دروازې خواته ولاړ.

— دلته څه کوي بالخاص؟

دا د ایلي غږ و چې له شا راپورته شو. بالخاص ودرېد او ورو ورو شاته وگرځېد. خپل نظر یې ایلي ته نیغ وچاوه او ویې پوښتل: ماموریت دې تر سره کړ؟

ایلي چې د زینو ترڅنګ ولاړه وه وویل: ستا مطلب څه دی؟
بالخاص- ښه به وای چې تا پوښتلي وای زما د راتګ هدف څه دی؟
ایلي- ته یو جاسوس یې او د جاسوسی لپاره دلته راغلې یې ته سوباتای رالېږلی یې.
بالخاص په کلک غږ وویل: زه دلته د دې لپاره راغلی یم چې تا ووژنم. سوباتای هېڅکله ما نه شي موندلی. زه د هغه له کمپ څخه تښتېدلی یم، چې پر لاره د سفر مې لومړۍ تا ووژنم او بیا اترار ته د غایرخان پسې لاړ شم هغه چې تر تا لا ډېر ناولي دی.

ایلي چې دا خبرې واورېدلې، د هغې رنگ واوښت ویره یې ټول وجود ونيوه، په لرژېدلي غږ یې، چې هڅه یې کوله پټ یې کړي وویل: ته دا کار نه شې کولای... همدا اوس به د سوباتای جاسوسان راشي، او زه به تا د هغوی په گیر ورکړم. بالخاص یو گام وړاندې ولاړ په غوسه یې وخندل او ویې ویل: ښه مې په یاد نه دي چې ته څویمه ځانته یې چې زه یې وژنم؟ هغه کسان چې ما وژلي ټول زموږ خلک وو خو د دښمن لپاره یې کار کاوه، تا هم د هغوی څنگ ته استوم، اوس پوه شوم چې سایان تا وژلی دی.

ایلي له داسې موسکا سره چې پکې وېره او اضطراب ښکاره و وویل: کله چې د مغولو جاسوسان خبر شي چې ته د سوباتای له کمپ څخه تښتېدلی یې او زما د وژلو نیت لرې، نو تا به د اس په لکۍ وتړي او په کش کولو به دې خپل کمپ ته یوسي هلته به یو ویروونکی مرگ ستا انتظار کوي.

بالخاص پوسخند و واهه او ویې وویل: زه به داسې کار درسره وکړم چې دا هیله دې قبره ته یوسي خو نه، ستا وژل ستونزه نه حل کوي باید داسې کار درسره وکړم چې د عمر تر پایه پغذاب کې اوسېږي او شاید پخپله د خپلو نازکو لاسونو په وسیله خنجر خپل زړه ته نښاسې او ځان و وژني.

ایلي په اندېښنې وویل: داسې کار مه کوه چې ځانته د وژلو سبب جوړ کړې بالخاص. بالخاص ورو سر وخوځاوه او ویې ویل: زه به داسې کار وکړم چې د عمر تر اخره به ځان پټه کړې، زه به د خنجر په تېره نوکه ستا د ښکلي مخ بڼه داسې بدله کړم چې ته به پخپله ځانته له کتو و ویرېږې. زه به تا په دې بڼه ووژنم یو کرار، کرار خو دردناک مرگ داسې ښه ده.

ایلي لنډ وخندل او ویې ویل: ته باید له اوله پوه شوی وای چې د هرښان په هدیره کې مې ستا لپاره یو مناسب قبر ټاکلی دی. فکر کوم سبا د غرمي نه مخکې کله چې تا خاورو ته سپاري هلته حاضر اوسېږم، ستا د مړي لیدل ماته سکون راکوي.

بالخاش پوزخند ووهه او ويې ويل: کاشکې تا کولای شوې د مغول خان د لښکر هرکلي ته ورشي کوم چې ډېر ژر به دلته راورسيږي.

ايلي- نو مغول خان د يوه ستر يرغل لپاره چمتو شوی دی، همدا هغه څه وه چې تا ورڅخه وېره درلود کنه؟

بالخاش غوسه شو خو په نرمه لهجه يې وويل: خو افسوس چې ته به د هغوی لښکر په سترگو ونگوري ځکه ته به مړه يې تر هغه وخته.

ايلي- خو زه به د هغوی ښه راغلاست ته ورشم.

بالخاش- دا هغه هيله ده چې ته به يې له ځان سره قبر ته يوسي.

ناخپه ايلي خپل ځير نظر د بالخاش تر شا واپاوه او په لوړ آواز يې وويل: په وخت راورسېدئ!

بالخاش د دې خبرې په اورېدو سره ټکان وخوړ او ډېر ژر يې توره راوويسته او شا ته وگرځېد. خو دهليز کې هېڅوک نه وو. په هماغه شېبه کې د يوې دروازې د پرانيستل کېدو او بندېدو آواز واورېدل شو، بالخاش چې مخ بيرته را واپو ايلي نور هلته نه وه. هغه د شريخونې د شاته دروازې څخه تېنښدلې وه کومه دروازه چې د اسونو په طبيله کې خلاصېده، بالخاش په بيره د دروازې پر لور ورغی، خو ايلي له هغې خوا دروازه بنده کړې وه او د بالخاش هڅې بې گټې وې. هغه کوبښن وکړ چې څو لغتې پرې ووهي او دروازه ماته کړي...

خو چې کله يې له دې کاره نتيجه وانه خيسته، نو له شرابخانې بهر راووت تر څو ايلي په طويله کې راکيره کړي، بالخاش په پوره توجه سره طويله ولټول خو ايلي هلته نه وه. هغه تېنښدلې وه. ده گمان وکړ چې ښايي ايلي د مغولو جاسوسانو ته د بالخاش د شتون خبر ورکړې وي، په همدې خاطر بالخاش په چټکتيا له طويلې ووت او په تياره کې ځان ورک کړو، په تېزه قدمونو د هغه طويلې خوا ته ځان ورسو چېرته چې هغه خپل آس درولې وو. هغه هڅه کوله چې د سهار له سپېدو مخکې، له هر خطر ه څو كيلومتر واټن ونيسي...

خو همدا چې د شرابخانې څخه لږ لری شو ناڅاپه درې تنه ځواکمن سړي له شا پرې حمله وکړه. بالخاص تر څو پر بنود راتلو او غوښتل یې توره له غلافه راوباسي، چې د هغو نارینه وو له بلې څخه یو تن قوي کس خپل لاسونه پرې راوتړل، بالخاص هڅه وکړه چې خپل ځان له هغه د منگولو څخه خلاص کړي چې هغه سړي په تنده لهجه وویل: ستا کوښښ بې گټې دی نو لحاظا داسې کار مه کوه چې همدلته دې ووژنم.

بالخاص وپوښتل: ته څوک یې؟
سړي- ښه به دا وي چې هیڅ پوښتنه ونه کړې.

بالخاص پوه شو چې له دې خطرناکه کسانو څخه خلاصون ناممکنه ده نو له غوسې څخه یې غاښونه سره ټینګ کړل او ویې ویل: ما نه باید اجازه ورکړې وایې چې هغه وتښتي ما باید هغه وژلی وای.

یو تن وپوښتل: ستا مطلب څوک دی؟
بالخاص- تاسو پوهېږئ چې زه څوک یم؟ کېدای شي تاسو د بل چا گمان پر ما کړی وی؟!
هغه سړي چې بالخاص یې کلک نیولی و وویل: ته هماغه تنښتېدلی بالخاص یې کنه؟ موږ په سم وخت کې ته راگیر کړی.
بیا یې خپلو ملگرو ته مخ وگرځو او ویې ویل: ولې ځنډ کوئ؟ موږ اوږده لار مخکې لرو.

یوه بل سړي وویل: موږ منتظر یو هغه باید اوس رابکاره شي.
بل سړي وویل: دلته نه راځي، زموږ نه مخکې تللی دی.
هغه سړي چې بالخاص یې نیولی و وویل: بیرته وکړئ.

هغو دوو نورو سړیو د بالخاص لاسونه او سترگې وتړلې، او په ګډه یې هغه پر آس کېناوه. لا ډېر وخت نه و تېر شوی چې د آسونو د پښو غږونو د سیمې چوپتیا ماته

کړه. هغوی داسې چې بالخاش یې په منځ کې نیولی و، د ښار له منځه تېرېدل. بالخاش ډېر امید نه درلود چې و ژغورل شي، هغه تقریباً مطمئن و چې دا درې سړي د غایرخان له کسانو څخه دي او هیڅ شک یې نه درلود چې ایلي هغه د دوي په گیر ورکړي دي.

تر دې د مخ چې د مغول خان له پوځ څخه وتښتي یوازی د غایرخان خلک د بالخاش په لټه کې وو، خو اوس د سوباتای مامورین هم ورسره یو ځای شوي وو. د ده ژوند له دوو خواوو له خطر سره مخ و. نور نو د ژوند تمه نه وه پاتې.

احساس یې کاوه چې ډېر ژر به هغه تر ټولو څخه په بده توګه ووژني. په هغه تورو شېبو کې یوازینی کس چې ذهن ته به یې راتله خان سلطان وه، د هغه لپاره ده تښتېنه وکړه او سرگردانه و. هغه د دې امید له امله د مغول خان له پوځ څخه وتښتېد چې خان سلطان به وژغوري نږدې باوري و چې بریالی به شي، خو اوس یې ډاډ درلود چې وژني به یې.

هغه یوازې ځان په یوه خطرناک لار کې قدم ایښې و، چې پرته له مرګ یې بل انتظار نه شو کولی. هر څه بدل شوي وو او د وینې رنګ یې غوره کړی و. په داسې حال کې چې سترګې یې تړلې وې، هڅه یې وکړه چې درک کړي چې کوم لور ته یې بیایي، خو بې ګټې وه. په پای کې یې خپل برخلیک ته غاړه کښېښوده او ویې ویل: موږ چیرته یو؟

یو له سپرو کسانو وویل: له هرسبان څخه راوتلي یو.

بالخاش - کاش زه پوهیدم چې تاسو ما چیرې بیایئ. بې شکه تاسو د غایرخان مامورین یاست.

هیڅا ځواب ور نه کړ.

بیا چوپتیا خپره شوه، یو له سپرو کسانو وویل: څو سپاره شاته راپسې را روان دي. ټول ودرېدل د څو آسونو د پښو غږ چې ښکاره وه په تېزۍ سره را روان دي، له هغه

لوري څخه چې دوی پکې تلل نیږدې کېده. هغه سړي چې نوم یې عبدالعزيز و او داسې ښکاره کېده چې د هغوی د ډلې مشر دی یوه ته یې مخ ور واپاوه او ویې ویل: ته د بالخاش ساتنه وکړه.

او بل ته یې وویل: راځه زما سره زما په نظر دوی باید مغول اوسېږي.

هغوی د هغو سپرو خلاف لور ته روان شول چې هغې خوا ته راتلل، کله چې نږدې شول عبدالعزيز د خپل آس مهار ونيو او ودرید بیا یې په لور آواز وپوښتل: تاسو څوک یاست؟

ناشنا سپره ودرېدل یوه یې وویل: موږ د هرسبان له خوا را روان یو او غواړو خپل ښار 'اترار ته لاړ شو.

یوسف کرار د عبدالعزيز غوږ کې وویل: دا یوه چال دی دوي مغول دی. عبدالعزيز وویل: زه پوهیږم، دا د بالخاش په تعقیب کې دي، او موږ باید اجازه ور نه کړو چې ژوندي لاړ شي. باید وگورو څو تنه دي.

ناشنا سوار وویل: تاسو څوک یاست چې زموږ مخه نیسئ؟ عبدالعزيز وویل: تاسو تېرېدای شئ، لاره خلاصه ده، څوک به درته مزاحمت نه کوي. د لاری د خلاصیدو سره ناشنا اس سواره په حرکت شول هغوی پنځه تنه وو. عبدالعزيز خپل ملگري ته وویل: چمتو اوسه!

کله چې سپره نږدې راغلل ناڅاپه عبدالعزيز او یوسف چې توره یې له غلافه را ایستلې وه، ورباندې برید وکړ. دا یو ناڅاپي او تېز برید و. ناشنا سپرو چې مغول وو، فکري یې کاوه چې دا دواړه د هماغه ځای عادي خلک دي نو ځکه د برید چمتو والې نه درلود او د لومړۍ حملې پر مهال، دوه تنه یې ووژل شول. عبدالعزيز او یوسف، چې دواړه جنگیالي وو، په هغه تیاره کې یې دومره پر مغولانو تنگ میدان جوړ کړی و چې داسې نه برېښېده څوک به له دې خونړۍ جگړې ژوندی پاتې شي.

یوه مغول کله چې دا حالت ولید چټک ځان له جگړې وایست او له هماغه لارې چې راغلی و وتښتېد. عبدالعزيز درېیم مغول هم وواژه او له اسه یې راوغورځاوه. ناڅاپه یوسف په خپل اوږه کې سخت درد او سوځښت احساس کړ. هغه مغول سپور چې له یوسف سره په جگړه کې و، هڅه وکړه په یوه حمله کې د یوسف کار خلاص کړي، خو شاته ناڅاپه د تورې تېره څنډه د هغه پر غاړه پرېوته او له اسه راوغورځېد.

عبدالعزيز شاوخوا وکتل او پوه شو چې پرته له ځان او یوسف څخه بل څوک هم شته. شک یې راغی چې شاید هغه هم د مغول د کسانو څخه وی خو کله چې د عثمان غږ واورېد چې ویل یې: عبدالعزيز! دلته راشه، یوسف زخمی شوی. نو د هغوی خواته لاړ او عثمان ته یې په حیرانتیا سره وویل: ته دلته څه کوې؟ کېدای شي بالخاش تښتېدلی وي. ما خو ته د هغه د ساتنې لپاره پرېښی وې! عثمان- بالخاش چې لاسونه او سترگې تړلي دي، څنگه تښتېدلی شي؟ ما احساس کړه چې تاسې زما مرستې ته اړتیا لرئ. که زه نه وای راغلی هغه مغول کسانو به یوسف وژلی و.

عبدالعزيز- ته واپس ورشه د بالخاش سره، زه به یوسف راولم. عثمان له هغوی جدا شو. عبدالعزيز له یوسف وپوښتل: ته کولای شې خپل ځان پر اس وساتې؟

یوسف- زخم ډېر ژور نه دی هڅه کوم. کله چې کوم کلي ته ورسېدو، هلته پاتې کېږم. تاسې ولاړ شئ.

عبدالعزيز- نه، موږ باید تا هم له ځان سره یوسو، حرکت وکړه. یوسف وویل: مرسته راسره وکړه چې پر اس سپور شم.

عبدالعزيز ورسره مرسته وکړه. کله چې یوسف پر زین کېښناست او خپلې پښې یې په رکاب کې کلکې کړې، ویې ویل: فکر نه کوم چې درسره تللی شم، اوږه مې سخت درد کوي، کېدای شي ما بې وسه کړي.

عبدالعزيز په نرمۍ سره د هغه اوږې ته لاس ورکړ او ویې ویل: ته تل زما لپاره یو

زړور او باتور سپی وې. موږ یو ډېر مهم ماموریت لرو، او باید هر قیمت وي ځان منزل ته ورسوو. حاکم زموږ منتظر دی.

یوسف په اس پښه ووهله. دواړه یو ځای روان وو، تر څو چې عثمان، چې د بالخاش د ساتنې مسؤل و، ورسره یو ځای شو. عثمان یو لنډ خندا وکړه او ویې ویل: ملګرو! وینئ چې بالخاش نه دی تښتیدلی.

عبدالعزيز پوزخند وکړ او ویې ویل: که لاسونه یې ازاد وای، موږ به یې حتی د پښو نښه هم نه وای موندلې، دا بالخاش دی د اترار د ساتونکو ډلو مشر د دې لارو په لویشت، لویشت خبر دی.

بالخاش وویل: که لاسونه مې ازاد هم وای بیا به هم نه تښتېدم ځکه چې ما غوښتل تاسو وپېژنم.

دريواره وخنډل عثمان وویل: ملګرو واورئ! که لاسونه یې ازاد هم وای همدلته به زموږ په تمه ناست وای، ښکاري د تښتیدلو څنګ کې بیحد هم جلباز دی.

عبدالعزيز وویل: باید روان شو کېدای شي مغولان مو تعقیب کړي.

عثمان او عبدالعزيز یو له بل سره مرسته وکړه او بالخاش یې پر اس کېناوه. دوی د شپې په تیاره کې له هغه سپک څخه حرکت وکړ چې شمال ته روان و. عبدالعزيز او یوسف مخکې روان ول، وروسته له هغوی بالخاش، او وروستی کس عثمان و، چې د بالخاش ساتنه یې کوله.

هغوي یوه اوږده لار مخکې درلوده، د دوی مأموریت دا و چې پر یوه سنجول شوې نقشه باندې هرسبان ته راشي او بالخاش راکیر کړي او هغه د حاکم حضور ته یوسي.

چې لږ واټن یې ووايه بالخاش وویل: که تاسې ما مرګ ته بیایئ نو لږ تر لږه مې سترګې خلاصې کړئ. باور وکړئ چې زه به تېښته ونه کړم. زما لاسونه تړلي دي، د تېښتې لاره راباندې بنده ده.

د دې خبرې په اورېدو درې واړو په لور غږ وخنډل...

عبدالعزيز وويل: بغير د كوم شك څخه كه ستا لاسونه خلاص واى، نو تا به د وخت په يو چل او فريب ځان خلاص كړى واى.

بالخاش- ته هم كه زما په ځاى واى همدا كار به دې كړي واى. تاسو نابېره زه له شالخوا راگير كړم كنه اوس به ستاسو څخه يو هم ژوندى نه واى پاتې.

عثمان په طنز اميز توگه وخنډل او ويې ويل: دا تېنټيدلې سپړى ډېر مغرور ښكاري!

كاش اجازه مې درلود چې همدلته مې سم جوړ ادب دركړى واې.

يوسف چې له سخت درد څخه پځان تاو راتاو كيدو وويل: بالخاش يو تېنټيدلې

بندي دى، د غايرخان خلك يې لټوي پرته د مغول خان د كمپ څخه بل ځاى نه لري.

يواخې هغوي دي چې هغه ته پناه وركوي.

عبدالعزيز پوزخند وكړ او ويې ويل: خو دا ښاغلي له هماغه ځايه هم را تېنټېدلى دى.

خپله ښه پوهېږي كه بيرته د مغول خان كمپ ته ولاړ شي، يا به يې غاړه پرې كړي، يا

به يې د آس لكۍ باندې وتړي او د قچچاق په دښت كې به يې پرېږدي.

بالخاش په قهر سره وويل: چوپ شئ! زه نه غواړم د تاسې احمقانو اپلاتى واوړم.

عبدالعزيز، چې د يوسف ترڅنگ يې آس چلولو وويل: موږ ته امر شوى چې ستا

لاسونه او سترگي تړلې ښار ته ويسو.

بالخاش په ارام خو له غصې څخه په ډك غږ وپوښتل: تاسې څوك ياست؟ او ما كوم

ښار ته وړئ؟

عثمان- تا داسې ښار ته بيايو چې د هغه ځاى حاكم ستا انتظار باسي.

بالخاش چوپ شو هغه له دې پېښو څخه سخت حيران او گنگس شوى و. نه پوهېده

چې دا سورلى د كوم حاكم په امر ده او چېرته يې بيايي؟ يوازې د خپل ژوند د پاى

په اړه فكر كاوه. هغه دا هم اټكل كاوه چې كله هلته ورسېږي نو به يې د ښار په

عمومى ميدان كې د خلكو په مخ كې د ورځې په روښنايي كې سر و وهي. نور يې

چوپتیا ونه شو زغملی ویې پوښتل: ایا غایرخان تاسو را استولي یاست چې ما ونیسئ؟ چا زما خای تاسو ته وښودو؟ خبرې وکړئ!

عبدالعزيز په قهر سره وویل: زما په گومان ته غواړی خوله دې هم در وتړو؟ که بیخایه خبرو ته دوام ورکړی نو دا کار به هم وکړوچ. بالخاش په هماغه لهجه ځواب ورکړ: تاسو هر څه کولی شئ ځکه نن تاسو غالب یاست البته په بیغرته توګه غالب یاست ځکه پر ما مو د شالخوا حمله وکړه. عثمان په تنده لهجه وویل: که ماته اجازه راکړل شوې وای نو هلته مې وړلې او خوشې کولې مې او بیا مې درسره جنگ کاوه او هملته مې مړ کولې ترڅو پوهه شوی وایې چندان توره وهونکی هم نه یی او هسی د خولی خبری کوی.

بالخاش چوپ شو، ځکه پوه شو چې له دې درو ظالم کسانو سره خبرې بې ګټې دي. باید صبر یې کړی وای او خپل برخلیک ته تسلیم شوی وای. هر څه چې و ډېر ژر به یې مخ ته راځي هلته، هغه خای ته چې هغه ته نا معلوم و، یو حاکم د هغه انتظار کاوه. ښایي د حاکم تر شا یو جلا د هم د تیزې چرې سره ولاړ وای؟! هر څه ورته ګنګس وو او ذهن یې ګډوډ شوی و.

هغه دری واړه هم خاموش وو د دوی د آسونو د پښو غږ، د شپې چوپتیا او سکوت ماتاوه، هماغسې یو شان روان وو. تر سهاره یې بې وقفې سپرلي کوله.

کله چې لمر پورته شو، دوی د لارې په لومړۍ کلي کې تم شول. هلته عبدالعزيز امر وکړ چې د بالخاش سترګې خلاصې کړي. بالخاش چې سترګې یې تیاری سره عادت کړې وې د ورځې رڼا په لومړي سر کې ورته د تکلیف وړ وه. لږ وروسته چې سترګې عادت شول نو د هغه دری کسانو څهری ته ځیر شو د هغوی له څهرو هېڅ یو هم ورته آشنا نه معلومېده له ځانه سره یې وویل: دا خلک له کومه راغلي دي؟

یوسف عبدالعزيز ته مخ واړاوه او ویې ویل: د بالخاش لاسونه باید خوشی کړو ترڅو په کراره خپل سبا ناری وکړی.

عثمان په ریشخندی خندا سره وویل: نه امکان لری دې موږ په یو برید کې له منځه یوسي! دا یو خطرناک سړی او زړور جنگیالی دی!
بالخاش پداسې حال کې چې هغه ته کتل وېې ویل: ستا ځواب به په یو سم وخت کې درکړم.

عبدالعزيز وویل: عثمان! د بالخاش لاسونه خلاص کړه خو پام ورباندی نیسه که د تېښتې هڅه یې وکړه وخت مه ورکوه او سړ یې و واهه.

عثمان هغه کلک او نری رسی چې د بالخاش لاسونه ورباندی تړل شوي وو خلاصه کړه او پخپله د هغه سر ته ودرېد او ورو یې ورته وویل: د تېښتې فکر له ذهنه وباسه ځکه که مازی دی ښور وخورو نو زما خنجر به ستا په شا کې ننوځي.
بالخاش په کرار وخنډل او وېې ویل: ته کولی شې بې له خنجره هم زما د تېښتې مخه ونیسې ته وینې چې زه هیڅ وسله نه لرم.

عبدالعزيز عثمان ته وکتل او وېې ویل: کرار اوسیدې عثمان! بالخاش د تېښتې نیت نه لري خپل سبا ناری وخورۍ.

بالخاش په آرامه او بې پروایۍ سره خپل سبا ناری کاوه. نور یې د تېښتې نیت نه درلود، ځکه هغه پوه شوی وو که لږ هم د ژوند امید اوسیدې نو د تېښتې پر کولو به ځان مرگ ته ورکړي او دا دری کسان به هغه ټوټه، ټوټه کړی یا داسی به یې زخمي کړي چې د ولاړو ونه اوسیدې.

د ورځې تودوخه کامل خپره شوی وه چې هغوی د تگ لپاره چمتو شول.
عبدالعزيز چې د هغوی مشر و عثمان ته وویل: یواځې د بالخاش لاسونه وتړه.
عثمان په حیرت ورته وکتل او وېې ویل: خو موږ ته امر شوی چې هغه له تړلو لاسونو او بندو سترگو سره ښار ته یوسو.

عبدالعزيز په تند غږ ورته وویل: هر څه چې زه وایم هماغه وکړه!

عثمان یوه نړۍ رسی د بالخاش د لاسونو شاوخوا ټینګه وتړله او مرسته یې وکړه ترڅو د آس شا پر شا کښېښي.

یوسف لا هم د اوږې له درده چیغې وهلې. د تبې شدت د هغه د څهرې رنگ سور کړی و. منزل تر یوه ورځ لرې و او هغه ته د ژوندي پاتې کېدو هېڅ هیله نه وه، خو ملګرو یې هڅه کوله چې هغه ته تسلي ورکړي، خو د دې ټپي جنگیالي څهره د مرګ څر غبار نیولې وه. نه شواى کولای چې خپل ځان پر آس وساتي. عبدالعزيز تر څنګ یې سور و، ترڅو ورته پام وکړي.

له غرمې تېر شوي و، چې د یوسف سر پر سینه ولوېد او په خفه غږ یې وویل: عبدالعزيز... مرسته وکړه...

عبدالعزيز لا پر ښود نه وو راغلې چې یوسف له آسه راولوېد او پر ځمکه پریوت. عثمان او عبدالعزيز په وېره له آسونو کښته شول یوسف بې هوښه شوی و، عثمان څو ځله ورته غږ وکړ، خو ځواب یې ور نه کړ. بالخاش وویل: دلته پاتې کېدل هېڅ ګټه نه لري باید حرکت وکړو.

عثمان د بالخاش خواته وکتل او په غصه یې وویل: که د تېښتې نیت ولری نو وژنم دې!

بالخاش په پوسخند وخنډل او ویې ویل: د یوسف غم وکړه نه زما د تېښتې هغه مري.

عبدالعزيز یوسف له ځمکې راپورته کړ پر سینه یې پر آسه کښیښود او عثمان ته یې وویل: په آس دی سپور شه عثمان! باید ژر لاړ شو ته یوازې په بالخاش خیال ساته.

لږ وروسته هغوی روان شول هغه دواړه او همدا راز بالخاش د یوسف له حاله اندېښمن ول. دوی ژر روان وو. چې یو څه واټن یې ووهه، عبدالعزيز د خپل آس

واکه ونيوله او ودرېد، د يوسف لاس يې ونيو او ناڅاپه يې په لوړ غږ وويل: يا خدايه! دی مړ شوی بدن يې يخ دی.

عثمان ژر له آس راکښته شو د يوسف مخ ته يې وکتل او بيا دواړه ملگري په خواشينيۍ په ژړا شول، بالخاص سره له دې چې ځان يې د هغوی بندي باله خو سخت غمجن شو. عثمان خپل د اوښکو ډکې سترگې عبدالعزيز ته ونيولې او ويې ويل: اوس څه وکړو؟

عبدالعزيز چې سر يې د خپل آس پر زين ايښی و وويل: بايد جنازه يې ښار ته يوسو هغه زموږ وفادار ملگری و.

او پر رکاب يې پښه کېښوده او پر آس وخوت، عثمان هم پر خپل آس سپور شو. د دوی څهرو ته د خواشينيۍ او د خپل وفادار دوست د مړينې غبار ورپورې شوی و. يوسف د سختې وينې تويدنې او تبې له امله مړ شوی و، او اوس يې جنازه خچند ته بيوله چې هلته خاورو ته وسپارل شي.

د ماښام د سپېرو رنگونو په فضا کې د خچند ښار سيوری رانېکاره شوه. پر ښار يو ډول دوږه خپره و، د عبدالعزيز او عثمان په څېره کې د يوسف د مرگ غم ناست و. هغوی ټول چوپ وو، يو د خپل نامعلوم او تياره برخليک په اړه فکر کاوه، او هغه دوه نور د يوسف په مړينه کې ډوب وو. هغوی بېرته خچند ته ستنېدل، پداسې حال کې چې خپل وفادار او زړور ملگری يې له لاسه ورکړی و.

بالخاص چوپتيا ماته کړه او پوښتنه يې وکړه: هلته چې برجونه او دېوالونه ښکاري کوم ځای دی؟

عبدالعزيز ورو ورته وويل: خچند.

بالخاص ورو سر وخوځاوه او ويې ويل: نو تيمور ملک تاسو زما د نيولو لپاره مامور کړي ياست؟

عثمان- هو هغه ستا په تمه دی.

عبدالعزيز په بې حوصلې لهجې وويل: چوپ شه بالخاش!

بالخاش- چوپتيا بې گټې ده. تاسو بايد پوه شئ چې غاير خان يو چټل او خبيث سړی دی. تيمور ملک بايد ما هغه ته و نه وسپاري، غاير خان زما د وينی تړی دی او امان به رانکړی زه د هغه د زندانه وتنېدم تر څو له هغه څخه غچ واخلم. هغه خان سلطان! هغه نجلی چې ما د خپلې بڼې په توگه ټاکلې وه په زور راڅخه واخيسته او خپل حرم سرای ته یې یوړه.

عبدالعزيز- دا خبرې بيا تيمور ملک ته وکړه.

بالخاش په قهره وويل: هغه هم د غاير خان پشان خبيث دی.

عثمان په معنا دار پول وخنډل او ويې ويل: بيا نو ژر به د يوسف ملاقات ته ورسېږې...

بالخاش- زه بايد هماغه وخت تنبېدلی وای کله چې تا او عبدالعزيز پوه شوی واست چې يوسف مړ دی. حتی له تړلو لاسونو سره مې کولی شول ځان پر اس باندې وساتم.

عبدالعزيز او عثمان سره له دې چې د يوسف پر مرگ غمژن وه ويې خنډل عبدالعزيز وويل: عثمان له تا چټک دی او د خنجر په غورځولو کې مهارت لري، که احمقانه کار دې کړی وای وژل شوی به وې.

بالخاش چوپ شو جلاد یې خپل څو قدمه وړاندې لیده چې چاقو په لاس کې نیولی او له خپل بد شکل سره د هغه ورنگ ته په تمه دی. یوازینی آرمان یې په هغه شېبه کې، چې احساس یې کاوه د ژوند وروستی شېبې دي دا و چې یو ځل خان سلطان وگوری! له ځانه سره یې وويل: دا هیله به له ځان سره قبر ته یوسم هغوی به ما تر دې مخکې چې شپه پای ته ورسې، ووژني.

بالخاش ته د تښتېدو فکر ورغی هڅه یې وکړه چې خپل لاسونه خلاص کړي خو رسی. که څه هم نری وه خو کلک تړل شوې وه. د بلخوا د عثمان نظر پر هغه و عثمان یو چټک اس غفلونکي او چاقو ویشتونکی و که بالخاش توانیدلی وای چې وتښتي نو تر دې مخکې چې د هغوی د نظر پناه شي وژلی شوی به وای.

عبدالعزيز- ولې چوپ شوې بالخاش؟
عثمان په پوزخند سره وويل: هر څه چې ويلو ته يې درلود ويې ويل..
عبدالعزيز په لنډ خندا سره وويل: نور لاره نه ده پاتې ژر به ورسپړو.

شپه تېاره شوې وه چې دوی د خُجند له دروازې تېر شول شپه په سکون او ارامۍ کې پوښه وه. یو څه لنډه لاره چې یې ووهله عبدالعزيز عثمان ته وويل: ته د یوسف جنازه یوسه زه به بالخاش د حاکم حضور ته وېسم.

دوی سره بېل شول عبدالعزيز د بالخاش ترڅنگ و ډېر وخت نه و تېر شوی چې دارالحکومه ته ورسېدل عبدالعزيز وويل: تیمور ملک ته پکار وې او شکر کوم چې زه بريالی شوم.

بالخاش- ته بريالی نه شوی دا غاير خان دی چې بالاخره وتوانېد چې ما په لومه کې واچوي.

عبدالعزيز له اس څخه رابښکته شو او د یوه شاتونکي په مرسته یې بالخاش له اسه ښکته کړ د ساتونکو مشر راغی بالخاش ته یې وکتل او بیا یې له عبدالعزيز وپوښتل: دا ځوان څوک دی؟

عبدالعزيز، پداسې حال کې چې رسی یې د بالخاش د لاسونو خلاصوله وويل: یو تښتېدلی زنداني دی چې له اترار څخه تښتېدلی دی.

د ساتونکو مشر وويل: نو باید د زندان دروازه ورته خلاصه کړو.
بالخاش په تنده لهجه وويل: ځان ته زحمت مه ورکوه زه د جلا د مېلمه یم.
د ساتونکو مشر په بده خندا وويل: نو بیا موږ هم ستا نندارچیان یو.

عبدالعزيز د بالخاش اوږه کلک ونيو او داسې حال کې چې هغه يې د دارالحکومه خواته وړو، کرار يې ورته وويل: خپل ژبه دې کنټرول کړه.

بالخاش هېڅ ځواب ورنکړ دوی د تیمور ملک د خادم اطاق ته ننوتل، خادم چې يو ډنگر او تور رنگه سړی و په بالخاش يې يو نظر واچو بيا يې عبدالعزيز ته مخ کړ او ويې ويل: آخر کامياب شوی؟!

عبدالعزيز په خواشینی سره وويل: هو خو يوسف مو له لاسه ورکړ.

وروسته يې ټول کیسه ورته بيان کړه خادم له ځايه پاڅېد او ويې ويل: سمدستي به حاکم ته خبر ورکړم.

خادم دوی يوازې پرېښود څو دقيقې وروسته راستون شو او عبدالعزيز ته يې وويل: حاکم ستاسو انتظار باسي له ما سره راشئ.

د بالخاش يوازينی اميد دا و چې اصل کیسه به تیمور ملک ته وکړي او د هغه څخه به بخښنه وغواړي. خو ډېر ډاډه نه و چې تیمور ملک به د هغه خبرو ته غوږ ونيسي. خو بيا هم يو اميد و او بالخاش نه غوښتل چې دا وروستی اميد هم له لاسه ورکړي.

کله چې تالار ته ننوتل هلته هېڅ څوک هم نه وه، خادم د بلې دروازې له لارې چې تالار ته پرانیستل شوی و تېر شو او لږ وروسته بیرته راووت د دروازې ترڅنګ ودرېد او په لوړ آواز يې وويل: حضرت حاکم...

بالخاش خپلې سترګې هغه دروازې ته نيولې وې هغه تیمور ملک يو ځل ليدلې و، هغه وخت چې د خچند حاکم د غاير خان لیدو ته په لنډ سفر کې اترار د راغلی و د هغه خبره يې ښه په ياد وه. انتظار پای ته ورسېد او يو جګ قد لرونکی باوقاره او د با نفوذه څهرې خاوند سړی د کلک او ورو ورو قدم وهلو سره تالار ته داخل شو. ټولو د درناوي په توګه خپلې سرونه لږ ټيټ کړل بالخاش هم همداسې وکړل...

تیمور ملک چې نظر يې په بالخاش و د هغه لور ته لاړ د هغه مخې ته ودرېد او عبدالعزيز ته يې وويل: له تاسره نور کار نه لرم.

د دې خبرې سره سم عبدالعزيز د تالار څخه ووت، کله چې هغه له تالاره ووت تیمور ملک بالخاش ته مخ وگرځو او ویې ویل: له پېر وخته مې غوښتل چې تا ووینم، ستا د تېښتېدو کیسه مې د غایر خان له زندانه اورېدلې ده دا هم راته معلومه ده چې سوباتای تا ته پناه درکړې وه.

بالخاش چې وېره یې ستونی نیولی و وویل: مجبور وم چې و تېښتم غایر خان زما د وژلو نیت درلود مغولانو زما ژوند و ژغورلو خو د لوی خدای په نوم قسم خورم چې ما هېڅکله خپل وطن ته خیانت نه دی کړی. تر څو مې چې وس رسېدلی د فرصتونو نه په ګټه اخیستنې مې مغول وژلي دي. دوی که څه هم زه له زندانه خلاص کړی یم، خو د وطن او زما دښمنان دي. کله چې ستاسو مامورینو زه په هرسبان کې ونيولم، زه هغه وخت د مغول خان د کمپ څخه راتېښتیدلې وم او اراده مې دا وه چې اترار ته ولاړ شم.

تیمور ملک په یوه کمزوری موسکا سره وویل: زه د هر څه څخه خبر یم بالخاش! ته یو زړور او وطن دوست سړی یې. که داسې نه وای نو ته به دې ځای ته نه وای راوستل شوی، او پېر وړاندې له هغه شبې چې زما مامورینو ته په هرسبان کې ونيولی زما لوی او هوښیار مامور به ته وژلی وای هغه بار، بار ستا د وژلو فرصت درلود خو هغه احساس کړی و چې بالخاش د مغولو ریښتیني جاسوس نه دی نو ځکه یې و نه وژلی.

بالخاش په حېراني وویل: نو تاسو ما نه وژنئ؟

تیمور ملک- نه، زه نه یوازې دا چې تا نه وژنم، بلکه تا به غایر خان ته هم و نه سپارم ته په بشپړه توګه خوندي یې.

بالخاش- خو ستاسو مامورین داسې چلند راسره کاوه، لکه زه چې مرګ ته روان یم. تیمور ملک- ما هغوي ته همدا امر ورکړی و.

بالخاش ژر ښکته شو او د تیمور ملک لاس یې ښکل کړ او ویې ویل: زه به خپل سر ستاسو او خپل وطن لپاره قربان کړم.

تیمور ملک شاته وکتل هغه ځای کې چې د ده خادم لاس په نامه ولاړ و هغه ته یې د لاس اشاره وکړل او پېر ژر خادم له تالار څخه ووت او لږ وروسته بېرته راغی البته د یو ځوانې او ښایستی ښځې سره، بالخاش چې نظر په هغه ښځې ولگید نو حیران شو، سترگې یې له حیرت راووتل او خوله یې نیمه پرانیستې پاتې شوه، ښځې نرمه مسکا پر شونډو درلوده او ورو ورو د دوی خوا ته راتلل.

تیمور ملک مخ د بالخاش خوا ته کړو او ویې پوښتل: دا ښځه پېژنې؟
بالخاش خپل د خولې لارې تېرې کړې او داسې حال کې چې سترگې یې له هغې ښځې څخه نشو اخیستلې ویې ویل: هو، قربان خو دا دلته څه کوي؟
تیمور ملک لنډ وخنډل او ویې ویل: دا زما تر ټولو پیاوړو جاسوسانو له پلې څخه ده.
هغه ځوانه ښځه چې ایلي د هرسبان د شرابخانې د مالک لور وه په خندا سره وویل:
او بالخاش دا فکر کاوه چې زه د مغولو لپاره جاسوسي کوم! حتی یو ځل یې زما د وژلو هڅه هم وکړه.

بالخاش- زما خو سر نشو خلاص اخر دا څه روان دی؟
تیمور ملک خپل لاس د هغه پر اوږه کېښود او ویې ویل: له هماغه لومړۍ شپې چې ته له احمد آق سو سره هرسبان ته راغلې، ایلي ماته خبر راکړې و. زه د مناسب موقعې په تمه وم چې تا دلته راوړم. اوس هم غواړم چې راته د مغولو د لښکرو په اړه معلومات راکړې ځکه چې اورېدلي مې دي هغوی د قیچاق په دښته کې تم شوي دي.

بالخاش- پېر ژر به د مغول خان د لښکر برید د ماوراءالنهر پر خاوره پیل شي. هغه یو ستر پوځ لري او هر یو زوی یې مامور کړی چې د وطن یوه برخه ونیسي. باید دا خبر سلطان ته ورسول شي.
تیمور ملک- زما تېز پیغام رسوونکي همدا اوس روان شوی دی تر څو دا پیغام سلطان ته ورسوي، خو د هغه د امیرانو ترمنځ سخت اختلاف شته چې زموږ هیله په

ناامیدی بدلوي. سره له دې ما پریکړه کړې چې تر مرګه به د مغولو پر وړاندې مقاومت وکړم ته او ایلي به بېرته هرسبان ته لار نه شی.

بالخاش هغه ټول معلومات چې د مغول خان د لښکرو په اړه یې درلودل تیمور ملک ته ورکړل.

ایلي وویل: داسې ښکاري چې د حملې نېټه نږدې شوې ده. بالخاش- شاید هغوی د قپچاق له دښتي راخوځېدلي هم اوسېږي. تیمور ملک ایلي ته مخ کړ او ویې ویل: بالخاش هغه کوټې ته ویسه چې د ده لپاره تیار شوی، هغه له یوه ډېر اندېښمن سفر څخه راغلی او استراحت ته اړتیا لري. او پخپله له تالاره ووت...

خادم هم د تیمور ملک پسې روان شو ایلي او بالخاش یوازې پاتې شول څو شېبې یې یو بل ته وکتل. ایلي یو خوږ مسکا وکړل او ویې ویل: ته ستړی یې راځه له ما سره ترڅو تا ته ستا کوټه در ونښیم.

بالخاش همداسې چې د ایلي ښکلو او جذابو سترګو ته کتل وویل: تر دې د مخکې چې ستا اصلي هویت مې پېژندلی وای ستړی وم، خو اوس مې زړه غواړي یوازې له تا سره واوسم او د خپل لنډ خو پُر خطر او ګنګس تیر وخت په اړه خبرې وکړو. ایلي- تېر وخت ټول څیزونه هېر کړه، هغه څه چې راته د تیر وخت څخه پاتې دي هغه ستا سره آشنایي ده او زه هېڅکله نه غواړم دا آشنایي هیره کړم.

بالخاش د هغې لاس په خپل لاس کې ونیو او ویې ویل: زما لپاره هم ستا سره آشنایي مهمه ده، تا زه د مرګ و ژغورلم خو ما تا ته خائنه وویل، څه ستره تېروتنه! هغه څوک چې ما فکر کاوه مغول خان ته جاسوسي کوي، یو رښتینی وطنپال وه ته اوس زما لپاره یو اتله یې افسوس پر ما که ما تا وژلی وای. ایلي لنډ خندا وکړه او ویې ویل: تا زه نشوې وژلی ځکه تا زما سره مینه درلود.

بالخاش- هو، منم چې ما درسره مينه درلود خو ما نشوای کولی چې ستا خیانت له پامه وغورځوم...

ایلی- ما اجازه نه درلود چې خپل په اړه تاته معلومات درکړم.

بالخاش- ما هغه شپه په کلک ستا د وژلو اراده درلود، خو تا هوښیارې وکړه او د طویلي د شا دروازی څخه وتښتیدلې.

ایلي وخنډل او ویې ویل: حتی که د تښتېدلو لاره هم نه وای بیا هم تا زه نشوم وژلي ځکه د تیمور ملک دوه سرتیرو زما ساتنه کوله، هغوی داسې کالي درلودل چې تا هېڅکله د هغوی هویت نه شو پېژندلی.

هماغه وخت چې ته پر ما غوسه شوې او بد رد ویل دې پیل کړل هغه دوه ساتونکو ستا د وژلو اراده درلوده او یوازې د دې منتظر وه چې زه ورته اشاره وکړم. بیا به هغه وخت تا لیدلې وایې چې وینه دې د شرابخانې په شرابو کې څنګه ګډېږي. خو ما غوښتل چې ته ژوندۍ پاتې شې او زما د ژوند راز له تیمور ملک څخه واورې.

بالخاش په داسې حال کې چې په شونډو یې مسکا وه وویل: ستا چلند د مغولي جاسوسانو سره داسې و چې ما واقعا دا گمان وکړو چې ته د هغوی د جاسوسانو څخه یې حتا سوباتای او چپه نویان هم تا د خپلو جاسوسانو په توګه پېژني. ایلی- زه ظاهراً اوس هم د هغوی جاسوسه یم زما حالت لا هم نه دی بدل شوی. بالخاش- خو ستا بیرته تګ هرښان ته ستا ژوند د خطر سره مخ کولای شې! ایلي- ښه به دا وی چې ستا کوټی ته ولاړ شو، هلته به ښه خبرې وکړو.

هغوی له تالاره ووتل او د هغه لارې څخه تېر شول چې دواړو خواو ته یې د شمعو رڼا ګاني ځلېدل، هغوی یو کوچنۍ حویلی ته ورسېدل چې د هغه شا ته د تیمور ملک حرمسرا وه.

ایلي دروازه خلاصه کړه او ویې ویل: له دې وړاندې چې ته دلته راشې د تیمور ملک په حکم دا کوټه ستا لپاره چمتو شول هغه له زړورو او باشهامتو سړیو سره داسې هرکلی کوی..

بالخاش د ځوانې نجلۍ په اوږه لاس کېښود پرده يې رابښته کړه او دواړه په ګډه کوټې ته دننه شول. يو کوچنی شمعی کوټه رڼا کړې وه، بالخاش دروازه وتړل او ويې ويل: کاش زما زيږدلی ځای دلته وای او دا وياړ مې نصیب شوی وايې ترڅو د تيمور ملک پشان کس ته خدمت وکړم.

ايلي- ته اوس هم د هغه په خدمت کې يې. بالخاش- خو راروان پېښې به دا وياړ له ما واخلي، او ډېر ژر به دا ځای د جګړې په ميدان بدل شي.

ايلي د کوټې په فرش کيناسته شا يې ديوال ته کړه پښې يې وغځولي او په ځانګړي هوښيارۍ سره يې پوښتنه وکړه: ته لا هم د خان سلطان په اړه فکر کوې؟ هڅه وکړه چې حقيقت ووايي. بالخاش ورته وکتل او ويې ويل: زه څنګه د هغې په اړه فکر ونه کړم؟ هغه وه چې زما لپاره يې دا ټولې پېښې رامنځته کړې.

ايلي اه وکېښل او ويې ويل: نو بيا م ... خو د څه ويلو مخکې چوپه شوه، بالخاش د څو شيبو خاموشۍ وروسته وويل: زه پوهيږم، پوهيږم ځينې شيان دومره اسانه هېرېدای نشي.

او بيا دواړه چوپ شول، بالخاش په داسې حال کې چې د کوټې په منځ کې ولاړ و، په خپلو فکرونو کې ډوب و. ايلي داسې حال کې چې هغه ته کتل خپل د مينې په اړه يې فکرونه کول، هغې د بالخاش په وړاندې ژوره مينه احساسوله، خو بالخاش لا هم د خان سلطان مينه هېره کړې نه وه. په دې ځای کې دواړه په داسې يو ګونګ او ګنګس حالت کې ګير وه چې يوازي راروان حالت د هغوی په اړه پريکړه کولی شول.

ايلي- ولې ولاړ يې؟ راشه کېښه.

بالخاش- ما خپل د ځان په اړه فکر کاوه.

او خپل د خبرې سره سم ايلي ته نږدې کيناست.

ایلی د نری موسکا سره وویل: کله چې زه لارم بیا په کراره کښینه خپل د ځان په اړه فکر وکړه.

بالخاش په حیرانتیا پوښتنه وکړه: چیرته؟

ایلی- هر سبان ته ځم. شاید همدا سبا...

- هر سبان؟ هلته نور ستا ځای نه دی، ډېر ژر به د مغول خان پوځ هلته ورسېږي.

ایلی- خو زه ماموریت لرم تر څو د چنگېزخان د پوځ د وضعیت په اړه تازه معلومات ترلاسه کړم.

بالخاش په خپل ځانگړي غرور سره وویل: ضرورت نشته دا ماموریت زه خپل پوره کوم.

ایلی په طنز لرونکي انداز وخنډل او ویې ویل: ته؟ فکر کوم له خپل ژوند ستړي

شوې یې، چې غواړې د هغوی خوا ته لاړ شې، زه مطمئن یم چې د سوبوتای

جاسوسان هر ځای کې ستا په لټه کې دي. که هغوی ستا ښه ومومي، ښایي ژوند دې په خطر کې ولویدی.

بالخاش- مشکل نشته، د تیمور ملک څخه غواړم چې ما ستا پر ځای هر سبان ته

واستوي، ته ښځه یې ... یوه ښایسته ښځه او دا هم لامل دی چې نشې کولای د

احتمالي پېښو سره لکه څنګه چې پکار ده مقابله وکړې نه وایم چې ته وړتیا نه لرې خو ځینې کارونه شته چې بهتره ده سړي یې ترسره کړي... زما د خبری په مطلب خو پوهیږي؟

ایلی- هو، مطلب دې درک کوم خو مغول پر ما باور لري هغوی آن تر دی حد پوهېږي

چې زه همدا اوس چیرته یم؟

بالخاش- خو زه نه غواړم چې ته خپل ځان له خطر سره مخ کړې.

ایلی- مطلب درياندی گرانه یم؟

بالخاش چوپ شو، ایلی خپل سر د هغه پر اوږه کېښود او ویې ویل: زه هم نه غواړم

چې تا له لاسه ورکړم

بالخاش- که تیمور ملک زما له وړاندیز سره موافقت و نه کړو، نو پرته له دې چې چا ته څه ووايم پټ به هر سبان ته ولاړ شم. ايلي- مه هېروه ته بايد اترار ته لاړ شې او خان سلطان وژغوری.

بالخاش- غاير خان هغه د سلطان حرام سرای ته استولی. ايلي- په هر حال ته بايد ورپسې ولاړ شې، که اترار وی که کوم بل ښار څه فرق کوی؟

ايلي خپل د خبرو سره سم خپل د ځايه پاڅېدل او ويې ويل: زه بايد لاړ شم. بالخاش د هغې لاس ونيو او ويې ويل: لا مې خبره نه ده ختمه شوې. ايلي- د څه په اړه غواړی خبری وکړی؟ بالخاش- راځه کينه، غواړم يوازې له تا سره اوسېږم.

همدا چې ايلي د کښيناستلو اراده وکړه بالخاش هغه خپل غيږه کې ونيول، ايلي خپله خوله خلاصه کړه تر څو څه ووايي، خو د بالخاش شونډو د هغې خوله وتړله دا يو د احساساتو څخه پک مچ و. دواړو احساس کاوه چې د يو بل غيږې ته اړتيا لري، خو بالخاش هيڅ نه ويل، يوازې ايلي ښکلول يوه ساعت وروسته کله چې ايلي د بالخاش له کوټې راووته، هغه څه يې ترلاسه کړي وو چې په لټه کې يې وه. احساس يې کاوه چې بالخاش د هغې شو، او ډېر ژر به د خان سلطان ځای د هغه په زړه کې ونيسي.

ساعت د نيمې شپې څخه تېر شوی و چې د دروازې پرلپسې ټک، ټک بالخاش له خوبه راويښ کړ. وارخطا پاڅېد په بستر کښېناست او په خوبولي غږ يې وويل: څوک يې؟ زما سره څه کار لری؟

د دروازې د شا څخه د يو سړي غږ پورته شو چې ويې ويل: د امير له طرفه مې درته پيغام راوړی دی دروازه خلاصه کړه.

بالخاش- د شپې په دی وخت امير له ما سره څه کار لري؟ سړی- زه مامور يم چې تا د هغه حضور ته بوزم، فکر کوم مهم خبر به وي.

بالخاش- امير ته ووايه چې زه به پخپله ورشم ملاقات ته يې.
سرې- ستا دا گستاخي به امير هېڅکله و نه بخښي.

بالخاش وخنډل او له ځانه سره يې وويل: حتماً بد خبرونه دي چې زه يې د شپې په
دې ناوخته په دومره بېړه غوښتئ يم؟!

بالخاش خپل لځايه پاڅېد او د دروازې خواته ولاړ تر دې د مخکې چې دروازه
پرانيږي ويې ويل: بايد صبر وکړې، تر څو خپلې جامې واغونډم.
سرې- سمدې بېړه وکړه، ايلي هم هلته ده يوازې ستا انتظار باسي.

بالخاش دروازه پرانيسته ناڅاپه ناشنا سرې چې په لاس کې يې خنجر ځليدې لاس
يې په چټکۍ مخکې کړ تر څو خنجر د بالخاش په خېټه کې نښاسي. خو بالخاش
ځان څنگ ته کړ او هغه سرې چې غوښتل يې ژر بالخاش ووژني د بې احتياطي له
کبله خطا شو او چټک عمل يې بې فائدي پاتې شو. کله چې خنجر يې هدف ته و نه
رسېد سرې خپل تعادل له لاسه ورکړ يو څه وغورځېد او تر دروازې لاندې رابښکته
شو. بالخاش هغه ته فرصت ور نه کړ له شا يې کالۍ ورڅخه ونيول او تر هغه مخکې
چې سرې ځان راټول کړي هغه يې دننه کوټې ته ټيله کړو او دروازه يې بنده کړه او
خپله هم دننه ورننوت.

سرې په شدت سره د کوټې په مقابل دېوال ولگېد او همالته پرېوت خو سمدستي
بېرته پاڅېد لاسونه يې دواړه خپاره کړل سر يې مخکې کړ او د خنجر څوکه يې د
بالخاش خواته ونيول، بالخاش ځان شاته کړ او ويې ويل: نه پوهېږم ته څوک يې او
ولې غواړې ما ووژني خو مخکې له دې چې دغه خنجر ستا په سينه کې نښاسم
بهتره به وي چې لری ختا کړي او دا ووايي چې څوک يې؟ او چا زما د وژلو لپاره
راليږلی يې؟

سرې په غوسه ناک انداز وخنډل او ويې ويل: ډېر پر ځان باور لری کته بالخاش؟! زه
به دې داسې ووژنم چې هېڅوک به ونشي کولای درسره مرسته وکړي، دوی به حتی

يو داسې نښه هم پيدا نه كړې چې پوه شې چې ته چا وژلى يې؟ ته يو خيانتكار يې او له قبر پرته بل ځاى ستا لپاره نشته ته بايد ووژل شې، كله چې پوه شوم تا خيانت كړى نو هوډ مې وكړ چې ستا سر به پرې كوم.

بالخاش- ښه نو ته د خبيث سوباتاي د جاسوسانو څخه يې؟

سرې- هو بلکل سم پوهه شوې، ځانين هغه ته د مرگ څخه وژغورلې خو تا ورسره داسې كار وكړو؟

بالخاش- خوله بنده كړه احمقه!

هغه سرې چې د تيمور ملك له خادمانو څخه و او د مغول خان لپاره يې جاسوسي كوله. هغه د بالخاش او تيمور ملك خبرې د تالار له دروازې شاته اورېدلې وې او پرېكړه يې كړې وه چې هماغه شپه به بالخاش وژني او دا خبر به سوباتاي ته رسوي. هغه د ماوراءالنهر له خلكو څخه و چې د دښمن لپاره يې جاسوسي منلې وه.

بالخاش په ډېر خطرناك حالت كې قرار درلود. هيڅ وسله ورسره نه وه چې پرې خپل د ځان څخه دفاع وكړي. كه څه هم بالخاش هيڅكله احتياط له ياده نه ايست خو توره او خنجر يې هماغه وخت له هغه اخيستل شوي وو كله چې د تيمور ملك كسانو په هرسبان كې راگير كړي وو، اوس هغه بله لاره نه درلوده او مجبور و چې په تش لاس خپل د ځان څخه دفاع وكړي.

سرې ورو ورو مخې ته ورغى، هغه باور درلود چې بې وسلې بالخاش به په يوه چټكه حمله له منځه يوسي.

بالخاش ورته وويل: لا هم ناوخته نه ده، زه كولى شم له تيمور ملك څخه ستا د بخښنې غوښتنه وكړم. ځان تسليم كړه!

سرې وخنډل او ويې ويل: غم مكوه د تيمور ملك نمبر هم رارسيدى همدا نن شپه د همدې خنجر سره د هغه ملاقات ته هم ورځم او ډېر ژر يې ستا خوا ته دراستوم.

بالخاش دومره شاته ولاړ چې شا يې پر دېوال ولگېده، خو لا هم ټوله پاملرنه يې پر هغه سړي وه ده بايد يو چل کارولې وايې کله مرگ يې حتمي وو د هغوی ترمنځ فاصله کرار، کرار راکمېده. سړی اوس کولای شوی په يوه ناڅاپي او چټک حملې باندې بالخاش له پښو وغورځوي. د بالخاش په تندي او مخ د خولو دانه دانه ښکاره وي، چې د شمعې په څېر رڼا کې ځليدې. ناڅاپه يوه چل ورته په ذهن کې راغی. "د ايلي کړې چل ورته ذهن کې راغې" خپل نظر يې د کوتې دروازې ته واړاوه، داسې يې وښودو لکه يو څوک چې دروازې خوا کې ولاړ دی او بيا يې په کلک غږ وويل: آه، راغلې؟ ژر يې ونيسه!

د هغه سړي فکر د يو شيبې لپاره د دروازې خوا ته شو او همدومره وخت کافی وو ترڅو بالخاش پر هغه بريدو کړي، بالخاش د هغه وسله وال لاس ونيو او په زوره يې هڅه کوله چې د هغه له لاس څخه خنجر واخلي، سړی سر سختانه مقاومت کاوه، خو بالخاش په سختۍ سره د هغه پر پوزه يو گوزار ورکړ چې د ډېر درد له امله د هغه مقاومت مات شو او خنجر يې پرېښود بالخاش د خنجر څوکه د هغه پر ستوني کېښود او ويې ويل: اوس به زه ستا د مرگ خبر سوباتای ته واستوم.

هغه سړي چې له درده تاو راتاو کېده وويل: زه له وژل کېدو وېره نه لرم خو تا زه په چل او فريب ونيولم او دا ستا حق دی چې ما ووژنې.

بالخاش راپورته شو او ويې ويل: زه خپل لاسونه د داسې خاين سړي په وينو نه چټل کوم. بيا يې يو لغت د هغه په اړخ ووايه او زياته يې کړه: پاڅه تيمورملک به ستا پر ليدو خوشاله شي، ځکه د مغول خان جاسوس يې خپل په دربار کې راگير کړی.

سړی ورو پاڅېد بالخاش ترې وپوښتل: خپل د نور ملگرو نوم واخه. خو سړي په ريشخند سره وخنډل او ويې ويل: زه به تا ته هېڅکله د هغوی نومونه وانخلم حتی که زما سر هم پرې کړئ زه به هېڅ نه وایم.

بالخاش هغه له کوټې بهر بوتلو او په لوړ غږ يې ساتونکي راوغوښتل لږ وروسته دوه تنه ساتونکي راغلل. بالخاش هغوی ته وويل: دا خاين بوځی ده غوښتل ما ووژني. ساتونکي د هغه سرې په لیدو حیران شول یو یې وويل: آشور؟ دا ناشوني ده! هغه سرې چې آشور نومیده وويل: حیرانېږئ مه، ما واقعاً غوښتل بالخاش ووژنم، خو هغه له ما څیرک و کاشکې ما کولای شواى هغه له منځه یوسم.

بالخاش ساتونکو ته وويل: زندان ته یې یوسئ. آشور زندان ته یووړل شو، بالخاش په بېړه خپل کوټې ته ستون شو خپل جامې یې واغوستې او په تلوار د تیمور ملک د خادم لیدو ته لاړ، هغه له خوبه راویښ کړ. او راپېښه شوی واقع بې ورته تشریح کړه او ترې وغوښتل چې ژر تر ژره تیمورملک د دې کیسې څخه خبر کړي.

د بالخاش د خبرو وروسته خادم وويل: باور کول یې سخت دی، اخ اشور د حرم سرای له خواجه گانو څخه و، هغه څنگه کېدای شي چې د مغول خان جاسوس اوسېږي؟ خامخا به بل هدف یې درلود. بالخاش- تعجب نه لري، د سوباتای او چیه نویانو جاسوسان هرځای خپاره شوي دي. خادم وويل: تاسو دلته پاتې شئ، زه به امیر ته ژر خبر ورکړم.

هغه په بېړه د حرم سرای لور ته لاړ، کله چې تیمورملک د خادم له خولې د پېښې کیسه واورېده، د خوب له جامو سره له حرم سرای څخه راووت. قلی خان د ساتونکو مشر یې راوغوښت او امر یې ورته وکړ چې اشور ژر تر ژره د شکنجی ورکولو کوټې ته ویسي او د شکنجی مامور هم خبر کړی، بیا یې بالخاش ته مخ واړاوه او ویې ويل: کیسه وکړه څنگه چل وو؟

بالخاش کیسه ورته وکړه او زیاته یې کړه: ایلي ماته ویلي و که امیر له ما سره کوم کار ولري، نو د دی له لارې به ما وغواړي او خبر به راکړی نو ځکه کله چې آشور ستاسو پیغام له دروازې د شا څخه راکړ، ما له احتیاط نه کار واخیست. کله چې مې دروازه خلاصه کړه ځان مې شاته کړ هغه چې خپل خنجر یې چمتو نیولې وه، داسې

فکر یې وکړ چې زه مخامخ دروازې کې ولاړ یم، نو برید یې وکړ. خو تیز اقدام یې وکړ. که هغه لږ صبر کړی وایې نو په مناسب فرصت کې دننه په کوټه کې په کراره زه وژلي شوم.

که څه هم دا پېښی تیمور ملک سخت خفه کړې وو خو د ده پر شونډو یو خندا خپره شوه خپل د خادم خوا ته یې وکتل او ویې ویل: بالخاش اوس له کار سره ښه بلد شوی دی.

بالخاش- د مغول خان جاسوسان ټول هوښیار او چالاک خلک دي، زه حیران یم چې اشور څنگه ونه شوای کولی ما ووژني. هغوی هېڅکله تېروتنه نه کوي. تیمور ملک- دلیل دا دی چې ته تر هغه ډېر هوښیار او تیز وې، همدا یې د ناکامۍ لامل شو.

په هماغه وخت کې، قُلي خان خبر ورکړ چې د سزا ورکولو مامور او شاگردان یې د شکنجی ورکولو په ځای کې د حاکم د امر په تمه دي.

تیمور ملک وویل: زه به اشور ته دومره سخت عذاب ورکړم تر دې چې د نورو جاسوسانو نومونه ووايي، کوم چې زما په نظام کې ننوتلي دي.

بالخاش- خو هغه یو داسې سړی دی چې له عذابه نه وېرېږي، بلکې مرګ ته ښه راغلاست وایي.

تیمور ملک او بالخاش یوځای د شکنجی ورکولو کوټې پر لور روان شول، اشور یې د څلورو مېخونو په وسیله تړلی و. سره له دې چې د زړه کلکوالی او شجاعت یې ښودلی و خو بیا هم د څهری رنګ یې اوږیدلې وو.

تیمور ملک ورته وویل: یو وحشتناکه او بد مرګ دې په انتظار کیدی.

اشور داسې حال کې چې کوښښ کاوه غږ یې د وېرې څخه ونه لرزیږي ویې ویل: نو څه ته په تمه یاست؟

تیمور ملک د شکنجی مامور ته اشاره وکړل د هغه یو تن شاګرد گرم شوی اوسپنه له تنور څخه راویسته او د اشور پر لور یې ونيوله...

بالخاش اشور ته مخ کړ او ويې ويل: ستا سره يوازې يوه لاره پاتې.
اشور- تاسو دا تمه لرې چې زه به خپل ملگري افشا کړم؟ خو نه زه به هېڅکله د
هغوی نومونه وا نخلم!

تیمور ملک- ښه خبره ده (بيا يې د شکنجې مامور ته اشاره وکړل او ويې ويل: پيل
وکړه.

د شکنجې مامور خپل د شاگرد له لاسه گرم اوسپنه واخيسته او د اشور پر اوږه يې
ولکوله...

آشور چغې ووهلې او ويې ويل: لاس ونيسئ بس دی.
د شکنجې مامور گرم اوسپنه د هغه څخه لری کړل، تیمور ملک ورته وويل: وايه
آشور، د هغوی نومونه څه دي؟ زه تا ته وعده درکوم که يې نومونه ووايې، زه به دې
و نه وژنم.

آشور له درد نه زگیروي وکړ او ويې ويل: لږ صبر وکړی.
بالخاش- خو موږ ډېر وخت نه لرو!
آشور- زه يوازې يو کس پېژنم چې د مغول خان لپاره جاسوسي کوي...

په هماغه شېبه کې، ناڅاپه يوه غشۍ فضا خیري کړه او د آشور په زړه کې ننوته،
اشور يو چیغه کړه او وینه ترې وبهېده.
بالخاش د زینو پورته خوا ته وکتل هلته يې د یو سړی سایه ولیده چې په بیرې د
دهلیز خواته روان وو، بالخاش ژر د یو ساتونکي له نیام څخه توره راویسته او په
بیرې زینو ته پورته شو. کله چې دهلیز ته ورسېد یو سړی يې تر مشعلونو لاندې ولید
چې د دهلیز د وتلو دروازې خواته منډه وهي.

بالخاش پسې منډه کړه دا سړی د مغول خان له جاسوسانو څخه و، هغه د دې لپاره
راغلی و چې آشور تر خبرو مخکې ووژني او بريالی شوی هم و اوس يې هڅه کوله

چې ځان وژغوري. بالخاص همداسې پسې روان و. سړی له دهلیزه ووت، په وېره یې شاوخوا وکتل داسې ښکارېده لکه چې د تېښتې لار یې هېره کړې وي. هغه د ونو گڼ ځنګل ته وتښتېد کله چې یې شاته وکتل، بالخاص فرصت له لاسه ورنکړ ژر مخکې لاړ او هغه ته یې پیاوړی ټک ورکړ، سړی خپل تعادل له لاسه ورکړ شاته ولاړ او پر ځمکه ولوېد. لایې ځان سم نه و را ټول کړی چې بالخاص پرې ورودانګل.

هغه سړی چې آشور یې وژلي وو د سختو شکنجو لاندې وو. قلې خان د ساتونکو مشر چې یو ظالم او بهرحم سړی و هغه جاسوس شکنجه کاوه، کله چې هغه به بیهوشه شو بیا به یې راوینس کړ ترڅو شکنجه بیا پیل کړي. هغه جاسوس خوله بنده کړې وه او د مغول خان د نور جاسوسانو نومونه چې د تیمور ملک په ډله او دربار کې وه نه اخیست، خو په پای کې قلې خان وتوانېد چې د وحشتناک شکنجو په وسیله د هغه مقاومت مات کړي او هغه دیته اړ کړی تر څو په هر څه چې پوهیږي ووايي. هغه جاسوس چې نور د شکنجې زغم نه درلود د مغول خان د دوه جاسوسانو نومونه واخیستل او هغوی افشا کړل.

شپه لا پای ته نه وه رسېدلې چې قلې خان دغه راز تیمور ملک ته ورسوه، مخکې له دې چې لمر د خجند په ښار وړانګې واچوی د مغول خان دوه جاسوسان چې د خجند د خلکو څخه وو په خپلو کورونو کې ونیول شوي وو.

د تیمور ملک په حکم هغه سړی او دوه نور هغه کسان چې د هغه پر وینا نیول شوي وه د ورځې په نیمايې کې د جلاد لخوا د شکنجې ورکولو په کوټه کې سرونه ووهل شول.

په دې وخت کې بالخاص د دولت په دارالحکومت کې و هغه ځان په دې بریا کې شریک ګڼلو، ځکه د هغه په کوښښ سره هغه سړی نیول شوی و.

تیمورملک هېڅکله د بالخاش شهامت او له ځانه تېرېدنه نه هېرول، خو بالخاش هېڅکله له دې فکره نه وټه چې یو ځل بیا د مغول خان کمپ ته لاړ شي. ده د دې لپاره چې د سوباتای باور ترلاسه کړي، د خپل تېښته لپاره یوه کیسه هم جوړه کړې وه او هیله مند و چې سوباتای به دا کیسه ومني. خو تیمورملک د بالخاش بېرته تګ د مغول خان کمپ ته موافق نه و. هغه غوښتل چې د چنگېز خان د پوځ د حرکتونو او د هغه د جنګي پلانونو په اړه تازه معلومات تر لاسه کړي، نو یې امر وکړ چې ایلي هرېسان ته د ماموریت لپاره واستول شي.

هغوی د دارالحکومه په لوی تالار کې په خبرو بوخت وو. بالخاش ټینګار کاوه چې دی دې د ایلي پر ځای دې ماموریت ته واستول شي، خو تیمورملک بله پریکړه درلوده.

ایلي- که بالخاش هرېسان ته ورسېږي او د مغولو د جاسوسانو څخه کوم یو یې و پیژنی نو مرګ یې حتمي دی.

بالخاش- خو زه ډاډه یم چې کله زه خپل کیسه چې ما د مغول خان د کمپ څخه د تېښتې لپاره جوړه کړې ده سوباتای ته ووايم نو هغه به پرې باور وکړي. تیمورملک ورته وکتل او ویې ویل: ښه نو ته دې کیسه موږ ته ووايه چې موږ هم پرې پوه شو ښايي ته سم اوسېږي.

بالخاش- سوباتای پوهېږي چې زه تل د دې ورځې په تمه یم چې له غایر خان څخه غچ واخلم. او هر ځل چې مې دا خبره ورسره شریکه کړې، نو هغه راته ویلي چې لا وخت نه دی رارسېدلی.

ایلي- په دې خبره موږ هم پوهېږو.

بالخاش- زه به ورته ووايم چې اترار ته تللی وم، تر څو له غایر خان څخه غچ واخلم. تیمور ملک په خپل ځای کې لږ وخوځېد، لاس یې د زنې لاندې کېښود او ویې ویل: زه نه غواړم ستا د وژل کېدو خبر واورم. ستا شتون په خنجد کې اړین دی. که څنګه چې ته وایې مغول خان به ډېر ژر زموږ پر هېواد یرغل وکړي، نو ستا تلل په اوس

وخت کې هرې خوا ته ستا ژوند به له خطر سره مخ کړي. په خنجد کې پاتې شه او له موږ سره په هغه خونړي جگړه کې چې مخکې لرو کېدون وکړه.

بالخاش له څو شېبو چوپتيا وروسته وويل: څنگه به وي که زه او ايلي يو ځای هرسبان ته لاړ شو؟ ايلي بڼه ده او دا خطرناکه دنده ده زه فکر نه کوم چې هغه دې وکولای شي هغه معلومات چې لاس ته يې راوړي تر دې ځای راوړسوي. تيمور ملک لنډ وخنډل او ويې ويل: ايلي په خپله ځانگړې طريقه لری هغه د هر خطر څخه ځان ژغورلې شې، او له بلخوا د سوباتای باور پرې دومره ډېر دی چې کېدای شي هغه ايلي ته دنده وسپاري چې خنجد ته راشي او د مغول خان د پوځ لپاره زموږ له عسکرو څخه معلومات راټول کړي.

بالخاش چې وليدل هڅه يې ناکامه ده چې بيرته د مغول خان کمپ ته لاړ شي نو ويې ويل: نو مهرباني وکړئ اجازه راکړئ چې زه اترار ته لاړ شم، هلته زما د زوکړې ځای دی او هغه څوک چې زما ژوند ته يې خطر پېښ کړی هلته واکمني کوي. تيمور ملک وويل: عجيبه ده چې ته د انتقام له فکړه نه وځې او نه غواړي چې دا ومنې که اترار ته ورسېږي نو د غاير خان جاسوسان به دې ونيسي.

بالخاش لنډ وخنډل او ويې ويل: قربان زه هم خپل ځانگړې طريقې لرم او کولای شم داسي پټ شم چې څوک مې پل وانخلي، زه هغه څوک يم چې د مغولی سوداگرو د کاروان سره اترار ته ولاړم بيا هلته مې خپل کالۍ او څهره بدل کړل او د محمود يلواج په نوم مې ځان معرفي کړ او د غاير خان سره مې وليدل، خو هغه ونه شولای چې ما وپېژني.

تيمور ملک په هېرانۍ سره وويل: که دا خبره رښتيا وي نو بايد ووايم چې ما ستا په خبر سړی نه دی ليدلی، خو ايلي ما ته د غايرخان سره ستا د ليدنې په اړه هېڅ نه دي ويلي.

بالخاش- علت يې دا ده چې ما هغې ته هېڅ نه دي ويلي، ځکه ما پر هغې د مغو خان

د جاسوسانو گمان کاوه.

ایلي وخنډل او ویې ویل: همداسې ده.

بالخاش خپل د لیدني کیسه د غایر خان سره او د مغولي سوداګرو د وژنې موضوع تیمور ملک ته بیان کړه...

تیمور ملک وویل: د مغولي سوداګرو د وژنې په اړه مې اورېدلي وه، خو نه پوهېدم چې غایرخان څنګه پوهه شوی وو چې هغوی د دښمن جاسوسان دي، خو اوس پوه شوم چې دا نقشه ته جوړه کړې وه.

بالخاش - موږ له یو سخت زړي او ځواکمن دښمن سره مخ یو. هغوی بې رحمانه بریدونه کوي او ښارونه په وینو او خاورو بدلوي. له داسې زورور دښمن سره باید حيله وکارول شي، که سوباتای او چپه نویان له منځه لاړ شي، نور د مغول خان د فتوحاتو باور نه شي کېدای. هغه د همدوی د جاسوسي معلوماتو پر بنسټ بریدونه کوي او بریالی کېږي.

تیمور ملک د بالخاش خواته وکتل او ویې ویل: نو ستا په نظر که جګړه پېښه شي، موږ به ماته وخورو؟

بالخاش - زما نظر دا نه دی، قربان تاسو د سلطان محمد له امیرانو څخه یاست او باید د سلطان د لښکرو د ځواک په اړه زما څخه زیات معلومات ولرئ، خو خپل معلوماتو کې دا هم ورزیات کړئ چې د مغول خان پوځونه له بیرحمۍ او شدت نه کار اخلي.

ایلي - بالخاش سم وایي ما دا خبره مخکې هم تاسو ته کړې وه.

تیمور ملک په کمزوری خندا سره وویل: تاسو ډېر جالب معلومات لرئ ان تر ما هم زیات، خو زه به د مغول خان په وړاندې ودرېږم، زه هغه څوک نه یم چې د ښار دروازې پرانیزم او لکه یو بیغرت پشان د هغوی هرکلی وکړم او تسلیم شم، زه غوره ګڼم چې د مړینې هرکلی وکړم، مړینه هغوی ته تر تسلیم کیدلو عزتمند ده، او یاد

ساتی دا ځای د نور ټولو ځایونو سره فرق کوی دا خجند دی. زه د ډېر پخوا څخه د دې برید لپاره چمتو شوی یم زه به د اخری ساه پوری مقاومت وړن.

بالخاش- کاش ټول واکمنان ستاسو پشان پوه او باغیرت وایې. تیمور ملک په آرامۍ سره سر وخوځاوه او ویې ویل: شک مکوه بالخاش کله چې خبره د وطن او د غیرت راشی بیا به مغول خان د سلطان محمد د یوځونو مقاومت د شجاعت وگوری. لږ خاموش شو او بیا یې وویل: تاسې کولای شئ د آرام لپاره خپل کوټو ته لاړ شئ. او د دې خبری سره سم خپل په درنو گامونو د تالار څخه ووت.

هغه وخت چې د خجند ښار د طوفان څخه مخکې په سکون او آرامۍ کې ډوب و د هغه ځای څخه لیرې لیرې د مړینې طوفان راپورته شوی وو.

سهار وخت و چې د مغولو پوځ خپله لویه حمله پیل کړه. هرسبان د هغوی لومړنی هدف وو. هغه ورځ د هجري کال ۶۱۶ د رجب پنځلسمه وه، د یکشنبې سهار په سور لمر کې یوه لویه او وحشتناکې جگړې پیل شوه هغه جگړه چې د بشریت تاریخ یې په وینو ولیکه.

د جنگ اور د مغولي سرتیرو په راتلو لا پسی آسمان ته پورته شو، د ماوراءالنهر لارې د تېز سپرلو چې پر چټکو آسونو سپاره وه او په چټکۍ او ویرې سره نورو ښارونو پخوا روان ول ترڅو خلکو ته د یوې سترې فاجعې او بدبختۍ خبر ورکړي. هغوی له هر لوري د وینې او اور له منځه تېنېدلي وو. یو سپور چې سر یې د آس د غاړې څنګ ته ټیټ کړی و، او پښې یې کلک د آس لاندې نیولې وې، په چټکۍ روان و هغه خجند ته روان و، هغه بغیر د کوم دمی په یو ساه ځغاستو.

هغه شپه تیمور ملک کله چې ایلي او بالخاش یوازې پرېښودل، له تالاره بهر شو هغه د خجند خلکو ته اندیښمن و. هغه یو زړور او هوډمن سړی و سره له دې چې پوهېده

د مغول خان د پوځ په وړاندې مقاومت نه شي کولای خو پرېکړه یې وکړه چې ودریږي او په زړورتیا ووژل شي.

بالخاش هم خوب نه شو کولای، د خان سلطان او غایر خان په فکر کې و، وضعه یې ناپېژندلې وه له غایر خان د انتقام خبره تل په ذهن کې وه او له فکر څخه یې نه جلا کیدل د خپلو موخو لپاره یې ډېر پلانونه جوړ کړي و حتی ایلي یې هم له یاد نه وه ویستلی. ایلي د هغه لپاره یوه داسې نجلۍ وه چې په هغه وخت کې یې ورته هیڅ برلبر او وړ کس نه و لیدلی. یوه زړوره، پټ راز لرونکې او زیرکه نجلۍ چې بېشکه کولای شو د بالخاش په پلانونو او موخو کې د هغه سره مرسته وکړي.

د خچند ښار د شپې په خاموشۍ کې ډوب و د ښار ساتونکی د یوې لنډې گزمې وروسته خپل کوټې ته لاړ چې استراحت وکړي. او کله چې یې سترگې تازه د خوب لپاره گرمې شوې وه چې ناڅاپه پر لوی دروازه پرله پسې ټکونونه وشول، د هغه کلک او ویروونکی ټکونو باندې هغه د خوب څخه راویښ شو، پاڅېد او په بستر کې کښېناست فکر وکړ چې د ټکونونو غږ یې په خوب کې اورېدلی دی.

خو کله چې ټکونه دویم ځل دوام وکړ، نو په بیړه پاڅېد او له کوټې بهر شو. تر دروازې ورغی او په لوړ غږ یې پوښتنه وکړه: څوک یې؟ ستا نوم څه دی؟ د هغه خوا پر اس سپور سړی وویل: زه د تیمور ملک مامور یم. له هرسبان راغلی یم او مهمه خبر لرم دروازه خلاص کړه.

ساتونکي- د شپې نوم؟

د دروازی د هغه خوا څخه پر اس سپور سړی ځواب ورکړو: بې عقل زه درته وایم چې له هرسبان څخه راغلی یم او ته وایي د شپې نوم!؟

ساتونکي- خو زه اجازه نه لرم چې تا ښار ته پریږدم، باید تر سهاره انتظار وباسې. سړی په قهر وویل: بیا نو سهار انتظار باسه چې د تیمور ملک په حکم ستا غاړه به وهل کېږي.

د دروازی ساتونکي په شک کې شو، په پای کې د اوسپنې دروازه شا ته کړه او دروازه یې خلاصه کړه. سړي په داسې حال کې چې د اس واگی نیولې وه له دروازې تېر شو او کرار سوک یې د دروازی ساتونکي په سینه ورکړو او ویې ویل: خپل ژوند دې وژغور د دروازی په خلاصولو.

ساتونکي و پوښتل - ته څوک یې؟

سړي په داسې حال کې چې خپل پر آس کښیناستی وویل: اړتیا نشته چې ما وپیژنې.

ساتونکي - څه مهم خبر دی راوړې؟
سړي - ډېر ژر به پوه شې.

او د دې خبرې سره سم یې د آس پر خېټه لفته ووهله او په تېزۍ د دارالحکومې خوا ته لاړ. د آس د پښو غږ د شپې چوپتیا ماته کول د دارالحکومې مخکې له آس څخه رابښکته شو او ژر د ساتونکو د مشر کوټي ته ولاړ او ځان یې معرفی کړو. د ساتونکو مشر چې هغه پیژندو د هغه د سترې او خفه څهرې په لیدو په حیرت کې سو او ویې پوښتل: څه پېښه شوې ده؟

سړي وویل: یو مهم خبر لرم چې باید تیمور ملک ته یې ورسوم.
د ساتونکو مشر - ما ته هیڅکله دومره غمژن او ورختا نه وی لیدلی!

سړي - ما ډېره اوږده لار وهلی تر څو دلته راشم.
د ساتونکو مشر - لږ صبر وکړه، خادم ته خبر ورکړم.

ډېر وخت نه و تیر شوی چې د سړي د ننوتلو خبر تیمور ملک ته ورکړل شو. هغه له حرمسرای څخه د خوب په کالو کې د دارالحکومې تالار خوا ته راغی لږ وروسته خادم سړي تالار ته ورساوه. تیمور ملک چې سړي ته وکتل نو اټکل یې وکړ چې کیسه څه ده؟! خپلې سترگې یې پر هغه ټینګې کړې او ویې ویل: ابوبکر! ته یې؟!
ابوبکر - هو، قربان! زه له هرسبان څخه راغلی یم.

تیمور ملک - څه پېښه شوې ده؟

ابوبکر- قربان! هغه وحشیانو برید پیل کړی دی، همدا اوس هرسبان او په سرحدی
ښارونو باندې جنگ روان دی.

تیمور ملک په آرامۍ سره وویل: همدلته به د هغوی په انتظار کې پاتې شو.
ابوبکر- هغوی بیحد بې رحمۍ او وینې څښونکي دي.
تیمور ملک- اندېښنه مه کوه د هر څه په اړه چې پوهېږې و وایه.
ابوبکر یوه ژوره نفس واخیست او وویل: زه په بیحد مشکل سره له هرسبان څخه و
وتلم، نږدې و چې ووژل شم.

تیمور ملک د خپل خادم په لور وگرځید او ورته وویل: ابوبکر د لری لارې څخه راغلی
دی او سترې دی. اوس اړتیا لري چې څه آرام وکړی.

ابوبکر ورو ورو له تالار څخه ووت. تالار کې خاموشی خپره شوه تیمور ملک چې
لاسونه یې شا ته تړلي وو په تالار کې ورو ورو گرځېده او په فکرونو کې ډوب و، یو
سخت او وحشي جگړه پیل شوې وه، یو داسی جگړه چې ښارونه او بې گناه خلک به
یې په اور او وینو کې غرق کړی وای

خادم دوه سترگی تیمور ملک ته نیولی وه، تیمور ملک هغه ته مخ وگرځو او د هغه
مخامخ ودرېد او ورته وویل: بالخاش او ایلي ته خبر ورکړه چې دلته راشي.

خادم درناوي وکړه او له تالار څخه ووت.

ایلي په خوږه خوب کې ډوبه وه کله چې یې په دروازه باندې څو ټکونه واوریدل،
سترگې یې په آرامۍ سره پرانیستې او وپوښتل: څوک یی؟
-زه یم خادم امیر تاسو خپل حضور ته بللي یاست.
ایلی- له صبر وکړه.

له بستری پورته شوه تر څو جامی واغوندی اټکل یې کاوه چې مهم خبرونه
دارلحکومت ته رسیدلی.

ناڅاپه فکر يې ابوبکر ته شو چې هغه يې په هرسبان کې پريښی و. په چټکۍ سره يې جامې واغوستې او د کوټې دروازه يې خلاصه کړه او پوښتنه يې وکړه: څه مهم کار دی چې امير په دې وخت کې زه غوښتی یم؟
خادم په اندېښمن غږ وويل: بده خبره ده، د مغول خان پوځونو بريد کړی دی.
ايلي وويل: دا هغه څه وو چې موږ يې تمه درلوده.

او له کوټې بهر شول خادم وويل: امير بالخاش هم غوښتی دی.

دواړه په ګډه د بالخاش د خوب د کوټې پخوا روان شول ايلي دروازې ته يو څو ټکونه وکړل لږ وروسته د بالخاش د خوب څخه پک غږ راپورته شو او پوښتنه يې وکړه: څوک يې؟
ايلي- جامې دی واغونده.

بالخاش د ايلي د غږ په اورېدو حيران شو. په تلوار له بستري راپورته شو جامې يې واغوستې او د کوټې دروازه يې خلاصه کړه. سترګې يې په ايلي او خادم ولګېدې.
ايلي په نرمه خندا وويل: اوس کولی شې بېغم اوسېږی ځکه زه نور هېڅکله هرسبان ته نه ځم.

بالخاش په آرامۍ سره خپل سر وخوځاوه او ويې ويل: نو هغوی بريد پيل کړی دی؟
ايلي- چټک شه تيمور ملک موږ دواړه غوښتی يو.

درې واړه د دارالحکومې په لور روان شول بالخاش وويل: زموږ د هېواد لپاره يوه لويه مصيبت دی.
ايلي- وخت راغلی دی چې ته اترار ته لاړ شې.

بالخاش- موږ بايد وګورو چې تيمور ملک څه فکر لری؟

دواړه چوپ شول لږ وروسته دوی تالار ته ننوتل تيمور ملک چې ګرځيدو راګرځيدو د دوی ننوتلو ته پام نشو.
ايلي مخته لاړ او ويې ويل: موږ ستاسو په خدمت کې يو.

تیمور ملک و درید هغې ته یې وکتل او ویې ویل: زموږ استازی ابوبکر له هرسبان څخه راغلې او خبر یې راوړې چې مغول خان خپل برید پیل کړی او سرحدي ښارونه یې سوځولې او خلک یې قتل عام کړي او اوس د اترار په لور روان دی.

بلخاش- تر هغه ځایه چې زه پوهیږم د مغول خان پوځ په څو ډلو ویشل شوی دی او خچند به یې له شکه پیر ژر د خونړیو جگړو ډگر جوړ شي.

تیمور ملک- خو زه نه غواړم چې تاسو دواړه په دې جگړه کې برخه واخلي، مخکې لدې چې ډېر ناوخته شي، تاسو باید د خچند څخه ووځئ. ايلي- خو زه به دلته ستاسو په خدمت کې پاتې شم.

بلخاش هم خپل سینه و ټکول او ویې ویل: اترار زما لپاره مناسب ځای نه دی اجازه راکړئ چې ستا سره اوږه په اوږه په دې جگړه کې د مغولو په مقابل کې کېږم وکړم.

تیمور ملک په موسکا سره وویل: خو ته باید خپل ټاټوبي ته لاړ شي او هلته خپل د خلکو سره اوږه په اوږه مبارزه وکړئ، ايلي هم له ځانه سره یوسه.

بلخاش- نو زه به بیرته مغولانو ته لاړ شم.

د تیمور ملک او ايلي خولې د حیرانتیا څخه خلاصه پاتی شوه تیمور ملک او ايلي وویل: زما په فکر چې تا خپل عقل له لاسه ورکړی دی.

بالخاش موسک شو او ویې: خو زه فکر کوم چې د هغوی په منځ کې که اوسېږم نو ښه غچ اخیستلی شم.

ایلي- ایا ته لا هم په دې اړه فکر کوې؟! سوباتا به تاته د خبرو کولو موقع لا درنکړي، د لیدو سره سم دی وژني.

بالخاش په خندا وویل: د هغه کیسې سره چې ما د تیښتې لپاره جوړه کړې ده، زه تقریبا ډاډه یم چې زه کولی شم د هغه باور ترلاسه کړم. البته، ستا څخه بغیر نشم بریالی کیدلی.

او بيا يې هغه كيسه ورته وكړه چې د مغول خان له پوځ څخه د تېښتې لپاره يې جوړه كړې وه.

تيمور ملك په خندا وويل: ستا د كارونو او خبرو څخه داسې معلوميږي چې سوباتاي او چپه نويان بايد خپل ځای تاته پرېږدي، ځكه ته د هغوی څخه ډېر زيرك او هوښيار يې.

بلخاش- نو ايا تاسو زما د دې وړاندیز سره موافق ياست؟

تيمورملك د يوې شيبې لپاره فكر وكړ او بيا يې وويل: ته ازاد يې چې هر چيرته ځې لاړ شې يا مغولانو ته ستون شې يا هم اترار ته! زه به ايلي هم ستا سره پرېږدم. ته كولى شې حركت وكړې. زه همدا اوس امر كوم چې ستاسو د سفر وسايلو چمتو كړي. ته بايد د سهار له لمانځه مخكې له خجند څخه ووځې.

او بيا يې خادم ته مخ واراوه او ويې ويل: د دوي د حركت شيان چمتو كړئ.

خادم له تالار څخه ووت.

ډېر وخت نه و تير شوى چې دوه تېز اسونه د حكومتي ودانۍ په دروازه كې د بلخاش او ايلي په انتظار كې و درېدل، د تگ وخت و تيمور د دواړو مخ ښكل كړ او ويې ويل: تاسو دواړه زما لپاره گران ياست، خداى دې ستاسو ساتنه وكړي. بلخاش او ويلي د هغه لاس ښكل كړو تيمور ملك خپل لاسونه د هغوی دواړو په اوږو كيځود او ويې ويل: زه فكر نه كوم چې بيا دي موږ يو بل سره ووينو، خو زه ډاډه يم چې تاسو چې هرچيرته لاړ شې خپل وطن او ټولني ته به خدمت وكړې.

په ځانگړې توگه ته بلخاش د هغه طريقې سره چې تا غوره كړې، ستا توره بايد د مرگ تر شيبې پورې بى حركت پاتى نشى زه نور د ويلو لپاره څه نلرم به مخ مو ښه.

بالخاش او ايلي د دهليز څخه راووتل او په اسونو كښينا ستل، لا تياره وه كله چې دوى د خجند له دروازې څخه تېر شول او په چټكۍ سره روان شول...

د مغول خان د پوځ مشرانو کوم چې د خجند ښار د نیولو پلان یې درلود دوه اس سپاره ونيول چې له خجند څخه څو میله لرې تللي وو.

یو مغولي چیغه کړه: زه د دې دوو سپرلیو څخه یو پیژنم، هغه بلخاش دی چا چې زموږ دوه سرتیري ووژل او زموږ له کمپ څخه وتښتید. بل مغولی وویل: نو موږ باید دواړه ووژنو.

بلخاش په زیرکتیا وویل: که زه پوهیدم چې که زه بیرته تاسو ته راشم نو تاسو به ما وژنې نو هیڅکله به د تیمور ملک له زندان څخه نه وای تښتیدلی هغوی هم زما د وژلو حکم صادر کړی و.

د بالخاش په دی خبره مغولان غلي شول د دوی مشر وویل: موږ باید تاسو خپل کمپ ته بوځو. ایلي- موږ هم همداسې تمه درلود.

څلورو مغولو دوی محاصره کړل او خپل د کمپ خوا ته یې روان کړل، کله چې دوی روان شول نو بلخاش ایلي ته مخ واړاوه او په نرمۍ سره یې وویل: تر اوسه خو موږ بریالي معلومیږو.

ایلي- هو خو ته به یوازې ځان هېڅکله نه وای بریالی شوی. بلخاش لنډ وخنډل او ویې ویل: کله چې موږ د سوباتا له خیمې څخه ژوندی راووتلو نو دا ووايه، لا څرگنده نه ده چې هغه به له موږ سره څنګه چلند وکړي؟!

دواړه چوپ شول د مغولو آس سپرلی د سرکونو په منځ کې په غیر منظم ډول حرکت کاوه. دوی د خجند په لور روان وو ترڅو د هغه ځای آرمیتیا په جګړه بدله کړي. هوا لږ تیاره کېده کله چې بلخاش او ایلي د خپلو څلورو ساتونکو سره کمپ ته ننوتل، د پوځ قوماندان چې ځواکونه یې د خجند په لوري مخ په وړاندې روان کړي

وه د چنگيز خان زوی و کله چې هغه بلخاش وليد نو په بده توگه يې وخندل او ويې ويل: ما ته د قپچاق په دښته کې ليدلی وی.

بلخاش په کلک لهجه وويل: زه د سوباتا لپاره کار کوم، ما هغه ته واستوی زه د هغه لپاره مهم خبرونه لرم.

يو له مغلوی ساتونکو څخه چې بلخاش يې پيژندلی و وويل: سوباتا به هغه ضرور ووژني، نو څومره به ښه وي که موږ هغه ته د بلخاش د مرگ خبر ورکړو، دا مردار اتراری زموږ د دوه سرتيرو له وژلو وروسته د مغول خان له پوځ څخه وتښتېدی اوس بايد ورڅخه خپل غچ واخلو.

د چنگيز خان زوی خپل ساتونکي ته په تېزۍ سره وکتل او ويې ويل: ته بايد دا دواړه هرسبان ته بوځې سوباتای هلته دی. او بيا يې د ايلي خوا ته وکتل او د يو معنا لرونکې موسکا سره يې وويل: ته څوک يې؟

ايلي- زه د مغول خان د جاسوسانو څخه يم سوباتای او چپه نويان زما له حالت څخه په بشپړه توگه خبر دي، که زه نه وای نو بلخاش به د تيمور ملک په زندان کې وژل شوی وای ځکه هغوی پر ده باندی د مغول خان د جاسوس گمان کړی وو.

د چنگيز خان زوی ورو ورو سر وخوځاوه او ويې ويل: داسې ښکاری چې تاسو دواړه د مغول خان د وفادار جاسوسانو څخه ياست.

له لنډې وقفې وروسته يې وپوښتل: له خچند څخه مو کوم معلومات له ځان سره راوړی؟

بالخاش په تلوار وويل: هغوی به ستاسو د ځواکونو په وړاندې مقاومت ونه کړي، د هغوی زړه کې وېره او وحشت وليدلې دی.

د چنگيز خان زوی داسی حال کې چې خپل لاسونه يې سر مښل به لوړ غږ يې وخندل او ويې ويل: که تيمورملک د مقاومت سوچ لا وکړی نو زه به ښار په ځمکه نښاسم.

بيا يې هغه ساتونکي ته مخ وړاوه کوم چې د بلخاش او ايلي څارنه کوله او ويې ويل: دا دواړه وفادار ماموران به نن شپه دلته استراحت وکړي او د لمر له لوېدو مخکې هرسبا ته يې يوسئ او سوباتاي ته يې وسپارئ.

ساتونکی ايلي او بلخاش له هغه ځايه وايستل او بل خيمه ته يې د آرام لپاره يوړل. هغوی دواړه خوشحاله او بريالي ښکاريدل ځکه تر اوسه پورې دوه لوی خطرونه له مخي تير کړي وه، کله چې دواړه يوازې شول ايلي وويل: ته يو زيرک او هوښيار سړی يې.

بلخاش وخنډل او ويې ويل: زه باور لرم چې سوباتاي به هم زموږ په خبرو باور وکړي.

ايلي ځان د بلخاش په لور وخوځاوه سر يې د هغه پر سينه کېښود او په داسې غږ چې په څرگنده توگه ستړی معلوميدل ويې ويل: کله چې ستا سره يم نو د ارامۍ احساس کوم داسې ده لکه نړۍ چې ارامه او کراره وي. بلخاش په خندا سره وويل: دا مه هېروه چې موږ دا مهال د دښمن په خيمه کې استراحت کوو او يوه ويجاړونکې جگړه روانه ده.

دواړه د خيمې په فرش باندې څمليدلی وه ايلي خپل سر د بلخاش له سينې څخه لرې کړه او په داسې حال کې چې تندې تروش کاوه وې ويل: او ته هم دا مه هېروه چې ته د ايلي سره يوازې يې.

بلخاش غوښتل چې يو څه ووايي خو ايلي د هغه شونډې ښکل کړل او خبره يې ورپری کړل د هغې په دې کار بلخاش په موسکا سره وويل: اوس ما هر څه هير کړل حتی د لارۍ ستړيا هم.

ايلي په شوق وخنډل او ويې ويل: خو زه لا هم ستړی يم.

د ايلي د دې خبرې سره د دواړو شونډې يو پر بل ولگيدل او داسی وخت راغلو چې يو دبل څنگ کې ويده شول.

ورځ نيمايي ته رسيدلې وه چې ايلي او بلخاش د دښمن د څلورو ساتونکو سره د هرسبان په لور روان شول. گرم، سوځوونکی لمر پر دوی سایه اچولی وه، د هغوی د ټول اطمینان او باور شاته بیا هم یو ډول اندېښنه او اضطراب احساس کیده، د دوی اندېښنه دا وه چې دوی به ډیر ژر له یو داسې سړي سره مخ شي چې په هوښیارتیا او زیرکتیا کې نوم درلود هغه سړی سوباتای و چې د چپه نویان په مرسته یې د چنگیز خان جاسوسي اداره چلوله په حقیقت کې دا سوباتای او د هغه ماموران وه چې د چنگیز خان د فتحو لپاره یې لاری هوارول.

دلته دا تشریح کول اړین دي چې د جاسوسی بله طریقه د هڅونکو جاسوسانو روزنه وه او نن ورځ هم دا ډول مامورانو ته ځانگړې پاملرنه کیږي. په ځانگړي ډول جرمنیانو د دوهمې نړیوالې جگړې پر مهال د نویو لارو چارو په کارولو سره له دې جاسوسانو څخه پوره ګټه پورته کړل، په لويديځه اروپا کې د هټلر فتحې او د فرانسې، هالنډ او بلجیم ویجاړول په لویه کچه په هغو جاسوسانو تکیه کوله چې د "پروکاتور" په نوم پیژندل کیدل، هغوی د پوځونو څخه مخکې تلل او د ښارونو او کلیو د خلکو په منځ کې یې وېره او ترهه رامینځته کوله او وضعیت یې دومره ګډوډ کاوه چې مخنیوی یې نشو کېدای.

د چنگیز خان جاسوسان هم په دې ډول ښارونو ته ننوتل خلکو ته یې د مغول خان د ځواکونو د برېښنایي بریدونو او د هغه د سرتیرو د وحشت او لیونتوب څخه خبر ورکاوه، دا ډول ځورونکو او ویرونکو خبرونو په خپریدو به د ښارونو وضعیت دومره ګډوډ شو چې واکمنانو به د جنگ څخه مخکې ماتې منل او د مغول خان د پوځ د راتلو سره به تسلیم کیدل. په دغه توګه چنگیز خان خپل په جاسوسي سازمان تکیه وکړه او هر خوا ته چې مخ کېږو هغه ځای فتح کړ او مقاومت یې وځپو.

د هرسبان په شرابخانه کې اوس د خلکو د خدا او د شرابو د جامونو د جنگیدلو غږ نه اوریدل کیده. هلته د مغول خان د دوه هوښیار او ځواکمنو جنرالانو مرکزي دفتر

و چې د دی ځای څخه یې د ماورالنهر په خاوره د برید پلانونه جوړول دا دوه سړي "سوباتاي" او "چپه نویان" وو.

دوی په خپل اختیار کې تیز اسونه او ماموران درلودل چې د لری، لری څخه به یې دوی ته د دښمن د خاوری په اړه خبرونه او معلومات راوړل او دوی دواړو به د هغه معلوماتو پر بنسټ د مغولي لښکرو د چټک پرمختګ او د سلطان خوارزم شاه د ځواکونو د ماتولو لپاره نوي پلانونه او چلونه کارول.

سوباتای چې د جاسوسانو مشري یې کوله او دا ډول جاسوسي نظام د هغه خپل نوښت و، هغه خپل په ټول ځواک سره چې مغول خان و هغه ته ورکړی و هڅه کول چې د جاسوسی له طریقي د دښمن په ځمکو کې د ښاري خلکو مورال خراب کړي او په هغوی کې ویره او وحشت رامینځته کړي.

جاسوسان هر ځای خپاره شول دوی د دښمن د جبهې تر شا کار کاوه او د مغولانو لښکرو د بریښنا او ماتوونکو بریدونو په اړه یې دروغ خبرونه خپرول او په هغه سره یې په ښارونو کې وضعیت ګډوډ کاوه او خلک یې د مقاومت او جنگ څخه پر شا کول هغوی ته یې د تسلیم کیدو یا هم نور ځایونو ته د مهاجرت سپارښتنی کول په دې توګه د ماورالنهر په ځمکه او نورو ښارونو کې ویره او وحشت واکمن شو، دا وضعیت حتی د خوارزم شاه سرتیري په ځینو ځایونو کې د رواني او ذهني مرضتیا په حالت کې واچول.

په هغه شپه سوباتای په هماغه کوټه کې یوازې ناست و چېرته چې بلخاش او ایلي پکې لومړی ځل یو بل سره لیدلي وه، سوباتای د هغه خبرونو په اړه فکر کاوه کوم چې د ده مامورانو ورته د دښمن د کرښو او تجهیزاتو په اړه راوړي وه.

کله چې هغه ته خبر ورکړی شو چې بلخاش نیول شوی دی نو حیران شو، هغه فکر کاوه چې د بلخاش پر ځای به یې کوم بل څوک نیول وی او ورباندی د بلخاش گمان به یې کړی وی، نو ځکه ساتونکي ته یې وویل: سمدلاسه یې دلته راوړه.

لږ وروسته بلخاش او ايلي د دوه ساتونکو سره کوټی ته ننوتل، سوباتای د ايلي په لیدلو حیران شو په داسې غږ کې چې په څرگنده توګه حیرت ورڅخه معلومیدی وپوښتل: ایا ته یې هم د بلخاش سره یو ځای نیولی یی؟ بلخاش خپله چوپتیا ماته کړه او ویې ویل: زه تېښتېدلی نه یم چې څوک دی وغواړی ما ونیسی.

سوباتای د بلخاش خوا ته وکتل او ویې ویل: تخو خبری مکوه، تا چې زما د کمپ دوه ساتونکي ووژل او وتېښتېدلې ستا سزا مرګ ده.

ایلی- بلخاش د تیمور ملک په زندان کې و ما هغه وژغوری او ستاسو خوا ته راروان وو چې په لاره کې د مغول خان د عسکرو سره مخ شو، د هغوی څخه یو تن بلخاش وپیژانده او دوی موږ دواړه ونیول ما دوی ته ونه ویل چې زه څوک یم یا څه کوم. زه غلی پاتې شوم. ځکه چې زه پوهیدم چې دوی به بالاخره ما ستاسو کمپ ته راوړی.

سوباتای په حیرانتیا وپوښتل: تا وویل چې بلخاش د تیمور ملک په زندان کې و او تا هغه وژغوری؟

ایلی- هو ښاغلیه.

سوباتای- دا خبری د باور وړ نه دی؟

بلخاش- تاسو خپل فکر وکړی که زه ستاسو له کمپ څخه تېښتېدلی وای، نو بیا ولې اوس بیرته راوګرځیدم؟ هغه شپه کله چې زه ستاسو له خیمې څخه خپل خیمې ته راستون شوم نو زه ویده شوی وم چې ناڅاپه څو کسانو پر ما برید وکړو زما خوله، لاسونه او پښې وتړلې. زه یې له خیمې راووېستم او د هغه کسانو څخه یو کس چې بیحد پیاوړی سړی و زه یې په شا کړم کله چې موږ د کمپ څخه د وتلو دروازی ته راوړسیدو، نو د هغه کسانو څخه دوه کسانو د دروازې مخکی ساتونکی وواژه او زه یې د آس په شا وغورځول او لځان سره یې ویوړلم موږ ټوله شپه مزل وکړو.

سوباتای چې دوه سترگې د بلخاش خوا ته نیولې وه وپوښتل: هغوی څو کسان وه؟
بلخاش- درې کسان.

سوباتای- تا مقاومت و نکړو؟
بالخاش- د هغوی برید دومره ناڅاپه و چې ما هېڅ کار ونشو کړی.
سوباتای- بیا څه وشول؟ کیسه وکړه.

بلخاش- کله چې ما له هغوی څخه وپوښتل چې څوک دي؟ او ما چیرته بیایي؟ نو
هغوی هېڅ ځواب رانکړو، ما فکر کاوه چې هغوی به د غایر خان د کسانو څخه وی
چې خپل ژوند یې په خطر کې اچولی ترڅو ما د مغول خان له کمپ څخه وتښتوی،
موږ دوه ورځې په لاره وو، ماښام وخت و چې موږ خجند ته داخل شو، هغوی زه
زندان کی واچولم او مخکې لدې چې هغوی ما شکنجه کړي او یا يعذاب مې کړی ما
ورته د مغول خان په اړه معلومات ورکړل.

سوباتای په غوسه وویل: بزدله احمق.

بلخاش په ارامه وویل: خپه کیده مه ښاغلیه، هغه معلومات چې ما تیمور ملک ته
ورکړل ټول جعلی وه ما د خپل ژوند د ژغورلو لپاره د یو څه ویلو پرته بله چاره نه
درلوده.

زما د بندی کیدو دوهمه شپه وه چې ما ناڅاپه ایلی په زندان کې ولیده هغې د زندان
ساتونکي په چل او فریب ختا ویستل او زه یې له هغه ځایه وژغورلم او مخکې له
دې چې لمر راختلی وای، موږ د ښار د دروازی ساتونکي وواژه او د خجند څخه
راووتلو نور کیسه خو هم ایلی بیان کړه.

سوباتای هغه سړی چې په هوښیارتیا او زرکتیا کې بې ساري و اوس خپل د ځان
څخه د هوښیار کس سره مخ و، هغه نه پوهېده چې څه پریکړه وکړي. بلخاش او
ایلي خپله کیسه دومره په کلکه او واضح ډول بیان کړې وه چې سوباتای د هغه له
منلو پرته بله چاره نه درلوده. په ورته وخت کې د هغه لپاره دا ستونزمنه وه چې باور
وکړي چې د تیمور ملک ماموران دی د بلخاش د تښتولو لپاره د قپچاق له د ښتي تیر

شوي وی او مغول خان کمپ ته ننوتلی وی او بغیر د کوم مزاحمت څخه یې بالخاص
تښتولی وی.

د بالخاص په دی خیالي کیسه کې یوازی د ایلي شتون د دې سبب کیدو چې دا کیسه
د حقیقت رنگ واخلي.

سوباتای په ایلي باندې د خپلو ماموران او جاسوسانو څخه زیات باور درلود، ایلي
خپل په ځانگړي چالاکی سره خپل اصلي واقعیت له سوباتای څخه پټ کړي و او
سوباتای هغه د خپلې ادارې یو ریښتیني پټ ماموره گڼله.

د څو شیبو چوپتیا وروسته، بلخاص وویل: زه ستاسو په اختیار کې یم. که سزا
راکول غواړی که هر کار کول غواړی، زیات فکر مه کوی او خپل حکم صادر کړی ځکه
چې زه فکر کوم زما دې سرگردان ژوند ته د پای رسولو وخت راغلی دی.

خو دا خبره یاد کې وساتې زما لپاره د ماورالنهر په ځمکه کې د ژوند لپاره هیڅ ځای
نشته او تاسو باید دا هم پوه شئ چې زه د مغول خان له کمپ څخه نه یم تښتیدلی.
زه دلته راستون شوم ځکه چې پوهیږم چې دا یوازینی ځای دې چې زه پکې خوندي
یم.

سوباتای د بالخاص د خبرو په فکر کی شو، خو هغه لا دمخه دې پایلې ته رسیدلی و
چې که بلخاص د رښتیا خپل تښتیدلی وای نو هغه به هیڅکله بیرته په خپلو پښو د
د مغول خان د پوځ سره نه وای یوځای شوی. هغه بې له شکه دا خبره منلی وه چې
د تیمور ملک کسانو بالخاص تښتولی و. ایلي بلخاص ته وکتل او په ورته وخت کې
بالخاص هم د هغی خوا ته کرار وکتل هغوی یو بل ته په سترگو کې اشاره وکړه چې
له خطر څخه بهر شو.

سوباتای بلخاص ته وکتل او ویې ویل: خو ما فکر کاوه چې تا ساتونکي وژلي دی او
د غایر خان څخه د غچ اخیستلو لپاره اترار ته تللي یی. ما حتا خپل درې ماموران
اترار ته واستول ترڅو تا پیدا کړی، خو اوس زه غواړم تاسو ته یو بل شانس درکړم

چې د مغول خان سره خپله وفاداري ثابته کړې. او هو زه باید دا هم ووايم چې که ايلي ستا سره نه وای بلخاش! نو ما به هيڅکله ستا په خبرو باور نه وای کړی او بغير د کوم وخت تيرولو به مې ستا د وژلو امر کړی وای، په حقيقت کې ايلي ستا ژوند وژغوری.

بلخاس په خندا سره وويل: دا سويم ځل دی چې ايلي ما د مرگ څخه ژغوری. سوباتای- ته آزاد يې تللې شې، خو ډېر ژر به زه تا ته يو ډېر مهم ماموريت دروسپارم. بلخاش- داسې چې تاسو روان ياست څرگنده ده چې د مغول خان ځواکونه به ډير ژر ماورالنهر ونيسي.

سوباتای ورو ورو خپل سر وخوځاوه او ويې ويل: ډير ژر به غاير خان ښار تسليم کړي. اترار زموږ د ځواکونو د بريد لاندی دی او د هغه مقاومت بې گټې دی.

بلخاش- تاسو يو داسې ښار محاصره کړی دی چې د هغه ځای واکمن يو سرکش او ضدی سړی دی، غاير خان به تر هغه وخت چې په بدن کې يې ساه ده ستاسو سره جگړه وکړي او د خپل وطن په خاطر د بنديتوب پر ځای وژل غوره وگڼي. هغه به هيڅکله ښار تسليم نه کړي مگر دا چې ووژل شي.

سوباتای په مانا دار خندا سره وويل: زما کوم ماموران چې په اترار کې دی هغوی به سرتيرو لپاره ښار ته د ننوتلو لاره پرانيزي زما ټولې هيلې او اميد پر هغوی دی. کله چې زموږ ځواکونه اترار ته ننوځي نو ته به وگورئ چې غاير خان خپل وسله څنگه پر ځمکه اچوی او ښار موږ ته تسليموي.

د غاير خان په وړاندې د ټول کرکې او نفرت سره سره، بلخاس احساس وکړ چې اترار د هغه شتون ته اړتيا لري کله چې د هغه ټاټوبی د مغول خان ځواکونو لخوا محاصره شوی و، يوازینی شی چې هغه يې په اړه فکر کاوه هغه اترار او د هغه ځای خلک وه، د هغه يوازينی هيله دا وه چې اترار ته ستون شې او د خپلو هيوادوالو سره اوږه په اوږه د مغولانو په وړاندې وجنگيږي، د دوی وينه دومره توی کړې څومره چې په بدن کې يې ځواک وي.

ایلي خپله چوپتیا ماته کړه او ویې ویل: زما سره کوم کار نلری؟
سوباتای- لږ صبر وکړه.

په همدی وخت کې د بلخاش ذهن ته یو فکر راغلو او هغه سوباتای ته وویل: ما اترار ته ولېږه ترڅو د مغول خان د ځواکونو لپاره هلته د ننوتلو لاره پرانیزم، زه د ښار له پټو لارو سره په بشپړه توګه بلد یم. زه فکر نه کوم چې ستا ماموران دی بریالي شي، دوی د هغه خاورې څخه نه دي او د ښار له وضعیت سره هم بلد نه دی.

سوباتای په شیطان موسکاوویل: زه هم په همدی فکر کی وم، خو زه به تا یوازې هلته ونه لیږم.

بالخاش په حیرانتیا سره وویل: گمان کوم چې تاسو پر ما باور نلری؟!

سوباتای لنډ وخنډل او ویې ویل: که ما پر تا باور نه درلود نو وخت به مې امر کړی وای چې تا د آس په لکی وتړی او آس دی په صحرا کې خوشې کړې.
بالخاش- نو څه خبره د دی سبب شوی چې ما یوازې ځان دی ماموریت ته وانستوی؟
سوباتای- د غایر خان په وړاندې ستا د غچ اخیستنې احساس.

بالخاش- زه ژمنه کوم چې کله اترار ته ورسېږم، نو د غایرخان څخه غچ وانخلم.

سوباتای بلخاش ته په کتلو سره وویل: ستا له سترګو دا څرګنده ده چې ته دروغ وایې. کله چې ته اترار ته ورسېږې، نو د غایرخان څخه د غچ اخیستلو فکر به ستا څخه ستا ماموریت هیر کړي، نو په همدی خاطر په دی ماموریت کې به ایلی ستا څارنه کوي.

ایلي به کلکل لهجه وویل: که بلخاش د امرونو خلاف کوم عمل وکړي، نو زه به وخت ورنکړم او سر به یې ورپری کړم.

سوباتای په شیطنت وخنډل او بلخاش ته یې وویل: واوریدل دی؟ په دې ماموریت کې تاسو باید په بشپړه توګه د غایرخان څخه د غچ اخیستل هیر کړئ. ایلی زموږ یو له خورا پیاوړو مامورانو څخه ده، یو چالاک او زړوره ښځه د هغې خدمت تل زما لپاره د قدر وړ دی. ته نشی کولې هغې ته چل ورکړی.

بلخاش- پر ما باور وکړې زه به هڅه وکړم چې خپل ماموریت لکه څنګه چې تاسو تمه لرئ ترسره کړم.

سوباتای- سبا سهار به داترار په لور حرکت وکړی، رښتیا دلته لا هم شراب شته.

درې واړو وخنډل.

بلخاش او ایلی کله چې د سوباتای له کوټې څخه راووتل نو یو بل ته یې غېږه ورکړل، بلخاش د ایلی مخ ښکل کړو او په داسې غږ چې بیحد کرار و وویل:

میننه درسره لرم زه نن ستا له برکت ژوندی یم.

ایلي ورته په کتلو سره وویل: خو ته...

هغې خپله جمله بشپړه نه کړه بلخاش وویل: پاتې خبره دی وکړه.

ایلی- پخپله پوهیږئ.

بالخاش- نه، زه په هیڅ نه پوهیږم.

ایلی- زه نه باید ځانته امیدونه ورکړم ته د خان سلطان سره تعلق لری.

بلخاش چوپ پاتې شو ایلي بیا وویل: همداسی ده کنه؟

بالخاش په خواشینۍ سره وویل: غوره به دا وی چې د هغه ماموریت په اړه فکر

وکړو چې زموږ په مخکې پروت دی. ډیر څه باید ترسره شي اوس موږ باید د دې

بریا لپاره شراب وڅښو او خوشحالی وکړو.

د شراب خانې د ښکته پور په یوه کوټه کې د شرابو قوي بوی هوا ډکه کړه. د شمعې

په کمزوری رڼا کې، ایلی خپل سر د بالخاش په سینه کیخودلی وو، د هغې غومبرې د

شرابو څښلو څخه سره شوي وه، د هغې سترګو یو بل ډول رنگ اخیستې وه.

بلخاش د گوتو په واسطه د هغې د ویښتانو سره لوبې کولې، دواړه په خاموشۍ کې

ورک وو. یو د خپلې ورکې شوې مینې په لټه کې و، او بل یې د هغه مینې په اړه فکر

کاوه چې تودوخه یې احساسولی شول، دواړه ویده شول کله چې سهار لمر راپورته

شو او کوټه یې رڼا کړل نو د شمعی څخه هیڅ نه وه پاتې.

اترار د مغول خان د ځواکونو لخوا محاصره شوی و، د ښار د دیوالونو برجونو او دروازی لاندې سخته جگړه روانه وه، د مغول خان ځواکونه د ښار د دروازو د ماتولو لپاره بریدونه کول خو هر ځل د درانه تلفاتو سره پر شا راتلل، د ښار له برجونو او دیوالونو څخه په دوی باندې د اور، غشو او توپونو باران راون وو.

غایر خان پریکړه کړې وه چې تر هغه چې په بدن کې یې ساه چلیږي د دی وحشي دښمن په مقابله کې به درېږي، هغه احساس کاوه چې د مغول خان لښکر چې د سیلاب پشان پیر دی د مقابل توان نلری خو هوډ یې کړی وو چې تر مرګ به جنگیږي.

د هغه په امر د اترار ځواکونو به په پټه د شپې له خوا له پټو لارو له ښار څخه راوتل، د مغول خان پر ځواکونو یې غلچکی بریدونه کول او د لږ تلفاتو پر ورکول سره به ښار ته راستانه کیدل.

جگړې یو وحشي او ظالمانه مخ نیولی وو غایر خان نه تسلیم کیدی، چنگیز خان هم پریکړه کړې وه چې اترار ښار به پر ځمکه نښاسي.

کله چې بلخاش او ایلی د جنگ لومړۍ کړښی ته ورسېدل نو مغولی پوځیانو دوی د پوځ قوماندان اوګدای ته بوتلل. بلخاش هغه خنجر چې سوباتای ورته د پیژندنې د نښې په توګه ورکړی و اوګدای ته ښکاره کړو او ویې ویل: زه او ایلی ماموریت لرو چې ستاسو سرتیرو اترار ته د ننوتلو لاره پرانیزم.

اوګدای په طنزیه ډول وخنډل او ویې ویل: زما پر گمان سوباتای ټوکې کوي؟! ښار له څو ورځو راهیسې محاصره دی او موږ لا هم نه یو توانیدلي چې یوه دروازه ماته کړو. تاسو څنګه کولې شې په یواځې ځان د یو لښکر رول ولوبوی؟! ایلي- دا ستونزمن او خطرناک کار موږ ته پرېږدئ.

اوګدای په کلک لهجه وویل: او که تاسو بریالي نه شئ نو زه به تاسو دواړه ووژنم او

جسدونه به مو د اترار ښار په دیوال و څږوم.

بلخاش- موږ ته اجازه راکړې تاسو به ډېر ژر ښار ته ننوځې.

اوگدای- ته آزاد یې خو زه ډاډه یم چې په دې سفر کې به ووژل شې.

بلخاش- موږ ته یو شانس راکړی.

اوگدای- تاسو آزاد یاست چې هر کار کوی.

بلخاش- موږ به خامخا بریالي شو.

دواړه د اوگدای له خیمې راووتل په خپلو لوڅو اسونو چې زین یې نه درلود سپاره

شول، او د اترار لویدیځ خوا ته روان شول، د مغولي لښکر د منځ څخه تیر شول او

هغه تیاری لارې ته لاپل چې بلخاش ورسره اشنا وو.

ایلی- دا پټه لار له کومه راغلې ده؟

بلخاش- نږدې دوه میله لرې د یوې غونډۍ شاته.

ایلی د بلخاش تر شا د سپرلۍ په حال کې وویل: موږ باید محتاط واوسو زه ویره

لرم چې د غایر خان ماموران به تا وپیژني او تا به ونیسي.

بلخاش په خندا وویل: هغوی اړتیا نلري چې ما ونیسي، ځکه زه پخپله د غایر خان

سره لیدو ته ورځم هغه باید زموږ سره مرسته وکړي د هغه پرته موږ بریالي کیدلی

نشو. موږ باید له دې وحشیانو څخه غچ واخلو.

ایلی- خو هغه به تا ووژني.

بلخاش- زه فکر نه کوم چې هغه به اوس دا کار وکړي ځکه چې اترار د محاصرې

لاندی دی.

ایلی- دا لیونتوب دی.

بلخاش- ډاډه اوسېږه چې زه به خپل احتیاط له لاسه ورنکړم.

کله چې دوی د اترار لویدیځ ته د یوې لویې غونډۍ خوا ته ورسېدل نو نیمه ورځ

تېره شوی وه. دوی د غونډۍ شاوخوا وگرځېدل خو د مغول پوځ هیڅ نښه نه وه. د

غونډۍ بلې غاړې ته یوه کوچنۍ کلا ښکارېده چی یوازې نږدې دېوالونه یې پاتې

وو. بلخاش کلا ته اشاره وکړه او ویې ویل: اترار ته د ننوتلو پټه لاره له هغه خوا ده شنه کلا ورته ویل کیږي.

ایلی داسی حال کی چې دوه سترگی د کلا خوا ته وه او د بلخاش پسی روانه وه وویل: دا نوم راته آشنا ښکاري لکه د غلو پټنځای چې وي؟! بلخاش نرم وخنډل او ویې ویل: خو اوس د کرغانو ځاله ده، کله چې زه د غایرخان د ځانگړي آس سپرلو مشر وم نو موږ یوه شپه په دی کلا برید وکړو غله مو ووژل او غلا شوي توکي مو اترار ته ویوړل. له هغې شپې راهیسې د هیڅ غل پښه دی کلا ته نه ده ننوتلی، د هغه شپې څخه دی کلا ته هغوی منحوس او ناوړه ځای وای.

ډېر وخت نه و تېر شوی چې دوی کلا ته ننوتل ایلي پداسې حال کې چی سترگې دیوالونو ته وه وویل: دا ډیر وحشتناک او ډارونکی ځای دی.

بلخاش په خندا سره وویل: خو ته یوه زړوره ښځه یې. ایلی- عجیب ده د سوباتای جاسوسانو دا پټه لاره څنگه نه ده موندلی؟ بالخاش- هغوی په بل ډول کار کوی. ایلی- پټه لاره له کوم خوا پیل کیږي؟ بالخاش- له ما سره راشه او وېره او وحشت لځان څخه لرې کړه.

کله چې د کلا اخر ته ورسېدل نو بالخاش له آس څخه رانښکته شو او ویې ویل: دا د اسونو طویله ده، البته اوس یوازې دیوالونه او نرېدلی چت پاتې دی. اسونه دلته پرېږدو دا امن ځای دی.

ایلی له آس څخه رانښکته شوه دواړو په گډه آسونه طویلی ته بوتلل، ایلی ژوره ساه واخیسته او ویې ویل: داسی ښکاری لکه چې پټه لاره د کلا د زیرزمینې څخه پیل کیږي؟

بلخاش په خندا سره وویل: پټه لاره همدلته ده، له ما سره راشه زه به درته لاره وښیم.

بلخاش روان شو ايلي چې يو څه ويريدلى و د هغه پسى شوه هغې په احتياط او وېرى سره گامونه اخيستل.

کله چې د طويلی اخر ته ورسېدل نو بلخاش يو غټ ډبرې ته چې د طويلي په منځ کې غورځېدلې وه اشاره وکړل او ويې ويل: د تونل خوله د دې ډبرې لاندې ده موږ بايد له دې ځايه اترار ته ننوځو.

بالخاش ډبره يوې خوا ته کش کړل د تونل له خولې څخه يو بد بوى راووت. ايلي لږ نور هم مخکې لارل تونل ته يې وکتل کوم چې په سخته تياره کې پوښل شوى و بيرته شاته راوگرځيدل او ويې ويل: موږ د تونل څخه د تېرېدو لپاره مشعل ته اړتيا لرو.

بلخاش- کله چې هوا تياره شي نو د غاير خان کسان به له دې تونل څخه راووځي او بيا موږ کولى شو د هغوى په مرسته له دې لارې اترار ته ننوځو. ايلي- څنگه به وي چې موږ د همدا اوس څخه دلته خپل قبرونه وکيندو؟ بلخاش- دوى زموږ د وژلو جرئت نه لري. ايلي- دا پلان چې تا جوړ کړى دى دا به بالاخره موږ دواړه مرگ ته ورکړي. بلخاش وخنډل او ويې ويل: زه ډاډه يم چې موږ به بريالي شو.

ايلي په حيرانتيا سره وويل: ته څنگه پوهېږې چې د غاير خان د کسانو پرته نور خلک له دې تونل څخه نه راوځي؟

بالخاش د هغې لاس پخپل لاس کې ونيو او ويې ويل: واوره زما گرانی، مخکې له دې چې د هرېښان څخه راووځو ما اوريدلي وو چې د غاير خان کسان د اترار څخه د تياره کيدو په وخت کې راوځي، هغوى د شپې په تياره کې د مغول خان پر ځواکونو بريد کوي او ورکېږي.

غاير خان د دې تونل او د اترار په جنوب کې د يو بل پټې لارې څخه په گټه اخيستني د دښمن پر پوځ غلچکى بريدونه کوي. د مغول جاسوسان لا تر اوسه نه دي توانيدلي چې زموږ د سرتيرو د کمين ځايونه پيدا کړي. زه ډاډه يم چې کله هوا تياره

شي نو د اترار سرتيرو د مشعل رڼا به تونل روښانه کړي.

ایلی پوسخند و واهه او ویې ویل: که دوی موږ دلته و نه وژني، نو دوی به موږ غایر خان ته وسپاري او هغه به خامخا دا کار وکړي.

بلخاش د تونل خوله په ډبرې باندې وپوښل او ویې ویل: غایرخان د یو وحشتناکې جگړې په منگولو کې راگیر شوی او امکان نلری چې موږ ووژني. که بیا هم هغه داسې اراده ولري نو زه پوهیږم چې د هغه د وېرولو لپاره د کوم چل څخه کار واخلم.

دواړه په ډبرې کښیناستل او د هوا د تیاره کیدو په تمه شول بلخاش په خدا سره وویل: که سوباتای پوه شي چې موږ څه پلان لرو نو موږ به د آس د لکۍ پوری و تړی.

ایلي- که د هغه ماموران زموږ د نقشی څخه خبر نشی نو د جگړې تر پایه امکان نلری سوباتای هم خبر شی.

بلخاش- که زموږ لخوا هغه ته کوم خبر و نه رسیږي نو هغه به موږ په جگړه کې د وژل شویو کسانو په ډله کې حساب کړي.

دواړه غلي شول هوا ورو ورو تیاره کېده او شنه کلا نوره هم ویرونکې کېده. ناڅاپه د یوه کارغی غږ د هغه ځای چوپتیا او خاموشی ماته کړل، ایلي ځان د بلخاش په لور وخوځاوه او ویې ویل: زه هیڅکله دومره نه یم ویریدلی دا کلا په ریښتیا هم ډارونکی ده.

بلخاش لنډ وخنډل او ویې ویل: خو ته د سوباتای د روزل شویو مامورانو څخه یې. ایلي خپل د خولی لاری تیری کړل او ویې ویل: مه هېروه چې زه یوه ښځه یم.

بالخاش- هو زه پوهیږم ته یوه ښکلې او زړه راښکونکې ښځه یط. ایلي- کاشکې تا رښتیا ویل.

بلخاش د هغې لاس په نرمۍ سره ونيوه او ویې ویل: حقیقت همغه وو چې و مې ویل زه له تا سره مینه لرم.

ایلي ځواب ورنه کړ هغې د بلخاش په دی خبرو باور نه درلود، هغې له بلخاش سره د زړه له کومې مینه لرل خو د بلخاش لخوا یې خپل د مینې په ځواب کې کوم هیله نه درلوده. هغه پوهیده چې بالاخره به بلخاش او خان سلطان یو بل سره وويني، او دا به یوازې د مات شوی آرمانونو سره پاتې شې. بلخاش خپل ترمنځ راخپره شوی چوپتیا ماته کړه او پوښتنه یې وکړه: د څه په اړه فکر کوې؟

ایلي په شونډو یوه ترڅه موسکا راوړه او ویې ویل: هغه مشعل ته چې تونل به روښانه کړي.

بلخاش غوښتل یو څه ووايي چې ناڅاپه د آس د پښو غږ د طویلي څخه واوریدل شو.

ایلي په نرمۍ سره وویل: هغوی موږ تعقیب کړي وو!

بلخاش ولاړ شو او ویې ویل: شاید غله اوسیدې؟

ایلي- نه، ضرور مغولان دی.

بلخاش- همدلته به د هغه انتظار وکړو.

ایلي- تیاره بیحد ډېره ده موږ هغه نشو لیدلی.

بلخاش- بله چاره نلرو.

د اس د پښو غږ د طویلي د شا د یوال څخه اورېدل کېده او لږ وروسته د چا د

قدمونو غږ راغی چې طویلي ته نږدې راتلو.

بلخاش خپله خنجر په لاس کې واخیسته او ویې ویل: همدا چې نږدې راغلو زه به دا

خنجر د هغه په سینه کې ښخ کړم.

ایلي- ښايي هغه د اترار د خلکو څخه وی د هغه سره مشعل هم دی، وگوره د طویلي

مخکینی دروازه روښانه وه.

بالخاش- نه، دا ناشونې ده هغه ضرور د مغولانو د سپرو څخه دی هغه موږ ټوله لاره

تعقیب کړې یو.

ایلی- خو موږ دلته د ډېر وخت راهیسی یو هغه کولای شوای چې مخکی کلا ته راننوخې.

بلخاش په شک سره وویل: هغه باید د مغول د جاسوسانو څخه وي چې د کلا تر شا پورې زموږ تعقیب کړی و او کله چې هغه ولیدل چې زموږ هیڅ نښه نشته، نو هغه بیرته د مغولانو پوځ ته تللې او اوس د مشعل سره راغلی چې زموږ تعقیب وکړي. ته باید دا ځناور زما څخه ښه وپیژنې.

ایلی- شاید سوباتای هغه ته دنده ورکړې وي چې موږ تعقیب کړي؟

بلخاش- هو دا هم امکان لری.

ایلی- ته څه کول غواړې؟

بلخاش- زه به د هغه په مشعل باندی هغه ته اور واچوم.

ایلی- خپل احتیاط له لاسه مه ورکوه ممکن هغه یوازې ونه اوسېږی وگوره هغه د دروازې مخې ته ولاړ دی، داسی ښکاری چې یو چا ته په تمه دی.

بالخاش- کله چې هغه طویلی ته راننوت نو موږ باید په ځمکه څملو تر څو هغه موږ د مشعل په رڼا کې ونه گوري، ته یوازې زما څارنه کوه.

نامعلوم سړی چې مشعل یې په لاس کې و طویلی ته ننوت، سترگې یې د بالخاش او ایلی پر آسونو ولگېدی په احتیاط سره مخ په وړاندې روان شو. هغه آسونو ته په دقت سره وکتل او بیا یې په لوړ غږ بلخاش ته غږ کړو

ایلی کرار وویل: هرڅوک چې دی تا پیژني!

بالخاش- د هغه له غږ څخه معلوم ده چې هغه یو مغول دی او شاید د سوباتای د جاسوسانو څخه وی هغه غواړي پټه لاره ومومي او اوگدای ته خبر ورکړي. موږ باید هغه ژوندی پریښودو.

سړی- بلخاش، چیرته یې؟...

ایلی بیا کرار بالخاش ته وویل: ځواب ورکړه په دی ډول د هغه وژل اسانه کیږی.

بلخاش په لوړ غږ وپوښتل: ته څوک یی؟

سړی- زه ستا د ملگرو څخه یم.

بالخاش- دا کافی نه ده، مخکې راشه.

ناشنا سړی مشعل هغه خوا ونيو له کوم خوا چې د بالخاش غږ یې اوریدلی وو او هغه خوا ته نږدی شو.

بالخاش- هملته ودیږه خپله توره راوباسه او په ځمکه یې وغورځوه.

سړی وخنډل او ویی وویل: زه د سوباتای لخوا راستول شوی یم او ماموریت لرم چې ستاسو سره مرسته وکړم، که بیا هم زما خبره نه منی نو باید ووايم چې سوباتای د اشنای د نښی په توگه خپل خنجر رایاد کړو چې اوس ستا سره دی دا دومره خبری به کافی وی تر څو باور وکړی زه ستاسو پخوا یم؟!

بالخاش- ما وویل خپله توره وغورځوه.

سړی- ته ډېر ضدی انسان یی.

بالخاش- بله چاره نشته سوباتای موږ ته ستا په اړه څه نه دی ویلی، او موږ خبر نه

درلود چې زموږ د مرستې لپاره به یو څوک راځی.

سړی خپله توره له پوښه راووېستله او پر ځمکه یې وغورځوله.

بلخاش ایلی ته وویل: توره یې واخله.

ایلی مخ په وړاندې لاړه د هغه سړی توره یې د ځمکی څخه راپورته کړه او بیرته په

تلوار خپل ځای ته راستنه شوه.

بالخاش نامعلوم سړی ته وویل: اوس تاسو کولی شئ مخکې راشی.

سړی هغوی ته نږدې شو، بالخاش وپوښتل: ستا نوم څه دی؟

سړی- قرجه .. او بیا یې وپوښتل: ایا تاسو پټه لاره وموندله؟

بلخاش هغه ډېرې ته اشاره وکړل په کوم چې د تونل خوله پوښلي وه او ویی وویل:

د دی ډېرې لاندې یو تونل دی چې اترار ته رسیږي.

قرچه وپوښتل: نو تاسو ولې انتظار کوئ؟

بلخاش- ستا د راتلو مخکې ما او ايلي پلان درلود چې تونل ته ننوځو او اترار ته لارښو خو ستا د اس د پښو غږ موږ د دې کار څخه منع کړو.

قرچه په حيرانتيا سره وويل: د مشعل پرته له تونل څخه تېرېدل ناممکن دي. بالخاش ورته په ځير وکتل او ويې ويل: زه په تياره کې هم له دې تونل څخه تېرېدلی شم. او اوس ستا مشعل زما او د ايلي لپاره ښه لارښود دی.

کله چې يې خبرې پای ته ورسولې نو ورو ورو يې خپل خنجر ته لاس کړ غوښتل يې چې له پوښ څخه يې وباسي او د سړي د وژلو لپاره يې وکاروي، خو ناڅاپه يو فکر يې ذهن ته راغی او ځان يې د هغې له وژلو څخه منع کړو. قرچه چې اندېښمن ښکارېده وويل: سوباتای په تمه دی تر څو د اترار له دننه او د غاير خان په اړه هغه ته معلوماتو ورسېږي.

ايلي خپله چوپتيا ماته کړه او ويې ويل: موږ به ډير ژر سوباتای ته د غاير خان او د اتراد د خلکو د وضعيت په اړه خبر ورکړو. بلخاش لنډ وخنډل او ويې ويل: او شايد موږ بريالي شو چې د مغول خان سرتيرو لپاره د اترار يوه دروازه پرانيزو او هغوی پخپل راتگ کار يو طرفه کړي. قرچه وويل:

د ښار د دروازې پرانيستل يو ډېر ستونزمن او خطرناک کار دی، تر ټولو خوندي لاره دا پټه لاره ده هرڅومره ژر چې کيږي زه بايد دا د خوښۍ خبر سوباتای ته ورسوم. بلخاش په کلک او قاطع غږ وويل: دا دنده ماته سپارل شوې ده او که اړتيا وي زه به پخپله سوباتای ته خبر ورکړم.

ناڅاپه د تونل له دننه څخه يو کمزوری غږ واورېدل شو ايلي وويل: زه فکر کوم چې د غايرخان خلک تونل ته را ننوتلی دی تر څو د دی لارۍ لار شپې او پر مغولانو غلچيکی بريد وکړي!

بلخاش په سینه ځمليدې او خپل سر يې د تونل له خولې څخه لاندې ښکته کړ. غږونه د تونل دننه او له نسبتا لرې واټن څخه راتلل. هغه په غور سره غوږ ونيو. غږونه ناڅرگند وو خو داسې ښکارېده چې ځينې خلک پلان لري چې له تونل څخه ووځي بلخاش ودرېد او ويې ويل: دوی دی خوا راروان دی زما په نظر هغوی د مغول خان پر ځواکونو باندې د بريد پلان لري. قرجه وويل: موږ بايد دوی له کلا څخه وتلو ته پرې نه ږدو. بلخاش- د هغوی سره مخامخ کېدل حماقت دی.

ايلي چې تونل ته يې کتل په کرار وويل: دوی نږدې کېږي د دوی د مشعلونو رڼا په څرگنده توگه ليدل کېږي. بلخاش ژر مشعل مړ کړ او ويې ويل: دوی نه بايد موږ دلته وويني قرجه په اندېښنه سره وپوښتل: تا کوم پلان جوړ کړی دی؟ بلخاش- صبر وکړه زه ژمنه کوم چې نن شپه به موږ اترار ته داخل شو.

د تونل دننه د مشعل رڼا هره شيبه نږدې کېده. د قدمونو غږ د څو کسانو د خبرو اترو د غږونو سره گډ وو او په واضح توگه اوريدل کيدل.

بلخاش د قرجه تر څنګ ولاړ و. ايلي د دوی څخه لږ لرې د ديوال شاته پټه وه. د هغوی سترگې د تونل په خوله وه چې د مشعلونو رڼا د طويلی په چټ لگيدل او روښنایي خپرول يو ډارونکي چوپتيا خپروه، که څه هم بلخاش پخپل جوړ کړی پلان ډاډه و خو بيا هم ويره يې درلوده چې د غايرخان کسان به هغه ته د خبرو کولو فرصت ورنکړي. هغه بايد يو چل کارولې وای هغه خپل په لاس کې نيولې د خنجر لاستی وار په وار لاس کې کلک کاوه.

دوه سترگي د تونل خولې ته نيولي وه هغه يو خطرناک پلان جوړ کړی و، پلان يې درلود چې د همدې پټی لارې څخه د غايرخان ملاقات ته لاړ شي، د هغه سړي ليدو ته کوم چې د هغه د وژلو اراده يې درلوده.

ډېر وخت نه و تېر شوی چې د تونل له خولې څخه یو سپی د مشعل سره راووت.

هغه د غایر خان له کسانو څخه و هغه شاوخوا وکتل او بیا یې سر تونل ته داخل کړو او په کراره یې وویل: بیرې وکړی راځې.

بلخاش د قرجه لاس په خپل بل لاس کې ونيو او په لوړ غږ یې هغه نامعلوم عسکر باندی غږ کړل: صبر وکړه.

اتراری عسکر چې هیڅکله یې تصور هم نه کاوه چې هلته ته دې کوم بیګانه کس اوسیږي د دی لوړ غږ په اورېد فکر وکړو چې مغولانو کلا محاصره کړې ده. ویره یې په جسمونو ښوره شول او د څو شیبو لپاره یې حرکت پاتې شول.

بلخاش چې په تیاره کې ولاړ و او هغه ته یې کتل پوهه شو چې عسکر ویریدلی دی. نو په نرمۍ لهجه یې ورته وویل: مه وېرېږه زه هم اتراری یم، زه غواړم ستا او ستا د ملګرو سره خبرې وکړم.

د بالخاش په خبرو عسکر راحت ساه واخیسته خپل د خولې لاری تیرې کړی او ویې ویل: ته څوک یې؟... خپل نوم راته ووايه.

بلخاش وویل: تا به ضرور د بلخاش نوم اورېدلی وي؟! عسکر- هو هغه باید ووژل شي هغه خائین دی.

بالخاش وویل: زه بلخاش یم او که زه د رښتیا خائین وای او تښتیدلې وای نو هیڅکله به بیرته دلته نه وای راغلی او له تاسره به داسې نه وای مخامخ شوی، که زه غدار وای نو ما به ته همغه شیبه وژلی وای کله چې تا له تونل څخه سر راوويست.

عسکر د څو شیبو لپاره غلی پاتې شو، په زړه کې د بلخاش خبری صحیح وگڼل او له ځان سره یې وویل: هغه یقینا غدار نه دی، که خائین وای نو همغه شیبه زه وژلم هغه زما سره د ملګرتیا له لاری خبری کوی.

په دې فکرونو هغه بلخاش ته غږ کړل او ويې ويل: له تيارې څخه راووخه، زه ستا په خبرو پوره ډاډه نه يم.

قرجه بلخاش ته په کرار وويل: دا لیونتوب دی، دوی به موږ ووژني. بلخاش پوسخند وواهه او ويې ويل: دوی باید موږ اترار ته بوځي.

بيا يې د قرجه اوږه کلک ونيول او له تيارې څخه راووت او د تونل خولې خوا ته په حرکت شو کوم خوا کې چې اتراری عسکر ولاړ و. کله چې هغه ته نږدې شو نو قرجه ته يې اشاره وکړل او ويې ويل: دا یو جاسوس دی ما هغه دلته نیولی دی هغه اراده درلوده چې د مغول خان لښکر ته ستون شي او هغوی ته د اترار د دې پټي لاری په اړه خبر ورکړي، ترڅو د مغول خان د سرتیرو یوه ډله اترار ته ننوځي او دروازې پرانیزي.

اتراری عسکر وويل: زما نوم اناطرق دی، که هغه څه چې تا وويل ریښتیا اوسیږي نو غایر خان به تا وبخښي او زه به هم هغوی ته هغه څه ووايم چې ما لیدلي دي.

قرجه چې هیڅکله یې تصور نه کاوه چې بلخاش به هغه په دې ډول په گیر ورکړي باطرق ته یې مخ کړو او ويې ويل: بلخاش د مغول خان جاسوس دی، د هغه په خبرو باور مه کوه.

بلخاش وخنډل او ويې ويل: ما د داسې یوې ورځې لپاره سوباتای او چپه نویان ته دوکه ورکول ترڅو بیرته خپل ټاټوبي ته راستون شم. زه غوره گڼم چې اوږه پر اوږه خپل د وطنوالو سره و درېږم او تر هغه وخت تاسو دوزخیانو سره جگړه وکړم چې یا تاسو ټول ووژنم یا زه ووژل شم.

اناطرق وپوښتل: آیا بل څوک ستاسو سره نشته؟

بلخاش - موږ دوه کسان وو چې غوښتل مو د دې پټې لارې څخه اترار ته ننوځو، خو مخکې له دې چې موږ تونل ته ننوځو دا مغولی کلا ته راننوت.

اناطرق وپوښتل: ستاسو بل نفر هغه چيرته دی؟
بالخاش خپل سر شاته وگرځاوه او ويې ويل: ايلي راځه.
لږ وروسته ايلي له تيارې څخه راووته، اناطرق چې هغه وليده نو حيران شوه.
پداسې حال کې چې دوه سترگې د ايلي خوا ته نيولې وه په کرار وويل: دا ښځه
دلته څه کوي؟

بالخاش- دا يو زړوره او دلاوره ښځه ده، دا د خچند د خلکو څخه ده.
اناطرق د يوې شيبې لپاره فکر وکړ او بيا يې وويل: تلوار وکړې زه به تاسو اترار ته
ورسوم.

بلخاش وپوښتل: تاسو څومره کسان ياست؟

اناطرق- موږ سل عسکريو موږ پلان درلود چې په هغه مغولانو باندې غلچکي بريدو
وکړو کوم چې اترار يې محاصره کړې، خو تاسو زموږ پلان شنې کړو، زموږ سرتيري تر
اوسه په تونل کې ولاړ دي.
ايلي خپله چوپتيا ماته کړه او ويې ويل: موږ تاسو له خطر څخه وژغورلي
بالخاش- دلته دريدل د وخت ضايع کول دي.

بيا يې قرجه تونل ته ښاسو او اناطرق ته يې وويل: خپل سرتيرو ته ووايه چې هغه
دښته کړي خو زيان ورته ونه رسوي، غاير خان بايد دا سپرې وويني.

اناطرق د قرجه پسې تونل ته ننوت، ايلي او بلخاش هم د هغوي پسې تونل ته
ننوتل. بلخاش خپل د ځان پسې په ډېر سختۍ سره وتوانيد چې د تونل خوله په
ډېرې وپوښې او د هغوي پسې شو، ايلي مخ په وړاندې روانه وه د تونل درنه او بد
بويه هوا ساه اخيستل ستونزمن کړې وو. سل سرتيري په هغه لاره چې راغلې وه
بیرته روان وه. هغوی اترار ته بیرته تلل ترڅو بلخاش او دوه نور کسان د اترار امير ته
بوځي.

ایلی چې مخ په وړاندې روانه وه ودرېد او بلخاش ته یې وویل: زه ستا په اړه اندېښمنه یم زه وېرېږم چې غایر خان به تا ووژني. ته باید د حل لاره ولټوې. بلخاش- زه منم چې غایر خان یو حریص او ضدی سړی دی خو د دی ټولو باوجود هغه یو تکړه او وطن پرست انسان دی هغه ته تر ټولو شیانو مهم خپل وطن دی او زه ډاډمن یم چې په دی خطرناک حالت کې به هغه زما تیر هیر کړی.

د دې خبرو وروسته دواړه روان شول انا طرق چې کله ولید بالخاش او ایلي شاته پاتې نو ودرید کله چې هغې نږدې شول نو هغه بلخاش ته مخ واپاوه او ویې ویل: تا نن پر موږ ډیر لوی احسان کړی دی.

بلخاش- زه یو اتراری یم زه راغلی یم تر څو اوږه پر اوږه ستاسو سره یوځای د دښمن سره وجنګېږم.

اناطرق- ټول باید پوه شي چې ته یو وطنپال اتراری یې. بلخاش غلی پاتې شو هغه د غایرخان سره د مخامخ کیدو په اړه فکر کاوه، په دی فکر چې غایر خان به د هغه په خبرو باور ونکړي هغه اندېښمن کاوه.

یو عسکر ورو ورو هغه لوري ته وګرځېد د کوم خوا څخه چې د بالخاش غږ یې اورېدلی و او ویې ویل: بلخاش هماغه غدار دی چې تښتېدلی و؟ خو هغه د ماوالنهر خاوری سره تعلق درلود د هغه د وطن پالنې احساس هغه خپل ټاټوبي ته راستون کړو. هغه هیڅکله د مغول خان لپاره جاسوسي نشوای کولی. هغه باید اترار ته بیرت راغلې وای او د خپلو هیوادوالو سره اوږه په اوږه د دښمن سره وجنګېږي. د وطن مینه هغه شئ دی چې مړی لا ژوندی کولی شی یو تنبیدلې راوستل خو اسان خبره ده.

کله چې دوی له تونل څخه راووتل نو بلخاش په ځمکې ګونډی ووهل او لاسونه یې پورته آسمان ته ونيول او ویې ویل: خدای شکر دی چې زه دی اترار ته راستون کړم. زه که حتی د غایر خان له خوا ووژل هم شم نو خلک به ووايي چې د اترار لپاره مړ شو.

سل تنه عسکرو چې بلخاش يې پيژندو د هغه د دې خبرو په اوریدو سره يې په زړونو کې د هغه ستاینه وکړه او ټولو په ګډه چيغې ووهلې.

— زنده باد اترار.

بلخاش ولاړ شو او اناطرق ته يې وویل: زه او ايلي ستا په اختيار کې يو موږ د غاير خان خدمت ته بوځه. دا مغول جاسوس هم بايد راشي. اناطورق وویل: ته خپل په دی جاسوس خيال ساته.

او بيا دوی د اناطورق او دوو نورو سرتيرو سره يوځای روان شول، ښار په غير معمولي حالت کې و، سرتيري په ګرځيدو راځيږي وه.

د ښار برجونه او ديوالونه د سرتيرو لخوا پک شوي وو. د ښار د ديوالونو په سر منجلیق او جنگی وسايل کيخودل شوی وه او هغه په دوامداره توګه د ډبرو او اور باران په لاندی مغولانو کاوه.

غايرخان چې نظامی جامې يې اغوستې وې حتی دشيپې لخوا هم خپل عسکر يواځې نه پريخودل او چيرته نه تلو، هغه تل د هغوی سره و او له پورته څخه يې په مغولی پوځ څارنه کوله. په هغه شپه کله چې بلخاش، ايلي او هغه مغول جاسوس "قرجه" په بريالي توګه اترار ته ننوتل، غاير خان د يوې مهمې موضوع په سبب دارالحکومة ته تللی و.

خو اناطرق فکر کاوه چې غاير خان اوس هم په ختيځ برج کې دی او د سرتيرو څارنه کوی نو ځکه هغه خوا ته لاړو خو په لاره کې هغه د غاير خان د دوه سرتيرو سره مخ شو، هغوی ورته وویل چې غاير خان دارالحکومة ته تللی.

بلخاش اناطرق ته وویل: موږ درالحکومه ته بوځه، هلته د غايرخان سره د مخامخ کيدو لپاره ډير مناسب دی.

اناطرق د بلخاش په اوږه لاس کېښود او وېې ویل: اوس زه ډاډه یم چې ته یو وطنپال اتراری یې.

دوی د دارلحکومه ودانۍ پخوا حرکت وکړو کله چې هلته ورسېدل نو محمد مهدي ورسره مخ شو، هغه د بلخاش په لیدلو سره حیران شو هغه فکر کاوه چې خوب ویني، هغه د بلخاش خوا ته نږدی شو او په ناباوره لهجه یې وویل: ایا زه غلط شوی یم؟

بلخاش په کلک او قاطع غږ وویل: نه غلطی نه کوی، دا زه یم بلخاش، هماغه کس چې تا یې د وژلو فرمان په لاس کې درلود.

مهدي- زه اوس هم د غایر خان لخوا ستا د وژلو حکم په لاس کې لرم. بلخاش پوسخند وواهه او وېې ویل: خو اوس ډېر ناوخته ده، ځکه زه اترار ته په خپلو پښو راغلی یم او زه د غایر خان لیدل غواړم. مهدي- خو زه به تا ونیسم او زندان ته به دی واچوم. بلخاش- په دې وخت کې چې اترار د مغولي ځواکونو لخوا محاصره شوی دی؟ اناطرق وویل: بلخاش او ایلي زما په ساتنه کې دي، د دوي په اړه باید غایر خان پریکړه وکړي.

محمد مهدي غلی پاتې شو خو لږ وروسته یې وپوښتل: ته د غایر خان سره څه کار لری؟

بلخاش په ارامه وویل: په هر خبره ته باید پوه شی؟ مهدي پوسخند وواهه او وېې ویل: نه زه ټینګار نه کوم، خو که ته فکر کوئ چې غایر خان به تا وبخښي نو ته په ډېر غلطی کې یې، هغه به هیڅکله یو خاین تښتیدلی ته بخښنه ونکړي، هغه به خامخا ستا د کړنو سزا ته درکړي. تا دښمن ته پناه وړی وه او د هغوی لپاره دی جاسوسي کوله او اوس راغلی یې چې غایر خان ته دوکه ورکړي او ځان بې گناه ښکاره کړي.

ایلی په غوسه او جوش سره چیغه کړه: نه دا دروغ دي، بلخاش یو وطنپال دی هغه هېڅکله دښمن ته جاسوسی نه ده کړی.

بلخاش چې بغیر د څه ویلو مهدي ته کتل ناڅاپه یې په کلک سوک هغه په مخ وواهه، مهدي په دې ضربی باندې لږ څه شاته وغورځېد، هغه په خپل مخ کې یو تیز درد احساس کړ. مهدي په غوسه خپل تورې ته لاس کړ خو مخکې له دې چې هغه توره له پوښ څخه وباسي، د بلخاش په لاس کې د خنجر تیز والې وځلېد، هغه په یو جست مهدي راگیر کړو او د خنجر څوکه یې د هغه تر ستوني لاندې کېښوده او ویې ویل: اوس دا تښتېدلی خاین غواړي چې تا ووژني...

مهدي هک حیران شو د هغه لاس چې د خپل تورې راویستلو لپاره غځیدلې و بې حرکتکې پاتې شو هغه خپل سر لږ پورته کړو د خنجر تیزوالي یې پخپل ستوني احساس کړو رنگ یې ژېړ واوښت.

بلخاش دومره ژر برید کړی و چې اناطورق ونشو کړی د هغه مخه ونیسی. مهدي چیغه کړه: ساتونکو بلخاش- چغی مه وهه بې گټې ده، که دوی یو قدم وړاندې راشي نو زه به خنجر ستا په ستوني کې ښاسم.

اناطرق د بلخاش اوږه ونيول او ویې ویل: مه کوه، هغه خوشی کړه. بالخاش په غوسه مهدي ته وویل: د اناطرق په خاطر چې یو زړور جنگیالی دی تا بخښم خو ته باید په گوندو شی او بخښنه وغواړی، دا ستا د ژغورنې یوازینی لار ده.

هغه خپل بل لاس د مهدي په اوږه کېښود او زور یې ورکړو او ویې ویل: په گوندو شه بزدل احمق ...

مهدي بلخاش ته په کتلو سره وویل: دا کار به تاته ډېر گران تمام شی.

او بيا يې هغه ساتونکي ته چې د دوی شاوخوا ولاړ وه وکتل او چيغې کړې: بزډله احمقانو. تاسو ولی ما ته گوري؟ دا تېنټيدلې خاين راوښیئ هغه بايد ووژل شي. بلخاش- هغوی هيڅ نشي کولی، که دوی نږدې راشي نو زه به تا ووژنم.

حالت داسې و چې هيچا د نږدې کېدو جرئت نه کاوه، بلخاش خپل شا ديوال خواته کړې وه، ځکه هغه پوهيدی چې ساتونکي شايد وغواړي د شالخوا بريد وکړي.

اناطرق- مهرباني وکړه بلخاش هغه زما لپاره وبخښه.

بلخاش- ستا پخاطر ما د هغه له وژلو څخه ډډه وکړه، هغه يوازې بايد په گوندو شي او بخښنه وغواړي، هغه ما ته خاين وويل ما بايد هغه وژلی وای.

د دی خبری سره سم هغه مهدي په يو کلک سوک ووايه او هغه يې گوندو وهلو ته مجبور کړو، د مهدي له سترگو څخه څرگنده وه چې هغه د بلخاش کرکه په زړه کې نيولی ده، بلخاش مهدي د څو شيبو لپاره همداسې ونيو او بيا يې په کلک په سينه باندی په لغته ووايه چې له امله يې مهدي شاته په ځمکه وغورځېد.

اناطرق د بلخاش خوا ته راغي او په نرمۍ سره يې وويل: تا بې له کوم دليله د ځان لپاره يو سرکش دښمن جوړ کړو.

بلخاش په پوسخند وويل: زه هغه په سړيو کې نه شمارم ته وای دښمن؟

ناڅاپه وضعيت بدل شو او چوپتيا خپره شوه، د ټولو نظر د دارالحکومه ودانۍ خوا ته شو. اناطرق په کرار وويل: غايرخان د دارالحکومه څخه راووت، وگوره هغه دی خوا راروان دی.

مهدي چې تازه دريدلې و د غايرخان په ليدو د هغه خوا ته يې منډه کړه او ويې ويل: ښاغلی بلخاش غدار په خپلو پښو اترار ته راغلی دی ما ته امر راکړئ ترڅو هغه ووژنم او سر يې د ښار په ديوال وځړوم ترڅو د مغول خان سرتيري پوه شي چې د دوی د جاسوسانو سره څنگه چلند کيږي.

غاير خان غلى ولاړ و كله چې مهدي خبرې پاى ته ورسولې نو غاير خان خپل سترگې د بلخاش او ايلي خوا ته واړولې، بالخاش او ايلي هره شېبه تمه درلوده چې غايرخان به په غوسه راشي او د دوى د نيولو امر به صادر كړي.

خو هغه څه چې د غاير خان په مخ كې بيخي نه احساس كيدل هغه غوسه او كركه وه. هغه بغير له دى چې د مهدي خبرو ته پام وكړي په نرم او ارامه لهجه وويل: نږدې راشه بالخاش! زه ستا په تمه وم.

د غاير خان په خبره ټول حيران شول مهدي په حيرانتيا سره وويل: ښاغلى هغه غدار دى.

غايرخان كلك سوک مهدي په سينه ووهه او ويې ويل: چپ شه، بلخاش يو وطنپال اترارى دى. تاسو ټول غلط وئ حتى ما هم فكر كاوه چې هغه دښمن ته كار كوي، خو اوس زه د هغه د راتلو په تمه وم.

بلخاش فكر كاوه چې خوب ويښي، ځكه د غاير خان دا حالت هغه ته حيرانونكى و، هغه له ځان سره وويل: يقينا د غاير خان دا نرم چلند يو چل دى. هغه ايلي ته وكتل ايلي كرار وويل: لكه چې هر څه بدل شوى دى؟! بالخاش هم د هغې پشان كرار وويل: زه دا نشم منلې هغه تر پرون زما د وينو تږى و، خو اوس ماته يو زړور او وطنپال اترارى وايي!

غاير خان چې كله وليد بلخاش حركت نه كوي نو كرار يې وخندل او ويې ويل: وينم چې حيران شوى يې؟! خو هر څه بدل شوي دي زه ستا څخه نور كركه نه لرم، دا ماته ثابته شوه چې ته يو ريښتيني وطنپال يې، ته ازاد يې بالخاش! ته كولى شې زموږ سره اوږده په اوږده د دښمن په وړاندې وجنگيږې.

بلخاش د ايلي لاس ونيو او په شمېرلو گامونو سره د غاير خان په لور روان شو، غاير خان خپل لاس د هغه په اوږه كېښود او ساتونكو او شاوخوا كسانو ته يې وويل: د همدا اوس څخه بلخاش زما د ساتونكو مشر دى.

او بيا يې بالخاش ته مخ وگرځو او ويې ويل: زما سره راځه.
د تلو مخکې بلخاش وويل: د مغول خان د جاسوسانو څخه ما يو نفر راوړي.

غایر خان قرجه ته وکتل او بيا يې اناترق ته مخ وړاوه او ويې ويل: دا مغولی د
اترار د دیوال څخه لاندې وځړوه ترڅو مغولان پوه شي چې موږ د دوی د جاسوسانو
سره څنگه چلند کو.

قرجه چیغه کړه: بلخاش یو خطرناک سپی دی، هغه د مغول خان جاسوس هم دی.
غایر خان وخنډل او ويې ويل: هو، هغه ظاهراً د مغول خان جاسوس و، خو تل یو
اتراری و.

ایلي بلخاش خوا ته سر ښکته کړو او په کرار یې وويل: هغه ستا د راز خبر دی!

اناترق او دوه نور عسکرو قرجه له ځانه سره یوږو، غایر خان د بلخاش او ایلی
خواته مخ وړاوه او ويې ويل: زما سره راځې.
او بيا خپل په کلک قدمونو د دارالحکومه د دروازی پخوا روان شو، بلخاش او ایلی
هم د هغه پسې روان شول.

مهدي چې له دې خبرو گنگس شوی و، بلخاش ته یې د غوسې او کرکې څخه په ډک
نظر کتل. او مخکې لدې چې هغوی له دارالحکومه څخه ووځي یو ساتونکی په زوره
چیغه کړه: بالخاش پام کوه ...

بلخاش ډېر ژر شاته وگرځېد او مهدي یې ولید چې له هغه څخه په کم واټن کې په
داسي حال کې چې خنجر یې په لاس کې نیولې د ده خوا ته راروان دی.

غایر خان په غوسه چیغه کړه: مهدي، بیرته خپل ځای ته لاړ شه..

بلخاش هم په تلوار خپل خنجر له پوښ څخه راوویست او په چټکۍ سره یې د
مهدي پخوا گوزار کړو، خنجر د هغه په سینه کې بند پاتې شو او وینه راووتله، خو
مهدي لا هم یو څو گام مخکې راغی او بيا ودرېد... لږ شاته لاړ او په ځمکه ولوېد.

يوه مرگونې چوپتيا خپره شوه ټولو د مهدی خوا ته کتل چې په خپلو وینو کې ډوب و، زړه یې خیرې شوی وو او خپل د ژوند وروستي شیبې تیرول. غایر خان په غوسه وویل: د دی ځای څخه یی بوځی. او بیا یې بلخاش ته مخ وړاوه او ویې ویل: مرگ ستا خوا ته درغلی و، خو داسې ښکاري چې ته نه باید ووژل شې.

د دی خبری سره سم په تلوار د دارالحکومه څخه ووت او تالار ته ننوت بلخاش او ايلي هم ورپسې لاړل.

د هغوي په ننوتلو خادم دروازه بنده کړه پرده یې راکش کړه او خپل هم د دروازی څنگ ته ودرېد.

غایر خان په کرار، کرار داسې حال کې چې لاسونه یې شاته تړلې وه قدم واهه، بلخاش او ايلي دوه سترګي هغه ته نیولی وه. بالخاش نور هغه اندیښنه نه درلوده چې د غایر خان سره د لیدو دمخه یې درلود، مګر په دې فکر کې وه چې اخر داسې څه پېښ شوي چې د غایر خان فکر یې د ده په اړه بدل کړي؟

غایر خان د دوی په لور روان شو او د دوی مخې ته ودرېد، هغه په شونډو موسکا راغله او بلخاش ته یې په کتلو وویل: ډېر دی زړه غواړی چې پوه شې چې زه ولې پر تا غوسه نشوم یا ولې مې ستا د وژلو امر صادر نکړو کنه؟ بلخاش- هو، ښاغلیه ما تمه درلوده چې تاسو به ما زندان ته واچوئ، خو زه په خپلو پښو سره راستون شوم که څه هم زه ووژل شم خو پخپل ټاټوبي کې به اوسیدم زه د اترار د خلکو سره اوږه په اوږه د دښمن سره د جګړې لپاره راغلی یم.

غایرخان- پوهیدم، حتا ستا د تېر وخت څخه هم خبر لرم. اوس هرڅه راته روښانه دي ما ته ویل شوي وو چې ته د مغولانو لپاره جاسوسي کوې او له هغوی سره یوځای شوې یې، خو اوس زه احساس کوم چې ته یو وطنپال سړی او یو پاک اتراری یې ..

بلخاش- ایا د اترار امیر خپل د دې بدلون په اړه موږ ته خبر راکولی شی؟
غایرخان- تیمورملک ستا او د ایلی په اړه ماته یو لیک راستولې او د خدای شکر چې
د هغه قاصد د محاصرې څخه لږ مخکې اترار ته راروسید او زه یې د هغه حقایقو
څخه خبر کړم چې د هغه مخکې نه وم ورباندې خبر.

ایلي خپله چوپتیا ماته کړه او پوښتنه یې وکړه: زما په اړه یې څه لیکلي وه؟
غایر خان لنډ وخنډل او ویې ویل: ایلی! د خجند زړوره نجلۍ او زړوره افسره چې
تر نن ورځې پورې یې دښمن ته چل ورکړې تاسو دواړه زما لپاره گران یاست.
بیا یې بلخاش ته مخ واړاوه او دوام یې ورکړ: تېر هېر کړه.

اوس موږ په جگړه کې یو، زموږ بریا ډېره کمزورې ښکاري دښمن زموږ څخه ډېر
پیاوړی دی موږ باید د اترار ښار د ماتې او سقوط شاهدان واوسو. خو زه به تر هغه
چې ژوندی یم دا ماتې ونه منم زه د وژل کېدو لپاره مبارزه کوم.
بلخاش سر تپت کړ او په کرار یې وویل: څنگه تېر هېرولی شم؟ هغه پېښو زه
سرگردان کړم.

غایر خان د یوې شیبې لپاره چوپ شو او بیا یې وویل: خان سلطان د ترکان خاتون
په خدمت کې ده د هغې په اړه نور فکر مه کوه، او که کوم نقشه د هغې د ژغورلو
لپاره لری هغه هم د ذهن څخه وباسه هسی ځان مرگ ته مه ورکوه.

بلخاش په کلک وویل: خو زه باید هغه وژغورم.

غایر خان ایلي ته وکتل او ویې ویل: دا نجلۍ چې ته څو ځله له مرگه ژغورلې یې،
ممکن خان سلطان ستا له یاد وباسی، دا هم ښکلې ده او هم زړوره ده، او د څهری
څخه یې ښکاری چې له تا سره د زړه له تله مینه هم لري ورته وگوره.

ایلي خپل سر تپت کړ شرم یې مخ پوښلی و، بلخاش غایرخان ته وکتل او ویې ویل:
هو ایلي ښکلې ده، خو خان سلطان زما لومړۍ مینه ده. که د دښمن پښه اترار ته نه
واى خلاصه شوی او جنگ نه وای پیل شوی نو زه به هېڅکله دلته نه وای راغلې، خو

هغه څه چې زما اراده يې بدل کړه هغه د مغولانو پر وړاندې جگړه ده. او شايد زه به پدې جگړه کې ووژل شم. زما په تقدير کې چې هر څه وي هغه به ماته راورسيږي.

غايرخان خپل لاس د ايلي د زڼې لاندې ونيو د هغې سر يې راپورته کړ او ويې ويل: خبری وکړه زړوری انجلی.

ايلي خپل سترگې کلک وتړلې او ويې ويل: زه دبالخاش سره مينه لرم، دومره مينه چې زه غواړم ورسره مرسته وکړم تر څو هغه خان سلطان ومومي، دا زما هيله ده. غاير خان د دې خبرې په اورېدو حيران شو، ورو يې سر وخوځاوه او ويې ويل: ته د مينې په جگړه کې هم زړوره يې، زه ستا ستاينه کوم ..

په همدې شيبه کې خادم تالار ته ننوت، غاير خان د هغه خواته مخ واپراوه او پوښتنه يې وکړه: کوم پيغام دی راوړی دی؟

خادم وويل: هو ښاغلی، مغولانو د ښار په لويديځ ديوال باندې بريدونه پيل کړي او غواړي د هغه خوا څخه ښار ته راننوځي.

بلخاش - هغه ځای ما ته پريږدي.

غاير خان - ما هم همداسې فکر کړی وو سمدلاسه حرکت وکړه، خو لومړی بايد د هغه ځای عسکر تا وپيژني..

بيا يې ايلي ته مخ کړو او ويې ويل: ته زما حرمسرای ته لاره شه او استراحت وکړه.

ايلي سر پورته کړو او ويې ويل: د آرام کولو وخت نشته، زه هم بايد د هغوی سره وجنگيږم.

بلخاش - قربان اجازه ورکړی تر څو د دښمن پر وړاندې په جگړه کې برخه واخلي، ايلي په حرمسرای کې لوی شوی جنی نه ده.

غايرخان خپل اوږې پورته واچولې او ويې ويل: سمه ده، خو ممکن ته ووژل شي.

ايلي - ما ډېره هڅه وکړه چې په خجند کې پاتې شم او له مغولو سره وجنگيږم، خو تيمور ملک اجازه رانکړل خو اوس په اترار کې دا وياړ زما په برخه شوی.

دواړه د غايرخان پسې له تالار څخه ووتل، د تالار مخې ته يو څو اسونه چمتو ولاړ وه، درې واړه په اسونو سپاره شول او د ښار لويديځ ديوال خواته روان شول. اترار په وحشت او اندېښنه کې و خلکو پداسې حال کې چې د سرتيرو سره مرسته کوله د خپل ژوند لپاره په ډار او وحشت کې وه، دوی د مغولانو د ظلم او وحشيتوب کيسې اوريدلي وې، او دا خبرو د دوی آرمټيا او سکون له منځه وړو.

هره شيبه دوی تمه درلوده چې د ښار دروازې به ماتې شي، او د مغول سرتيرو سيلاب به ښار د خپلو اسونو د پښو په غږونو ونيسي او په بې رحمۍ سره به وژنه پيل کړي. مغولو د ښار په لوبديځ ديوال يرغل کړی و. دوی هڅه کوله چې د ښار دروازه ماته کړي خو د اترار سرتيرو د ديوال له پورته پر هغوی بريدونه کول ترڅو دښمن بيرته شاته شي. خو مغول لکه چې ضد نيولی وه ځکه د درنو تلفاتو سره سره شاته نه تلل.

غايرخان په چټکۍ سره بلخاش ځای پر ځای شويو سرتيرو ته معرفي کړ او هغه ته يې د پوځي عملياتو مشري وسپارله، او خپل په اندېښنې سره د کلا د ديوال لاندې د مغول سرتيرو يرغل ته کتل. بلخاش وضعيت په ډيره چټکۍ سره وڅارلو ...

غاير خان بالخاش ته مخ کړو او ويې ويل: هغه سرتيري چې د ښار په شمالي ديوال کې ځای پر ځای شوي دي هغه به دلته راوړو ترڅو مرسته وکړي. بلخاش چې د مغولانو د جگړې له تاکتيکونو سره بلد و وويل: دوی دا بريد د دې لپاره پيل کړی دی چې موږ دا ځای د ښار د نور سرتيرو په راوړلو پياوړي کړو. او همدا چې دا خبر هغوی ته ورسېږي نو هغوی به شمالي ديوال مات کړي او بيا به د دوی مخ نيول ناممکن وي.

غايرخان په حيرانتيا وپوښتل: زموږ د سرتيرو د استول، راستول په اړه به دښمن څنگه خبر شي؟

بلخاش- د دوی درې جاسوسان په اترار کې دي او هڅه کوي چې زموږ رازونه تر هغوی ورسوي.

غاير خان- زه به همدا اوس امر وکړم چې ټول ښار ولټوي او هغوی پیدا کړي.
بلخاش- بېړه مه کوی ښاغلی دا درې واړه هم ما ته وسپاری هغوی باید ناڅاپه راگیر
شي.

غاير خان- اوس څه کول غواړي؟
بلخاش- په هر قيمت چې کيږي موږ به د دوی بريد ودروو.
بلخاش يو څه فکر وکړ او بيا يې غايرخان ته وويل: امر وکړي له هرې برخې څخه
پنځوس کسان زموږ سره يوځای شي.

غايرخان په حيرانتيا وپوښتل: ايا دومره خلک به کافي وي؟
بلخاش- هو د دومره کسانو سره زه کولی شم يو چل وکاروم.
غاير خان- زه ستا څخه ډيره هيله لرم.
بلخاش- تلوار وکړي ښاغلی.

غايرخان د ديوال له سر څخه راښکته شو او په اس سپور شو، او نور برخو ته لاړ
ډېر وخت نه و تېر شو چې درې سوه روزل شوي عسکر د لوېديځ ديوال د پياوړتيا
لپاره راغلل. بلخاش خپلو کسانو ته امر وکړ چې جگړه ودروي او د ديوال تر شا پټ
شي او د هغه د امرونو انتظار وکړي...

ناڅاپه د اترار په لويديځه برخه کې چوپتيا خپره شوه خو مغولان بغير له دې چې
دې چوپتيا او ارامۍ ته کوم پام وکړي خپل لوړې زينې چې دوی مخکې چمتو کړي
وه ترڅو د هغه په مرسته د ديوال سر ته ځانونه ورسوي په ديوال کيڅودل او په
بيحد تلوار سره يو د بل پسې پنځه نور زينې هم په ديوال ودرول او راپورته کيدل
يې پيل کړل. بلخاش چې د ديوال ساتنه يې کوله کله چې دا وضعيت وليد، نو هغه
او د هغه سرتيري چمتو شول او په پنځو ځايونو کې ځای پر ځای شول.

ايلي چې د هغه تر څنگ ولاړه وه وويل: که موږ د دوی په ماتولو کې بريالي نشو، نو
موږ به ماتې وخورو.

بلخاش په هيله مند لهجه وويل: موږ پر هغوی واکمن یو، زما جنگیالي کولی شي هغوی اداره کړی.

کله چې بالخاش احساس وکړ چې د برید وخت رارسېدل نو خپل سرتیرو ته یې چیغه کړه: برید وکړئ.

او دا هغه وخت و چې لومړی مغولان د زینې وروستی مرحلې ته نږدې شوی وه، د بلخاش سرتیرو لومړی مغولان د زینې له سر څخه ښکته وغورځول، خو مغولان لکه یاجوج ماجوج پشان بغیر له دې چې د مرګ څخه و وېرېږي همغسې مخ په پورته روان وه.

اتراری عسکرو به یا هغوی وژلو یا به یې د زینو څخه لاندې غورځول، بلخاش امر کړی و چې زینو ته دې لاس نه وهي او یوازی مغولان دې وژني، هغه نه غوښتل چې د مغولانو د پورته راتلو وسیله له منځه یوسي. په دې توګه نور مغولان هم راپورته کیدل او وژل کیدل او دا د دوي په فایده کې وو.

ایلي د سرتیرو سره اوږه په اوږه جګړه کوله، د جګړې په گرمۍ او وینه بهیدلو وخت کې غایر خان د دیوال سر ته راپورته شو ترڅو جګړه له نږدې وګوري، بلخاش په همغه جنگ، جنگ کې ځان تر هغه ورسو او ویې ویل: په دې ډول باید د دې وحشیانو سره مبارزه وکړئ.

غایر خان خپل لاس د هغه په اوږه کېښود او ویې ویل: له دې وروسته ته زما د ټول لښکر قومندان او سپه سالار یې، دا مقام زه تاته درکوم. بلخاش- تاسو فکر نه کوې د دې مقام حقدار به بل څوک وی؟ غایر خان- نه، هیڅوک ستا څخه بغیر د دې مقام حقدار نه دی.

بیا یې خپله توره له ملا څخه خلاصه کړه او د بلخاش په ملا پورې یې وتړله او ویې ویل: دا توره د دې ښه ده چې ته د خوارزمشاه سلطان او د اترار د خلکو وفادار خادم یې. زه همدا اوس ټولو قوماندانانو ته امر کوم چې ستا اطاعت وکړي.

او بيا د جگړې له ډگر څخه ووت، جگړه همغسې په جوش او خروش باندې روانه وه، مغولانو چې هرڅومره كوښښ وكړو ترڅو دومره فرصت په لاس راوړي چې په ديوال پښه كيږدي خو بريالي نشول. دا يوه سخته او غچ اخیستونكې جگړه وه.

اتراريانو دومره په زړورتيا سره جگړه كول لکه چې هغوی د مغولانو په خاوره بريد كړي او اوس بريا غواړي، كله چې بلخاش احساس كړل چې دښمن د شاته تلو نوم نه اخلي نو خپل د جنگ طريقه يې بدل كړل او امر يې وكړو چې د دښمن په سر باندې د منجنیق په واسطه اور واچول شي.

د اترار لويديځه جبهه په دوزخ بدله شوې وه، له هوا څخه اور باديدی او مغولان يو په بل پسې د زينو څخه راپرېوتل. د مغول پوځ قوماندان چې كله دا حالت وليد نو د شاته تلو امر يې وكړو. د هغوی په شاته تگ بلخاش امر وكړو چې زيني دی هم له منځه يوړل شي په دې جگړه كې چې تر سهاره پورې يې دوام وكړ، د مغولانو تلفات بيحد ډېر وو. هغوی لا هم نه پوهېدل چې د لويديځ ديوال ساتنه كوم قومندان كړي چې داسی دوزخ يې پر دوی جوړ كړی.

هوا لږ روښانه شوی وه چې بلخاش د ايلي سره يوځای د ديوال د سر څخه رانښته شول او دارالحکومه خوا ته لاړ ترڅو غايرخان ته د جگړې د وضعيت په اړه خبر ورکړي.

كله چې هلته ورسېد نو د پوځ د قوماندانانو يوه ډله يې وليده چې له حكومتي ودانۍ څخه د راوتو حال كېده هغوي ټولو بلخاش پيژنده او كله چې دوی هغه وليد نو ودرېدل او درناوی يې وكړ.

بلخاش د ايلي سره د هغوی خوا ته لاړ او ويې ويل: غاير خان داسي غوښتنه كړې ده او موږ ټول د خپل وطن د خپلواكۍ د ساتلو لپاره مبارزه كوو او موږ تل سرتيري يو. زه ستاسو ټولو ته درناوی لرم او هيله لرم چې زما سره خپل تجربی او مشوری شريك كړي ترڅو په راروان جنگ كې بريالی شو.

د بلخاش خبری د هغوی په مزاج ښه ولگیدل او د ملګرتیا لاسونه یې وړاندې کړل او قسمونه یې واخیستل چې د دښمن د لمنځه وړلو لپاره به د ده سره تر اخر اوسیدې. په دې توګه بلخاش د ملګرتیا له لارې د قوماندانو په منځ کې هغه مقام ته لاره پیدا کړه چې هغه په چټکۍ سره ترلاسه کړی و. بلخاش چې تر هغه شپې پورې د غدار په توګه پیژندل کیدی او اترار ته په راتلو کې د ژوندي پاتې کیدو هیله نه درلوده، اوس ځان په داسې مقام کې وموند چې هیڅکله یې تصور هم نه کاوه هغه د ټول اترار د پوځ قوماندان او سپه سالار ټاکل شوی و.

کله چې دواړه یوازې شول ایلی وویل: دا ډېره عجیبه ده! ته اوس په هغه مقام کې یې چې په ډېر ساده ډول د یو فرمان په واسطه کولی شې غایر خان د اترار له حکومت څخه لرې کړې او پخپله یې ځای ونیستی. بلخاش په موسکا سره وویل: او زه حتی کولی شم د مغول لښکرو ته دروازې پرانیزم او ښار هغوی ته وسپارم، او په دې ډول سوباتای خوشحاله کړم.... خو زما لاس که سوباتای ته ورسیدې نو امان به ورنکړم.

ایلی- ته هغه درې مغول جاسوسان څنګه غواړې پیدا کړې؟
بلخاش- سوباتای ماته د هغوی ځای ښودلې زه به نن شپه هلته لاړ شم.
ایلی- نو ته باید تر شپې پورې ځان پټ کړې.
بلخاش وخنډل او ویې ویل: زما په اړه اندیښنه مه کوه، زه کولی شم په دې حالت کې هم هغوی ته دوکه ورکړم. دوی ساده خلک دي، سوباتای چې د دوی مشر و زما او ستا په خبرو چل وخورې دوی خو بیخي نو بیعقله دی.

دواړه په ګډه دارلحکومه ته ننوتل بلخاش ایلی یوازې پریخودل او خپل د غایر خان ملاقات ته ورغی هغه ته یې د جنگ د حالت په اړه معلومات ورکړل.
غایر خان وویل: زه د هغه درې جاسوسانو په اړه اندیښمن یم، کوم چې تا یاد کړل. بلخاش- زه به ډېر ژر هغوی ونیسم او ستاسو حضور ته به یې راوړم، خو د هوا تر تیاره کیدو باید صبر وکړو.

غایر خان- خو که پر تا بدگمان شول نو ژوندی به دی پریږدی.
بالخاش- کوم ستونزه نشته ما د هغوی مشر سوباتای ته بار، بار چل ورکړی پوهیږم
جاسوسانو سره یې څنگه خبری وکړم.

غایر خان- ضرور ده چې ته خپل د هغوی ملاقات ته ورشی؟
بالخاش- بله چاره نشته هغوی په خپل کار کې ځانگړی مهارت لري.
غایر خان- زه به فرمان ورکړم چې څو تنه ساتونکی تا تعقیب کړی او ستا ساتنه
وکړی.

بالخاش- نه دا کار مه کوئ.
غایر خان- نو ته غواړې هغوی آزاد کړې؟
بلخاش- نه، زه داسې هیڅ اراده نه لرم.
غایر خان- نو ته څه کول غواړې؟

بالخاش- د سهار لمر راختو مخکې به زه هغه درې واړه مغول جاسوسان زندان ته
واستوم.

غایر خان پوسخند وواهه او ویې ویل: زندان؟ نه زه به هغوی ته امان ورکړم او
همغه شیبه به امر وکړم چې د هغوی درې واړه سرونه دی پرې شي او د اترار د
دېواله لاندی دی وځړول شي.
بلخاش- کله چې ما هغوی تاسو ته در وسپارل بیا ستاسو خوښه چې هرکار کوی
وکړی.

غایر خان- زما په نظر ته نه باید د ښار شاوخوا وگرځئ، امکان لری مغول جاسوسان
تا وویښي.

بالخاش- مهمه نه ده ښاغلیه، حتی که هغوی ما له تاسو سره هم وویښي بیا هم د
اندیښنی کوم ځای نشته.

غایر خان- ته په ځان ډېر باور لری.
بلخاش لنډ وخنډل او ویې ویل: دلیل یې دا دی چې زه د هغوی په ژبه پوهیږم.

غایرخان بلخاش ته په کتو سره وویل: ستا دا زیات باور ما شکمن کوی چې هسی نه ته ماته چل راکوی؟
بلخاش- پر ما باور ولری ښاغلیه.

لږ وروسته بالخاش له تالار څخه ووت ایلي د هغه په تمه وه دوی یوځای له دارالحکومه څخه ووتل، ایلي وپوښتل: موږ چیرته څو؟
بلخاش- د خان سلطان د پلار کور ته، د ډېرې مودې راهیسې می هغوی نه دی لیدلی.
ایلي- نو بهتره به دا وی چې زه رانشم.
بلخاش- برعکس هغوی باید ښکلی او زړوره ایلی وپیژني.

دواړه پیاده د خان سلطان د پلار د کور په لور روان شول. ښار نور هغه پخوانی ارامتیا او سکون نه درلود هر خوا وېره او اندېښنه خپره شوی وه. خلک په ویره خوا دیکخوا گرځېدل، ډیری دوکانونه تړلي شوی وه. سرتیري په کوڅو کې له یوې خوا څخه بلې خوا ته روان وو. د خلکو په څېرو کې د انتظار سره د وحشت ښی هم لیدل کېدل. هر چا له یو بل څخه پوښتنه کوله "مغولان به زموږ سره څنګه چلند وکړي؟" د هیچا په مخ د بریا لپاره د امید ښه نه وه، لکه چې د همدا اوس څخه یې د ماتي بوی احساس کړي و.

لمر راختلی و او اترار ته یې یوه خوندوره تودوخه ورکوله. بالخاش او ایلي د خان سلطان د پلار کور ته ورسېدل، بالخاش دروازه وټکوله لږ وروسته د دروازې له شا څخه د قلف د شاته تګ غږ واورېدل شو. هغه کس چې دروازه یې پرانیستله د نوکرانو له بلې څخه و. د بالخاش په لیدو هغه حیرت وکړو او په همغه حیرانتیا یې وویل: تاسو یاست؟

بالخاش وخنډل د ایلي لاس یې ونيو او یوځای کور ته ننوتل، هغه نوکر چې دروازه یې پرانیستې وه په چټکۍ سره کور ته ننوت او د خان سلطان پلار یې د بلخاش د راتګ څخه خبر کړو.

بلخاش او ايلي د حويلۍ نيمايي ته رسيدلي وو چې د خان سلطان پلار له دننه څخه راووت. بلخاش ته په کتو سره يې په شونډو موسکا راغله. لاسونه يې د هغه په لور پورته کړل او بلخاش يې په غيږ کې ونيوه، بيا يې د ايلي خوا ته وکتل او په نرمۍ يې وپوښتل: دا نجلی څوک ده؟

بلخاش ځواب ورکړ: دا يو اتله نجلی ده، د دی نوم يې ايلي ده، هغې څو ځله زه حتمي مرگ څخه ژغورلی يم او اوس هغه زما سره اترار ته راغلې ده ترڅو د دې ځای د خلکو سره اوږه په اوږه د مغولانو سره وجنگيږي. د خان سلطان پلار ناڅاپه په هوش کې راغی او په ځانگړې اندېښنه سره يې وويل: ته ولی اترار ته بيرته راغلی؟ لکه چې غاير خان دی هېر کړی دی؟ بلخاش په خندا سره وويل: له ايلي څخه پوښتنه وکړه.

ايلي په لنډه توگه پيښه تشرېح کړه، د خان سلطان د پلار خوله له تعجب څخه خلاصه پاتې وه، په همغه حيرانتيا سره يې وويل: نو زه اوس د اترار د ټول لښکر د سپه سالار سره خبرې کوم؟! د لنډې وقفې وروسته هغه په احساساتي غږ وويل: کاش چې خان سلطان دلته وای او دا خبر يې اوريدلی وای. نو نامراد غاير خان په دې ډول غواړی خپل وجدان راحت کړي. هغه د بلخاش لاس ونيو او دوام يې ورکړ: راشه او آرام وکړه، ته بايد ستړی اوسيدۍ.

په گډه کور ته ننوتل د کور خلکو د بلخاش په ليدلو د جگړې وحشت او اندېښنه هېره کړه. بلخاش او ايلي د کوټې په فرش کښيناستل د خان سلطان پلار خپل په مخصوص ځای کې کښيناست او ويې ويل: که زه ستا په ځای وای، نو غاير خان به مې وژلی وای.

بلخاش- زه د خپل وطن د دفاع لپاره اترار ته راستون شوم. وضعيت داسې دی چې نه بايد د غايرخان څخه د غچ اخيستلو په اړه فکر وکړو. هغه به په خپل وخت کې د خپلو بدو کړنو سزا وويني.

د خان سلطان پلار سور اسويلي وويست او ويې ويل: گورې چې اترار خپلې وروستۍ ورځې تېروي. موږ د يو ځواکمن او بې رحمۍ دښمن سره مخ يو. هغوی به په پايله کې ښار ته راننځي دا محاصره خلک له پښو اچوی او ټول به د مغول خان په قهر کې راگير شو.

بالخاش په کلک غږ وويل: ستاسو دا خبری څه مطلب لري؟ ايا تاسو غواړې چې ښار دښمن ته وسپارو؟

د خان سلطان پلار پوه شو چې خبرو يې څومره بالخاش نارامه کړې دي، نو ځکه خندا يې په خپلو شونډو راوړل او ويې ويل: زما مقصد دا نه و چې ښار وسپارو، خو ته او غاير خان هم پوهېږئ چې موږ د مغولو د سرتيرو د سيالۍ وړتيا نه لرو. ډېر ژر به هغوی اترار ته راننځي، او بيا به پر هيچا رحم ونکړي.

بالخاش- زه په دې پوهېږم خو هغوی بايد د سرتيرو د جسدونو پر سر ښار ته راننځي. بايد د ماوراءالنهر نور خلک وپوهيږي چې اترار څنگه مقاومت وکړ او مغولي سرتيري څنگه ښار ته راننوتل.

خان سلطان پلار- د بې گناه خلکو فکر هم بايد وشي.

بالخاش- جگړه همدا ده، بې گناه او گنهکار ته نگوري.

د خان سلطان پلار لږ فکر وکړ او بيا وويل: غاير خان په داسې حال کې چې د سلطان خاص استازی په اترار کې موجود وو ته څنگه د ټولو سرتيرو قومندان کړي؟ او دا مقام يې تا ته درکړو؟!"

بالخاش خپل اوږې پورته کړل او وويل: غاير خان د سلطان د خاص استازی په اړه ما ته هېڅ ونه ويل، زه هم نه وم خبر چې سلطان اترار ته خپل خاص قومندان راستولی! خو فکر کوم چې شايد د غاير خان او د سلطان د خاص استازی په مېنځ کې کوم اختلاف وي چې په دې ډول يې هغه لرې کړو او پريکړه يې ونيول چې ما د هغه پر ځای وټاکي.

د خان سلطان پلار وویل: تا به خپل هم کوم وخت فکر نه و کړی چې یوه ورځ به د ټول اترار د لښکر سپه سالار شی.

بالخاش وخنډل او ویې وویل: عجیبه نړۍ ده، اترار ته په راتلو ما خپل ځان په خطر کې اچولی و او حتا فکر می کاوه چې شاید ووژل شم، خو ما ویل د خپل خاورې د دفاع لپاره مرګ هم بهتره دی خو حالت دومره ګړندی بدل شو چې تر اوسه هم نشم کولای ومنم چې زه د ټول اترار د لښکر سپه سالار یم.

خان سلطان پلار- نو ته نور د غایر خان څخه د غچ اخیستلو په فکر کې نه یې؟
بالخاش- اوس اترار په خطر کې دی.

خان سلطان پلار- زما د لور په اړه څه خبر لری؟ غایر خان تا ته د هغې په اړه څه ونه ویل؟

بالخاش- غایر خان زما خفګان حس کړو او ویې ویل چې خان سلطان د ترکان خاتون په خدمت کې ده.

خان سلطان- دا خبره مې مخکې هم اورېدلی وه.

څو لحظې خاموشی خپره شول د خان سلطان پلار وویل: ته او ایلي باید استراحت وکړی."

بالخاش ایلي ته وکتل او ویې ویل: ایلي خپل خوښه ده، خو زه باید بېرته برج ته ولاړ شم. د ارامېدو لپاره وخت پاتې نه دی، لږ چپه شو او بیا یې وپوښتل: ایا کوم کس خو زما په لټه ستاسو کور ته نه وی راغلی؟

د خان سلطان پلار چې یو تجربه کار او نړۍ لیدلی سړی و، په نرمي سره خپل سر وڅوځاوه او ویې ویل: پرون شپه یو سړی راغی او ستا په لټه و، ما هغه ونه لیده خو پوه شوم چې د کوم کار لپاره ستا لیدو ته اړتیا لري.

بالخاش- نو پوه شوی چې هغه څوک و او له کوم ځای راغلی و؟
خان سلطان پلار- هو، هغه د مغولانو څخه و.

بالخاش لنډ وخنډل او ويې ويل: مغول جنگی او بې رحمه خلک دي، خو په هماغه اندازه احمق او ژر باور کونکي دي نن شپه هغه بيا دلته راځي يوازې نه، د دوه نور ملکرو سره يې، درې واړه د سوباتاي جاسوسان دي زه پوهيږم چې څنگه له هغوی سره معامله وکړم.

د خان سلطان پلار وويل: په ځان پام ساته، که هغوی پوه شي چې غاير خان تا ته کوم مقام درکړی دی نو ژوندی به دی پرېنږدي.

بالخاش- زما لپاره مهمه نه ده چې هغوی ما په دې حالت کې وگوري، ځکه چې پوهيږم چې څنگه په جلا جلا ډول له هغوی او د هغوی د هوښيار رئيس سره خبرې وکړم.

خان سلطان پلار- خپله ښه پوهېږې.

بالخاش ايلي ته مخ وگرځاوه او وويل: ته همدلته پاتې شه دا ځای خوندي دی، زه به شپه بېرته راشم، تر څو هغه درې مغولي جاسوسان وگورم.

ايلي نه منله چې د خان سلطان د پلار کور کې پاتې شې خو بالخاش ټينگار وکړ او په پايله کې يې په سختی سره ايلي راضی کړل تر څو د خان سلطان د پلار په کور کې پاتې شې هغې غوښتل هر ځای له بالخاش سره ولاړه شي، هغه يوه زړوره نجلۍ وه چې ارامش او استراحت ورته هېڅ معنا نه درلوده، هغه په خلاصه غيږه د پېښو مخ ته تلله.

لمر په بشپړه توگه پورته شوی و چې بالخاش د خان سلطان د پلار له کوره ووت. ښار لا هم د وحشت او بې چارۍ په دام کې گیر و. حالت دومره خراب شوی و چې خلک د سرتيرو سره مرستی ته ورتلل. د ښار دفاعي حالت دومره و چې د مغولو د سرتيرو قومندان خپل برياليتوب ته پيره هيله نه درلوده. اتراي سرتيرو په کلک ارادی سره خپل ښار ساتلو دا ناشونې ښکارېده چې ښار دروازه دی د دښمن لپاره خلاصې شي يا هغوی دی وکولای شې چې ماتې کړي.

بالخاش په چټکۍ سره دارالحکومه ته ولاړ. هغه نور تښتېدلي بالخاش نه و اوس ټول دروازی د هغه پر مخ خلاصې وې، په هغه وخت کې د غایر خان له نوم وروسته د هغه نوم پر ژبو و خو هغه حس کاوه چې ډیر ستونزې او خنډونه په مخ کې لري. تر ټولو مهم د سلطان خاص استازی و چې د لس زره سرتیرو سره اترار ته راغلی و او د ښار د سرتیرو قومندانې پر غاړه لرله خو اوس بالخاش په ناڅاپه توګه د هغه ځای نیولی وو.

کله چې بالخاش د غایر خان حضور ته لاړ نو د سلطان خاص استازی هم هلته و، د بالخاش په لیدو د هغه تندي تروش شو او په تنده لهجه پداسی حال کې چې بالخاش ته یې کتل ویې ویل:

آیا تاسو دا بې عقله نفر زما پر ځای ټاکلی دی؟! څومره لوی بدبختی. غایر خان په کلک غږ وویل: هغه یو وفادار او زړور اتراري دی. د سلطان خاص استازی په قهر سره وویل: ای کاش ما کولای شو دا خبر سلطان ته ورسوم.

بیا یې بالخاش ته مخ وګرځاوه او په هماغه تند غږ یې دوام ورکړ: ته چې د تښتېدلي ځان په توګه پېژندل شوی یې د جګړې د تکنیکونو په څه پوهېږې؟ زه ډاډمن یم چې زما له امر لاندې سرتیري به هېڅکله هم ستا حکم ونه مني. بالخاش د سلطان د خاص استازی د تندو خبرو اورېدلو سره مخ یې سور شو او هغه ته یې وویل: که غایر خان دلته شتون نه درلود نو ما به ستا د دې خبرو ځواب په توره درکړی وای.

د سلطان استازی خپل ځای کې ځای پرځای شو خپل لاس یې د توری خواته ویوړو او غایر خان ته یې مخ وګرځاوه او وویل: باید دا بې ادبه سړي ادب کړم. غایر خان چې غوسه شوی و وویل: که خبره ادب کولو ته ورسېږي نو باید تا هم یا زندان ته واچوم یا د ښار په میدان کې دی سر پرې کړم. ته او ستا سرتیري زما د

سرتيرو د مرستې لپاره اترار ته راغلي ياست، او بيا ته بيغرت ماته وړاندیز کوي چې
ښار دښمن ته وسپارم او تسليم شم؟

بالخاش- د سلطان استازی يو ځان دی چې داسې وړاندیز کوي.
د سلطان استازی وويل: دښمن له موږ څخه ځواکمن دی، موږ بايد له هغه وحشي
وژنې څخه چې د هغوی په راننوتلو ترسره کېږي مخنيوی وکړو، هغوی په پایله کې
ښار نیسي او د دې ښار کوڅي به د بې گناه خلکو په وینو ولري.
غایر خان- ټول ما د یو ظالم او بې رحمه سړي په توگه پېژني، خو کله چې د خپلې
خاورې د دفاع خبر منځ ته راشي ټول خلک زما ملاتړ کوي، زه تر هغه چې ژوند یم له
دښمن سره به جنگېږم.

ستا دا بیغرتانه خبرو او وړاندیزونو زه مجبور کړم چې بالخاش ستا پر ځای وټاکم.
هغه یو جنگیالی سړی دی، اي کاش پرون شپه ته په برج کې وای او لیدلې دی وای
چې هغه څنگه خپل په ځانگړي جنگي هنر سره دښمن چې د یوال ته د راپورته
کیدلو اراده لرله شا ته تگ ته مجبور کړل.

څو شېبې چوپتیا خپره شوه ناڅاپه بلخاش خپل توره کوم چې غایر خان هغه ته
ورکړې وه له ملا څخه لری کړل او پر ځمکه یې کېښوده. په داسې حال کې چې
سترگې یې پر غایر خان وه په نرم اواز وويل: له نن څخه زه یو سرتیری یم، پرون ما
احساس کړ چې د اترار د ټول لښکر د مشر په توگه زما ټاکل د داخلي اختلافونو له
امله و، د سلطان خاص استازی د دې ټولو خبرو باوجود د دې دندې لپاره پېر ښه دی.

د دی خبرو وروسته هغه روان شو چې له تالار څخه ووځي، چې غایر خان چغه
کړه: و درېږه بالخاش.

بالخاش ودرېد. غایر خان یې مخ ورته ورغې او ویې ويل: زه به دې هېڅکله و نه
بخښم!

د بالخاش پر شونډو ترڅه مسکا راغلل او ویې ویل: زه د خپل خاورې د دفاع لپاره اترار ته بېرته راغلی یم او هېڅکله هم فکر مې نه کاوه چې ژوندی به پاتې شم، اجازه راکړئ چې د سرتیرو سره اوږه په اوږه د دښمن په مقابل کې وجنگېږم. غایر خان- خو ته باید د سلطان د استازی پر ځای زما سرتیرو ته امر وکړې، دا سړی د اترار د دفاع سره مخالف دی او ټینګار کوي چې ښار دښمن ته وسپارو. بالخاش- تاسو خپله د پوځ کنټرول په غاړه واخلي. غایر خان- زه د جګړې د تکنیکونو په اړه ډېره پوهه نلرم.

د سلطان استازی خپل چوپټیا ما ته کړه او ویې وویل: بالخاش پخپل حال پېرېږده! د هغه خبرو زما نظر بدل کړو له نن څخه به زه هم تر خپل وروستۍ ساه پورې له اترار څخه دفاع کوم. غایر خان چې یو هوښیار او فزیکار سړی و بالخاش ته نږدې شو او وویل: د ښار د لویدیځ برج دفاع تا ته سپارم.

بالخاش پوهېده چې دا ځیرک او ظالم سړی چې هغه یې د سلطان د استازی پر ځای ټاکلې هغه (غایر خان) هېڅکله هم بې دلیل کار نه کاوه. هغه په دې عمل سره غوښتل چې د سلطان استازی خپل او د نورو قومندانانو په وړاندې بې وسه کړي. او اوس چې نقشه یې په بریالیتوب سره ترسره شوې وه، نور هېڅ دلیل نه و چې هغه د سلطان استازی گوښه کړي.

دا استازی سلطان راستولی و او غایر خان خپل په سر هغه نشو گوښه کولای، خو د هغه د کنټرول کولو لپاره یې د بالخاش څخه کار واخیست ترڅو هغه وډاروی. بالخاش څه موده چپ شو بیا یې وویل: زما نور کارونه هم دي چې باید ترسره کړم. غایر خان- زه پوهیږم خو د اوس لپاره ته لویدیځ برج ته ولاړ شه او هلته څارنه وکړه او کله چې هوا تیاره شي بیا دلته راشه زه یوه ځانګړې موضوع له تا سره لرم.

بالخاش بغیر د نور څه ویلو له تالار څخه ووته. څه موده وروسته د هغه د استعفا خبر په ښار او سرتیرو کې خپور شو. او کله چې هغه لویدیځ برج ته ورسېد نو دوه

داني قومندانان يې خپل په انتظار کې وليدل، بالخاش مخکې له دې چې هغوی خبرې وکړي وويل: موږ ټول د سلطان د خاص استازی حکم منو، هغه يو ستر قومندان او زړور جنگيالی دی.

د بالخاش په دې خبرو هغه دوه کسان بغير د څه ويلو له ديوال څخه ښکته شول. بالخاش د ديوال د سر څخه د مغولو سرتيرو ته يوه کتنه وکړه. په ظاهره کراره کرارې وه او داسې ښکارېده چې د مغولو قومندان په نوې چل او فريب جوړولو کې لگيا دی. خو د ښار د برجونو او ديوالونو حالت دومره کلک و چې د دښمن چلونه به د اترار د فتحې لپاره بې پایله پاتې شوی وای. بالخاش هغه څه ته ورسېد چې غوښتل يې، د اترار دفاع.

دا د هغه ستر هدف و او هغه احساس کاوه چې د هغه د سرگرداني دوره پای ته رسېدلې دی اوس د ښار د يو برج د دفاع مسووليت د هغه پر غاړه وه، د خپل خاورې د دفاع لپاره مرگ هغه ته د دښمن په منځ کې د اسان ژوند او د دوی د جاسوس په توگه د ژوند کولو په پرتله ډېر ښه ښکاريدي.

هغه خپل په فکرونو کې تر اوسه هغه درې مغولي جاسوسان نه وه هير کړي کوم چې په اترار کې وه، د هغوی د نيولو لپاره يې په ذهن کې پلانونه جوړول داسې پلان چې په اسانۍ سره هغه درې جاسوسان ووژني.

غايير خان په يوه کوچنۍ کوټه کې چې يوه دروازه يې تالار ته خلاصېده د بالخاش د راتگ انتظار کاوه. هوا لږ تياره شوی وه چې خادم د بالخاش د راتگ خبر غايير خان ته ورکړو، څه موده وروسته بالخاش د غايير خان په مخ کې ودرېد. غايير خان چې لاسونه يې شاته تړلي وه وويل: د درې مغولي جاسوسانو شتون په اترار کې زما فکر نارامه کړی دی. ته کله غواړی د هغوی کتو ته ورشی؟

بالخاش په ډاډه غږ وويل: نن شپه به د هغوی لیدو ته ورشم.

غایر خان- نو زما څو محافظین له ځان سره بوځه چې هغوی ونیسي.

بالخاش- هغوی هم په کافي اندازه هوښیار دي.

غایر خان په بې صبرۍ سره وويل: بیا ته څه کول غواړي؟ که ته یوازی ځان هلته لاړ

شي امکان لري چې د هغوی څخه کوم یو یې درڅخه وتښتي او ځان مغولو ته

ورسوی او هغوی ته زموږ د ښار په اړه نظامي معلومات ورکړي!

بالخاش- زه به هغوی په یوه پټه لاره بوځم او هلته به د هغوی کار پای ته ورسوم.

غایر خان په حیرانتیا وويل: پټه لاره؟!... زه فکر کوم چې ته غواړي هغوی وتښتوي؟

بالخاش- صبر ولری ښاغلیه.

غایر خان- آیا تا د هغوی د وژلو لپاره کوم پلان جوړ کړي؟

بالخاش- هو، خو په احتیاط سره باید هغوی له منځه یوسو.

غایر خان خپل اوږې پورته کړل او ویې ويل: خپله پوهېږې، خو زه هم باید پوه شم

چې ستا نقشه څه ده؟

بالخاش هغه نقشه چې جوړه کړې وه، د غایر خان سره شریکه کړه، غایر خان خپل

لاس د هغه په اوږه کېښود او ویې ويل: اي کاش ما ستا څخه ځان سلطان نه وای

اخیستې.

بالخاش په غمژن لهجه وويل: بهتره به وی چې موږ د هغه درې مغول جاسوسانو په

اړه خبرې وکړو.

غایر خان- زه پوهیږم چې ته د هغې د فکر څخه نشې وتلی.

بالخاش- خو اوس اترار له هر څه زیات مهم دی.

کله چې بالخاش د تگ لپاره چمتو شو غایر خان وويل: زه ستا انتظار کوم، باید د کار

د پایلی څخه ما خبر کړي.

بالخاش- سمدې همداسې به وکړم.

او له هغه ځايه ووت په چټکۍ سره يې "آنا طرق" راوبلو او هغه ته وويل چې څه کار بايد وکړي، بيا په چټکۍ سره خپل ځان يې د خان سلطان د پلار کور ته ورساوه او د "ايلي" په لټه شو. هغه يې په يوه کوټه کې يوازي وموندل، ايلي چې کله سترگې پر بالخاش ولگيدې له ځايه پاسېده او خپل ځان يې د هغه په غېږ کې واچاوه. مخ يې د بالخاش پر مخ کېښود او په خوشحاله اواز يې وويل: ستا په انتظار وم.

بالخاش هغه نقشه چې د درې مغولي جاسوسانو د نيولو او وژلو لپاره جوړه کړې وه، هغې ته وښوده او پوښتنه يې وکړه: آيا د هغوی څه کوم نوې خبر شته؟ ايلي چې سر يې د بالخاش په سينه کېخودلې و وويل: تر اوسه نه دی راغلې. بالخاش- ايا دا ځای ستا د ارمتيا لپاره سم وو؟ ايلي- نه، زه نشم کولای چې له تا ليرې واوسم. بالخاش- خو بله چاره شته گورې چې ښار په محاصره کيدی او دفاع له هغع ستونزمنده ده.

ايلي په خندا وويل: خو دا زما آرمان وو چې د سرتيرو سره په گډه له مغولو سره وجنگېږم.

بيا يې بالخاش ته کيناستو لپاره بلنه ورکړه، دواړه يو بل ته نږدې پر فرش کېناستل. بالخاش د ستړيا له کبله پښې يې اوږدې کړې او شا يې د ديوار سره تکیه کړه. په لمر خورلي مخ يې د ژورې ستړيا نښې ښکاري ايلي سترگې له هغه نه اخيستې، بالخاش هم د هغې خوا ته وکتل او حس يې کړ چې ايلي په ټول وجود سره هغه خوښوي، خو هغه د بل چا په لټه کې و، هغه لا هم د خان سلطان مينه په زړه کې احساسوله.

بالخاش خپل ځان په دوه مينو کې گير وليد. يو د خان سلطان مينه چې په کيلومترو د هغه څخه لری وه، او بل هغه مينه چې د ده په څنگ کې وه او ده ته يې د ژوند هيله ورکوله. هغه ايلي خپله گڼله، ايلي درې ځله هغه له مرگ څخه ژغورلی وو. څنگه يې پرېښودلی شو؟ بالخاس هغه خوښوله خو تر اوسه په هغې مين نه و.

دروازه وټكیده ایلې له ځایه راپورته شوه او دروازه یې خلاصه کړ. د خان سلطان کوچنۍ خور وه. هغې ایلې ته وکتل او په نرم غږ یې وویل: پلار غواړي له بالخاش سره خبرې وکړي.

بالخاش دا واورېد لځایه راپورته شو او د دروازی خوا ته ولاړ. د خان سلطان خور یې له ځمکې راپورته کړه او په داسې حال کې چې هغه یې په غېږ کې نیولې وه ویل: جگړه به هر څه او هر څوک خپل خواته کش کړې حتا ته نازولی ماشومه... ایلې په خفګان سره وویل: هغه پخپل حال پرېږده، هغه د جگړې په اړه په هېڅ نه پوهیږي.

بالخاش د خان سلطان خور ښکل کړل او پر ځمکه یې کېښوده. بیا ایلې ته مخ وګرځاوه او وویل: خو باید پوه شي چې جگړه څومره وحشتناکه ده.

چپ شو او سترګې یې د خان سلطان د خور پر مخ څېر پاتې شوی... ایلې په نرمه غږه وویل: وا دې نه وربډو؟ پلار یې غواړي له تا سره خبرې وکړي.

بالخاش بغیر له دې چې څه و وایي د کوچنۍ نجلۍ لاس یې ونیوه او روان شو...

نږدې نیمه شپه وه چې د دروازی د ټکیدو په غږ د کور سکون او آرامي ګډوډ شول، په دې وخت کې بالخاش د خان سلطان د پلار په کوټه کې و. ایلې په خپلې کوټه کې یوازې ناسته وه او په خپلو فکرونو کې پوښه وه. کله چې بالخاش ته وویل شو چې چا دروازه ټکولی نو هغه په چټکۍ سره ایلې خواته ولاړ او بیا په ګډه د دروازی خوا ته روان شول بالخاش دروازه خلاصه کړل یو مغول یې د دروازی شاته ولید بالخاش هغه وپېژند د هغه نوم جاتای و.

بالخاش- راځه دننه جاتای، ستا په انتظار وو.

جاتای- دا ځای امن نه دی.

بالخاش- داسې ښکاري چې پر ما باندې باور نه لرې؟

جاتای- باید هم باور ونه لرم.

بالخاش په قهر سره وویل: که ښار محاصره نه وای نو همدلته به مې ته وژلي وای او ستا جسد به مې سوباتای ته استولی وای. جاتای- باید ووايي چې څه چل دی وکاروی چې غایر خان ته وبخښلې او په داسې ډول یې ستا ښه راغلاست وکړو؟

بالخاش پوه شو چې جاتای د هغه پېښو په اړه خبر دی کوم چې پر هغه راغلي دی نو ځکه په لنډ ډول یې وخنډل او ویې ویل: نو ته له هر څه خبر یې؟ غواړې پوه شي چې غایر خان ته مې څنګه چل ورکړو؟ جاتای په همغه جدی انداز وویل: که تا د مغول خان سره خیانت کړې وي، نو زموږ درې کسانو څخه یو نفر به تا ضرور ووژني.

ایلي خپله چوپتیا ماته کړه او ویې ویل: تاسې درې واړه احمقانو یاست، بالخاش بله لاره نه درلوده که هغه داسې نه وای کړی نو تاسو به موږ هېڅکله نه وای لیدلی.

جاتای لږ نرم شو او ویې ویل: خو د بالخاش حالت دومره ګړندی بدل شو، چې موږ هېڅکله فکر یې هم نه وکړی، نو ځکه موږ ګمان وکړو چې شاید هغه اراده لری موږ د غایر خان په گیر ورکړی.

بالخاش په ډاډمن غږ وویل: نن شپه به موږ ټول له پټې لارې د اترار څخه ووځو. جاتای چې کله دا خبره واورېده نو پر سوځېدلو شونډو یې مسکا راغله او ویې ویل: نو کار خلاص دی؟ ایلي- هو، باید تلوار وکړو.

بالخاش- لږ صبر وکړئ تر څو زه خپله توره راواخلم.

بالخاش کور ته ننوت او څو دقیقې وروسته بېرته راغی، لاس یې د ایلي په ملا تاو کړو او کرار یې وویل: باید احتیاط وکړو. کله چې له کوره ووتل ایلي جاتای ته وویل: دا موده چې تاسې په اترار کې تیر کړل باید د خطرناک حالت سره مخ واست؟

جاتای- هو، د ورځې به پټېدلو او د شپې به بهر راوتلو او په ښار کې به ګرځېدلو. د

اترار حالت داسې دی چې ډېر ژر به له مینځه ولاړ شي دا خبر د سوباتای لپاره ډېر زړه راښکونکی دی.

بالخاش پوښتنه وکړه: ستا نور ملگری چېرته پټ دي؟
جاتای- د امام جومات د بام په سر هلته زموږ پټنځای و، هغوی ستا په اړه ډېر بدگمانه او هم درته په غوسه دی خو کله چې پوه شي چې نن شپه به له پټې لارې ووځو نو نظر به یې ستا په اړه بدل شي.

بالخاش چې کله له جاتای سره مخامخ شو نو د یو موضوع په اړه اندیښمن و، هغه وېرېدې چې جاتای او هغه دوه نور جاسوسان د قرچه د وژل کیدو څخه خو خبر شوي نه دي؟ خو بالخاش د جاتای څخه د هغه په اړه هېڅ وا نه وریدل خو بیا هم اندیښمن و، ځان سره یې فکرونه کول او پلانونه یې جوړل که د هغه نور دوه جاسوسانو سره مخامخ شو او هغوی ورڅخه د قرچه په اړه وپوښتل نو دی باید د دروغو یوه کیسه جوړه کړي او هغوی ته یې ووايي.

کله چې جاتای د خپلو ملگرو په اړه وویل چې هغوی پر بالخاش بدگمان شوي او غوسه دی ورته بالخاش پوسخند وواهه او ویې ویل: هغوی بې له کومه دلیل پر ما غوسه او بدگمان دی، زما هدف او مقصد د مغول خان خدمت پرته بل څه نه دی، زه او ایلي په اسانۍ سره له پټې لارې اترار ته راننوتلی شو او ځانونه مو پټ کولی شول تر څوک ستاسو سره اړیکه ونیو، خو موږ صبر وکړ تر څو د غایر خان سرتیري کوم چې د مغول خان پر پوځ باندې د غلجګۍ برید اراده درلود موږ ونیسي او غایر خان ته مو یوسي او په دې لاره ما کولای شول خپل جوړ کړي پلان عملي کړم ما خپل ځان په خطر کې واچو ترڅو زیات معلومات راټول کړم ...

جاتای خپله خوله خلاصه کړه چې څه ووايي خو بالخاش وویل: لا زما خبرې پای ته نه دي رسیدلي، ته او هغه دوه نور جاسوسان زما په حالت پوهېږي او خبر یاست چې زه د غایر خان د زندان څخه راتښتیدلې وم کله چې زه او ایلي د هغه وړاندې ویوو نو ما د ژوند هیله بیخي نه درلوده او فکر مې هم نه کوو چې زه دې ژوندی پاتې

شم. هره شېبه انتظار مې کاوه چې هغه به زما د وژلو حکم صادر کړي. خو ما هغه ته دروغ وویل او چل مې ورکړو ما ورته وویل زه د مغول خان د سرتیرو په اړه معلومات لرم او د خپل خاورې د دفاع لپاره اترار ته راغلی یم.

جاتای پخندا وویل: او هغه هم ستا په بې معنا خبرو باور وکړو؟
بالخاش- اترار د محاصرې په حال کیدې او هر خبره چې د مغول خان د سرتیرو په اړه اوسیدې غایر خان ته مهم او زړه راښکونکې دی. ما هغه ته د دروغو معلومات ورکړل او هغه ورباندې باور وکړو او خوشحاله شو او زما د وژلو څخه یې ډډه وکړه. په دې لاره زه توانیدم چې د هغه باور تر لاسه کړم خو هغه مقام چې هغه ما ته راکړو ما هغه و نه منلو ځکه د هغه پر منلو زما او ستاسو حالت بدل کیدی.

جاتای- موږ ستا د نقشبې څخه خبر نه وو، موږ فکر کاوه چې تا مغول خان ته خیانت کړی دی.

بالخاش په ریشخند وخنډل او ویې ویل: څومره غلط فکر.
ایلي جاتای ته مخ وگرځاوه او پوښتنه یې وکړه: تاسې کله اترار ته داخل شوی؟
جاتای- څه موده وړاندې له دې چې ښار محاصره شي.
بالخاش- له دې ځایه وروسته کوڅې تنګېږي او موږ باید ډېر احتیاط وکړو.

درې واړه چوپ شول جاتای له دوی مخکې روان و، بالخاش او ایلي اوږه پر اوږه د هغه شاته روان وه.

سره له دې چې ښار په محاصره کې و او اتراري سرتیري د ښار د دفاع لپاره په برجونو کې بوخت وو، په دې شپه اترار په یوه بې چارې ارامۍ او سکون کې ډوب و. داسې لکه د مرګ خاموشي چې خپره وی، حتی د شپې د ساتونکو سرتیرو څخه هم کوم خبر نه و داسې ښکارېده لکه چې هغوی هم د ښار د دفاع لپاره برجونو ته تللي دي.

هغوی له تنگو کوڅو تېر شول او یو کوچني میدان ته ورسېدل له هغه ځایه په لنډه لاره د بازار څخه تېرل شول او څو دقیقې وروسته د امام جومات ته ورسېدل. جاتای لنډه شپیلکه ووهله د جومات له پورته برخې څخه په ځواب کې همداسې لنډ شېیکله ووهل شول او څه موده وروسته دوه مغولي جاسوسان چې د جومات په بام کې پټ وو بښکته راغلل کله چې د بالخاش سره مخامخ شول یو یې وویل: ستا سزا مرگ ده.

بالخاش ورته مخ کړو او په قهر سره یې وویل: که موږ په ماموریت کې نه وای نو ستا د خبرې ځواب مې په توره درکو.

جاتای خپل ځان د دوی دواړو ترمنځ کړو او خپل ملګري ته یې وویل: بالخاش د مغول خان وفادار دی، هغه نن شپه موږ له پټې لارې له اترار څخه باسي. هغه دوه جاسوسان چې له هر څه به خبر وو په دې خبرې ارام شول، ایلي هغوی ته وویل: بالخاش خپل ځان په خطر کې اچولی دی تر څو د مغول خان د سرتیرو لپاره د ننوتو لار په اترار کې هواره کړي.

بالخاش - دلته درېدل خطرناک دي باید حرکت وکړو، احتیاط د بریالیتوب شرط دی که د غایر خان د مامورینو سره مخ شوی نو د توری څخه کار مه اخلي هغوی ماته پرېږدئ.

جاتای - هر چا چې زموږ لاره ونیول نو ځواب به یې په توره ورکو نه باید هېچا ته امان ورکړو.

بالخاش - ستا او ستا د ملګرو یو کوچنی تېروتنه موږ ټول مرگ ته ورکوي، دلته باید په چل او چلبازی تکیه وکړو، نه په توره او خنجر، که هغوی پوه شي چې زه او ایلي ستاسو سره اړیکه لرو نو یو هم ژوندی نه پاتی کېږي. یو جاسوس وویل: ښار په بد حال کې دی، زه ډاډمن یم چې د هېچا به موږ ته پام نشی.

ایلي- دا حالت د ارمتيا څخه ډیر خطرناک دی که هغوی موږ راگیر کړی نو زموږ ټول پلانونه به خراب شی.
بالخاش- باید وخت نه ضایع کړو.

ټول روان شول بالخاش مخکې روان و. د هغه شا ته درې مغولي جاسوسان او وروستنی کس ایلي وه. ټول په چوپتیا کې ډوب وو کله چې د کوڅې په یو څنډه تیر شول جاتای ودرېد او شاته یې وکتل کله چې ډاډه شو چې کوم څوک دوی نه تعقیب کوی نو خپل ځان یې بالخاش ته ورساوه او ویې ویل: زه یو وړاندیز لرم.

بالخاش چې روان و وویل: که ستا وړاندیز د منلو وړ و نو زه به یې ومنم.
جاتای- موږ باید همدا نن شپه کار پای ته ورسوو.

بالخاش- د دې خبرې معنا څه ده؟
جاتای- د ښار په یوې دروازی برید کو د هغه ځای ساتونکي وژنو او دروازه خپل د پوځ لپاره خلاصو په دی ډول د ښار محاصره پای ته رسیږي.

بالخاش په حیرانتیا وویل: داسی ښکاري چې ته غواړې موږ ټول ووژنی؟ دروازې د غایر خان د خلکو په واک کې دي او شمېر یې له موږ څخه څو برابره زیات دی، څنگه به موږ هغوی له منځه وېسو؟ که چیرته موږ د دروازی خلاصولو د شپې نوم زده وای بیا هغه وخت موږ کولای شول بغیر د کوم جگړې او وینې بهولو څخه دروازه خلاصه کړو.

جاتای خپل د احمقانه وړاندیز په تعقیب وویل: ته یوازینی کس یې چې کولی شې د شپې نوم تر لاسه کړې.

یو جاسوس چې د جاتای شاته روان و وویل: زه هم د دې وړاندیز سره موافق یم.

بالخاش ودرېد او ویې ویل: زه به هېڅکله هم داسې حماقت ونه کړم، تر دا اوس ما په زر زحمت و کولی شول چې د غایر خان باور تر لاسه کړم یوازې همدا کافي دي چې هغه زما په اړه شکمن شي، نو بیا به موږ ټول د جلا دانو په لاس ورکړی چې یا

مو سرونه پری کړی یا هم د ښار د دیوال څخه مو لاندی واچوی، زما سره راځې پټه لاره د وتلو او د مغول خان د سرتیرو د راننوتلو لپاره تر ټولو ډاډمن لاره ده، موږ حتا کولی شو د دی لاری څخه هغه سرتیری ونیسو کوم چې د مغول خان پر پوځ غلچکی بریدونه کوی.

د دی خبرو وروسته بالخاش بیا روان شو، هغوی یې هم ورپسی شول ایلي چې د هغوی شاته روانه وه، په اصل کې د مغولي جاسوسانو څارنه کول.

کله چې هغوی هغه ځای ته ورسېدل کوم چې له پټې لارې د تونل څخه ډېر لرې نه و نو بالخاش ودرېد او هغوی یې د دیوار په سیوري کې راټول کړل او وویل: له دې ځایه وروسته باید ډېر احتیاط وکړو، تاسې همدلته پاتې شئ تر څو زه ډاډمن شم چې د غایر خان خلک هلته نشته او لاره امن ده.

جاتای- که له تا څخه کوم خبر رانغلو بیا موږ بیکاره نه کښینو. بالخاش لږ فکر وکړ او بیا یې وویل: زه تقریباً ډاډمن یم چې کوم بیځایه پېښه به واقع نه شي خو که بیا هم ناڅاپه زه ونیول شوم نو تاسې د جگړې کولو لپاره تلوار مکوی ستاسې له ډلې څخه یو نفر باید په هر ډول چې وي خپل ځان له پټې لارې له اترار څخه وباسي او د مغول خان سرتیرو ته همدا لاره وښايي چې څنگه اترار ته راننوخې، که زه ونیول شوم نو داسی کار به وکړم چې تاسې زما غږ واورئ.

بالخاش روان شو ایلي ورپسی غږ کړل: په ځان پام ساته.

بالخاش په تیاره کې له سترگو ورک شو د هغه د پښو غږ نور نه اورېدل کیده په داسې حال کې چې خپل توره په لاس کې نیولی وه په ډېر احتیاط مخکې روان و، د پټې لارې د تونل تر خولي پورې ولاړ، او څو شیبې هلته ودرېد او بیا بېرته په همغه لارې راستون شو په کوم چې راغلی و...

ایلي او مغولي جاسوسان د بالخاش په راستنېدو خوښ شول او د هغه په شاوخوا چاپیر شول.

جاتای په ځانگړې بې صبرۍ سره وپوښتل: د غاير خان خلک خو دې هلته ونه ليدل؟
بالخاش په خندا وويل: گورئ چې ژوندی يم.
ايلي وپوښتل: نو اوس مو کولی شو حرکت وکړو؟

يو د هغه دوه جاسوسانو څخه وويل: بايد وخت ضايع نکړو.
بالخاش لاس د جاتای پر اوږه کېښود او وويل: زه به ستاسو څخه يو، يو د پتي لاری.
په واسطه له اترار څخه وباسم، که ناڅاپه کوم پېښه واقع شول نو موږ ټول به د
غاير خان د خلکو په گير ورنشو. ما هلته هېڅوک ونه ليدل خو کېدای شي هغوی د
غلچکي بريد لپاره په همدې پټې لارې له اترار څخه وتلي اوسېږي او هسی نه په نيمه
لاره کې موږ ټول د هغی يره مخ شو.

په دې خبرو بالخاش وتوانېد چې د هغوی باور تر لاسه کړي، ټولو د هغه وړانديز
ومنو، يو جاسوس مخکې قدم کېښود او وپي ويل: زه غواړم لومړی کس اوسېږم
چې د پتي لاری. په واسطه د اترار څخه ووځم، تلوار وکړه بالخاش راځه.
بالخاش لاس د هغه په اوږه کيځود او وپي ويل: راځه ملگريه.
ايلي- موږ همدلته انتظار کوو.

بالخاش او هغه بل جاسوس روان شول ډېر وخت نه و تېر شوی چې د تونل خولې
ته ورسېدل بالخاش وويل: دا د پټې لارې د تونل خوله ده ننوځه د دې تونل بل سر
په شنه کلا کیدی هلته په رسېدو زموږ انتظار وکړه ترڅو درشو.

مغولي جاسوس په تونل کې ننوت او روان شو، بالخاش بېرته راغی او دوهم کس
يې د تونل مخکي وپور، دريم کس جاتای و. کله چې دواړه د پټې لاری د تونل خولي
ته ورسېدل نو جاتای شاوخوا وکتل او بيا يې په خندا وويل: دا د اترار او د هغه د
خلکو د ژوند وروستۍ شپه ده، سبا به د وينو سيندونه وبهېږي او کله چې بل ورځ
لمر راپورته شي نو اترار به يوازې يو ويجاړه شوی کلا وی او بس.

بالخاش- باید د ناخاپه پېښو حساب هم وکړو کېدای شي زموږ پلان بله بڼه واخلي او موږ ونشو کړی د اترار څخه ووځو.

جاتای پوزخند ووهه او ویې ویل: او اوس باید زه ووايم چې څومره غلط فکر! له دې ځايه وروسته هر يو چې زموږ په لاره کې راشی او زموږ لاره ونيسې، د هغه ځواب به په توره ورکړو.

بالخاش- ننوځه هغوی زموږ په تمه دی زه باید ولاړ شم او ايلي راولم. جاتای په تونل کې ننوت بالخاش په چټکۍ سره ايلي د خوا ته رلستون شو او ویې ویل: موږ بريالي شو. ايلي- باید ولاړ شو او خپل په سترگو یې وگور او ډاډمن شو.

هغوی دواړه د تونل په لور روان شول کله چې د تونل هغه بلخوا ورسیدل نو د غاير خان د سرتيرو په منځ کې هغه درې مغولي جاسوسان لاسونه او خولي تړلی ولیدل.

آناترق د جاسوسانو د نیولو د ډلې مشر، بالخاش ته په خندا وکتل او ویې ویل: تا یوه زبردست پلان جوړ کړی و د دې درې جاسوسانو د نیولو لپاره بل هیڅ لاره د دې څخه بهتره نه وه.

بالخاش- درې واړه زندان ته یوسئ غاير خان غواړي چې هغوی وويني زه هم ځم چې دا خبر هغه ته ورسوم هغه په تمه دی.

درې مغولي جاسوسان زندان ته یووړل شول، بالخاش او ايلي چې د دې بریا څخه بیحد خوشحاله ښکاریده د دارلحکومه په لور روان شول.

شپه نیمه تېره شوې وه چې غاير خان د بالخاش او ايلي سره یوځای د درې مغولي جاسوسانو د لیدو لپاره له دارلحکومه د مرکز څخه د زندان خوا ته ولاړل. د غاير خان په امر د جاسوسانو لاسونه او خولې خلاصی شول جاتای چې بالخاش ولید په غوسه یې وویل: تا زمو سره خیانت وکړو سوباتای به تا ژوندي پریښدی.

بالخاش په بې پړاوی سره وویل: د سبا د لمر را ختلو دمخه به ستا ټوټه ټوټه شوی جسد د سوباتای لپاره واستو.

غایر خان په خندا سره مخ د هغه خوا ته واړو او ویې ویل: بد فکر نه ده دا درې خبیث سړي د اترار د دیوال څخه لاندې وځړوی تر څو مغولان وپوهېږي چې د دوی دښمن څومره ځیرک او هوښیار دی.

یو د هغه درې جاسوسانو څخه غایر خان ته وویل: دا بالخاش به یوه ورځ ستاسو سره هم خیانت وکړي.

غایر خان په نرم لهجه وویل: هغه زما پر حکم ستاسو خوا ته درغلی و، تر څو د مغول خان د لښکر مالومات ما ته راټول کړي. هغه شپه چې له زندان څخه ووت زه پوهیدم.

د دی خبرو وروسته یې حکم ورکړ: دا درې واړه جاسوسان د ښار پر دیوال وځړوی.

آناطرق دې دندې ته وټاکل شو هغه د خپلو ملګرو سره دا درې بندیان له زندان څخه راوباسل تر څو د غایر خان حکم عملی کړي او هغوی د ښار د دیوال لاندې وځړوی.

کله چې غایر خان بالخاش او ایلي بېرته دارالحکومه ته راستانه شول نو غایر خان ته خندا ورغله، د څو شیبو خندا وروسته یې بالخاش خوا ته مخ واړوه او ویې ویل: اړین و چې مغولي جاسوسانو ته داسې ووایم چې ته زما په حکم د هغوی خوا ته تللې، ګنه اصل کیسه کې که ما ته دا خبر راغلی وایې چې ته د تښتیدلو اراده لری نو وصیت کولو ته مې نه پریځودلې او پخپل لاسونو مې وژلي هغه وخت ما ستا څخه عجیب کینه او نفرت درلود خو اوس ... اوس باید دواړه هغه پېښه هېر کړو.

بالخاش خاموش ولاړ و د څو شیبو وروسته غایر خان یو ځل بیا چوپتیا ما ته کړل او ویې ویل: زه همدا اوس ستا او د ایلي د اترار څخه پر وتلو راضی یم تاسو دواړه له دی ځای څخه لاړ شئ زه پوهېږم ته د خان سلطان له فکر څخه نشې وتلې په همدې خاطر زه تا ته اجازه درکوم چې ته د هغې پسې ولاړ شې.

بالخاش- زه له اترار څخه د دفاع پرته بل کوم آرمان نلرم، زه راغلی يم چې د دې ښار په دفاع کې برخه ولرم، که غیر له دی وای نو له سر مې ځان په خطر کې نه اچو.

غایر خان په داسې حال کې چې بیحد غمژن ښکارېده وویل: نن یا سبا به زموږ مقاومت ماتې وخوري او وینه څښونکي دښمن به اترار ته راننوخی او د بې گناهو خلکو پر وینو په سیندونه وبهوی، که څه هم زه د داسې یوه وینه بهونکي ماتې احساس کوم خو تر هغه چې ژوند يم د دښمن سره به وجنگېږم زما آرمان دی چې خپل د خاوری په ساتنه کې ووژل شم.

ایلي- تیمور ملک هم همدا اراده لري.

غایر خان یوه ترخه مسکا وکړه او ویې ویل: د تیمور ملک پشان خلک لږ پیدا کیږی هغه یو ځواکمن او بې باکه سړی دی شاید هغه وکولای شول مغولان له پښو وغورځوی د خچند موقعیت د اترار څخه ډېر ښه دی.

بالخاش- تاسو باید د سلطان په خاص استازی باور ولرې هغه یو پوه او دښمن پېژندونکی جنگیالی دی.

غایر خان پوزخند و واهه او ویې ویل: خو هغه اصرار لري چې زه ښار مغولانو ته وسپارم همدا علت و چې ما ته د هغه پر ځای وگمارلی. بالخاش- خو دا مقام د هغه حق و.

غایر خان ایلي ته مخ وگرځاوه او وویل: ای کاش ته اترار ته نه وای راغلی، وینې چې دلته د ژوندي پاتې کېدو هیله ډېره کمزورې ده، نن یا سبا به موږ ټول ووژل شو.

ایلي- زه له بالخاش څخه په هېڅ صورت نه لری کیږم هر چیرته چې هغه وی زه هم يم.

بالخاش نیم نظر د ایلي خواته وکړو او بیا یې غایر خان ته مخ وگرځاوه او ویې ویل: ایلي زه څو ځله له حتمی مرګ څخه ژغورلي يم.

غایرخان لنډ وخنډل او ویې ویل: څرګنده ده چې تاسو دواړه یو د بل سره مینه لرئ.

بالخاش وغوښتل چې څه ووايي خو غاير خان خپل لاس پورته کړ او د چوپ کيدو اشاره ورکړه او ويې ويل: نغوړم د دې موضوع په اړه څه واورم، تاسو کولی شئ ولاړ شئ.

لږ وروسته ايلي او بالخاش له تالاره ووتل.

مغول خان د ماوراء النهر په سيمه د بريد په وخت کې چې د اترار ښار يې د دې بريد لومړی هدف و فکر کړی و چې اترار به د يو لوی يرغل سره تسليم شي. خو د خلکو کلک مقاومت هغه ته ثابته کړه چې په دې اړه هغه سخت په تيروتنه کې وو.

د اترار د محاصرې يوه مياشت تېره شوې وه چې مغول خان خپل زوی د قوماندانی څخه لری کړو او سوباتای يې د پوځ د مشر په توګه د دې ښار د نيولو لپاره واستو. د سوباتای ټول هيله خپلو جاسوسانو ته وه چې په اترار کې دننه وه، خو بالخاش د هغه ټول جاسوسان نيولی وه.

سوباتای فکر کاوه چې بالخاش او ايلي به خپله دنده پای ته ورسوي او د ښار يوه دروازه به د ده د پوځ لپاره پرانيږي.

ورځې او اونۍ يو دبل پسې تېرېدې او ښار لا هم محاصره و. د اترار پوځيانو د ښار د دېوالونو څخه اور، ډبرې او غشي په وحشي دښمن باندې اچولې. د مغول پوځيانو په هر بريد کې چې د ښار د نيولو لپاره يې تر سره کاوه درنه تلفات ورکول او شاته کېدل.

مغول خان چې د ماوراء النهر د خاوري په بل لوري کې د جګړې او پرمختګ په حال کې وو، د اترار د محاصرې څخه ډېر خپه و هغه هره شيبه په تمه و چې د اترار ښار د سقوط خبر ورته راوړي.

سوباتای د مغول خان د پوځ مشر حس کاوه چې حتی په چل او چلبازی سره هم نشي کولی اترار ونیسي. هغه نور د بالخاش او ايلي د فکر څخه هم وتلی وو. هغه گمان کاوه چې د دوی د ماموریت راز به څرگند شوی وی او غایر خان به دواړو وژلي وي. هغه اوس په دې فکر کې و چې خپل د نظامي تجربې څخه کار واخلي او په یو لوی یرغل خپل پوځ اترار ته دننه کړي. د هغه د جاسوسانو پلان ناکام شوی و او دا ماتې هغه د جنون تر حد لیونی کړی و.

د اترار د محاصرې پنځم میاشت وه ورځ تقریبا پای ته رسیدلې وه او شپه راتلونکي وه چې سوباتای یو لوی برید پیل کړو، د هغه هدف د ښار د ختیځ دروازی ماتول وه. جگړه سخت روانه وه د اترار سرتېرو چې پر دښمن واک درلود کلک مقاومت کاوه. جگړه دوه ورځې او دوه شپې دوام وکړو او په پای کې مغول سرتېرو د درانه تلفات په ورکولو شاتگ وکړو.

سوباتای د دی برید او ماتې وروسته خپل د نظامي ځواک څخه ناهیلی شو، هغه اوس یوازی د یو معجزې په تمه و داسی یوه معجزه چې ناڅاپه رامینځته شي او د ښار دروازې د هغه د پوځ لپاره پرانیزي.

هغه له ځان څخه پوښتنه کوله: څنگه ممکنه ده چې د اترار دروازې زموږ لپاره خلاصی شي؟

پخپل یې ځان ته ځواب ورکاوه: نه، دا ناممکن ده د اترار غیرت مند خلکو به په پای کې مونږ له پښو واچوی.

د محاصرې پنځمه میاشت نیمایي شوې وه د اترار ښار په ډېره خطرناکه وضعیت کې و. احساس کېده چې نور مقاومت بې فایدې دی، غذایی مواد پای ته رسیدلی وه نور مقاومت نه کیدی خو غایر خان لا هم مقاومت کاوه هغه په دې باور و چې که ښار تسلیم کېږي نو غوره داده چې د تسلیم کیدو دمخه هغه ووژل شي. خلک په ژوره اندېښنه او وېره کې شپې او ورځي تیرول.

که څه هم د اترار سرتېرو په دښمن باندې بشپړ واک درلود، خو د دوی ضعف او شک په ښکاره توګه احساس کېده. د مغولانو د غوسې څخه هغوی وپېرېدل د ژوندي پاتې کېدو هېڅ هيله يې نه لرله. ناڅاپه یوه معجزه رامنځته شوه یوه داسې معجزه چې نه غایر خان او نه سوباتای د هغه په اړه فکر کړی وو.

د محاصرې د ورځو یو توده او سوزونکې ورځ وه. اترار د جګړې په تې کې سوځېده د مرګ دوره "غبار" د ښار فضا نیولې وه د خلکو اندېښنه او وېره دومره زیات شوې وه چې حس یې کاوه د مرګ سره ډېر لږ واټن لری. د مغولانو څخه وېره د دوی د ژوندي پاتې کېدو هیلې ته د پای ټکی کېښود. غایر خان په کلک زړه او ټینګار سره د اترار ښار د ساتنې په هڅه کې و. وېره حتی هغه سرتېرو ته هم سرایت کړې و چې په دیوالونو کې د ښار څخه ساتنه کول.

ټولو له ځان څخه پوښتنه کوله: د دې مقاومت پای به څه وي؟
او خپل ځانو ته به یې ځواب ورکوه: یو وحشي او دست جمعي د ټول ښار د خلکو وژنه.

ټول حتی غایر خان هم پوهېده چې مغول خان د اترار د محاصرې څخه ډېر غوسه دی او هر کله چې د ښار دروازې د هغه د پوځ لپاره خلاصی شي نو پر هېچا به رحم ونه کړي او د اترار د خلکو څخه به سخت انتقام واخلي نو ځکه باید تر مرګه مقاومت وکړو. دا هغه خبره وه چې غایر خان خپل سرتېرو او د ښار خلکو ته کول، هغه له ټولو ناوړه خاصیتونو سره سره یو وطنپاله سړی و او ټول پوهېدل چې تر هغه وخته پورې چې هغه ژوندی دی، اترار باید د مغولانو په وړاندې مقاومت وکړي.

په هغه توده او ګرم ورځ کې د سلطان خاص استازی د یو برج لاندې د خپل امر منونکو کسانو سره خبرې کولې، هغه د غایر خان د بې ګټې مقاومت په اړه خبرې کول چې په پای کې به ټول ووژني هغه په دې باور و چې باید دې وضعیت ته د پای ټکی کېږدول شي، کله چې د راغلو کسانو څخه یو قومندان وپوښتل: په کومه لاره؟

د سلطان خاص استازی چې د مخه د دې پوښتنې ځواب ځان سره چمتو کړی و وویل: موږ پخپله باید پریکړه وکړو او دی خراب حالت ته د پای ټکی کېږدو. یو بل قومندان وپوښتل: موږ څنګه باید پریکړه وکړو؟

د سلطان استازی وویل: زه د سلطان په امر دلته د لس زره سرتېرو سره راغلی یم ترڅو د غایر خان سره مرسته وکړم او مغولانو ته ماتې ورکړم، خو اوس وینم چې زموږ مقاومت بې پایلې دی او مخکې له دې چې د ښار ټول خلک ووژل شي موږ باید یوه لاره پیدا کړو او د دی وحشتناک مرګ څخه هم ځان او هم خلک وژغورو.

زه ډاډمن یم که موږ ښار په خپله خوښه مغول خان ته وسپارو نو هغه به د خلکو د وژنې څخه ډډه وکړي او دا په خپله د دې بې ګناه خلکو په حق کې لوی خدمت دی.

ټول چې شول د سلطان استازی چې یو هوښیار سړی و هغوی ته سترګې ونيول هغه غوښتل د خپل خبرو اغیزه د قومندانانو په مخونو کې وګوري، حس کړ چې قومندانان زړه نا زړه دی هغه له ځان سره وویل: تر هغه چې ناوخته شوی نه ده زه باید د دوي زړه نازړه توب لمینځه یوسم.

نو ځکه خپل چوپټیا یې ماتې کړه او ویې ویل: موږ ټول د جګړې او وژنې څخه کرکه لرو، د نن سره تقریباً پنځه میاشتې کیږي چې اترار د مغول خان په محاصره کې دی خلک په بیحد وېره کې ژوند کوي کله چې شپې خوب ته ځي نو سبا د لمر لیدو امید نلری هغوی په ډېر خراب حالت کیدی، هره شیبه فکر کوي که د مغول خان سرتېري ښار ته راننځي نو د دوی سره به څه وکړي؟ موږ ټول په ښه توګه پوهیږو که مغول خان د جګړې له لارې اترار ته راننوت نو زموږ ټولو حشر به څه وی! زه وایم تر څو چې ناوخته شوی نه ده باید یو کار وکړو.

یو څه خاموش شو او بیا یې زیاته کړه: د دې خلکو د ژغورنې لار او د اترار د ویجاړېدو څخه د مخنیوي لار یوازې او یوازې سوله ده. موږ باید بغیر له دی چې

غاير خان ته خبرو ورکړو له مغول خان سره صلح وکړو او دا شرط وټاکو چې د ښار د تسليمېدو په بدل کې به بيگناه خلک او سرتېري و نه وژنی!

يو قومندان وويل: زما په نظر موږ بايد د وروستی ځل لپاره د غاير خان سره خبرې وکړو، که هغه ومنله نو بيا به پريکړه وکړو.

دسلطان استازی په مسخره توگه وخنډل او ويې ويل: غاير خان يو ضدی او خودپسند سړی دی، هغه وايي تر هغه چې زه ژوندی يم اترار بايد مقاومت وکړي. هغه غواړي خلک ووژني تاسو زما سره مرسته وکړئ، زه ډاډمن يم چې سلطان هم زموږ د پريکړې سره موافق دی، موږ ټول به د خپل سرتېرو سره د ښار يوه دروازه خلاصه کړو او له ښاره به ووځو او خپل ځان به تسليم کړو هغوی به موږ د خپل پوځ د مشر په وړاندې ويسی او معلومداره خبره ده کله چې هغوی پوه شى موږ غواړو ښار هغوی ته تسليم کړو نو هغوی به خوشحاله شى او زموږ شرط به ومني او د خلکو د وژلو څخه به ډډه وکړی.

د سلطان د استازی خبرو قومندانانو ته ډاډ ورکړو او هغوی ټول د سلطان د استازی خیانت آمیز پلان ته تسليم شول. په ظاهره د سلطان د استازی موخه د اترار د خلکو د وژنې او ويجاړۍ څخه ژغورل وه، خو په باطن کې د دې پلان يو بل هدف و هغه ډاډمن و چې مغول خان به د هغه د دې خدمت په بدل کې د اترار او نورو څو ښارونو حکومت هغه ته ورکړي. د دې هدف لپاره هغه پريکړه کړې وه چې ښار تسليم کړي.

په لنډ وخت کې ټول شيان چمتو شول هغوی په پټه د ښار څخه د وتلو لپاره تيارول، په وروستيو شيبو کې د سلطان استازی پريکړه وکړه چې د يو څو قومندانانو او لږو شمير سرتېرو سره دا خیانت آمیز پلان پلي کړي. د سلطان استازی په احتياط سره عمل کاوه، هغه پوهېده چې که غاير خان له دې جريان څخه خبر شي، نو د هغه د وژنې حکم به صادر کړي او په پای کې به د هغه سر د اترار په منځ کې د جلا د لخوا پری شى.

هغوی مجبوره وه چې په پټه له ښاره ووځي، د دوی د پلان لومړی گام د ختیځ دروازې د ساتونکو بدلول وه کله چې په دې اړه یې خیال آسوده شو نو هغه کسان چې باید له ده سره د اترار څخه وتلی وای د دروازې په شاوخوا کې ځای پرځای شول په دې وخت کې بالخاش په لويديځه برخه کې و او له هغه څه چې په ښار او د ختیځ دروازې خوا ته ترسره کېدل کامل ناخبره وو.

د سلطان استازی خپل پلان هغه وخت عملی کاوه کله چې د ښار خلک او سرتېري د ډېر سختې تودوخې له امله په کورونو او یا د دیوالونو په سیوري کې په اندېښنه او بې قراري سره وخت تېرو. د سلطان استازی په یو علامه چې یوازې د هغه او ملگرو ترمنځ پېژندل شوې وه، هغوی ته خبر ورکړ چې د دروازې پرانیستلو او د ښاره څخه د وتلو وخت رارسېدلی دی. په یوه شیبه کې د ختیځ دروازې اوسپنیزه بندونه لری شول او لویه دروازه د څو سرتېرو په مرسته وڅرخېده، چې له هغې څخه یو دروند غږ راووت.

د اترار ښار دروازه د سلطان د استازی او ملگرو لپاره پرانیستل شوه، هغه خپل نظر د مغول خان د سرتېرو په خیمو ولگاوه چې په پراخه میدان کې ولاړی وه او بیا یې خپل ملگرو ته په لوړ غږ وویل: موږ دښمن ته څو ترڅو اترار ښار تسلیم کړو او د ښار د خلکو د وژنې مخه ونیسو، هیڅکله د غلطې څخه هم خپل توره مه راخلي دښمن له موږ څخه ځواکمن دی او به موږ ته به امان رانکړی.

د دې خبرو وروسته د سلطان استازی خپل آس ته لغته ورکړل او له دروازې ووت ملگرو یې هم ورپسې حرکت وکړو مغول سرتېرو چې پنځه میاشتې کیدل ښار محاصره کړی و، کله چې هغوی ولیدل هک حیران شول د هغوی باور نه راتلو چې د رښتیا دی یو ډله سرتېري له ښاره راوتلي اوسیږی.

د مغول خان د پوځ هغه سرتېري چې د ښار د دیوال په څنګ کې ځای پرځای شوي وه نږدې راغلل د هغوی قومندان چې کله دا حالت ولید نو خپل سرتېرو ته یې امر

وکړو چې په دوه ډلو دي ووېشل شي، يوه برخه دی د اترار څخه راوتلي سرتیري محاصره کړي او بله ډله دی خپل ځانونه د ښار دروازې ته ورسوي.

د سلطان د خاص استازی او د یو شمیر سرتیرو د تېنېدلو خبر د بریښنا پشان په اترار کې خپور شو، کله چې دا خبر غایر خان ته ورسېد نو هغه په وحشت زده حالت باندې د دارالحکومه څخه ووت او د دروازې د تړلو حکم یې وکړو خو ناوخته وه د مغول خان د سرتېرو سیل د دروازې مخي ته رارسېدلي و هغوی د غضب د طوفان پشان په چټکۍ سره غوښتل ښار ته ننوځي.

سم د قیامت ورځ وه اتراری سرتېري له دیوالونو څخه راښکته شوی وه او په چټکۍ سره د دروازې پخوا روان ول ترڅو د مغول خان دسرتېرو د وړاندې راتلو مخه ونیسي. د دښمن یوه ډله سرتېري چې د دروازې وړاندې ورسېدل نو د اتراری سرتېرو سره مخامخ شول هغوی په یوه برید سره جگړه د ښار مینځ ته ورسوله. غایر خان پخپله د پوځ مشري په غاړه اخیستی وه خلک له هرې خوا خپلو کورونو ته تېنېدل په ښار باندې د مرګ وریځې خپری شوی وه.

مغولان په چټکۍ سره نږدې کېدل بالخاش او ایلي په لویدیځه برخه کې وه کله چې د سلطان د استازی د تېنېدلو او د مغول سرتېرو د ننوتلو خبر ورته ورسېد. دواړو څو شیبې په حیرانتیا یو بل ته وکتل، دا دوه خبری د هغوی لپاره د یو سختې ضربې پشان و بالخاش وویل: نه، دا ناممکن ده!

او په چټکۍ سره له دیوال څخه ښکته شو، کله چې له دې وحشتناکې حقیقت سره مخامخ شو نو ودرېد، او د خلکو خوا ته په کتو شو چې په ویره او وحشت باندې د تېنېدلو په حال کې وه، د ښار حالت په بشپړه توګه ګډوډ شوی و. هر چا هڅه کوله چې خپل ځان د مرګ له چنګ وژغوري، خو هر ځای مرګ و، هر ځای ویره او ډار و، او هیڅ خوا د تېنېدو لاره نه وه. بالخاش بیرته شاته وګرځید تر څو خپل ځان ایلي ته ورسوي.

په لاره کې يې هغه وليده چې په تلوار روانه وه ايلي په انديښنې وويل: دا ځل د يو غمژن او ډارونکي حقيقت سره مخ يو چې په هېڅ ډول ورڅخه انکار نشو کولی. بالخاص- هغه خداي چې تر اوسه موږ له خطر څخه ژغورلی يو دا ځل به هم مرسته وکړي.

ايلي- خو سوباتای نور زموږ په خبرو چل نخوري.
بالخاص- بايد خپل هڅه وکړو.

ايلي- زه وېرېږم، څنگه به وی که موږ د خان سلطان د پلار کور ته ولاړ شو؟
بالخاص- ته هلته لاره شه او زما په تمه اوسېږه.

ايلي- نه، زه تا يوازی نه پريږدم که ته وژل کېږی نو زه هم غواړم چې ستا په څنگ کې ووژل شم له تا ليرې مړه کېدل له مرگ څخه خو چنده بدتر دي.

بالخاص- ای کاش چې موږ کولی شوای د دې وحشیانو مخه ونیسو.
ايلي چې وېره ورباندې خپره شوی وه وويل: ډېر ژر به موږ ونیسی.
بالخاص چې بيحد غوسه شوی و وويل: زه نه شم کولی جگړه پريږدم، زه به د اترار د خلکو سره اوږه پر اوږه درېږم او له دې وحشیانو څخه به انتقام اخلم.

ايلي وېرېدلی وويل: ستا جگړه بې فايده ده و به وژل شې.
بالخاص- او دا زما هيله ده چې د اترار په دفاع کې ووژل شم.
ايلي- دوی بې رحمانه وژنه کوي.

بالخاص- ته د خان سلطان د پلار کور ته ولاړه شه او زما په تمه اوسېږه.
ايلي خپله توره راواخيسته او ويې وويل: نه، زه هم ستا سره اوږه پر اوږه د هغه وحشیانو په مقابل کې جگړه کوم.

دواړو خپل تورې پورته کړې او د ختيځ دروازې پخوا روان شول، جگړه د ښار او کوڅو مينځ ته رارسيدلی وه اتراريانو خپل د ژوندی پاتی کيدو څخه لاسونه مينځلې وه او په کامل زړورتيا سره ی له دی وحشي دښمن سره جگړه کول، کله چې د مغول سرتېرو د يوې ډلې ښار ته د ننوتلو خبر سوباتای ته ورسېد نو حکم يې صادر

کړو چې د یو غټ برید په واسطه د اترار ښار څخه کنډواله جوړه کړي او ښار پر ځمکه نښاسي، د هغه د دې حکم په تعقیب د مغول خان سرتېری له ختیځې دروازې څخه اترار ته ننوتل جگړه هره شیبه مخ په سختېدو وه.

دواړه طرف په قهر او غوسې جنگېدل، جگړې یو وحشي حالت درلود، اتراری سرتېرو په ټول توان او فداکارۍ جنگیدل خو د مغولی پوځ مخه یې نشو نیولی او کرار، کرار د ښار خوا ته یې شاتګ کاوه. د دښمن برید دومره شدید او وحشتناک و چې هر ډول مقاومت یې مات کړو او وژنه پیل شوه د کوڅو او لارو ډبرې د وژل شویو کسانو په وینو ولړل شوې، د وینو سیندونه جاري شول د هغه خلکو چغې او فریادونه چې په خاورو او وینو کې ککړ شوی وه د اترار اسمان لړزاوه.

غایر خان هم د اتراری سرتیرو په ډله کې و او په ناامیدۍ سره جنگېده، د هغه د بدن د څو ځایونو څخه وینه بهېدله، په دې حالت کې هیڅا هغه نه پیژند او نه پوهیدل چې دا د اترار امیر غایر خان دی، حتی هغه هم خپل دا لقب هیر کړی و. هغه یو بدبخت سړی و چې د وحشتناک مرګ په انتظار کې وو.

هغه له مرګ سره جنگېده که څه هم پوهیدې چې اخر به وژل کیږي، بیا هم جنگېدی. د اترار لپاره یې مرګ ته مخه کړې وه که څه هم پوهیدې د دې لاری پای یو بیرحمانه او ډارونکی مرګ دی.

بالخاش او ایلي کله چې د یو کوچي د څنډې څخه تېریدل د څو مغولی سرتېرو سره مخ شول چې له بې وسلو اتراریانو سره جنگېدل. په یوه شیبه کې د هغوی دواړو تورې په حرکت راغلي، بالخاش دومره په زړورتیا جنگېده لکه چې د بریا اخری حد ته نږدې دی. ایلي د هغه څنګ کې وه او هڅه یې کوله چې خپل د تورې څوکه د دښمن په سینو کې نښاسي، ډېر وخت ونه نیول شو چې هغه څو مغولی سرتېري ووژل شول. او د دوی تورې د هغوی په وینو ولړل شوې.

د بالخاش سترگو د وینو پرده نیولی وه، هغه ته د وژل کېدو وېره هیڅ معنا نه لرله هغه ایلي ته وویل: تر څو چې زموږ په بدن کې ساه پاتې ده نه باید په دې وحشیانو رحم کړو.

دواړه روان شول ترڅو له دښمن سره مخ شي ایلي وویل: راځه د غایر خان په لټه کې شو.

بالخاش- په دې ویجاړ شوي ښار کې چې اسمان یې د وینو رنګ نیولي دی څنګه غایر خان پیدا کړو؟ امکان لری هغه وژل شوی وی.

څو اتراري سرتېري د دوی سره یوځای شول، لږ وروسته له دښمن سره مخامخ شول او یوه خونړۍ جګړه پیل شوه...

تر اوسه ورځ پای ته نه وه رسېدلې چې نیم ښار د مغول سرتېرو لاس ته ولوېد. او وژنه لا هم روانه وه. دا د مغول خان حکم و چې د هغه د پوځ په وړاندې مقاومت کوونکي د هر ښار خلک باید ووژل شي، د اترار تقدیر هم همداسې و چې هغه ټاکلی و.

د بالخاش ایلي او څو اتراري سرتېرو په منځ کې جلايي رامنځته شوه، د وېرېدلو خلکو یو څپې چې له دښمن څخه تېښتېدل دوی یو دبل څخه جلا کړل. داسې ښکارېدل لکه چې اترار د سکوت په حال کې دی. مغولانو د وژنې، ویجاړونې او کورونو د سوځولو سره مخ په وړاندې روان وه، هغوی د اترار ښار څخه د دوزخ یوه ټوټه جوړه کړې وه.

تر اوسه ماښام نه وه شوې چې خبر ورسېد چې غایر خان د دښمن لاس ته لوېدلی دی. اتراری سرتېرو او خلکو د دې خبر د اورېدلو سره او په دې فکر چې که مقاومت پرېږدي نو مغولان به پر هغوی رحم وکړي خپل وسله کیخودل خو د مغولانو د قهر طوفان ناڅاپه ټول راوښول، مغولانو په بې رحمانه توګه وژنه او سوځول پیل کړل. بالخاش او ایلي بیا یو بل وموندل چې په همدې وخت کې ناڅاپه د کوڅې له دواړو خواو څخه د دښمن سره مخامخ شول.

يو مغول بالخاش وپېژند او خپلو ملگرو ته يې وويل: ودرېږئ! دا اتراری سړی
بالخاش دی، هغه مه وژئ سوباتای باید هغه وويني.
بيا يې بالخاش ته مخ واړو او ويې ويل: خپل توره لری ختا کړه هغه ښځې ته هم
ووايه چې تسليم شي.

بالخاش لږ فکر وکړ او بيا يې خپل توره پر ځمکه ختا کړل، ايلي هم همداسې وکړل.
مغولانو هغوی ونيول هغه مغول چې بالخاش يې پېژاند، خپلو ملگرو ته وويل: دا
ښځه نه پېژنم، خو دواړه بايد روغ، رمت کمپ ته ورسېږي ورباندی پام ساتی.
بالخاش- موږ ستاسو په اختيار کې يو.

مغولانو هغوی دواړه روان کړل بالخاش په آرامه غږ ايلي ته وويل: نه پوهېږم زموږ
پای به اخر څه وی؟

ايلي په اندېښنی وويل: سوباتای به موږ ووژني.
بالخاش ترخه خندا وکړل او ويې ويل: د تقدير له لوبو څوک خبر نه دی، شايد ژوندي
پاتې شو؟

ايلي- ای کاش له پتې لارې تښتېدلی واې يا په جگړه کې وژل شوی واې، سوباتای به
موږ په بل ډول ووژني او هغه مرگ ته د هېواد لپاره مړينه نه ويل کېږی.

بالخاش په ډاډمن لهجه ورته وويل: زه اوس هم باور لرم چې موږ کولی شو سوباتای
ته چل ورکړو، هغه ته د چل ورکولو لپاره زموږ سره ډېرې دليلونه شته، هڅه وکړه
چې خپله روحیه و نه بايلې، سوباتای زیرک او څېره پېژندونکی سړی دی، همدا چې
زموږ په څهره کې وېره او اندېښنه وويني نو پر موږ به بدگمان شی.

ايلي چوپه شول دواړه اوږه په اوږه مخ په وړاندی روان وه، د هغوی شاوخوا
مغولي سرتېرو حلقه وهلی وه. د کوڅو او سړکونو پر سر د وژل شویو ډیږی، ډیږی
مړي پراته وه. نیم ښار په اور کې سوځېده د ښځو، ماشومانو او نارینو فريادونه او

چغي لا هم اورېدل کېدل، دښمن که څه هم خپل په وړاندې کوم مقاومت نه لیدو خو بیا هم د اترار د بیګناه خلکو پر وژلو لګیا وه.

نارنجي رنګه د اور وړانګې آسمان ته پورته کیدل او د اترار اسمان یې پوښلې و. د اترار د زړورو سرتېرو غږونه نور نه اورېدل کېدل، د هغوی مړي یا د ښار پر دېوالونو وه یا د کوڅو پر ډبرو پراته وو.

په دې توګه اترار چې د مغول خان لومړی لوی هدف و د پنه میاشتو مقاومت وروسته سقوط وکړو هغه هم یو ډارونکی سقوط چې پایله یې یو ویجاړ ښار و.

د سلطان استازی چې د یو ځانګړې موخې لپاره د اترار ختیځه دروازه خلاصه کړې وه او د خپل یو شمیر قومندانانو او سرتیرو سره یې د دښمن په لور مخه کړې وه که څه هم دښمن هغه او ملګریې نیولي وه خو هغه لا هم په دې امید کې و چې مغول خان به د دې لوی خدمت په بدل کې هغه ته یو لوی انعام ورکړي.

سوباتای چې د جغتای او اوګدای پر ځای د مغول خان د پوځ قومندان ټاکل شوی و، او د اترار د ښار د نیولو دنده یې پر غاړه لرله د یوې غونډۍ په سر ولاړ و چې د ښار څخه ډېر لری نه و هغه د اترار د سقوط شاهد وو. هغه په دوامداره توګه حکمونه کول او هره شیبه په تمه و چې د غایر خان د نیولو خبر ورته راوړي، هغه د سلطان د خاص استازی او د هغه ملګرو په اړه هېڅ فکر نه کاوه، هغه یوازې ځان کوم پریکړه د هغوی حق کی نشو کولی او باید د مغول خان د حکم په تمه شوی وای.

هوا تیاره شوی وه چې سوباتای ته خبر ورسېد چې غایر خان او د هغه دوه ملګري د یو کور د بام په سر نیولي دی.

د چنگيز خان لوی جاسوس د دی خبری د اورېدو سره پر شونډو مسکا راوسته او ویې ویل: د ډېر وخت راهیسې د دی خبری منتظر وم. بیا یې د هغه کس خواته چې دا خبر یې راوړی و مخ وگرځاوه او پوښتنه یې وکړه: هغه چېرته دی؟

— هغه مو د اترار څخه بیرون راوستو. سوباتای لږ فکر وکړو او بیا یې وویل: دا زړور سړی باید ووینم.

روان شو د جگړې د ډگر شاته د مغولو پوځي کمپ و او غایر خان هلته وړل شوی وو.

سوباتای خپل خیمه خوا ته ولاړ او ویې ویل: غایر خان دلته راوړئ.

ډېر وخت نه و تېر شوی چې غایر خان چې ټپي و، د سوباتای خیمې ته راوړل شو. حالت یې ډارونکی و د هغه د بدن په څو ځایونو کې زخموونه وه او وینه ورڅخه بهیدل، په لمړي خوړلي مخ یې د وینو څاڅکی وچ شوی وه، خو لا هم د جنگیالي او مقاومت روح په کې ژوندی وه هغه اوس هم خپل ځان د اترار امیر باله.

سوباتای په ریشخند توګه وخنډل او ویې ویل: په پای کې له پښو وغورځېدی، او اترار د خاورو سره خاوری شو.

غایر خان په کلک لهجه وویل: که د سلطان استازی خیانت کړی نه وای نو موږ به تاسو ته ماته درکړې وای او تاسو به له پښو غورځیدلی وای.

سوباتای په کلکه هغه پر مخ وواځه او ویې ویل: ستا پشان گستاخ او احمق سړی ما تر اوسه نه و لیدلی، ستا د دی بیځایه غرور له لاسه د اترار خلک قتل عام شول.

باید له لومړۍ ورځې پوه شوی وای چې د مغول خان د پوځ په وړاندې د مقاومت پای مرګ دی او بس! تا د مغول خان پیغام ته پام و نه کړو او په ریشخند دی ونيو، تا فکر کړی و چې اترار به زموږ په وړاندې مقاومت وکړی، تا فکر کاوه موږ به اترار تا ته پرېږدو؟

غاير خان چې له ډېر وخت راهيسې د ژوند سره مخه ښه کړې وه په تند غږ وويل: او که مغول خان د اول پوهېدلی وای چې اترار به د هغه په وړاندې داسې مقاومت وکړی نو ټول عمر کې به یې د اترار خوا ته چپ نظر نه وای کتلې، د سلطان د استازی لاس او پښې ښکل کړی چې ستاسو ماته یې په بریا بدله کړه کنه تاسو به داسې مات خوړلې وایې چې د ډیر شرم څخه به مو سر چیرته نشوای پورته کولې. سوباتای دویمه کلک خپیره د هغه پر مخ ووهل او ویې وويل: خو نور د اترار په نوم هېڅ ښار شتون نلری.

غاير خان په قهر خپل غاښونه سره وچيچل او ویې وويل: راتلونکي نسلونه به د اترار د خلکو زپورتیا او میرانه هیره نکړی او ستاسو وحشیتوب او ظلم به هم یاد ساتی.

سوباتای په غوسه چیغه کړه: دا گستاخ ووژني.

دوه مغول سرتېري خیمه ته ننوتل.

سوباتای چې د غصې څخه لړزېده، هغوی ته مخ وگرځاوه او ویې ويل: دا لیوني سړي ویسی او په زنځیرونو یې بند کړئ، ای کاش ما کولای شول چې تا په خپل لاسونو ووژنم.

غاير خان- ستا سرتېرو همدا کار د اترار د خلکو سره وکړو، هغوی ښځې، ماشومان او سپین ږيري ووژل او د خپل وحشیگري اور یې د هغوی په وینو سوړ کړو دا جگړه نه ده دا د بې وسلو خلکو وژنه ده، دا رزالت او بیغرتی ده.

سوباتای کلک سوک د هغه په خوله ورکړو او ویې ويل: نه غواړم نور ستا غږ واوړم.

دوه سرتېرو غاير خان له خیمې څخه وويست او د هغه ځای څخه یې لرې په زنځیرونو وتړو. د اترار د سوځېدو اور په شپه کې دومره ډارونکی و چې ښکارېده مغولي پوځیان غواړي د ښار په نږدېلې او خاوری شوی دیوالونو باندې خپل بریا

ولمانځي. له هغه دوزخ او ډارونکې منظر څخه لږ لرې، د اترار دوه سړي چې يو يې پخوا د هغه ځای واکمن و او بل يې د پوځ مشر و، هر يو په جلا جلا ځايونو کې د خپل راتلونکي په انتظار کې شيبې شميرل.

يو يې مرگ خپل مخ ته ليدو، خو بل په يوه ښکلي خوب کې ډوب و او د يو لوي انعام په تمه و. د غاير خان تقدير خپل وروستی لوبه لوبولې وه او د هغه لوبی پای مرگ و. خو د سلطان استازی چې په دې وخت کې د جنگي بندي په توگه نيول شوی و، خپل ځان ته دومره اميدوار و چې فکر يې کاوه کله چې دا خبر مغول خان ته ورسېږي چې هغه دروازه خلاصه کړي او اترار يې تسليم کړي نو هغه به ورته لوی انعام ورکړي او دا انعام هماغه فکر او خيال و چې د ترلاسه کولو لپاره يې ده اترار تسليم کړو.

سوباتای د خپل غوسې په اوج کې و چې ورته وويل شول بالخاش د يو ښځې سره په اترار کې نيول شوی دی، هغه دومره په خپلو فکرونو کې ډوب و چې په دې خبر يې پام هم ونه کړو خو څو شيبې وروسته يې پوښتنه وکړه: د دې نيول شوي سړي نوم څه دی؟

— بالخاش.

سوباتای - بالخاش؟ هغه او هغه ښځه چې د هغه سره ده همدا اوس دلته راوړئ. لږ وخت وروسته، بالخاش او ايلي د سوباتای په مخ کې ودرېدل، بالخاش په خپل ځانگړې طريقه وويل: مبارک دی وی، په پای کې تاسو بريالي شؤئ. سوباتای په ريشخند وخنډل او ويې ويل: او زه بيا تاسو دواړه يو ځای وينم! بالخاش په چټکۍ سره وويل: ستاسو درې جاسوسان ووژل شول، زه او ايلي پټ وو حالت داسې و چې که ځانونه مو ښکاره کړي واي نو موږ به هم وژل شوی واي.

سوباتای د څو شيبو چوپتيا وروسته وويل: ما فکر کاوه چې تا به غاير خان وژلی وی، خو کله چې د هغه د نيولو خبر مې واورېدو، نو پوه شوم چې ته د دې کار وړتيا نه لرې.

بالخاش پوښتنه وکړه: آیا تاسو غایر خان ووژلو؟
سوباتای- نه، زه په تمه یم چې جغتای یا اوگدای د هغه د وژنې حکم صادر کړي.
بالخاش- تاسو د سلطان د خاص استازی سره څه وکړل؟
سوباتای- هغه به هم ډېر ژر خپل د خیانت سزا وگوري.
بالخاش په ناڅاپي توګه حیران شو او ویې ویل: خو هغه ستاسو سره مرسته وکړل؟!

سوباتای وویل: څوک چې خپل مالک ته خیانت وکړي، د هغه سزا مرګ دی.
بالخاش- ای کاش ما دا شانس درلود چې د غایر خان څخه خپل غچ واخلم.
سوباتای- زه به ستا دا آرمان در پوره کړم!
بالخاش- مطلب تاسو هغه ما ته راکوی چې زه یې ووژنم؟

سوباتای په آرامۍ سره خوځاوه او په کرار خندا یې وویل: هو، ته دلته دا شانس لرې
چې غایرخان ووژنې.
بالخاش- خو زه هېڅکله په هغه سړي باندې توره نه پورته کوم، کوم چې بندي وی او
ټول څه یې له لاسه ورکړي وی، ما هغه باید هغه وخت وژلی وای چې هغه د اترار
امیر وو نه اوس چې یو بندي او بدبخت دی!
سوباتای خپل تندې تروش کړو او ویې ویل: ستا لپاره بله لاره نه ده پاتې، یا باید
غایر خان ووژنې یا به پخپل ووژل شی.

بالخاش خطر احساس کړو هغه گمان وکړو چې سوباتای په ډېر څه پوهیږي او اوس
غواړي په دی خبرو هغه وازمایي، شکمن وو د شونډو لاندی ځان سره تکرار کړل: یا
باید غایر خان ووژنې یا به پخپل ووژل شی.
ایلي خپل چوپتیا ماته کړه او سوباتای ته یې وویل: دا کار ما ته راوسپارئ.
سوباتای په حیرانتیا وویل: ته د دې کار لپاره جوړ نه یې.
ایلي- خو زه چمتو یم چې غایر خان ووژنم.
سوباتای- زه پوهیږم چې ته زموږ د دښمنانو د وژلو څخه وېره نلری.

ایلی- نو بیا ولې دا دنده ماته نه راکوی؟

سوباتای په شیطنت وخنډل او ویې ویل: ته د بالخاش لپاره له هرچا څخه غوره یې، که هغه دوهمه لاره وټاکله او د غایرخان د وژلو څخه یې ډډه وکړل نو بیا به دا دنده تا ته وسپارم چې بالخاش د هغه خنجر سره ووژنې چې خپل پر ملا دې تړلی.

د ډېر ډار څخه د ایلی له خولې "اه" ووتل او په اندېښنه یې وویل: زه؟! نه، زه چمتو یم چې ووژل شم خو دا دنده ترسره نکړم.

سوباتای په بې پروایۍ وویل: ستا سره هم همداسی کار کوم، که ته د بالخاش د وژلو څخه ډډه وکړې، نو زه به پخپل تا ووژنم. ایلي څو شېبې سترگې پټې کړې او ویې ویل: همدا اوس مې ووژنئ.

بالخاش لا هم په دوه لارو کې بند پاتې و، هغه نور پخوانی کرکه او نفرت د غایر خان څخه نه درلود، اوس یې غایر خان ته د یو تباہ شوی او د ترحم وړ سړی په نظر کتل له دې سره سره، غایر خان هم اتراري و.

سوباتای چې ولید بالخاش شکمن دی نو ویې ویل: لا هم فرصت لرې چې پرېکړه وکړې. ژر به اوگدای یا جغتای دلته راورسیږي او د غایر خان د وژلو امر به صادر کړي.

بیا یې خپل لاسونه سره وټکول، دوه تنه سرتیري خیمې ته داخل شول، سوباتای هغوی ته مخ کړ او ویې ویل: بالخاش او ایلي زموږ بندیان دي، له دوی سره ښه چلند وکړئ.

بالخاش او ایلي پرته له دې چې څه ووايي له هغو دوو سپاهیانو سره د سوباتای له خیمې ووتل.

کله چې د سهار روښنایي د شپې له تورتمه راڅرگنده شوه د اور، قتل، او غارت له پېښو څو ساعته تېر شوي وه، نور د مظلومو او بدمرغه خلکو د چیغو او ژړا غږ نه اورېدل کېده. په ښار او ویجاړو شوی دېوالونو باندې یوه مرګونې چوپتیا خپره وه،

د دېوالونو پر څوکو د هغو عسکرو مړي ليدل کېدل چې په ډېر وحشيانه ډول وژل شوي وه، شين رنگ دود د اور د لمبو ځای نيولی وو.

کله چې لمر راوخوت د مغول پوځيانو د هغه پاتې شوی نيم سوځېدلی ودانيو پر سر چې د اترار د ښار څخه پاتې وه رقصيدل پيل کړل، د هغوی د خوشحالي نارې د ښار له باندې څخه اورېدل کېدل، د اترار له خلکو څخه هېڅوک نه وو پاتې چې د مغولو خوښي، منډې او نارې وويني يا واورې.

ورځ نيمايي ته رسېدلې وه چې اوگدای، جغتای او د دوی ملگري بېرته د اترار کمپ ته راستانه شول.

اوگدای د ښار ويجاړيو ته وکتل بيا يې سوباتای ته مخ واپاوه او ويې ويل: ښار بايد له خاورې سره برابر شوی وای او پر ځمکه ننويستل شوی وای. سوباتای- د ښار له خلکو څخه چندان نفران ژوندی نه دی پاتې، ټول وژل شوی دی. جغتای چې لا يې د سترگو نظر د ښار کنډوالو ته و وپوښتل: د غايرخان مړی مو پيدا کړ؟ سوباتای په خوشحالي وخنډل او ويې ويل: موږ هغه ژوندی پيدا کړو.

هغوی دواړو يو بل ته وکتل جغتای وويل: نو د اترار مغرور او ضدی امير زموږ په ولکه کې دی؟ د سلطان استازی چيرته دی؟ موږ ته خبر راکړل شوی چې هغه زموږ لښکرو ته د ښار دروازه خلاصه کړې ده. مخکې له دې چې ناوخته شي بايد د خپل پلار حکم پلي کړم، د سلطان استازی خپل مالک ته خيانت وکړو او بايد سزا يې وويني، هغه او د هغه ټول ملگري د اترار د خلکو خوا ته هغه دنيا ته واستوی.

سوباتای په زیرکۍ وخنډل او ويې ويل: ما اټکل کاوه چې مغول خان به د سلطان د استازی د خدمت انعام به مرگ وټاکي، داسې يو پوځي قومندان بايد ووژل شي. جغتای- ملگري يې هم بايد حساب شي، که دوی دغه خيانت ته غاړه نه وای ايښې، د سلطان استازی به يوازې دا دسيسه نه وای پلې کړې، د خپل مالک سره خيانت تر

ټولو ستر خیانت دی او سزا یې پرته له مرګه بله نه ده، همدا اوس د مغول خان حکم پلي کړه د لمر لوېدو نه مخکې باید ټول ووژل شي.

د دی خبرو وروسته جغتای له او گدای سره یو ځای د هغه خېمې خواته ولاړ چې د دوی لپاره چمتو شوې وه، تر څو د راتلونکې حملې نقشه وڅېړي، سوباتای د ډله ییزو وژنو ستر نقشه جوړوونکی ورو ورو خپل سر وخوځاوه او له ځانه سره یې وویل: که د سلطان استازی خبر وای چې مغول خان به د هغه د خدمت بدله په توره ورکړي نو هغه به تر مرګ د اترار دفاع کړی وای، نه دا چې داسې یو خیانت ناکه نقشه یې عملي کړې وای.

روان شو څو ګامه چې مخکې ولاړ ودرېد، لاس یې تندي ته یووړ داسې ښکارېده لکه چې یو نوی فکر یې ذهن ته راغلی وی موسکې شو، بیا یې سر وخوځاوه او خپل تلو ته یې ادامه ورکړه.

ډېر ژر د مغولو یو ډله عسکر د دې لپاره وګمارل شول چې د سلطان د استازی او د هغه د ملګرو د قتل عام نقشه عملي کړي، د دې نقشه جوړوونکی سوباتای د مغول خان ستر جاسوس و. تر دې مخکې چې د ډله ییزې وژنې امر ورکړي، حکم وکړ چې غایر خان، د اترار امیر چې په زندان کې د خپل برخلیک په تمه دی له بنده راوباسي...

کله چې د اترار امیر غایر خان د زندان نه په ډېر خوار حالت کې راووت، فکر یې وکړ چې د ژوند وروستۍ شېبې راغلې دي سترګې یې د نږدېلو دېوالونو پر لور خښې شوې یو افسوس ناک ساه یې واخیسته او ورو یې وویل: خدای پامان اترار... یو ساتونکی چې غایر خان په هغه حال کې ولید، په قهر سره یې هغه مخ ته تیله کړو او ورته ویې ویل: له اترار څخه یواځې امیر یې پاتې دی، چې د هغه حالت هم د ژړا وړ دی.

نور ساتونکي د خپل ملګري پر دې خبره وخنډل غایر خان ودرېد مخ یې د هغوی خوا ته واړاوه او په قوي آواز چې د هغه په غږ کې د وېرې هېڅ نښه نه وه وویل: او

همدا اترار، پنځه میاشتي تاسو وحشیان د دې کلا د دیوالونو لاندې بند وتړلې، او که هغه ته خیانت نه وای شوی نو مغولو خان به یې د پښو غورځولی وای.

مغول سرتیري سخت په غوسه شول یو تن پرې توره راویسته خو بل یې لاس ونیو او ویې ویل: موږ ته حکم نه دی راکړل شوی چې دی ووژنو سوباتای منتظر دی. غایر خان ورو خپل سر وخوځاوه او ویې ویل: سوباتای هغه وینه خښونکی سړی.

او حرکت یې وکړ ساتونکو هغه د سوباتای خېمې خوا ته ټیله کاوه، کله چې هلته ورسیدل، سوباتای ته یې خبر ورکړ چې غایر خان راغلی، لوی جاسوس له خپلې خېمې راووت، د اترار پر امیر یې د سپکاوي ډک نظر واچاوه، خندا یې پر شونډو راغله او ویې ویل: تا ډېر د ویار ورځې درلودې. غایر خان ځواب ورکړ: او اوس هم د هماغه ویار سره مرگ ته هرکلی وایم.

سوباتای- لا یې وخت نه دی راغلی، زه غواړم ستا یو آرمان پوره کړم! ته اوس کولای شی د مرگ مخکې د هغو خیانتکارانو د وژل کېدو ننداره وگوري کوم چې ستا او ستا د خلکو سره یې جفا وکړل.

غایر خان وپوښتل: ستا مطلب د سلطان استازی دی؟

سوباتای- هو سم پوه شوې، مغولو خان د هغه او د هغه د ملگرو لپاره د مرگ حکم صادر کړی، زما سره راخته ...

دواړه روان شول د غایر خان د ساتني لپاره گمارل شوي ساتونکي هم د هغوی پسې شول، هغه ځای ته ورسېدل چې د سلطان استازی او ملگري یې تر څار لاندې ساتل کېدل.

د سلطان استازی چې سوباتای او غایر خان ولید نو خپل دوه تنو ملگرو ته چې ورسره ولاړ وه وروکتل او په خندا یې وویل: غواړي د غایر خان سر زموږ په مخ کې ووهي! مغرور او ضدې سړې باید همداسې سزا وويني.

او بیا یې بې اختیاره چیغې کړې: سلام دې وي پر ستر فاتح سوباتای!

سوباتای د غایر خان خوا ته مخ وگرځو او ویې ویل: اوری؟ دا د هغه لوی خاین غږ دی چې خپل د مالک او خلکو سره یې خیانت کړی.

غایر خان چې وېره یې خلاصه شوی وي او د هېڅ شې څخه یې ډار نه درلود په کلک غږ وویل: که هغه خیانت نه وای کړی، نو زما سرتېرو او د اترار د خلکو مقاومت به تاسو له پښو غورځولی وایست، باید د سلطان استازی ته دعا وکړئ چې له سترې ماتې یې تاسو وژغورلی.

سوباتای په شیطنت وخنډل او ویې ویل: زړور سړی یې غایر خان! ستا وار هم رارسېږی.

غایر خان- زه به په خلاص غېږې سره د مرگ ښه راغلاست ووايم. سوباتای- دا نو زړورتیا نه ده!

د سلطان استازی په لوړ غږ وویل: هغه ضدی او سرکښ کس چې اترار یې برباد کړ، موږ ته راوسپارئ چې نړۍ یې د سترگو مخې ته تیاره کړو. سوباتای لږ تم شو او ویې ویل: واوره، د سلطان استازی! مغول خان تا ته ډېر لوی انعام ټاکلی دی.

د سلطان استازی چې د ډېر شوق له امله ژبه بنده، بنده کیدل وویل: زه د هغه انعام ته په تمه وم.

او بیا یې وپوښتل: مغول خان ماته د کوم ولایت حکومت راکړی دی؟ سوباتای پرته له کوم مقدمې وویل: مغول خان ستا او ستا د ملګرو د وژلو امر صادر کړی دی!

د سلطان استازی د دې خبرې په اورېدو ورپېږده، گمان یې وکړو چې سوباتای ټوکی کوي، یو ترخه موسکا یې پر شونډو راغله او ویې ویل: ته ډېر ټوکی سړی یې سوباتای.

سوباتای لنډ وخنډل او ويې ويل: له دې ټوکې څخه خو شیرن مرگ دی کوم چې ته او ستا ملگري ډېر لرې نه یاست ورڅخه، تا خپل مالک ته خیانت کړې دی او باید سزا ووينې او مرگ یوازینی سزا ده ستا او ستا د ملگرو لپاره.

د سلطان استازی خپلو ملگرو خوا ته وکتل د هېچا په څهره کې رنگ نه و پاتې، د ټولو په وجود وېره خپره شوی وه، خپله هم د ډیر وېرې څخه د مرگ پر حال وو په یوه بې وسه او رېږدلي لهجه یې وویل: موږ خو مغول خان ته خدمت کړی دی. غایر خان چوپتیا ماته کړه او چیغې یې ووهلې: اې خائنه! هماغه وخت مې باید ته وژلی وای کله چې تا زما مخالفت وکړو، خو اوس خوشاله یم چې دښمن دا کار کوی او زه کولی شم خپل د مرگ مخکی ستا مرگ ووينم.

سوباتای خپل توره په لاس کې واخیسته هغه یې د خپل سر پورته یوړه، او خو شېبې وروسته یې توره په چټکۍ ښکته کړه. دا د هغه او د مغولي پوځ د قوماندانانو ترمنځ یو پټه نښه وه ترڅو ډله ییزه وژنه پیل کړي. په هماغه شېبه کې مغولانو خپل تورې راپورته کړې، او د سلطان پر استازی او د هغه پر ملگرو یې برید وکړ...

بې وسلې خائنان، چې وېرې نیولي وو، د مرگ پیغام وړونکو ته ځیر شوي وو. ناڅاپه یې چوپتیا په وحشتناک چیغو سره ماته شوه، مرگ د هغوی پر لوری ورغلی و او امان یې نه ورکوه، لکه د منې تیز بادونه چې پانې له ونو جدا کوي، همداسی د مغول سرتیرو تورو د هغوي سرونه له تنې جلا کړل او خاوره یې پر وینو ولړل.

ورو ورو چیغې غلې شوې او له هغه ډلې څخه چې ډېرې هیلې لرلې نور هېڅ فریاد نه راوت.

پر وینو لړلي مړي یو پر بل لوېدلي وه او د هغه ځای خاوره د هغه اته خائنانو په وینو سره شوې وه کوم چې د خپل سبا لپاره ډیر امیدونه درلود، هماغه وخت لمر د لوېدو په حال کې و. د ورپځو ټوټې د لمر د وړانگو په رڼا کې سره ځلا کول او د اترار کنډوالې د هغه ماښام په پای کې بله بڼه غوره کړې وه غایر خان چې سترگې یې د

وژل شويو کسانو پر مړو گندل شوی وه وويل: اوس ما ووژنئ او ډاډه اوسئ چې غږ به مې وانه وړئ، زه غواړم په مېړانه مړ شم.

سوباتای په معنا لرونکي ډول وخنډل او ويې ويل: هغه څوک چې بايد تا ووژني د اترار له خلکو څخه دی. بالخاش هغه کس چې ته يې په لټه کې وی او هغه ستا څخه د غچ اخیستلو په تمه و.

غایر خان حیران شو څو شېبې چوپ و او بیا يې وويل: هغه به هېڅکله دا ډول خیانت ونه کړي.

سوباتای- ما ورسره وعده کړې که چېرې هغه تا ونه وژني نو زه به هغه ووژنم او همداراز ایلي هم اوس زما په ولکه کې ده، بالخاش زما جاسوس و او بله چاره نه لري پرته له دې چې زما اطاعت وکړي.

غایر خان د هغه خوا وکتل او ويې ويل: خو بالخاش یو اتراری دی، زه دهغه په مېړانه باور لرم، که زما پر وژلو هغه خوشی کوی نو زه به هغه ملامت حساب نکړم که وغواړي ما ووژني.

سوباتای- جغتای او اوگدای مخکې له دې چې ته د بالخاش له لاسه ووژل شې، غواړي تا وويني.

بیا يې د غایر خان د ساتونکو خوا ته مخ واپراوه او ويې ويل: دا سړی بندي خانې ته یوسئ او ښه پرې نظر وساتئ، دی تر نیمه شپې زموږ مېلمه دی هر څه چې وغواړي، ورکړئ ښه خواږه او شراب ورکړئ ترڅو زموږ مېلمه پالنه وگوري.

هغه یو وخت د اترار حکمران و او حق يې دی چې په دې وروستيو ساعتونو کې دوستانه چلند ورسره وشي.

بیا يې د غایر خان خوا ته وکتل او ويې ويل: خپل ځان د مرگ لپاره چمتو کړه.

او روان شو ترڅو د جغتای او اوگدای خیمې ته ولاړ شي...

هوا تياره شوې وه مغول سرتيرو د اترار د ويجاړ شوي ديوالونو لاندې د خپل بریا په خاطر جشن نيولی وو. د وحشیانه چغو سره يې د دې بریا هیجان څرگندوه، د دې جشن او نڅاگانو په جوش بازار کې بلخاش او ایلی په خپلو فکرونو کې پوب وه.

بلخاش په دې فکر کې و چې غایر خان څنگه ووژني؟ او ایلی هم د بلخاش په فکر کې وه هغه پوهېده که بلخاش د سوباتای له امر څخه سر غړونه وکړه، نو خپل ځان به مرگ ته ورکړی.

بلخاش خپله چوپتیا ماته کړه او ایلی ته يې وویل: تر دې مخکې چې ناوخته شی باید له دې ځایه وتښتو دا زموږ یوازینی د ژغورلو لاره ده.

ایلی یو نظر د خیمې د دروازې خوا ته واچو او ویې ویل: زه هم له دې پرته بل فکر نه لرم خو دوه ساتونکي د خیمې په دروازه کې ولاړ دی او زموږ هر پلان به خراب کړي، هغوی وسله لري او موږ یو کوچنی څنجر هم نه لرو. بلخاش - زموږ یوازینی وسله زموږ اراده ده باید پرېکړه وکړو زه پدې یم چې بریالي به شو.

بلخاش هغه پلان چې په ذهن کې يې جوړ کړی و، ایلی ته وړاندې کړ و د پلان د اوریدو وروسته ایلی خپل سر ټنګته کړو او ویې ویل: ستا پرته بل هېچا زما لوڅ بدن نه دی لیدلی... بلخاش - زموږ د دواړو لپاره باید دا کار وکړې.

ایلی خپل قميص د اوږې د سر او د سینې څخه څیړی کړل او خپل ویښتان يې پر مخ خوشی کړل.

بلخاش یو نظر ورته واچوه او ویې وویل: بې شکه دا پلان به مو له دې ځایه وژغوري.

دواړه په خیمه کې یو دبل پسې په منډه شول هرڅه طبیعي ښکارېدل، ناڅاپه ایلی یوه لنډه چغه کره او مرسته یې وغوښته.

دواړو ساتونکي چې تر هغه دمه د دوی څخه کوم غږ نه و اورېدلی، د ایلی د غږ په اورېدو سر په چټکۍ باندې د خیمې خوا ته منډه کړل کله چې دننه شول نو ایلی نیمه برېښه ولیدله.

ایلی داسې حال کې چې لنډه، لنډه ساه اخیسته لاس یې د بلخاش خواته ونيو او ویې ویل: هغه له دې ځایه وباسئ! هغه غواړي چې ما ووژني، سوباتای ته خبر ورکړئ!

دواړه مغول ساتونکي اوږه په اوږه د بلخاش خوا ته نږدې شول بالخاش خپل شا د خیمې د دیوال خواته کړی وه او مخ یې د هغه ساتونکو خوا ته وو. یو ساتونکی وویل: کښېنه!

بلخاش وېرېدلی څهره ځانته نیولی وه د هغه سترگې په دواړه ساتونکو وه چې هڅه یې کوله ناڅاپه پر هغه برید وکړي، په همغه وخت کې ایلی چې پر شکیدلو جامو د هغوی شاته ولاړه وه، د هغه دوه ساتونکو څخه پر یو باندې چې جسمي ځواک یې کم ښکاره کیدی په یوه چټک حرکت سره خپل ځان د هغه پر اوږو واچاوه او په یو ناباوره سرعت سره یې لاس د هغه د ستونۍ لاندې ورسوه او سر یې ورڅخه شاته کش کړو دوهم ساتونکی چې غوښتل وگوري چې څه پیښه شوی خپل سر د هغه خوا ته وگرځاوه.

او دا هغه وخت و چې بلخاش په پلان کې د هغه اټکل کړی و او انتظار و ورته، مخکې له دې چې دوهم ساتونکی پر ایلی برید وکړي د بلخاش دروند سوک د هغه پر پوزه ولگیدو او هغه خپل توازن له لاسه ورکړو

مغولي سرتېری د دغه ضربې له امله گنګس شو څو قدمه شاته ولاړ او په هماغه حالت کې یې لاس توره ته یووړ خو بالخاش پرې د سر برید وکړ، دا ځل ضربه دومره

سخته وه چې مغولي سرتېری پر ځمکه ولوېد بالخاش پرې ورتوپ کړل د هغه خنجر يې راوخيست او په داسې حالت کې چې قهر او کينه يې ټول وجود نيولی و، لاس پورته کړ او خنجر يې د هغه په سينه کې نښاسو سړی چيغه کړه وينه پر ځمکه توی شوه د هغه کار ختم شوی و.

بالخاش د ايلي مرستې ته ورسېد هغې د مغولي سرتېري مړی داسې نيولې وه لکه د فولادو پنجه چې يې پر غاړه نښتې وي بالخاش په وينو لړلی خنجر د هغه په نس کې ورننه ويست او بيرون يې راويست ايلي خپل دښمن خوشی کړ، سړی چې خپل لاسونه يې پر نس نيولي وو، يو دوه قدمه مخکې ولاړ بيا لږ شاته وگرځېد او بيا پر ځمکه راولوېد.

بالخاش- تر هغه مخکې چې ساتونکی بدل کيږي بايد د دی ځای ووځو.

هغوی د مغولي سرتېرو تورې د هغوی له ملاو خلاص کړل او ځانونه يې مسلح کړل. بالخاش د خيمې پرده پورته کړل د مغولي عسکرو د خوشحالی او نڅا آوازونه لا هم اورېدل کېدل. تياره هر ځای خپره وه دوی بايد ژر تر ژره د دښمن له کمپ څخه تښتېدلی وای، بالخاش د ايلي لاس ونيو او ويې ويل: راځه، له ما سره.

دواړه له خيمې ووته ډېر په احتياط يې گامونه اخيستل، د دوی شاوخوا خېمی ارام او تش وه، دښمن چې بريالی شوی و د اترار د ږنگو شويو دېوالونو تر سيوري لاندې يې د بريا جشن نيولی و د لښکر مشران سره راټول شوي وو تر څو د بل بريد نقشه جوړه کړي.

ايلي وويل: راځه چې غاير خان ته لاړ شو او له ځان سره يې يوسو. بالخاش- کاشکې دا کار مو کولی شو، خو پر هغه ډېر سخت ساتنه کېږي د هغه ساتونکو سره مخامخ کېدل زموږ د دواړو ژوند له خطر سره مخامخ کوي.

ناڅاپه ودرېد ايلي وپوښتل: څه شوي؟
بالخاش- بايد د کمپ حالت گډوډ کړم.

ایلی- څه کار غواړی وکړی؟

بالخاش- څېمه باید وسوزوو.

ایلی- له دې کار مخکې باید د تښتې لاره چمتو کړو.

بالخاش- ته دلته پاتې شه زه د تښتې وسیله پیدا کوم.

هغه په بیرې د څېمو ترمنځ تېر شو ډېر وخت نه و تېر شوی چې دوه بې زینه آسونه یې راوستل ده د آسونو واگی ایلي ته ورکړل او ویې ویل: سوباتای باید پوه شي چې د ده نه هم هوښیار څوک شته!

بیا په چټکو گامونو هغه څېمې ته ورسېد چې هلته دی او ایلي بندیان وو د څېمې په فرش کې د دوو مغولي عسکرو جسدونه په وینو کې لت پت پراته وو، دوه څراغونه چې د څېمې په یوه کونج کې بل ول، واخیستل کله چې څېمه په اور کې وسوځېده، څراغ یې له ځان سره بهر یووړ. د لارې نورې څېمې یې هم وسوځولې او په بیرې بېرته ایلي ته راغی...

دواړه پر آسونو پورته شول او پښې یې د آسونو تر نس لاندې کلکې ونيولې او په چټکۍ سره له هغه ځایه وتښتېدل، تر څو د اترار بلې خوا ته ورسېږي او د دښمن له نظره پټ شي د اور لمبې چې له څېمو پورته کېدلې د مغولو د بریا جشن گډوډ کړ، ټول حیران پاتې شول.

شور او زوږ پورته شو سوباتای وارخطا له خپل څېمې راووت.

کله چې سترگې د اور پر لمبو ولگېدې نو ټکان یې وخوړ هېڅکله یې تصور نه کاوه چې څوک به دومره جرئت وکړي چې د مغول خان د لښکر په کمپ کې دې دومره وېروونکی کار وکړي. په چټکۍ سره یې ځان د اور ځای ته ورساوه.

یوه ډله عسکر د اور په مړ کولو بوخت وه او هڅه یې کوله چې اور راکنټرول کړي او نورو څېمو ته د خپرېدو مخه یې ونیسي. سوباتای په خود راغی شک یې وکړ چې دا به د بالخاش او ایلي کار وي.

جغتای او اوگدای چې کله دا خبر واورېد نو په وارخطای د اور ځای ته راورسېدل. سوباتای د لومړي ځل لپاره داسې احساس وکړ لکه له یو نه اټکلېدونکې حالت سره مخ شوی دی، هغه چې ځان د لویو تخریبي کارونو او قتل عام طراح حساب کاوه اوس دلته بېوسه پاتې شوی و لا یې باور نه شوی کولی چې دا به واقعاً د بالخاش او ایلي کار وي.

خو بیا یې هم یوه ډله غوره اس ځغلونکی د هغوی د تعقیب لپاره ولېږل او ورته یې وویل چې هغوی دواړه مړه یا ژوندي باید راوړئ. جغتای په غوسه وویل: باور مې نه راځی یعنی دښمن زموږ کمپ ته راننوتی دی! سوباتای د خبرې پر ویلو اونه ویلو کې شکمن وو، اوگدای وویل: زه فکر نکوم چې دا کار دې دښمن کړی وي. سوباتای په شک سره وویل: دا باید د بالخاش کار وي ... هغه دوه جاسوسان چې زما باور یې خپل کړی و، لا تر اوسه له دې ځایه ډېر نه دي لرې شوي...

جغتای- بالخاش! هماغه تېنټیدونکی اتراری؟
سوباتای ورو خپل سر وخوځاوه او ویې ویل: زما اراده وه چې غایرخان د هغه په لاس ووژنم.
اوگدای ژر وویل: لاړ شی، غایرخان پیدا کړئ کېدای شي هغه کس چې دا اورلگیدنه یې کړې ده هدف یې د غایر خان تېنټول وه!
جغتای په غوسه سره وویل: هغه ووژنئ.

سوباتای څو کسان د غایر خان د خیمې خوا ته واستول او هغوی ته یې امر ورکړ همدا چې غایر خان یې وموند هماغلته یې ووژني.

مغول سرتیرو په ډېرو هڅو سره وکولای شول چې د اور مخه ونیسي او سیمه پاکه کړي. یوشمېر خېمې لا هم د اور په سخته لمبو کې سوځېدې، او هېچا جرئت نه کاوه چې ورته نږدې شي. جغتای او اوگدای خپل خیمو ته ولاړ، خو سوباتای لا هم د اور د مړ کېدو په تمه و هغه څو ساتونکی چې د غایر خان د وژلو ماموریت یې درلود،

بېرته راغلل سوباتای هغوی ته وکتل او کله چې د یو ساتونکی پر توره یې د وینو څاڅکی ولیدل نو ویې ویل: زما اندېښنه د غایر خان له اړخه ختمه شوه... نور د اترار د امیر په نوم څوک ژوندی نه دی، لارشم د هغه د وژل کېدو خبر جغتای او اوځای ته ورکړم.

خو لا هم د بالخاش او ایلي د تېښتې څخه اندېښمن و. ډېر خپه ښکاره کېده. ده هیڅکله فکر نه کاوه چې ممکن بالخاش او ایلی دومره زړورتیا او شهامت ولري چې د کمپ له منځه وتېښتي. هماغه مهال چې بالخاش او ایلي لاس تړلې ده ته راوستل شول او هغوی ورته خپل د پټېدو کیسه په اترار کی وکړه او ویې ویل چې هغه درې جاسوسان وژل شوی، سوباتای پوه شو چې بالخاش تر اوسه پورې هغه ته چل ورکړی دی. نو ځکه اراده یې درلود چې بالخاش او غایر خان دواړه ووژني، خو بالخاش تر ده ډېر هوښیار و...

د سهار په پړا کې د سوځېدلو خیمو پاتې شوې یو جالب منظر جوړ کړی وه، مغولي عسکر ډلې ډلې هلته راتلل، هر چا یو څه ویل، خو په یوه خبره ټول متفق وه او هغه دا چې بالخاش، هغه تېښتیدلی اتراري گ خیمو ته اور اچولی دی، په دی فکر د مغولو کرکه د بالخاش سره دومره زیاته شوه که یې ژوندي نیولی وای نو ټوټه ټوټه کړی به یې وای.

مغولان د خپل هغو ملګرو په تمه وه چې د بالخاش او ایلي په تعقیب پسې استولی وه او دوی باور درلود چې هغوی به خالي لاسه نه راګرځي سوباتای چې د مغول خان د جاسوسي ادارې مشر و د خپل ژوند په اوږدو کې دا لومړی ځل و چې داسې احساس یې کاوه چې له خپل ځان څخه د یو هوښیار او زیرک حریف سره مخ شوی دی.

هغه هيڅکله فکر نه کاوه چې بالخاش، هغه تېنټېدلی اتراری، يوازې ځان به د مغول خان د جاسوسي نظام ته داسې نه جبرن کيدونکی ضربه ورسوي، اترار سقوط کړي و او يواځې يو نوم ترې پاتې و خو سوباتای د بالخاش په فکر کې غرق و او هېڅ ډول يې فکر ورڅخه نه بېلېده، ده باور نشو کولی چې بالخاش او ايلي د دومره زيات عسکرو له منځه تېنټيدلی دی.

له ځانه سره يې وويل: که دا ځل مې په لاس راغې نو عسکرو ته يې سپارم چې ټوټه ټوټه يې کړي.

د دی ټولو خبرو سره سوباتای په دی هم پوهيدی چې دا هوښيار او چالاک بالخاش به په دومره آسانی ونشي نيولی، هغه کس چې د مغول خان د کمپ څخه د هغه د عسکرو له منځ تېنټيدلی شی، بې شکه چې يو چالاک سړی او بې ساری جنگيالی دی.

سوباتای په خپله خيمه کې قدم واهه او هره شيبه يې د دې خبرې انتظار درلود چې يو کس راشی او د بالخاش او ايلي د نيولو خبر راوړي، په هماغه وخت کې چې د سهار رڼا له تيارو څخه راوتله جغتای هغه خپل حضور ته وغوښت، سوباتای په بېرې له خپلې خيمې راووت په لاره کې يې هغه ساتونکي ته چې ورپسې روان و وويل: هر وخت چې د بالخاش څخه مو کوم خبر تر لاسه کړو تر ټولو لومړۍ ماته وواياست.

ساتونکي وويل: هغه کسانو چې د هغه په تعقيب پسې تللي دي، لا تر اوسه نه دي راستانه شوي. سوباتای په قهر سره وويل: بايد هغه پيدا کړي.

ساتونکي له نيمې لارې بيرته شاته ستون شو او سوباتای يوازې ځان د جغتای خيمې ته ننوت، اوگدای هم هلته و.

جغتای سوباتای ته مخ وړاوه او ويې پوښتل: د بالخاش څخه کوم خبر نشته؟ سوباتای په ډاډ ورکونکي انداز وويل: ژر به هغه ونيسو.

اوگدای پوزخند ووهه او ویې ویل: هغه څوک چې زموږ له پوځ او کمپ څخه تښتې بې شکه تر موږ ډېر هوښیار دی.

سوباتای- هو، باید دا ومنو چې بالخاش بیحد زیرک او هوښیار سړی دی، ځانگړی مهارت لري.

جغتای په معنی دار ډول وخنډل او ویې ویل: نو بیا د دې زیرک او هوښیار سړي نیولو ته چندان هیله نشته، ته هم په دی خبره ښه پوهېږې چې هغه زموږ له منگولو وتلی دی.

سوباتای په خواشینۍ سره وویل: هر چېرته چې لاړ شي زما پټ مأموران به یې پیدا کړي.

جغتای په حیرانتیا سره وویل: ستا پټ مأموران؟! بالخاش خپله هم یو پټ مأمور و. ستا د مأمورینو له ټولو رازونو سره ښه آشنا دی، ښه پوهېږي چې څه وکړي او څه نه؟ زما په اند ښه به دا وی چې د هغه فکر پرېږدو.

سوباتای چې له قهره څخه یې څهره تروش شوی وه وویل: زما سرتیری د هغه په تعقیب پسې وتلی او زه ډاډمن یم چې تر لمر ختو مخکې به یې لاس تړلی کمپ ته راوړی.

اوگدای ورو خپل سر وخوځاوه او ویې ویل: په دې کې شک نشته چې بالخاش یو زړور دښمن دی، کاش چې ستا ټول پټ مامورین د هغه پشان وای. ته باید دا ومني چې که موږ د بالخاش په شان سل کسان لرلای نو ډېر ښارونه به مو یو پر بل پسې نیولي وای او د اترار پشان لویه فاجعه به بیا هېڅکله نه وای تکرار شوی. سوباتای په ناخوښۍ سره سر وخوځاوه او ویې ویل: زه هم ستا د خبرو سره موافق یم.

جغتای- دا ته وایې سوباتای؟ تا چې هغه د غایرخان د زندان څخه خلاص کړ، او فکر دې کاوه چې د هغه څخه به د خوارزم د حکومت پر ضد گټه پورته کړې دا ستا لویه

تېروتنه وه.

سوباتای-یواځې بالخاش زموږ پټ مامور نه و د اترار خو تنه خلک هم زموږ سره وو. اوگدای غوسه شو تندي يې تريو کړ او ويې ويل: او هغه ټول ووژل شول زموږ جاسوسان چا د غاير خان په گير ورکړل؟ تا بايد هماغه وخت بالخاش پېژندلی وای چې څنگه سړی دی. هغه خو وایې تا ته چل درکو، زموږ ماموران يې له منځه يوړل او تا هر وار په دې تېنښتيدلی اتراري باور وکړو.

سوباتای- ما هغه د اترار د سقوط وروسته وپېژنده.

جغتای- اوس نو څه فايده؟ اوس نو ډېر ناوخته شوی. لږه شېبه چوپ شو او بيا يې وويل: همدا چې لمر راپورته شي موږ به حرکت وکړو، همدا اوس سرتيرو ته امر وکړه چې چمتو شي. سوباتای وپوښتل: زموږ بل هدف کوم ښار دی؟ جغتای- همداسی به پر مخ روان يو.

سوباتای د چنگيز خان د زامنو له خيمې راووت، د بالخاش تېنښته دومره هغه خپه کړی و څومره چې د اترار د نيولو په وخت کې بار، بار د ده سرتيرو ماته خوړل او اتراريانو دوی شاتگ ته اړ کول.

سوباتای په خپه زړه خپل خيمې ته روان شو تر څو خپل ټيټ رتبه قومندانان د هغه امر نه خبر کړي چې جغتای ورکړی و. کله چې سوباتای خپلې خېمې ته نږدې شو يو سرتيري وارخطا او تېز ځان هغه ته ورورساوله، د ډير تلوار څخه يې ساه لنډه، لنډه اخيسته وويل: له هغو څو سرتيرو نه چې د بالخاش پسې تللي وو، يواځې يو تن راگرځېدلی دی.

سوباتای چې دا خبره واورېده، حيران شو فکر يې وکړ چې شايد صحيح يې نه وی اوريدلی نو ځکه يې وويل: يو ځل بيا يې ووايه، تا څه وويل؟ سرتيري چې لږ آرام شوی و خپله خبره بيا تکرار کړه.

سوباتای چوپ شو دا چوپتیا ډېره درنه او اندیښناکه وه، د ډیر غوسی څخه یې خپل غاښونه سره وچيچل نه پوهېدی چې څه وکړي، په قهر سره یې یو گوزار د سرتیري پر سینه ورکړ او هغه یې له مخې لرې کړ او په بیرې روان شو. سرتیري ورپسې روان شو او چې کله ور ورسېد ویې ویل: هغه سرتیري ډېر سخت ټپي شوی دی.

سوباتای په چټکۍ وپوښتل: هغه چیرته دی؟
سرتیري ځواب ورکړ: نشي گرځېدلای، ډېر په زحمت سره یې ځان تر دی ځای رارسولی.

سوباتای بیا وپوښتل: کوم څه یې ونه ویل؟
سرتیري- کله چې موږ له آس راکوز کړ نږدې و چې بې هوښه شي.
سوباتای- زه باید هغه ووينم، باید پوه شم چې پر ده او نورو عسکرو څه تیر شوي دي؟

سرتیري مخکې روان شو او وې ویل: داسی ښکاري چې ټول هغه کسان وژل شوي دي او یواځې همدا یو نفر ژوندی پاتې دی، خو د ده ژوند ته هم چندان هیله نشته.

سوباتای چې د سرتیري پسې روان و په سوچونو کې ډوب و، په خپل زړه کې یې ویل: که چیرې بالخاش او ايلي زموږ هغه څو تنه سرتیري وژلي وي نو دا به یو عجیبه معجزه وي! څنگه ممکنه ده چې دوه نفر یوازی ځان شپږ سرتیري ووژني؟!

خو وروسته دې نتیجې ته ورسېد چې ښايي دغه شپږ جنگيالي د دښمن له یوه لویې ډلې سره مخ شوي وي، چې شمېر یې تر دوی ډېر و. همداسې په دې سوچونو کې ډوب و، چې یوې خېمې ته ننوت چیرته چې یو سخت ټپي عسکر پر شا پر ځمکه پروت و، او دوه نور عسکر یې د سر سره ناست وو، هغوی چې سوباتای ولید ژر ودرېدل سوباتای پر ټپي عسکر چې ټول په وینو لړلی وو نظر واچاوه، بیا یې مخ د هغه دوو نورو عسکرو خوا ته واړاوه او پوښتنه یې وکړه: څه مو ترې پوښتلي؟ څه یې ویلي؟

يوه يې وويل: يوازی د بالخاش نوم يادوی!
سوباتای په حيرانتيا سره وويل: بالخاش؟! حتماً بالخاش يې وژلي چی نوم يې
اخلی؟

بيا پخپله په تلوار د زخمي عسکر څنگ ته کښيناست او هڅه يې وکړه چې هغه په
خبرو راولي، ټپي عسکر د درد څخه زيگړوی کوی سترگې يې تړلې وې او په سختۍ
سره يې ساه ايسته، سوباتای په ډېر زحمت هغه په خبرو کړې.
زخمي عسکر په مات او گڼو وډو الفاظو وويل: بالخاش... پر موږ... يرغل وکړ...
سوباتای په غوسه وويل: احمقه! پوهېږې چې څه وايي؟!
زخمي عسکر يو څو شېبې چوپ شو، بيا يې لږ سترگې خلاصې کړې او ويې ويل:
هغه موږ په بې خبرۍ باندې را ونيولو ...

سوباتای د ډير غوسې څخه چغه کړه: دا څنگه کېدی شي؟ بالخاش او ايلي څنگه
کولای شي چې زما شپږ عسکر ووژني؟! ايا د هغوی شمېر له تاسو زيات و؟

- هو، هغوی ډېر وه.

سوباتای بيا وپوښتل: نو تاسو د بالخاش او ايلي سره مخامخ نه شوي؟

- هغوی دواړه هم په همغه ډله کې وه.

سوباتای- نه، ته حتماً غلط شوی یی.

زخمي عسکر لږ چوپ شو بيا يې په زحمت وويل: نه قربان، هغه پخپله بالخاش و
يوه ښځه هم ورسره وه.

سوباتای چې هره شيبه يې غوسه زياتيده وپوښتل: هغوی څوک وه؟

- د اترار څخه تښتېدلی سرتیری وه.

سوباتای- نو هغوی پر تاسو په بهخبري سره برید وکړو؟ او ته د هغه شپږو عسکرو
څخه يوازينی ژوندي پاتې شوی کس يې؟

سوباتای له ځمکې پورته شو، نور شک پاتې نه وو اوس پوره ډاډه شوی و چې
بالخاش د هغه تېنېدلو اتراری عسکرو سره یوځای شوی دی او د هغوی څخه یې د
مقاومت یوه ډله جوړه کړې، که داسې نه وای نو هغه به هېڅکله نه وای توانیدلی
چې د مغولو شپږ سرتیری ووژنی.

سوباتای احساس کاوه چې دښمن که څه هم کوچنی او ناچیز ښکاري خو د مغول
خان د پوځ لپاره خطرناک دی، او باید ژر تر ژره له منځه یوړل شي، نه تنها بالخاش
او ایلی بلکی د هغه ټول ډله باید ووژ شي خو ستونزه دا وه چې څنگه باید هغوی له
منځه یوسی؟ دا یوه سخته مسئله وه، بالخاش اوس د مغولو پر ضد د چریکی جگړو
پیل کړی و سوباتای له خیمې بهر ووت او بیا یې هغه دوه عسکرو ته چې د زخمي
عسکر پالنه یې کوله وویل: هغه به نور روغ نه شي، بیغم یې کړی زه نه غواړم چې
ژوندی پاتې شي.

سوباتای روان شو تر څو بېرته خپلې خیمې ته لاړ شي خو لا څو قدمه نه و تللی چې
ناڅاپه د زخمي عسکر د خیمې څخه یو دردوونکی چیغه راپورته شوه، سوباتای یوه
شبهه ودرېد شاته یې وکتل بیا یې د شونډې لاندی کرار وویل: نه، هغه نه باید ژوندی
پاتې شوی وای ... او بیا پخپل لاری روان شو...

بالخاش هغه چالاک او هوښیار سړی اوس د سوباتای لپاره د سختو دردونو لامل
شوی و. هغه سوباتای ته د اندیښنې لامل شوی و چې یو زړور قوماندان او ځیرک
جاسوس و، هغه سوباتای ته چې مغول خان یې په زیرکتیا او هوښیاری پوره، پوه
باور درلود هغه سوباتای ته چې د مغول خان د سردارانو څخه شمیرل کیدی هغه
سوباتای نن د بالخاش په وړاندې چې یوازې یو سړی و، ځان کمزوري احساسوی،
هغه ته پکار وه چې داسې یو سړی ولټوي چې له ده څخه څو چند زیات هوښیار او
چالاک دی، لا هم روښانه نه وه چې سوباتای به وکولای شي د اترار دغه قهرمان
پخپل چل کې راگیر کړي او کنه؟ کله چې خپل خیمې ته ننوت نو د خیمې ستن ته

ودرېد او په ټيټ غږ يې وويل: په رښتيا چې هم بالخاش يو غټ چلباز دی البته زړور او هوښيار هم دی.

بالخاش او ايلي چې له مغولو نه د تېښتې وروسته د ژوند نوې هيله يې پيدا کړې وه، د خپل تېز رفتار اسونو سره په تيزی د جنوب ختيځ په لور روان شول کله چې يې د اترار وړانې کلاوې شاته پرېښودې، بالخاش وويل: خجند ته څو ترڅو د تيمور ملک سره مرسته وکړو، هلته د مغولو پر ضد د جگړې لپاره ښه ځای دی. ايلي ځواب ورکړ: خجند همدا اوس د محاصرې لاندې دی او موږ پخپل پښو د مرگ خوا ته روان يو. بالخاش-که خطر مو احساس کړو نو بله لاره به خپله کړو.

ناخپه د سړک د چپ لوري نه د اسونو د پښو غږ پورته شو، بالخاش د خپل آس واکه ونيوله، ايلي هم همداسې وکړل هغوی دواړه څنگ په څنگ ودرېدل ايلي وويل: خامخا دا مغول دي چې زموږ په تعقيب کې راغلی دی؟! بالخاش-که نابېره حمله يې وکړه نو ته هڅه وکړه چې ځان وژغورې او مستقيم خجند ته لاړه شه، کېدای شي وکولای شې د تيمور ملک خدمت ته ورسېږې زما په فکر کې هم مه اوسه، زه نه غواړم ته د دې وحشيانو په لاس ووژل شې!

ايلي-ته پخپله ښه پوهېږې چې زه له تا نه نشم جلا کېدی، که دا تقدير وي چې زه بايد پدې لاره کې ووژل شم، نو ښه به دا وي چې د ژوند وروستۍ شيبې مې له تا سره تيرې کړم.

بالخاش موسکې شو او ويې ويل: ته يو سرکښه نجلی يې! نو خپل ځان د جگړې لپاره چمتو کړه، کله چې جگړه نږدی او تن په تن شروع شي موږ بايد يو له بله جلا نشو.

د اسونو د پښو غږ هره شېبه نږدې کېده، داسی ښکارېده چې يو شمېر اس سپره د سړک غاړې ته را روان دي او بيا هغه وخت را ورسيد چې د شپې په تياره کې بالخاش او ايلي د هغه سپرو سيوري وليدو.

بالخاش په لور غږ هغوی مخاطب کړل او ناری کړل: تاسو ته وایم له کومه راغلي یاست؟

ناشنا سپرو د غږ په اوریدو ناڅاپه خپل د اسونو واگې ونيولې او ودرېدل، یو یې ورو وویل: دا غږ راته آشنا ښکاري، فکر کوم د دی غږ مالک یو اتراری سړی دی؟ د هغوی مشر چې اناطرق و لږ فکر وکړ او بیا یې وویل: که زه غلط شوی و نه اوسیدم نو دا باید د بالخاش غږ وي!

بالخاش چې ولید هغوی غلي دي نو بیا یې غږ وکړ: تاسو ته وایم ولی ځواب نه راکوی؟ تاسو څوک یاست؟

آناطرق ځواب ورکړ: موږ اتراریان یو ته څوک یې؟
بالخاش چې آشنا غږ واورېد راحت ساه یې اوباسله او ویې ویل: نژدې راشئ
اناطرق! زه یم بالخاش!

اتراري سپرو د دې خبری په اوریدو له خوشحاله څخه چیغي له خولي ووتل پر اسونو یې پښې ووهلې او ژر مخ ته ولاړل آناطرق وپوښتل: تاسو چیرته روان یاست؟

بالخاش ځواب ورکړ: خجند ته څو که غواړئ تاسو هم راسره لاړ شئ.
آناطرق- له همدغه شیبې زه او زما لس ملګري چې د اترار د دوزخ څخه تښتیدلي یو ستا د امر منونکي یو.

ایلي- موږ گمان کاوه چې له دښمن سره مخ شوي یو.

بالخاش- حرکت کو باید د سهاره د رڼا مخکې د دښمن د کمپ څخه ډېر واټن ونیسو.

د دی خبری سره سم هغوی حرکت وکړو ناڅاپه یو نفر د اتراری سپرو څخه غږ وکړ:
تم شئ! داسې ښکاري چې یو شمېر کسان زموږ خوا ته را روان دي.
ټول چوپ شول او غوږونه یې تیز کړل فضا کامل چوپتیا نیولې وه.
آناطرق وویل: شاید دا هم یو څو اتراریان اوسیدي چې تښتیدلي؟

بالخاش- خپل ځانونه د جگړې لپاره تيار کړئ! دا مغول سرتيري دي چې زما او د ايلي په تعقيب کيدی.

ټول يو ځل بيا چوپ شول اناطرق وويل: زه شک نلرم چې د هغوی شمېر زموږ څخه زيات دی.

بالخاش- قوی زړه ولری، مه هېروئ چې دوی زموږ خاوره پر وينو ولړل، زموږ کورونه يې خراب کړل، زموږ خلک يې ووژل، موږ بايد د هغوی څخه غچ واخلو.

د بالخاش دا خبرو فضا بدله کړه توری له غلافونو راوويستل شول، بالخاش شپږ تنه سرتيري په دوه درې، درې کسيزو ډلو وويشل يوه ډله يې د سړک يوې خوا ته، او بله يې بلې خوا ته ودروله او ورته ويې ويل چې که دا را روان سپره د مغولانو کسان اوسپړی نو بايد څه کار وکړي، خپله هم د هغه پنځه نور کسانو سره چې ايلي هم پکې وه د دېنمن راتگ ته تيار ودریدل، د اسونو د پښو غږ هره شيبه نږدې کېده. ټول د حملې لپاره چمتو ول، بالاخره د تيارو په منځ کې د سپرو سيورې ښکاره شو.

بالخاش غږ وکړ: تاسو څوک ياست؟

نامعلوم سپرو څه ونه ويل او چوپ پاتې شول، بالخاش بيا غږ کړو او ويې ويل: که اتراريان ياست نو نژدې راشئ!
بيا يې کرار خپل ملگرو ته وويل: دا مغولان دي.

نامعلوم کسان چې د مغول خان د پوځ څخه د بالخاش او ايلي په تعقيب راوتلی وه پوه شول چې خپل ښکار يې پيدا کړی دی، يو تن مغولي عسکر وويل: که ته بالخاش يې نو ځان تسليم کړه، موږ ته امر شوی چې تا ژوندی يا مړی کمپ ته ويسو.
بالخاش وخنډل او ويې ويل: زه ستاسو هرکلي ته تيار يم، سوباتای بايد پوه شي چې له چا سره مخ شوی.

د بالخاش په دی خبره ناڅاپه شپږ مغولی سرتيرو پر هغه بريد وکړو، په هماغه شېبه کې هغه شپږ اتراري سرتيري چې د سړک دواړو خواوو ته پټ ول، له خپل پټنځي

راووتل او هغوی هم برید پیل کړو مغولان له درېیو خواو څخه په محاصره کې شول، سخته او خونړۍ جګړه پیل شوه مغولانو ته نور د تېښتې هېڅ لاره نه وه پاتې اتراریان د دوی شاوخوا ولاړ ول او سخت جګړه یې ورسره کوله، څو دقې لا نه وه تیر شوی چې پنځه تنه مغولان او یو تن اتراری ووژل شول.

بالخاش چیغه کړه: هغه وروستی مغولی مه وژئ.

اتراری سرتیرو خپل تورې ښکته کړې، مغولي عسکر له وېرې شاوخوا ته کتل. بالخاش وویل: دی باید خپل کمپ ته بېرته لاړ شي او سوباتای ته خبر ورکړي چې ملګري یې ووژل شول.

مغول عسکر په وېره وویل: ما مه وژئ زه به بېرته خپل کمپ ته لاړشم. بالخاش په خندا ورته وویل: هو، خو که صحیح و سالم ولاړ شې نو سوباتای به ستا په خبرو باوري و نه کړي، هغه ته باید زموږ لخوا یو ښه ویسي یو خونړی ښه ...

ناڅاپه یې توره راپورته کړه، څوکه یې د مغول عسکر پر سینه نښاسل او ژور زخم یې ورکړ، بیا یې یو بل کلک ټک د هغه په راسته اوږې ورکړ د مغول سرتیری له اوږې او سینې وینه راووتله، بالخاش ورته وویل: موږ باید ته ټوټې، ټوټې کړې وای، خو موږ هغه جنگیالي یو چې که چا پر موږ توره راویستله، موږ یې ځواب ورکوو او که چا توره ختا کړل نو موږ امان ورکو، مګر تاسو وحشیان خو پر بې وسه او بې وسلې خلکو هم رحم نه کوئ.

د دی خبری وروسته یې درېم گوزار د هغه پر غاړه وکړو، مغولي عسکر چیغه کړه سر یې پر سینه ښکته شو.

بالخاش خپل ملګرو ته وویل: د ده د آس مخ واړوئ او لاره ورته خلاصه کړئ دا نیمه مړ وحشي به د هغه آس تر کمپ ورسوی.

اتراری سرتیرو همداسې وکړل لکه څنګه چې بالخاش امر کړی و، د هغه د اس تلو سره اتراری سرتیرو خپل تورې د دې کوچني بریا په ښه هوا ته جګې کړې او د خوښۍ نارې یې وکړې.

بالخاش وويل: اوس بايد لاړ شو، له سهاره مخکې بايد موږ د دې ځای څخه په کيلومترونو لری اوسېږو.

هغوی د "آفتاب اترار" د سرود په ګډه ويلو سره د خجند په لور روان شول، تر ټولو مخکې بالخاش او ايلي په تېزو اسونو روان وه، د سبا ورځې غرمې ته اتراري سرتيري د «بناکت» د ښار خواته ورسېدل او په يوه کرونده کې تم شول، بالخاش چې خبر و چې او پوهيدی چې چنگيز خان "اولاغ نويان" ته د بناکت د نيولو امر کړی نو داسې اټکل يې وکړ چې شايد مغولانو بناکت نيولی وي؟!

نو ځکه خپل يو نفر ته يې دنده ورکړه چې ښار ته نژدې لاړ شي او معلومات راټول کړي. اتراري سرتيري پر خپل آس سپور شو او په منډه د بناکت ښار په لور روان شو. آناترق خپل مخ بالخاش ته واپاوه او ويې پوښتل: ستا په اند ښار کې به څه پېښ شوي وي؟

بالخاش- تر کوم چې زه خبر يم مغول خان "اولاغ نويان" او د هغه پوځ ته امر کړی و چې بناکت ښار ونيسي، موږ بايد ډاډ ترلاسه کړو چې آيا مغولانو دا ښار نيولی دی او کنه؟ چېرته چې موږ اوس تم شوی يو دا له ښار په ښه فاصله کيدی نو تر هغه وخته پورې چې زموږ نفر خبر راوړی موږ بايد همدلته اوسېږو.

ايلي- گمان نه کوم چې د خوارزم نور ښارونه دی د مغول خان پر وړاندې مقاومت وکړی!

بالخاش- د اترار نوم او د هغه د خلکو مقاومت به په تاريخ کی تل پاتی شی، دا وحشي مغولانو دومره وېره خپره کړې چې نور هېڅ څوک د دوی پر وړاندې مقاومت نه شي کولای.

آناترق پوښتنه وکړه: که ښار د مغولو لاس ته وليدلي اوسېږی بيا موږ څه وکړو؟
بالخاش- بيا به موږ د ښار له لويديځې خوا تېر شو، يا به ووژل شو يا به خجند ته ورسېږو.

د لارۍ سترپيا اتراري سرتيري دومره سترپي كړې وه چې ټول په ژور خوب ويده وه، داسې بيغم ويده وه ته وا دا د سولې وخت دی او دا دوي هم يوازې د ښكار لپاره د ښار څخه بهر شوي او دلته يی ارام كړی، خو كله چې هغه اتراري سپور كوم چې د ښار د حالاتو د معلومولو لپاره تللی و بېرته په منډه راغی بالخاش خپل لځايه پاسيد او ودرید.

سپور له اس رابښته شو او په بېرېه يې وويل: ما له يوه سپين ږيري كړوندي څخه پوښتنه وكړه او معلومه شوه چې ښار دې ورځې د مغولانو پر وړاندې مقاومت كړی خو اوس مغولانو ښار نيولی دی.

بالخاش- څنگه يې نيولی دی؟ ايا ښار يې خراب كړی دی؟
سرتيري ځواب وركړ: كوم خاص خرابي نده شوې، خو وېره او ډار د ښار په خلكو كې كېدلی او نه پوهيږي چې مغولان به د دوي سره څه وكړي؟

څو شېبې چوپتيا شوه د ټولو سترگې پر بالخاش وې، هغه لږ فكر وكړ او بيا يې وويل: بغير د كوم شك ډاډمن يم چې مغولانو د ښار والي مجبور كړي ترڅو دروازه خلاصه كړي.

آناترق پوښتنه وكړه: موږ بايد څه وكړو؟
يو اتراري سرتيري وويل: پر هغه مغولانو چې د ښار په ښار كې دي غلچكي بريد كوو.

بل وويل: موږ بايد له هغوی غچ واخلو.

بالخاش- واورئ ملگرو! موږ په داسې حالت كې نه يو چې د ښار پر مغولو ناڅاپي غلچكي بريد وكړو، موږ بايد خچند ته لار شو ترڅو د تيمور ملك د پوځ سره يو ځای شو.

ايلي چوپتيا ماته كړه او وويل: خچند ښار د مغولو د پوځ په محاصره كې دی.
بالخاش- هغه مغولان چې موږ په لاره كې وليدل د خچند پر لور روان مخكې

ځواکونه وه ډېر احتمال شته چې تیمور ملک او پوځ یې هغوی وژلي وي، که موږ ژر حرکت وکړو نو د مغولو څخه به مخکې خجند ته ورسېږو. آنا طرُق وویل: نو باید صبر وکړو چې شپه شي. بالخاش- نه، موږ باید همدا اوس حرکت وکړو تر څو د شپې وخت کې د خجند شاوخوا رسیدلی اوسو.

د هغه په امر اتراري سرتیري د حرکت لپاره تیار شول، ايلي چې د بالخاش په څنگ کې روانه وه کرار وویل: ستا دغه نقشه به موږ ټول مرگ ته ورکړي. بالخاش په خندا وویل: که په دی لاره د راتلو څخه وېرېږي نو کولای شې ښاکت ته لاره شې، هلته زما یو ملگري دی چې تا ته به پخپل کور کې پناه درکړي. ايلي په کلک غږ وویل: تا شاید هېر کړې وی چې زه همیشه ستا سره يم! که مرگ مې پوره وی نو غوره گڼم د ژوند وروستۍ شېبې ستا په څنگ کې تیرې کړم زما هیله ده چې زما آخري نظر ستا پر مخ وي.

بالخاش په نرم غږ وویل: ته یوه زړوره نجلۍ یې.

د دي خبری وروسته دواړه پر اسونو سپاره شول، بالخاش حرکت وکړو ايلي یې هم ترڅنگ روانه شول او اتراري سرتیري یې هم د دوي شاته روان شول، هغوی په پوره زړورتیا سره د خجند پخوا روان وه تر څو د تیمور ملک د پوځ سره په گډه د دښمن مقابله وکړي. بالخاش پوهېدی چې د سوباتای ماموران به د هغه د نیولو په لټه کې اوسېږي خو هغه په خپله ځانگړې طریقه د هغوی څخه په تیښته وو، او اوس یې ځان او ملگري پر یوې داسې لارې روان کړي وه چې بیحد خطرناک و. شپه له نیمايي تېره شوې وه چې ناڅاپه د اس د پښو غږ پورته شو، ښکاره وه چې یو چابک سپور په تيزي روان دی، هغه غږ د صحرا خاموشي مات کړه.

بالخاش د خپل آس واگی ونیول او وېبې ویل: فوراً د سړک دواړو خواوو ته پټ شئ. آنا طرُق وویل: ښکاري چې یوازی یو نفر پر آس روان دی؟ بالخاش ورته وویل: موږ باید احتیاط له لاسه ورنکړو.

اتراری سرتیرو ځانونه د سپرک دواړو خواوو ته پټ کړل.
بالخاش ایلي ته وویل: ته زما د څنگ څخه لږ لری شه.

ایلی د هغه څخه لږ لری شوه بالخاش پخپل ځای کې ودرید، د اس د پښو غږ هره
شبیبه رانږدې کېدی کله چې بالخاش احساس وکړ چې اس ځغلونکي ته د هغه غږ
رسېږي نو غږ یې ورباندی وکړ: څوک یې؟! نږدې مه راځه.

پر اس سپور کس چې په تېزی روان و فکر وکړ چې د دښمن سره مخ شوی دی نو ژر
یې د خپل اس واکي کش کړل او پرېکړه یې وکړه چې له هغه لارې بهرته وگرځي له
کوم خوا چې راغلی، خو بالخاش خپل آس ته حرکت ورکړ او د هغه سپور خوا ته ته
یې منډه کړه او له دې مخکې چې هغه سپور د تښتېدو فرصت ولري بالخاش
ورباندی د تښتیدلو لار وربنده کړه، سپور چې نور د جگړې پرته بله لار نه درلوده خپله
توره پورته کړه.

بالخاش پوښتل: ته څوک یې او له کوم ځایه راځي؟

د بالخاش غږ ناشنا سړی په شک کی واچو، هغه فکر وکړ چې ښایي دا د ماورالنهر د
خلکو څخه اوسېږي! نو ځکه په شک او تردید یې پوښتنه وکړه: ته څوک یی؟
بالخاش ځواب ورکړ: لومړی خو د تښتېدو خیال له ذهنه وباسه ځکه چې زما کسانو
ته محاصره کړي یې او دویم ښه به دا وی چې ته زما د پوښتنو ځواب ووايي.

ناشنا سړی په تیاره کې شاوخوا ته وکتل، اتراري سرتیرو چې د بالخاش غږ واورېدله
خپل پټنځي راووتل او د هغوی خواته روان شول، د اتراری سرتیرو د اسونو د پښو
غږ ناشنا سړی ډاډمن کړو چې د رښتیا محاصره شوی او د تښتېدو هیڅ لاره نه لري.
هغه کرار، کرار خپل توره ښکته کړه او ویې وویل: زه د خجند د سرتیرو څخه یم او
د هغه ځایه را روان یم.

بالخاش- موږ هم د اترار څخه یو او اراده لرو خجند ته ولاړ شو، د هغه ځای د حالت
په اړه راته ووايه.

خجندی سرتیری وویل: زموږ پوځ د مغولو لومړي مخکښ ډلې ته سخت ماته ورکړې ده.

بالخاش وپوښتل: نو ته اوس کوم خوا ته روان یې؟
خجندی سرتیری ځواب ورکړ: زه د تیمور ملک د جانب یو پیغام سلطان ته وړم.
بالخاش- نو بیرته وکړه.
خجندی سرتیری په لوړ غږ وویل: ژوندی دی وی سلطان، مرګ دی وی پر مغولانو.

او د دی خبری سره سم یې اس ته لغته ورکړل او په تېزۍ سره د اتراري سرتیرو د منځ څخه تیر شو.

آناترق د بالخاش خواته وکتل او ویې وویل: څنګه ډاډمن شو چې دا سپور د خجند د خلکو څخه وو؟

بالخاش- یعنې ته وایې کېدای شي هغه موږ ته چل راکړی وی؟
آناترق ځواب ورکړ: هو، ډېر امکان لري چې د دښمن جاسوس وي.
بالخاش- نه، هغه جاسوس نه وو زه د خجند د خلکو ژبه پېژنم هغه رښتیا وویل.
ایلی- هغه سړی زما د ټاټوبي څخه راغلی و زه د هغه ځای خلک ښه پېژنم.

بالخاش- ملګرو راځئ چې حرکت وکړو، موږ تازه د اترار ویجاړی شاته پریځودلی دی.

یوولس تنه اتراري جنگیالي د خجند پخوا روان شول، هغوی ټوله شپه په لاره وه.
کله چې سهار شو، د بالخاش په امر هغوی د یوې شنې او ښایسته غونډۍ په لمن کې تم شول. بالخاش یوازې د خجند او تیمور ملک په اړه فکر کاوه. د خپل وطن دفاع دومره ورته مهمه وه چې حتی د خان سلطان په اړه فکر ته یې وخت نه درلود.
هر کله چې ایلي د خپل مینې او وفادارۍ خبره کوله، د خان سلطان یاد یې په ذهن کې تازه کېده.

خو په دې وخت کې بالخاش هڅه دا وه چې له دې ټولو فکرونو څخه ځان خلاص کړي. هغه یوازې د مغول خان د پوځ پر برید باندې فکر کاوه. دښمن یو زړور او قوي ځواک و چې هر ډول مقاومت یې ماتاوه، لمر تازه راپورته شوی و چې اترازي جنگیالیو خپل سفر ته دوام ورکړ هغوی له اصلي لارې وتلي وو څو مخکې له دې چې د مغول خان پوځ خجند ته ورسېږي هغوی هلته ځانونه ورسوي، ایلي چې د بالخاش په څنگ کې روانه وه وویل: ته فکر کوې تیمور ملک به د دښمن په وړاندې مقاومت وکړای شي؟

بالخاش خپل اوږې پورته واچول او ویې ویل: معلومه نه ده، خو د خجند موقعیت د اترار سره توپیر لري، د هغه یو خوا ته د جیحون سیند موقعیت لری او دا به د مغولو کار ستونزمن کړي.

ایلي- یقیناً مغولانو به هم دی خبری ته فکر کړی وی او ضرور به یې یو پلان هم ورته جوړ کړی وی!

بالخاش- که تیمور ملک وتوانېږي چې د سیند لاره د مغول پر مخ بنده کړی نو دا به د جگړې حالت بدل کړی، مونږ باید ورسره مرسته وکړو. ایلي په ترڅه موسکا وویل: له موږ یولس کسانو څه کار جوړېږي؟

بالخاش- همدا چې د ښار د یو برج د ساتني دنده موږ ته وسپاري بسنه کوی. ایلي- خو زه چندان امید نلرم.

بالخاش- د اترار ماتي پر تا ډېر بد اغېز کړی ده!

ایلي- موږ نه باید خپل ځانته چل ورکړو، دښمن زموږ څخه ډیر غښتلی دی او زموږ د قوماندانانو هڅې بې نتیجې دي.

بالخاش- زه په دی ټولو خبرو پوهیږم، خو موږ باید د دې ځواکمن دښمن په مقابل کې ودربو، غایر خان موږ ته یو لوی درس راکړو.

ایلي- که د سلطان خاص استازی خیانت نه وای کړی مغولانو به د اترار د نیولو څخه لاس اخیستی وای.

بالخاش په نرمۍ سره سر وخوځاوه او ويې ويل: شايد هغوی شاتګ کړی وای.

ایلي- او اوس د خجند وخت دی.

بالخاش- تیمور ملک یو زړور او بې باک سړی دی، هغه د دې ویرونکي جنګ لپاره زموږ یوازینی امید دی.

ایلي- او که هغه ووژل شو نو بیا به هېڅ څوک د دښمن په وړاندې مقاومت ونکړی شی، ځکه د هغه پشان بل هېڅوک نشته.

بالخاش- زه گمان نکوم چې د سلطان مرسته کوونکي پوځ به پر پوخت سره خجند ته را ورسېږي، تیمور ملک باید له دې مخکې د سلطان څخه د مرستې غوښتنه کړی وای.

ایلي- د مغول خان برید ناڅاپي و.

بالخاش ورته وکتل او ويې ويل: دا لا ناڅاپی وړ؟ موږ چې هغه مهال په خجند کې وو تیمور ملک ته مو د مغول خان د برید په اړه خبر ورکړ، ما خپل ټول معلومات ورته ورکړل.

ایلي- مغول خان به د خجند پر خلکو رحم ونه کړي، د هغوی انجام به هم د اترار پشان وی.

بالخاش په کرار وویل: دا یوه ویرونکې جګړه ده هر ښار چې تسلیم نشی نو مغول خان به هغه ښار د خاورو سره یو کړی، زموږ د پوځونو د ماتې خوړلو عمده دلیل زموږ د قوماندانانو د بې اتفاقی او د یووالي د نشتوالي په سبب و، ځکه چې هر یو غوښتل خپله خوښه او نظر په نورو باندې تحمیل کړي.

ایلي چوپه شوه بالخاش هم نور څه ونه ويل، د گرم او سوځونکي لمر لاندې دوی خپل سفر ته دوام ورکړ.

په دوره پوښل شوی هوا کې د خچند د ښار برجونه معلوم شول، د هغه برجونو په لیدو د اتراري سرتیرو په لمر سوځیدلو مخونو باندې ځلا خپره شوه او پر شونډو یې موسکا راغله.

آنا طرق په لوړ غږ وویل: موږ باید په دې برجونو او دیوالونو کې د دښمن سره مقابله وکړو او خپل غچ واخلو.

بالخاش شا ته وکتل او ویې ویل: آنا طرق ارام اوسېږه کېدای شي د دښمن کسانو په همدې شاوخوا کې کمین کړی وی!

ایلي- ښکاري چې خچند ارام دی، دیوال لاندې د دښمن سرتیری نه ښکاري. بالخاش لنډه خندا وکړه او ویې ویل: دا د توپان نه مخکې ارامي ده، کله چې د مغول خان پوځ دلته را ورسېږي نو یوه سخت جگړه به پیل شي، تر هغه ځایه لاره اوږده نه ده خو باید ژر لاړ شو.

اتراري سرتیری ستړی او کمزوري ول خو د خچند برجونو او دیوالونو ته په کتو مخکې روان وه. یو له ساتونکو څخه چې د ښار په برج کې څارنه کوله، کله چې اتراري سرتیری ولیدل په لوړ غږ یې وویل: یوه ډله د ښار خوا ته را روانه ده. ساتونکي له پټ ځایه راووتل او د دیوال سر ته راغلل، د اتراري سرتیرو خوا ته یې وکتل چې په ترتیب سره د ښار خوا ته را روان وه.

یو ساتونکي وویل: دغه کسان ښایي د دښمن کسان اوسېږي؟ بل کس وویل: که د دښمن کسان وی نو موږ به یې د ښار د دیوال په څنډه کې خاورو ته وسپارو.

د ساتونکو مشر وویل: کېدای شي دا د نورو سیمو خلک وي چې خچند ته را روان دي. بیا یې وویل: زه ځم تيمور ملک ته دا خبر رسوم.

سمدلاسه له دیواله ښکته شو پر خپل آس سپور شو او دارالحکومه خوا ته ولاړ، هلته په رسیدو یې دا خبر د خادم له لارې تيمور ملک ته ورسو، تيمور ملک د دې خبر په اورېدو حیران شو او ویې ویل: د ساتونکو مشر ته غږ کړی.

څه موده وروسته د ساتونکو مشر د تیمور ملک حضور ته ورسېد، تیمور ملک د هغه خوا ته وکتل او ویې پوښتل: ایا تا هغه کسان و نه پېژندل؟ ساتونکو مشر وویل: نه، قربان خو زه فکر نه کوم چې هغوی دی د دښمن کسان اوسیدي.

تیمور ملک- خومره کسان وه؟
ساتونکو مشر- ډېر کم.
تیمور ملک- زما آس چمتو کړي زه غواړم هغوی له نژدې وگورم.

ساتونکو مشر تالار پرېښود، ډېر وخت ونه نیول شو چې تیمور ملک پر آس سپور شو او په چټکۍ سره له دارالحکومې ووت. هغه د ښار د جنوبي برج او دیوال خواته ولاړ، او ساتونکی هم ورپسې پر آس روان ول، تیمور ملک په فکر کې و چې دا کسان به څوک وی او له کوم ځایه به راغلی وی؟ وروسته یې فکر وکړ چې ښایي دا د اترار د مات خوړلي پوځیانو څخه اوسیدي؟!

کله چې د برج خوا ته ورسید په تلوار له اس ښکته شو او د دیوال سر ته وخوت، تیمور ملک هغوی ته په ځیر، ځیر وکتل خو د هوا د خراب والي او د ماښام د راتلو په وجه یې ونشو کړی هغوی وپیژنی. مجبور د دیوال څخه راښکته شو او د ښار د دروازی خوا ته روان شو، د هغوی د اسونو د پښو غږ یې اوریده بالخاش چې تر ټولو مخکې روان وو همدا چې د ښار دروازې ته ورسېد په لوړ غږ یې وویل: دروازه خلاصه کړئ.

تیمور ملک د بالخاش غږ وپېژنده او د دروازی ساتونکي ته یې وویل: بیرته وکړه دا زموږ دوستان دي د اترار خلک دي.

دروازی ساتونکي د دروازی لوی ځنځیر په شا کش کړو او دروازه یې خلاصه کړه، تیمور ملک د مشعل په رڼا کې بالخاش او ایلي وپیژل او د خوبۍ څخه یې په لوړ غږ وویل: زما گران دوستانو خچند ته ښه راغلاست.

بالخاش او ايلي د خپلو اسونو څخه را ښکته شول او د تيمور ملک ته يې درناوی وکړ. اتراري سرتيرو هم د خپل مشر په څېر احترام وکړ. تيمور ملک دواړو ته غېږ ورکړه او په تعجب او خوښۍ يې وپوښتل: تاسې د اترار څخه راځئ؟ بالخاش- هو، قربان د اترار څخه اوس يوازې د خاورو يوه ټوټه پاتې ده، مغولانو د ښار خلک د هغه لاندې خښ کړي دي.

تيمور ملک په ټيټ غږ وويل: د اترار د خلکو لپاره دا ډير لوی مصيبت وو. ايلي- د هغه لوی مصيبت څخه يوازې موږ يوولس تنه ژوندی پاتې يو.

تيمور ملک د ساتونکو مشر ته امر وکړ چې د اتراري جنگياليو لپاره د آرام ځای او د خوړو بندوبست وکړي، خپله هم د بالخاش او ايلي سره د دارالحکومه خوا ته لاړ.

بالخاش له تيمور ملک څخه وپوښتل: تاسې د مغول خان د مخکښو ځواکونو سره څه وکړل؟

تيمور ملک په ځانگړې وياړ سره ځواب ورکړ: ټول مو په سيند کې غرق کړل يا مو هم د ښار د ديوالونو پر سر ووژل، اوس موږ انتظار کوو چې هغوی لوی بريد پيل کړي.

بالخاش- زما خيال دی چې نن شپه يا به سبا هغوی دلته را ورسېږي، موږ ټوله شپه او ورځ په لاره تېره کړل او په سختو لارو راغلو چې د دښمن څخه مخکې ښار ته را ورسېږو.

تيمور ملک دواړو ته اجازه ورکړل چې کيني او بيا يې بالخاش ته وکتل او ويې ويل: د اترار د سقوط کيسه وکړه.

بالخاش ټول هغه پېښې چې په اترار کې واقع شوی او هغه يې پخپل شاهد تيمور ملک ته بيان کړل، همدارنگه د سوباتای سره د خپلې مخامخۍ او له هغه ځايه د وتلو کيسه يې هم وکړل.

تيمور ملک چې حيران او متأثر شوی و وويل: ښکاره ده چې د سلطان د استازی خيانت د اترار د سقوط سبب شو.

بالخاش- هو، قربان خو هغه او د هغه خاين ملگری هم د مغولو لخوا ووژل شول. تیمور خو شیبې سوچ وکړ بیا یې سر پورته کړ او په نرم خندا سره ویې ویل: زه ستاسو زړورتیا ستایم کاشکې زما ټول کسان ستاسې په څېر زړور وای.

بالخاش په کلکه وویل: د خجند سرتیری یو داسې قوماندان لري چې په زړورتیا کې بې مثاله دی، موږ دلته راغلي یو چې اوږه په اوږه ستاسو او ستاسو د سرتیرو سره د دښمن مقابله وکړو.

ایلی- په لاره کې موږ ستاسو د تېز رفتار قاصد سره چې د پایتخت خوا ته روان و مخ شو.

تیمور ملک- زه فکر نکوم چې سلطان دی مرستندویه ځواکونه راواستوی، بیا هم که اراده وکړي او پوځ راواستوی نو بی گټې به وی، ځکه چې ښار به د مغولانو له خوا محاصره شوی وي.

بالخاش- موږ باید د مغول خان پوځیان د ښار د دېوالونو مخکې ووژنو، همدارنگه کولای شو د سیند له لارې پر هغوی غلچکی برید وکړو او هغوی له منځه یوسو. تیمور ملک ودرېد، بالخاش او ایلی هم لځایه پاسېدل، تیمور ملک په خپلو فکرونو کې ډوب و هغه د یو لوی جنګ په اړه اندېښمن و چې ډېر ژر به پیل شوی وای، د خپلو لږو پوځیانو په اړه یې اندېښنه درلوده. همدارنگه وېره درلوده چې که ماته وځوري نو د خجند خلک به څومره خراب حالت سره مخ شي.

د هغه ټول فکر د خجند د خلکو پر حال و، چې په ډیر ویره او اضطراب کې ورځی او شپې تیږول، هغه د خپلې گټې او د خپلو پوځیانو د بریا په اړه ډېر خوشاله نه و. هغه د یو لوی او سخت طوفان په اړه فکر کاوه چې په تېزۍ سره د خجند خواته رانږدې کیدی، داسې یو طوفان چې تیمور ملک او د هغه پوځ او ځواک د هغه په وړاندې د مقاومت توان نه درلود، یو څو شیبې چوپتیا خپره شوه، د بالخاش او ایلی سترګې د تیمور ملک په اندېښمن مخ ښخ وه، تیمور ملک په ارامۍ او حساب سره قدم واهه کله چې د هغوی دواړو مخې ته را ورسید نو ودرید او ویې ویل:

تاسو ستړی یاست د طوفان د راتلو مخکې آرام وکړی.

بالخاش- دا طوفان پیر وحشتناک او بی رحمه دی، په مخکې چې هر شې راشي
لځان سره یې وړی او برباد کوی، ما او ایلی د دی طوفان پای لیدلی چې څنګه یې د
اترار خلک عام قتل کړل.

تیمور ملک- خو که د سلطان استازی خیانت نه وای کړی نو دا طوفان به د اترار د
دیوالونو مخکې خاموش شوی وای.

بالخاش- خو اخره کې لوږه او بیچارګی د اترار خلک د پښو اچول او هغوب مجبور
کیدل چې ښار دښمن ته تسلیم کړی او دښمن هم رحم نه کوو.
تیمور ملک خپل سر پورته کړو او وی پوښتل: ستا هدف د دی خبرو څخه څه دی؟

بالخاش- زما مطلب هیڅکله دا نه دی چې ښار دښمن ته تسلیم کړی.
تیمور ملک- زه هم بغیر له دی کوم نظر نلرم، ما ښار خلکو ته سپارلی او خپل د خپل
سرتیرو سره د مغولانو سره جنگیږم.

ایلی- څومره به ښ وای چې د مغولانو د راتلو مخکې د سلطان کمکی پوځ راغلی
وای.

تیمور ملک- زه ستاسو پشان وفادر ملګرو څخه منندوی یم تاسو اوس لار شې او آرام
وکړی.

بالخاش او ایلی تیمور ملک د هغه د فکرونو سره یوازی پریخود او د هغه ځای پخوا
چې د دوی لپاره ټاکل شوی و روان شول.

تیمور ملک د سیحون سیند په یو ټاپو کې یو کلک کلا جوړه کړې وه او خپل سرتیری
هلته وړی وه ترڅو د مغولو په مقابل کې مقاومت وکړي. دا کلا خچند ته نږدې وه او

په ماوراءالنهر کې دېته ورته بله کلک کلا موجود نه وه، د هغه په امر سل کښتۍ هم جوړې شوې وې چې د سیحون سیند په شاوخوا کې یې لنگر اچولی و. تیمور ملک یو هوښیار سړی و چې مخکې له مخکې یې اندېښنه لرله چې ښایي مغولان هغه ته ستونزمن شي نو ځکه ورته تیاری نیولی وه، هغه نه غوښتل چې تسلیم شي هغه پریکړه کړې وه چې که ژوندی پاتې شو نو جگړه به د مغولو سره تر آخری حد ښار په ښار غځوی او د خپل سرتیرو سره به پر دښمن تر هغه حده بریدونه کوي تر څو هغوی ټول ووژني.

هغه د راتلونکو جگړو لپاره پراخ پلانونه درلودل، په اصل کې تیمور ملک پلان درلود که مات هم وخورى نو په چریکي (غلچکي) ډول جگړه وکړي او دښمن فلج کړي. هغه یو هوښیار او زړور سړی و.

د هغه شپې په سهار کله چې لمر تازه راختلی و، تیمور ملک بالخاش او ایلی راوغوښتل، بالخاش او ایلی تازه له خوبه راپورته شوي وو. کله چې د تیمور ملک پیغام ورته ورسید نو ژر تیار شول، هغوی فکر کاوه چې د مغولو ځواکونه به د ښار په دېوالونو کې وي خو د تیمور ملک استازي ورته وویل چې دښمن لا نه دی راغلی. ایلی وویل: زه ډاډمنه یم چې تیمور ملک ته تازه خبرونه رارسیدلي دي. بالخاش - شاید، امکان لری.

بیا دواړه د تیمور ملک د استازي پسې روان شول، کله چې له دارالحکومه بهر شول نو بالخاش وپوښتل: تیمور ملک په کوم ځای کې زموږ انتظار کوي؟ د تیمور ملک ځوان استازي ځواب ورکړ: تیمور ملک د ښار څخه بهر زموږ په انتظار کیدی.

بالخاش او ایلی یو بل ته وکتل.

بالخاش په کرار وویل: زه فکر کوم چې تیمور ملک غواړي د ښار څخه لرې د مغول

خان د پوځ مقابله وکړې؟

هغوی دواړه د سیحون د سیند خوا ته ورسېدل هلته یې تیمور ملک د څو قوماندانانو سره ولید، تیمور ملک د بالخاش خوا ته مخ کړو او ویې ویل: موږ ټاپو ته څو هلته یوه قوي کلا جوړه شوې چې مغولانو ته یې ماتول ډیر ستونزمن کار دی.

د دی خبری وروسته ټول په کښتۍ کې کښیناستل او کښتۍ د ټاپو خوا ته روانه شوه د سیحون سیند په منځ کې کله چې اوبه په دوه څانگو جلا کیدې، یو لور او کلک کلا جوړه شوی وه چې د دیوالونو په سر یې د خجند جنگیالي ځای پر ځای شوي وو.

کله چې کښتۍ ساحل ته ورسېده ټول ښکته شول او د کلا ته ننوتل، تیمور ملک د بالخاش خوا ته وکتل او ویې ویل: موږ به مغولان د دې کلا د دېوالونو په مخکې ووژنو.

بالخاش چې د دېوالونو لوړوالي او قوي والي ته حیران پاتی و وویل: ما په ماوراءالنهر کې خپل په ټول عمر کې داسې قوي دېوالونه او کلا نه وه لیدلې، دې ته ننوتل ډېر ستونزمن کار دی.

تیمور ملک وخنډل او ویې ویل: د دې کلا موقعیت داسې دی چې مغول خان مجبوره دی د نیولو فکر یې له ذهن وباسی. بالخاش- موږ باید د اترار د خلکو د وینو غچ له مغولو واخلو.

تیمور ملک د کلا شاوخوا دیوالونه او نظامی شیان د نظر تیر کړل او د هغه وروسته خپل د کسانو سره بیرته ښار ته ستون شو، د هغه ورځپه مابنام یو سړی چې په تېز اسب سپور و خجند ښار ته راننوت، ساتونکو هغه سړی د تیمور ملک خوا ته وپورې

تیمور ملک ورڅخه وپوښتل: د کوم ځای راغلی یې؟ سړي وویل: د مغولانو د طوفان څخه راتښتېدلی یم، هغوی سمرقند، بخارا او اترار

نيولي دي او اوس ديخوا را روان دي تر څو خجند ونيسی.
تیمور ملک- اهومم موږ به هم همدلته د هغوی د راتلو انتظار باسو.

بيا يي سپری ته اجازه ورکړل چې لاړ شي د هغه د تلو وروسته يې امر وکړو تر څو ټول قومندانان د هغه حضور ته راشی، لږ وروسته د پوځ ټول مشرانو د تیمور ملک مخ ته حاضر شول، تیمور ملک هغوی ته د دښمن د نږدې کېدو خبر ورکړ او امر يې وکړ چې د دفاع لپاره چمتو شي.

هوا تیاره شوی وه چې قوماندانانو د ټاپو خوا ته حرکت وکړو، بالخاش او ایلی چې کله دا خبر واورېد نو د تیمور ملک خوا ته ورغلل او له هغه يې وغوښتل چې هغوی ته اجازه ورکړي ترڅو د سرتیرو سره د ټاپو خوا ته لاړ شي، خو تیمور ملک په نرم لهجه هغوی ته وویل: همدا اوس يې وخت دی چې تاسو دواړه خجند پرېږدئ او د جنگ د اور څخه لرې په آرامه ژوند وکړئ، دلته یوازې جگړه او وینه تویېدل دي زه نه غواړم چې تاسو وژل شئ. همدا اوس به امر وکړم چې ستاسو د حرکت وسایل برابر کړی، تاسو باید بیرته وکړئ مخکې له دې چې د مغولو پوځ راشي باید له دې ځایه ډېر لرې تللی اوسیږئ.

بالخاش- زه د خجند د امیر هر حکم په سر سترگو منم، خو زه غواړم چې په هغه جگړه کې چې ډېر ژر به پېل شي، د خجند د پوځ له خوا برخه واخلم، او اوږه پر اوږه د هغوی سره د دښمن په مقابل کې وجنګېږم.
ایلی هم وویل: زه غوره گڼم چې په جگړه کې ووژل شم خو خجند پرېږدم.

تیمور ملک هڅه وکړه چې هغوی له جگړې منع کړي خو بې نتیجې پاتې شوه، په پای کې د ایلی او بالخاش نظر ومنلو، خو د زړه څخه راضی نه و تیمور ملک په دی پوهیدي چې دوی دواړه د یو بل سره مینه لري او د خپل هېواد لپاره يې لوی، لوی قربانيان ورکړي نو ځکه هڅه يې کول چې دوی دواړه له جگړې لرې وساتي خو بالخاش او ایلی یوازې د خپل وطن دفاع ته فکر کاوه او دا خبره د تیمور ملک لپاره ډېره حیرانوونکې وه.

تیمور ملک هغه دواړه رخصت کړل او خپله د مغول خان د پوځ د راتګ په تمه شو. هغه د لا امنیت لپاره دوه تېز اس ځغلوونکي عسکرو ته دنده ورکړل چې د ښار څخه بهر شي او کله چې د دښمن پوځ يې وليد نو هغه ته خبر ورکړي، د خچند خلک ډېر ژر پوه شول چې کوم لوی مصیبت راروان دی او په ویره او ډار کې راغلل، تیمور ملک هم یوه ډیره سخته او ناارامه شپه تېره کړه، په هماغه شپه د تیمور ملک په امر د هغه خبریالانو خلکو ته خبر ورکړ چې ډېر ژر به یوه وحشتناکه او وینه بهونکي جګړه پیل شي، تیمور ملک پخپل پیغام کې خلکو ته وویل چې صبر وکړي او آرام پاتې شي.

د غرمی وخت و چې دوه تېز اس ځغلوونکي عسکر کوم چې د خبر راټولولو لپاره د ښار څخه بهر تللي وو، بېرته راغلل او تیمور ملک ته یې خبر ورکړو چې د مغول خان پوځ یې د ښار څخه لس فرسنگه لرې لیدلي دي، تیمور ملک په دویم پیغام کې چې د خبریالانو له لارې خلکو ته ورسېد، خلکو ته خبر واستاوه چې د خچند ښار به د جګړې ډګر نه وي، د خچند پوځ به د ټاپو په کلا کې له دښمن سره مخ شي او خلک به وکولی شي د خپل ژوند او د ښار د برخلیک په اړه پخپل پریکړه وکړي.

هغه دغه کلا ځکه انتخاب کړې وه چې د ښار خلک په جګړه کې له وژلو خوندي پاتې شي، د تیمور ملک په امر بالخاش، ایلی او نور جګړه ماران راوغوښتل شول، هغوی ټول په تلوار دارالحکومه ته ځانونه راوړسول.

تیمور ملک هغوی ته وویل: په راتلونکې جګړه کې هېڅ امید د بریا نشته اوس تاسو ازاد یاست کولای شئ ښار کې پاتې شئ یا له ما سره کلا ته ولاړ شئ او د پوځیانو سره اوږه پر اوږه د مغولانو سره جګړه وکړئ.

هغوی خپل تورې له نیام راواېستلې او پورته یې کړې او په ګډ غږ یې وویل: موږ جګړه کوو! ژوندی دی وی سلطان.

تیمور ملک په آرامۍ سره سر وخوځاوه او کرار یې وویل: او لعنت دی وی په جنګ.

بيا روان شو او ملگري يې هم ورپسې ولاړل، خلك ډېر په جوش کې راغلی وه هغوی د تیمور ملک څخه غوښتل چې د ښار څخه دی ونه وځي، خو تیمور ملک د دوی د ژوند خوندي ساتلو لپاره دغه کلا جوړه کړې وه، تیمور ملک څو شیبې ودرېد د خجند خلکو ته يې چې د هغه په حق کې وفادار پاتی وه وکتل او د هغوی د ملاتړ ځواب يې ورکړ او بيا له ښار څخه ووت، د خپل ملگرو سره په کښتۍ کې کښېناست او د ټاپو پخوا روان شو.

ورځ پای ته رسېدلی وه تیمور ملک د ټاپو کلا ته ورسید او د خپلو پوځیانو حالت يې وکت. منجنیقونه او غشي ویشتونکي يې چمتو کړل او نظامی شیان يې برابر کړل.

تیمور ملک خپل د کلا په کلک والي ډېر باور درلود، ځکه پوهېده چې دښمن وسایل نه لري چې د سیحون د سیند څخه راتیر شي او ټاپو ته را ورسېږي. د سهار په تتر رڼا کې په برجونو باندې ولاړ ساتونکو وویل چې د مغول خان پوځ خجند ته را نږدې کېږي.

د مغول خان د پوځ قوماندان "اولاغ نویان" چې کله د خجند د پوځ هېڅ مقاومت ونه لید نو حیران شو، هغه احساس وکړ چې ښايي تیمور ملک یو چل کارولی وي نو ځکه سره له دې چې د خجند ښار دروازې خلاصې وې، خپل پوځ ته يې امر وکړو چې ښار ته دننه نه شي.

ورسته يې خبر ترلاسه کړ چې تیمور ملک خپل پوځ د ټاپو په کلا کې ځای پر ځای کړی دی، اولاغ نویان چې د چنگیز خان لخوا مأمور شوی و ترڅو یوازې مقاومت مات کړي خپل پوځ ته يې امر وکړ چې د خجند ښار پرېږدي او د ټاپو کلا ونیسي، په دې توګه یوه وحشتناکه جګړه پیل شوه، منجنیقونه د برجونو او دیوالونو د پاسه کار کول شروع کړ، د غشو باران د مغولي پوځ په سر اوریدل پیل کړو، د دښمن کرښې ګډوډې شوې، تیمور ملک یو بل چل هم وکارو هغه د شپې مهال د خپل پوځیانو یوه ډله د څو کښتۍ سره د دښمن کرښو ته واستول.

هغوی په غلچکی بریدونو باندې ډېر شمیر مغولان ووژل او بیا بیرته کلا ته راستانه شول. اولاغ نویان فکر کاوه چې په لومړیو ورځو کې به د ټاپو کلا د هغه د پوځ لخوا ونیول شی، خو د څو ورځو د تېریدو باوجود د هغه سرتیري دومره لا بریالی نشول چې حتا د ټاپو په ساحل قدم کیږدي ډېر شمیر پوځ یې یا په سیند کې ډوب شو یا د خچند د سرتیرو په غشیو ووژل شول، اولاغ نویان چې د جگړې د اوږدېدو او د خپل پوځ د درنو تلفات له کبله اندېښمن ښکاریدی، په پای کې د خچند ځوانان مجبور کړل ترڅو لوی، لوی ډبرې راوړي او سیند ته یې وغورځوي.

تیمور ملک له پیل څخه پوهېده چې د زرو سپاهیانو سره نه شي کولای څو زړه تنه مغولي پوځ له منځه یوسي، خو بیا هم جگړه یې روانه وساتله، هغه پوهېده چې بالاخره مغولان به دا جگړه وگټي، هغه د مقاومت لپاره ډېر کسانو ته اړتیا درلوده، خو د ټاپو کلا یوازې زر تنه سرتیري ځای پر ځای کولای شول د جگړې له دوو اونیو وروسته له سلو زیات د خچند سرتیري وژل شوي وو. اولاغ نویان په پرله پسې بریدونو هڅه کوله چې د ټاپو ساحل ونیسي، د خچند د سرتیرو د غلچکی بریدونو لاره وتړي او کښتۍ یې ډوبې کړي.

د جگړې په درېیمه اونۍ تیمور ملک احساس وکړ چې بالاخره دښمن ټاپو ته د راننوتلو په حال کېدی، او کله چې هغوی راشي نو د ده په ډیر زحمت جوړی شوی کښتۍ به د هغوی لاسونو ته ورشي او د تېښتې لار به وتړي. نو ځکه شپه مهال کله چې جگړه لږه کمه شوه هغه خپل قوماندانان راوغوښتل او ویې ویل: زموږ جگړه د دښمن په زړه کې وېره اچولی ده، خو باید ومانو چې له دې لږو کسانو سره نه شو کولای هغوی دایمي له دې ځایه وشړو. موږ له داسې سخت دښمن سره مخ یو چې ډېر ژر به ټاپو ته راننوزي او بیا به زموږ د تښتېدو لار وتړل شی.

موږ د درېیو اونیو جگړې سره دا ثابته کړه چې یو زړور او د خپل سر څخه تیر ملت یو. خو اوس وخت رارسېدلی چې له جزیري ووځو او د غلچکی جگړو له لارې دښمن

ته درنې ضربې ورکړو.

يو قوماندان په پياوړي غږ وويل: موږ ټول ستا اطاعت کوو.

تیمور ملک خپل د ټول قومندانانو مخونو ته په ځير، ځير وکتل او بيا يې وويل: ما پرېکړه کړې چې همدا نن شپه له دې ټاپو ووځو، که څوک مخالفت لري راته دې ووايي چې څه کار وکړو؟ او ايا کوم بل پلان لری او کنه؟

خو هېچا څه ونه ويل چوپتيا خپره شوه.

تیمور ملک وويل: ستاسو د چوپتيا څخه ښکاری چې زما په جوړ کړي پلان موافق یاست؟! اوس پاتې وسایل په کښتيو کې واچوئ خو ډېر احتیاط باید وکړئ دښمن باید زموږ له وتلو خبر نه شي.

ټول په حرکت راغلل او هغه څه چې پاتې وه کښتيو ته انتقال کړل، تیمور ملک خپله د سیند پر غاړه ولاړ و کله چې ټول کښتۍ ته وختل، نو دی هم د لومړۍ کښتۍ خواته ولاړ او د روانېدو امر يې ورکړ.

کښتۍ د سیحون د سختو او چټکو اوبو پر سر روانې وې او پاتې شوي سرتیري يې د مغولو له محاصرې راويستل تیمور ملک د لومړۍ کښتۍ په منځ کې ناست و. بالخاص او ایلی هم د هغه ترڅنګ ول کله چې د دښمن له محاصرې څخه لرې شول تیمور ملک یو ژوره ساه واخیست او هغوی ته يې وويل: جګړه لا ختمه نه ده موږ به دوام ورکړو.

بالخاص- که موږ پنځه زره سرتېري درلودای نو د سیند پر غاړه به له کښتيو څخه تا شوی وای او د شالخوا به مو پر مغولو برید کړی وای.

تیمور ملک ورو خپل سر وخوځاوه او ویې ويل: همدا زما پلان و خو افسوس چې باید د جګړې میدان پرېږدو

يو قوماندان وويل: که موږ په ښار کې پاتې شوای نو کولی مو شول مغول د دې پلان سره حیران کړو.

تیمور ملک- ما مغول د ټاپو د کلا خواته راکش کړل ځکه چې غوښتل مې ښار او خلک یې وژغورم، هغوی بې گناه او بې دفاع خلک دي نه مې غوښتل د ماشومانو او بوډاگانو د چیغو آواز واورم.

ایلی د احساساتو څخه په ډک لهجه وویل: خو ما او بالخاش د اترار د ماشومانو او خلکو چیغې اورېدلې چې مغولو هغوی وژل، تر اوسه هم د هغوی غږونه زما په غوږو کې انگازې کوي.

تیمور ملک- د همدې لپاره ما د خچند خلک وژغورل.
بالخاش- مغول انتقام اخیستونکی خلک دي ډېر ژر به بیا له هغوی سره مخ شو، کله چې هغوی پوه شي موږ تېښتېدلي یو نو زموږ لاره به تعقیب کړي.
تیمور ملک لنډ وخنډل او ویې ویل: زه هم همدا غواړم.

ایلی ویوښتل: زموږ مقصد کوم ځای دی؟
تیمور ملک لږ فکر وکړ او بیا یې وویل: ښاکت ته ځو.
بالخاش حیران شو او ویې ویل: ښاکت؟ خو هغه ځای خو د مغولو تر ولکې لاندې دی.

تیمور ملک موسک شو او ورو یې وویل: زما پلان دا نه دی چې ښاکت د مغولو څخه ونیسو، زموږ حالت بدل دی موږ به وجنگېږو او پټ به شو غلچکی بریدونه کو او هڅه به کوو چې د مغولو کسان جگړې ته راکش کړو او ویې وژنو په دی ډول به موږ مغولو ته نه جبرانېدونکې ضربې ورکړو، خو هغوی باید هېڅکله زموږ پټن ځای پیدا نه کړي، موږ به هېڅکله تر یوه ورځ ډېر په یوه ځای کې پاتې نه شو.

بالخاش غوښتل څه ووايي خو پام یې شو چې ایلي خپل سر د ده پر اوږه ایښی او ویده شوې ده، تیمور ملک چې سترگې یې د ایلي پر ارام مخ خښې کړې وې، ورو یې وویل: دا یوه زړوره او بې سارې نجلۍ ده.

بالخاش- هغې درې ځل زما ژوند د حتمي مرګ څخه ژغورلي دي.

تیمور ملک- نو ته ورته خپل ژوند پوروړی یې.

بالخاش- هو، ښاغلی! او همدا وجه ده چې زه ورته ډېر احترام لرم. تیمور ملک په یو خاص ډول وخنډل او ویې ویل: خو زما په اند ته پرې سخت مین شوی یې.

بالخاش غلی شو تیمور ملک خپل لاس د هغه پر اوږه کېښود او ویې ویل: اوس موږ سره دوستان یو هر څه چې دي راته ووايه، زه باور لرم چې ایلي هم ستا سره مینه لری، ته به پخپله هم پوه شوې یې چې دا نه غواړي له تا بېله شي. بالخاش یو اوږد ساه واخیست او ویې ویل: شاید همداسې وي... خو زه... خبره یې نیمگړې پرېښوده..

تیمور ملک د هغه خبره ورپوره کړل او ویې ویل: خو ته د خان سلطان په لټه کې یې، او په دې گډوډ حالت کې ته پخپله هم نه پوهېږې چې هغه چیرې پیدا کړې.

بالخاش- هو، نه پوهېږم خو غایرخان د ژوند په وروستیو ورځو کې راته وویل چې هغه یې ترکان خاتون ته استولې ده.

تیمور ملک- او دا هم نه ده معلومه چې ترکان خاتون د مغولو د حملې له اورېدو وروسته چیرې تېښتېدلې ده؟!

بالخاش- زه پخپله هم نه پوهېږم، لا مې پرېکړه نه ده کړې.

تیمور ملک- خان سلطان لا تر اوسه ستا مېرمن شوې نه وه، چې د پلار له کوره یې ویستله او د غایر خان حرمسرای ته یې ویوړل.

خو ایلي دا زېوره او ښکلې نجلۍ، لکه څنګه چې تا خپل وویل ته یې درې ځل د مرګ له خولې ژغورلی یې او څو میاشتې کیږي چې تا او هغې یوځای ډېر سخت حالتونه، پېښې او خطرونه یو دبل سره تېري کړي دي، زه باور لرم چې ایلي به اوس ستا په زړه کې د خان سلطان ځای نیولی وي، زه به پخپله ستاسو د واده بندوبست وکړم.

بالخاش- باید انتظار وکړو.

تیمور ملک پوښتنه وکړه: انتظار؟ انتظار وکړو چې څه وشي؟
بالخاش- شاید زه وکولای شم خان سلطان پیدا کړم.

تیمور ملک- خو هغه وخت به ته د ایلي پشان ښکلی او وفاداره نجلۍ له لاسه ورکړی، آیا دې خبری ته دی سوچ کړی دی؟
بالخاش- خپله ایلي ما ته څو ځله دا خبره کړې ده چې زما سره مرسته کوي تر څو خان سلطان پیدا کړم.
تیمور ملک- فرض کړه چې تا خان سلطان پیدا کړل او هغه په داسې حالت کې وي لکه څنګه چې د غایرخان په حرمسرای کې وه نو ته به څه وکړی؟ بیا به توره راواخلي او ځان به په خطر کې واچوي؟
بالخاش ورو وویل: ما تر اوسه د ایلي او خان سلطان موضوع حل کړی نه ده، نه پوهیږم څه وکړم؟

تیمور ملک- ایلي خپل د ښځې په توګه ومنه هغه وخت به دا موضوع په ډېره اسانه حل شي.

بالخاش چې ولیدل تیمور ملک ډېر ټینګار کوي نو ویې ویل: د دې خبرې سره چې ایلي زما مېرمن شي زه هېڅ مشکل او شک نه لرم، خو اوس د جګړې په منځ کې یو تر هر څه وړاندې باید د دښمن او د هغه د حملو په اړه فکر وکړو.
تیمور ملک احساس کړه چې بالخاش نه غواړي د ایلي او د واده په اړه بحث وشي، نو خاموش شو د څو شیبو چوپټیا وروسته یې وویل: موږ به خپل جنګ د دښمن پر ضد دوام ورکړو، خو دا جنګ بې پایلې ښکاري یوازې د څو تنو دښمن عسکرو پر وژل نه موږ بریا ته نږدې کیږو او نه دښمن ته د ماتې احساس کیږي له کله چې اترار سقوط کړی مغول خان دا ډاډ ترلاسه کړی چې هغه به د ماوراءالنهر ټول هېواد ونیسي.

بالخاش په پیاوړې غږ سره وویل: موږ به د غلچکۍ او پټ بریدونو له لارې هڅه وکړو چې دښمن یې وسه او عاجز کړو.

تیمور ملک- دا یو ښه پلان دی، خو ته وینې چې د دې پلان د عملي کولو لپاره موږ کافي کسان نه لرو او د تېښتیدلو کسانو راټولول ډېر سخت کار دی مغولانو دومره وېره او وحشت خپور کړی چې نور هېڅوک نه غواړي توره واخلي او د دوی مقابله وکړي د داسې کسانو پیدا کول چې زموږ له عقیدې سره موافق وي، اسان کار نه ښکاري او موږ به هم د څو جگړو وروسته خپل کسان له لاسه ورکړو او کېدای شي موږ پخپله هم ووژل شو.

یوه شبېه چوپ شو، بیا یې وویل: له همدې امله زه له تا او ایلي دواړو غواړم چې نور د دښمن سره مخامخ کېدو فکر پرېږدئ. تاسې فارس ته لاړ شئ هلته د یو ارامه ژوند د پیل لپاره مناسب او خوندي ځای دی، لرې له جنگ او دښمنۍ، ستا دا هڅه چې خان سلطان پیدا کړې بې فایده ده. بالخش په آرام غږ وویل: قربان! زه او ایلي دواړه د خپلو ځانو قرباني کولو ته چمتو یو مه غواړه چې موږ له جگړې لاس واخلو زما لپاره په جنگ کې وژل کېدل له دې ډېر خوښ دی چې زه په فارس کې ارام ژوند وکړم.

تیمور ملک لږه شبېه فکر وکړ، بیا یې وویل: افسوس چې زه نور د خجند امیر نه یم، چې تاته د یو زړور او وفادار عسکر منصب درکړم ته وینې چې ټول له دښمن څخه په تېښتي یو زه اوس لکه ته او نور سرتیرو پشان یوازې یو ساده عسکر یم او یوازینی آرمان مې دا دی چې خپل د وطن لپاره ووژل شم او دا به زما لپاره لوی ویاړ وی.

یو قومندان چې د تیمور ملک ترڅنگ ناست و، وویل: تاسو لا هم زموږ لپاره د خجند امیر یاست او هر امر چې وکړئ موږ به یې په سر سترگو ومنو. تیمور ملک خپل لاس د هغه پر اوږه کېښود په نرمه توګه یې فشار ورکړ او چوپ پاتې شو...

هغه کښتۍ چې د تیمور ملک تر مشرۍ لاندې وه او پاتې سرتېري پکې وو، د "بناکت" پر لور روانې وې خو هلته پر دښمن غلچکۍ بریدونه وکړي او تاوان ورته ورسوي، دا ټول هغه قرباني ته چمتو خلک وو چې له مرگه نه وېرېدل بلکې مرگ ته به یې په خلاصو لاسونو هرکلی ویل، دغه جنگیالیو د لارې د خنډونو سره جگړه وکړه او کله چې سحر شو له کښتیو راکښته شول او د بناکت ښار نه بهر د دښمن پر یوه کوچني کمپ یې برید وکړ، یوه سخته او وېرونکې جگړه پیل شوه.

مغولان چې ناڅاپي برید ورباندې شوی و تر دې چې ځانونه راټول کړي ډېرو کسانو ته یې مرگ ژوبله واوښته پاتې شوي مغولان تېښتې ته مجبور شول خو دا خبر خپل قومندان ته ورسوي چې د ښار دننه مېشت و. د تیمور ملک له سرتېرو څخه یواځې لږ کسان شهیدان شول. د هغه په امر د مغولو د پوځ پاتي وسایل یې د اسونو سره وتړل او بېرته د خجند او بارجلیغ خوا ته وخوځېدل، هغوی اوس داسې کسان ول چې نور د منظم پوځ غړي نه ول، بلکې د چریکي یا کوریلايي جنگیالیو په بڼه، هر هغه ځای ته به تلل چې مغولو نیولی و بیا به یې ناڅاپه بریدونه کول او دښمن ته به یې د جگړې چانس نه ورکاوه.

یوه برخه مغولان به یې وژل، خپمې به یې سوځولې او خپله به ورکېدل، په خجند کې مغولو د تیمور ملک او د هغه د ملگرو پلونه وموندل او تعقیب یې پیل کړ. تیمور ملک او سرتېري یې له اصلي لارې ځانونه واړول او د "دارجلیغ" خوا ته یې د بی‌راهې له لارې حرکت وکړ، خو مغولان لا هم پسې ول. د خجند جنگیالیو هڅه کوله چې د جگړې او تېښتې له لارې د دښمن حوصله ماته کړي، خو په هره نېټه کې به د تیمور ملک ځینې کسان وژل کېدل. مغولان چې پر دې کوچني مقاومت کوونکي ډلی عجیب کینه او غوسه راغلي وه هېڅکله له تعقیب څخه نه سترې کېدل.

تیمور ملک نه یوازې دا چې خپل سرتېري یو په بل پسې له لاسه ورکول بلکې خپل د کوچني پوځ سامان او مهمات هم ورڅخه پاتي کیدل، تر هغه ځایه ورسېدل چې یوازې درې کسان له هغه سره پاتې وو، ایلي، بالخاش، او د تیمور ملک یو وفادار

ساتونکی. هغوی د غرونو لار غوره کړه، او مغولان چې شمېر یې هم لږ شوی و لا هم د دوي پسې ول، په لاره کې یوې داسې تنگې درې ته ورسېدل چې دواړه خواوې یې د لویو ډبرو له خوا نیول شوې وو، دا داسې تنگه لار وه چې یوازې یو آس به ډېر په زحمت پرې تېرېده.

تیمور ملک د ایلي او بالخاش خوا ته وکتل او ویې ویل: زه تاسې دواړو ته امر درکوم چې له موږ جدا شئ، بې ځایه ځان مه وژنئ! بالخاش او ایلي یو بل ته وکتل. بالخاش وویل: موږ څنګه کولای شو خپل قومندان په داسې سخت وخت کې یوازې پرېږدو؟!

تیمور ملک په قهر وویل: که زه قومندان یم نو ته باید زما امر ومنئ، مغولان نږدې شوي دي او زه نه غواړم تاسې دواړه ووژل شئ. ژر لاړ شئ، شهرستان ته ورشئ سلطان هلته دی که زه ژوندي پاتې شم نو هلته به د سلطان خدمت ته ورشم. ایلي په کراره بالخاش ته وویل: موږ باید د تیمور ملک امر ومنو. بالخاش لږ تم شو بیا یې تیمور ملک ته وکتل او ویې ویل: سلام دې وي پر تا ای د ماوراءالنهر اتل!

تیمور ملک هم په ځیر د هغه خوا ته وکتل او ویې ویل: ته یو بې سارې او زړور سرتېری یې، زه ایلي تا ته سپارم پام ورباندی کوه.

بالخاش روان شو ایلي هم ورپسې روانه شوه لاره ډېره سخت او ناهمواره وه.

کله چې دواړه د تیمور ملک له نظره پناه شول نو تیمور ملک له اس ښکته شو او د یوې سترې ډبرې شاته یې کمین ونيو، د هغه وفادار ساتونکي هم د لارې بلې خوا ته پناه ونيول مغولان چې شمېر یې کم و د درې د سر نه راپورته کېدل. تیمور ملک د

مخکې څخه یو غشی تیار په نښی نیولی و او لومړي مغولي سرتېري راتگ ته په تمه و، خو په نښه یې کړي.

مغولان پنځه تنه وو تیمور ملک د هغوی درې تنه په لومړۍ نښه کې پرلپسې وويشتل هغه دوه نور مغولانو د تېښتې لاره نه لرله، د تیمور ملک ساتونکي له خپل ځای څخه راووت او په پاتې مغولانو یې حمله وکړه، خو مغولانو هغه وواهه په هماغه شېبه کې یو غشی راغی او د هغه مغولی په سینه کې ولگېد، تیمور ملک سمدستي څلورم مغولی هم وواژه او وروستي مغولی سرتیری ته یې وویل: ستا لپاره غوره دا ده چې بېرته وگرځې، ستا وژل زما لپاره اسانه ده، خو زه غواړم چې ته مغول خان ته دا خبره ورسوی چې د هغه څو تنه سرتېري څنگه وژل شوي دي.

مغولي سرتېری چې له ویرې یې خبرې نشو کولای له اسه ښکته شو په سختۍ یې د اس مخ واړاوه او بې له دې چې څه ووايي شاته روان شو تر څو هغه څه چې پخپله لیدلي وو، خپل قومندان ته ورسوي. کله چې تیمور ملک ځان یوازې ولید نو شاوخوا یې وکتل محافظ یې د یوې سترې ډبرې تر څنگ په وینه کې ډوب پروت و. تیمور ملک پر خپل اس سپور شو او په هماغه سخته ناهمواره غرني لار کې روان شو پر کوم چې بالخاش او ايلي تللي وو.

کله چې له غرونو راکښته شو نو بله لاره یې ونیوله هغه هم د "شهرستان" په لور روان و تر څو د سلطان محمد خدمت ته ورشي.

سلطان محمد ډېر وارخطا و، هغه حس کاوه چې د واکمنۍ وروستۍ شېبې یې را رسېدلې دي. د مغولو د پوځونو فتوحاتو او د خوارزم پر خاوره د هغوی پرلپسې بیرغلونو هغه سخت اندېښمن کړی و. مغولي بریدونو د سلطان په روحیه ډېر بد اغېز کړی و، تر ټولو زیات هغه د خپل ځان د ژوندي پاتې کېدو وېره لرله او نشو کولای په یوه ځای کې ډېر وخت پاتې شي.

لومړی له "شهرستانه" څخه "نیشاپور" ته ولاړ، هلته یې هم توقف ونه کړ او بېرته "بسطام" ته ولاړ بیا له هغه ځایه "ری" ته روان شو.

په همدې وخت کې د چنگېز خان دوه پوځونه د سوباتای او چپه نویان په مشرۍ د سلطان محمد تعقیب کاوه، بالخاص او ایلي د سلطان له ملګرو څخه وو، خو تیمور ملک په بسطام کې له سلطان سره خدای پاماني وکړه او د فرغانې په لور روان شو.

سلطان محمد له یو ښار څخه بل ښار ته په تېښته وو او د خپل پوځ د مشرانو هغه وړاندیزونه یې نه منل کوم چې هغوی ویل باید سلطان خپل پوځ یوځای راټول کړي او د مغولو پر ضد جګړه وکړي، سلطان د یو عجیب وېری او رعب لاندې راغلی و داسې چې یوازې خپل ځان یې ژغوری او تېښتیدې د مقابلي کوم توان یې نه درلود.

د "ری" ښار څخه سلطان همدان ته وتېښتېد، هلته یې واورېدل چې مغولو "ری" نیولی او خلک یې ټول قتل عام کړي دي. بل هېڅ ځواک نه و پاتې چې د مغولو د وحشتناکه یرغلونو مخې ته ودرېږي. کله چې مغولو جاسوسانو خبر تر لاسه کړ چې سلطان محمد له همدانه گیلان ته روان دی، دا خبر یې د چټک قاصدانو په وسیله سوباتای او چپه نویان ته ورساوه، هغه دوه مغولي قوماندانان چې د مغولو د لویو پوځونو مشري یې کوله او په دوه مخالف اړخونو روان وه.

سوباتای ته چې کله دا خبر ورسید هغه په "ری" کې و چپه نویان هم ځان "ری" ته راوړسوه او دواړو په ګډه یو لوی پوځ واخېست او د همدان په لور وخوځېدل. د ملایر په شاوخوا کې سخت جنگ ونښته له نیمایي څخه زیات د سلطان محمد سرتېري ووژل شول سلطان محمد ډېر په زحمت وکولی شول چې ځان ژوندي وژغوري.

هغه له یو څو ملګرو سره د قارون کلا ته وتېښتېد او تر هغه مخکې چې مغولان هلته ورسېږي بېرته د سرچاهان کلا ته په گیلان کې ولاړ. سوباتای او چپه نویان د سلطان له پل پیدا کولو عاجز شول ډېر وخت یې پسې وکتل خو کله چې ناامیده شول نو له

نیمې لارې بېرته راوگرځېدل او د هغه تعقیب یې پریځود. بالخاش او ایلي چې ځانونه یې د سلطان فداییان بلل همدارنگه د هغه پسې روان ول، ایلي د نارینه وو کالي اغوستي وو تر څو څوک یې ونه پېژني، د سلطان دا پرله پسې تېښته له یو ښار څخه بل ته او د بل څخه بل ته دا ښکاره کوله چې سلطان څومره وارخطا او بې ثباته شوی و ...

حالت ډېر ګډوډ او خراب و او بالخاش ته هېڅ فرصت نه و چې د خان سلطان په اړه فکر وکړي. په دې خطرناکه وخت کې، چې مغولانو د سلطان محمد چاپېریال ټینګ کړی و، بالخاش خپل ټول پام د سلطان د ساتنې لپاره لګولی وو، د سرچاهان په کلا کې بالخاش او ایلي د سلطان پام ځانته راواړاوه، سلطان هغوی دواړه خپل حضور وروبلل او د هغوی د حال پوښتنه یې وکړل.

بالخاش د اترار ښار د سقوط کیسه بیا وکړه، خو د هغه ورځې چې د مغولو منځ ته تللی و هېڅ خبره یې ونه کړه حتی د خان سلطان په اړه یې هم څه ونه ویل پر ځای یې خبرې د خجند او تیمور ملک خوا ته واړول
سلطان چې د تیمور ملک نوم واورېده په ارامه توګه یې سر وخوځاوه او ویې ویل: تیمور ملک یو زړور سړی و ..

بالخاش ځان ته اجازه ورکړه چې ووايي: تیمور ملک اوس هم یو زړور سړی دی. سلطان په داسې غږ سره چې غمښت ښکارېدی ویې ویل: تیمور ملک نور ژوندی نه دی چې زړور یې وګڼو، هغه د مغولو له خوا وژل شوی دی.

بالخاش او ایلي چې دا خبر واورېد نو سخت خفه شول، سلطان هغوی رخصت کړل. د سلطان د حضور څخه د راتلو وروسته ایلي په تنهایی کې ژړل خو بالخاش په چوپټیا او غم کې ډوب و.

سلطان محمد چې د سرچاهان کلا د پاتې کېدو لپاره مناسب ځای نه ګڼله، د مازندران په لور د وتلو پریکړه وکړه، د مازندران ټول امیران د هغه مخي ته ورغلل خو «رکن

الدوله کېود جامه» چې يواځې ځان د مغولو سره سودا کړې وه پرېکړه وکړه چې خپل د کاکا او د کاکا د زوی کوم چې د سلطان محمد په حکم وژل شوي وو انتقام واخلي. همدغه رکن الدوله و چې د سلطان مازندران ته د راتګ خبر يې مغولو ته ورکړ.

کله چې سوباتای ته خبر ورسيد سلطان مازندران ته تللې نو خپل پوځيان يې راټول کړل او هغه خوا روان شو، سلطان محمد چې د مغولو د بې رحمۍ کيسې يې اورېدلې وې، پرېکړه وکړه چې د جګړې څخه ځان وژغوري او د آبسکون په ټاپو کې پناه واخلي. سلطان خپلو ساتونکو ته وويل چې هغوی کولای شي د سلطان څخه جلا شي او پخپل لارې لارې شي ځکه سلطان نور د هغوی مرستې ته اړتيا نه لري، ډېر کسان له سلطان څخه جلا شول، خو بالخاش او ايلي چې ژمنه کړې وه تر هغه وخته پورې چې سلطان ژوندی وي ورسره پاتې شي نو ورسره په کښتۍ کې کښيनाستل او روان شول، د سلطان محمد د حرمسرا ښځې په بله کښتۍ کې کښيनाستل او د هغه په تعقيب روان شول.

کله چې د سوباتای ځواکونه د رکن الدوله په لارښوونې لاندې ساحل ته ورسېدل نو هغه وخت د سلطان کښتۍ او د حرمسرا د ښځو کښتۍ د ساحل څخه لرې شوی وه نو دوي ورباندې غشي وپيشتل پيل کړل، د مغولانو يو غشي د حرمسرای د يو ښځې په سينه کې ننوت او هغه بې تعادله شوه او سمندر ته ولوېدله.

بالخاش په تلوار ځان سمندر ته وغورځاوه تر څو هغه ښځه وژغوري، هغه په تلوار لامبو وواوله د هغې خوا ته ورغی، هغه يې په غيږ کې ونيول او د ښځو کښتۍ ته يې راوړله په کښتۍ کې يې د ښځې د سيني څخه غشي وويست چې په همدې وخت کې په کښتۍ کې ناست يوی ښځې د دی ټپي ښځې د مخ څخه نقاب لرې کړو بالخاش د هغه ښځې پريډلی رنگ ته په کتو حيران پاتې شو هغه خان سلطان و چې د ژوند وروستي شېبې تېرولې.

بالخاش د غم او ژړا په انداز د هغې نوم پرلپسې واخيست بيا هملته يې زنگون وواهه او سر يې د هغې پر سينې کېښود او په زوره، زوره يې وژړل، ټول هغه کسان چې د دې صحنې شاهدان وه حيران شول، ځکه هغوی پوه نه شول چې ولې يو زړور جنگيالي داسي په يو ناشنا ښځې پسې ژاړي؟ خان سلطان لږ څه سترگې خلاصې کړې او بالخاش يې وپېژند، هغې خپل لاس کرار، کرار د بالخاش پر اوږه کېښود او يوازې دومره يې وکولای شول چې د بالخاش نوم زمزمه کړي او بيا يې لاس د هغه د اوږې څخه لاندې وغورځيد هغه مړه شوی وه.

د کښتۍ ښځو بالخاش په ډېر سختۍ سره د خان سلطان د څنگ څخه لرې کړو او د هغې په مخ يې نقاب واچو او بيا يې بالخاش ته دلدارۍ ورکړل، خو بالخاش لا هم نظر د خان سلطان په مړې و او همغسې په زور، زوره يې ژړل، کله چې هغوی د ټاپو ساحل ته ورسېدل ايلي په تلوار سره د بالخاش خوا ته ورغله کله چې د هغه سترگي سري وليدل نو په حيرانتيا يې وپوښتل چې ولې د هغه په سترگو کې اوښکې راغلي دي؟

بالخاش په داسي حال کې چې نظر يې د يو نامعلوم نقطي پخوا و وويل: هغه وه، خو اوس ژوندی نه ده.

ايلي پوهه شوه چې د بالخاش مطلب د هغه وه څخه څوک وه! ايلي د بالخاش په داسي خواشينۍ ليدو سخت خفه شوه او هغه ته يې دلدارۍ ورکړل.

څو ورځي وروسته کله چې دوی د ټاپو څخه بيرته راستنيدل، نور د هغوی په مخونو کې د غم کومه نښه نه وه پاتې، اوس په داسي حال کې چې هغوي يو دبل لاس په لاس کې نيولې و د فارس د يو کوچني ښار پخوا روان وه ترڅو د يو ارام او خوشحال ژوند پيل وکړي ...

د ناول پای لیکوال امیر عشیری.
ژباړن خواجه زی.

زموږ د داسې نور ښایسته ناولون، کیسو او کتابونو د ویلو لپاره زموږ د ټلگرام چینل
یا هم د لیکوال د فیسبوک ایډی ته راشي.
دا هم د خواجه زی صیب د فیسبوک ایډی:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=61572668542014>

یا هم کولې شې سرچ کړې: خواجه-زي صاحب. نو ایډی به تاسو ته راشي.

دا هم زموږ د ټلگرام چینل لینک: <https://t.me/pashtoonovels0>

دا هم د مدیر ایډی: @shuhab09

او دا هم زموږ د یوتیوب چینل لینک دلته غږیز ناولونه نشر کو..

چینل لینک: <http://www.youtube.com/@PashtooNovls09>

دا هم د مدیر د جمیل آدرس: shuhabkhan795@gmail.com

د لیکوال څو خبری:

اول خو تاسو ټولو څخه نړۍ، نړۍ. مننه کوم چې زما لیکل شوی او ژباړل شوی
ناولونه وایست او ما تشویق کوی او بیا ستاسو ملگرو څخه مې یو کوچني
درخواست درلود زما زیاتر ناولونه نور کسان زما د اجازی بغیر په مجازی فضا کی
نشر کوی او بیحد زیات هم فالور لری خو زه چې زحمت باسم او ناول لیکم یا ژباړم
باور به ونکړی زما فالور د څلور زرو څخه زیات نه دی په فیسبوک کې خو بیخی زر
نفر لا نه دی، یعنې کله ناکله چې گورم زحمت زه باسم او نور کسان په مفت خپل
چینلونه مخکی وړی نو څه ناڅه ناامید کیږم خو نن مې اراده وکړل چې دا لیکنه
ولیکم ترڅو هغه کسان چې د رښتیا هم زما د قلم او ناول مینوال دی زما څخه یو
مشخص آدرس ولری او هلته راشی او زما د لیکنو په اړه نظر ووایی بیا هم نړۍ مننه
ستاسو ټولو څخه.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library